

Олесь Ульяненко

ЖІНКА ЙОГО МРІЇ

Електронний текст цього твору Олесь Ульяненко передала в Електронну бібліотеку української літератури його сестра і спадкоємниця літературних прав, Валентина Лісовська.

Електронна бібліотека української літератури

*У всіх щасливих випадках напевне знай,
що то заслуга Бога; навіть тоді, коли
світ перетвориться на порох.*

Ми всі підемо, і зупинить нас смерть.

ЖІНКА ЙОГО МРІЇ

1.

Птаха повзла по синьому, зі срібним відливом склі, чорним розчавленим тарганом. Лада напевне глянула у вікно і побачила там цю птаху, а ще мокру березову гілку, і здивувалася, що та тремтить. О, це від холоду. Суто у традиціях минулого, без народницького нальоту. Печально. Але ця думка, коротка, як політ мухи, вилетіла за якісь там межі. Вона потягнула до себе два роздвоєні кінці оголеного дроту; подумки Лада вирішила, що це зміїне жало зради, і поклала в рота. Зараз він увійде, ввімкне, і — все, — вона розтане тихо, тихо, як її ніжна і печальна любов. Але тихо не відбулося. Увійшов син і дійсно увімкнув. І Ладу трусило хвилин п'ятнадцять, і не тільки: з неї валив смердючий дим, а волосся піднялося дибки. Нарешті син додумався відімкнути вимикача, і вона впала на підлогу, обм'якла, випустивши всі можливі екскременти під балдахін шовкового халата. Син тремтячою рукою набрав номер і викликав швидку. Але швидка вже нічим не зарадила.

Лада, з одкушеним язиком, вилізлими очима, з синім неправдоподібно обличчям, була мертвою. Чому вона вибрала саме таку смерть, нам лишається тільки гадати. Чоловік стояв якусь хвилину перед дверима, а два мовчазних, послужливих охоронця очікували. Нарешті він відкрив двері і пішов кімнатами, наче тхір нюхаючи повітря. На самому кінці, у літній кімнаті, обличчям його пройшов подив. Він відчув неприємний запах, запах, який не жив у цьому домі, але досить знайомий і близький, щоб там оселитися. Ну й ідіотка, подумки вилаявся він і увійшов, не міняючи виразу на обличчі. Потім він повернув голову і навіть не подумав дотягнутися до кишені, де тепло покоївся мобільний телефон. Це була його таємна пристрасть, і чоловік Лади її приховував, про це знала покійниця. «Я люблю його як собаку, віддану і вірну собаку,» — говорив він, облизуючи кінчик «Корони», похлебтуючи п'ятизірковий вірменський коньяк, інакшого він не пив. Дурна звичка у вишуканому суспільстві, хрустячому «Версаче», «Кевін Кляйн», «Пако і Рабана». Все в його чіткій і світлій, як срібло, свідомості називалося мотлохом.

Можливо тому, що долі їхні були такими схожими, вона подекуди, як говорять жінки, місцями розуміла його. У обох серце заходилося, коли на зеленому моріжку, з-за темного віконця «Хамера» вони бачили корів, кіз, перекошені церкви, котрим поталанило менше, ніж столичним золотоголовим храмам. Але зараз він думав, звісно, не про купи паруючого гною, і навіть не про те, що життя цій шерепі можна було обірвати жменею сильнодіючих пігулок, яких у домі вистачало по саму горлянку. Ні, у нього думки діставалися висот власних почуттів, і чоловік фізично відчував, як у нього злазить надшкірний шар, наче з посинілої від гангрени ноги, щось близьке і відразливе в одну

мить. Саме так він думав. Вона не знала світу, погоджувався він, думаючи про неї, як про живу, але сама її поява у його житті опускала його на дно світу. Лада відтіняла його, як щось потворне — ще потворніше.

З цими думками він усівся у вітальні неправдоподібно червоного кольору, зі шкіряними надутими іспанськими диванами і кріслами, закурив сигару, і охоронці розуміючи подали пляшку коньяку, нашаткований рівно лимон. Він потягнувся до свого вірного мобільного телефону, старої моделі, але дійсно надійного, наче собака. Відчував він себе легко і упевнено, як ніколи у житті. Але стара звичка психолога напустила на нього досить вправну міну горя і скорботи, таку, мовби він один лишився на оцій землі, сам. Він подумав про зелені, майже сині сосни, а надворі противно шкварчав мокрий сніг під шинами авто. Йому зажди було затишно у «Хамері», але так, як зараз, з мертвою жінкою через три кімнати по ході, йому ніколи не було чудово і легко. Він відсьорбнув коньяк, дуже голосно, потягнувши своє плямкання по всьому будинкові, і кремезний, з селянською пікою охоронець підступив до нього і простягнув трубу.

— Ні, — коротко сказав він і подивився на мокрих птахів, що висіли на гілках липи, і вирішив її спилити, тому, що ця липа лякала Ладу. Він навіть дозволив собі здивуватися, але потім повільно обернув голову і приязним, повільним голосом сказав охоронцю:

— Зателефонуй і скажи йому сам. Мені немає ніякої охоти, — і він облизнув отерплі губи, з важкими жовтими краплями коньяку. В житті немає нічого важливішого за початок. Середина діло відносно: можна навіть не дотягнути. А оскільки середина, як і вік, прісна, кінець не передбачуваний, а тому темний і невиразний, і золотий. Випроставши у вбиральні пряму кишку, так часто вирішувала у противагу йому Лада. Він так і лишався все життя у її розумінні «він», без імені, з купами нагород, з купами посад, і ще більшими шаленими грошами. Але це його не злило, навіть не бісило, навіть не займало. Він думав інакше, і Ладі не дістатися тих висот, до яких він дотягувався навіть за коньяком і кавою. Як і кожна жінка, Лада наділяла кожним словом все, що діялося, рухалося і пульсувало навколо. А це вже йому не подобалося.

Саме про це він зараз думав, вивчаючи нерухомим поглядом завиток італійських шпалер. Так, у нього погляд людини, що вирішила все. Ця людина, він саме, забралася так високо, так низько, чи важко, чи легко, на свого щабля у всезагальному сидлі, і ясно усвідомила і вирішила, що саме там добре знаходиться, і нічого не вивчати, нічому не давати назву, бо все і так давно вираховане, з ним і без нього. Проте це було своєрідною помстою перед тим, що з ним зробила Лада. Принаймні зараз він спокійно міг перенести всю тяжбу життя на її віко труни, котре все витримає. І по своєму мав рацію.

Лада умудрилася сховати своє минуле і своє майбутнє у чорних водах невідомості. Здавалося, він знав її веснянкуватою рудою дівчиною, з яскравими очима, з врівноваженими, зовсім не манірними рухами; знав її батьків, з важкими руками колгоспників і хитрими очима дрібних завидників та злодіїв. Але Лада паралельно не походила на своїх батьків. Він, від таких небажаних думок, навіть пересмикнув ногами. Проте він і зовні, і внутрішнє знаходився у стані рівноваги та спокою. Але щось його насторожило. Повз нього пройшов лікар, кілька міліціонерів у мішкуватій уніформі, але він провів їх поглядом, поворотом голови, пригубив коньяк, лише змінив свою точку погляду на пузатого бронзового янгола, що натягував лука, і зараз видався йому символом чогось жахливого, але не того, що трапилося в реальному житті. І це його трохи заділо. Потім насторожило. Тому, що він не міг всидіти на місці. Тому, що бронзовий янгол

дивився на нього і напинав лука. І його це насторожило. І легкими кроками, підшаркуючи лівою ногою, він пішов у кінець кімнати, по ході потягуючи ніздрями повітря. Так, це справді був запах, запах був причиною його роздратування. Так, запах, але ані причини, ані джерела цього запаху він не міг визначити. Цей запах, на його диво, ударив не по ніздрях, а по очах, засльозивши рогівку, так, саме по очах; а потім він відчув, як запахи шпарко побігли сірими каналами мозку, вибухнули у голангулах і захолинули там чорною однорідною масою. Запах так і залишився там, великим чорним каменем. Але і наприкінці кімнати, під червоне дерево, з важкими брунатними порт'єрами, він уловив, порвавши плівку буденних запахів, знак того, що ніяк не може позбутися жінки.

Зараз його покличуть, але і цього йому не хотілося. Співчутливі погляди не найкраще, а осудливі можуть зіпсувати настрій на цілий день, так, саме те, коли ти можеш і зараз хочеш думати про неї що завгодно: за коньяком, у розмовах колег, з товаришами, її і його, і відчувати себе причетним до чогось. Так, саме наче повторилася його юність, і молодість побігла промінням зморшок, разом з хмільним кайфом таємниці. Запах став рідким і розтікався широкими каналами його тіла, він хотів у голос додати щось про душу, але це було настирне табу, спеціально нав'язане, а зараз, упродовж скількох років, набуте сталої і твердої звички, що душа це з розряду студентської балаканини, з прищавими лобами, запаленими залозами і блискучими, перевернутими не до землі, а до неба очима.

Саме цим він пишався. Саме це він ставив собі у заслугу, чого Лада ніяк уперто не хотіла розуміти: він став частиною цього світу, видавлюючи поступово з себе зачучверілого селяка, з колгоспним минулим і минулим більше пафосним, але він вже відійшов від того берегу, тому ніколи не хотів згадувати діда, а ще більше сестер, котрих йому довелося перевербовувати, оббивати пороги, і багато інших неприємних хвилин. Він надто був далеким для цього. Все було зроблено без нього і досить акуратно, щоб комар носа не підточив. Але після кількох років він відчув, що дійсно дивиться у порожнє небо, і та його частина, що десь залякала у переляці над зовсім банальними речами, зараз не більше анахронізму. Йому зробилося до тупого все відомим, знайомим, а значить, обридливим. Так, за більшістю його родичі були діячами ще тієї республіки, хоча особливого такого він в цьому не бачив: не він один такий. Саме це зараз він відчував у відношенні до Лади.

Запах гарі, що сотав тонкою пелериною з кімнати в кімнату, навіть не переслідував його, а доводив, що вона десь поруч, зовсім поруч: або лежить у білому махровому халаті, з пропаленим сигаретою ліктем, з накрученими по-міщанському бігудями, і теплий здоровий рудий кіт вештається біля її ніг. Він рівно не відчував втрати, ані втоми, що слідує за померлим близьким чоловіком, і це рівно нічого не означає: любив ти ту людину чи вона тобі була байдужа, як останній трамвай, коли у тебе гроші на таксі. Тоді він пройшов ще кілька кімнат, тьмяних, з дивним бархатним порцеляновим відсвітом, і йому щемко захотілося сигари і коньяку, але він розумів, що при людях такі речі неприпустимі, правила людського етикету, котрими він все життя гребував, стискали наче галстук від «Габана». Велике малинове сонце у останній кімнаті завалилося у вікно з потоком нових запахів, і йому зробилося приторно.

— Пане генерале, — почув він голос, і невимовно красивий голос секретарки Лади несподівано повернув все спочатку: перша кімната розвернулася іншим боком, друга несподівано наповзла на першу, третя витягнулася наче під перископом, таким робом пускаючи червоного золота світло з останньої кімнати всією площею. І він стояв на сірому

бетоні, під синім неправдоподібно бархатним небом, з білими літаками на ньому, і тихій гуркіт ласкаво лягав на землю, а її рука була поруч. Тоді його горло стиснули спазми, і він зрозумів з печаллю, що він буде думати про неї, як про порожнє небо, тобто її не буде, і нічого в цьому не змінитися. Найдурніше те, що він сам ніколи не зміниться, хоча зараз ця думка настирно терзала його, починаючи від паху, і біла у скроні. Так, зараз він відчув лихий сексуальний голод, так, як це виходить з жінками під час чужої смерті. У нього закрутило у паху, солодко засмикало під ложечкою, і тільки тупі удари у скроні, що розтяглися лапами павука від тім'я, показували, що об'єкт його не існує або зовсім далеко.

Так, він зараз стояв посеред малинової, світлими тонами кімнати, і зовсім реально запах паленого людського м'яса лоскотав ніздрі. Проте сексуальний голод у нього не втихав. Це починало непокоїти. Він непомітно провів погляд на спину і задок секретарки, котра стояла біля вікна, стояла боком, і зараз упіймав себе на думці, що взагалі не пам'ятає її обличчя, окрім важкого, з двома складками на кутиках рота, але рота далеко не сексуального. І запах, той, що зародився у нього в мізках, почав пробиватися до того, що висів важкими міазмами серед плюшевих ведмедиків, панд, колі і ляльок барбі. Аби тільки не заходив син, пройшло в голові, і це було б зовсім непристойним. Так він подумав, але що в тому було непристойним, то напевне знала Лада і він сам.

— Пане генерале, — повторила секретарка і повернулася до нього обличчям. Він побачив її важкі груди, маслинові очі, витончені руки, з дорогим, майже як у його Лади, манікюром, хоча у них різниця не менше як у двадцять–двадцять п'ять років. Жінка була вродливою, але не сексуальною, вірніше, не в його смаку, і взагалі вони після двадцяти не викликали ніяких емоцій. Несподівано коридор знову почав зменшуватися, наче підзорна труба морського капітана, і він сидів у кріслі, з м'ятним смаком дешевої сигарети на губах. Сигаретою його пригостив слідчий. Нервовий як лошак хлопчисько у штатській формі, і вільному, але дорогому костюмі. І він вже давно зрозумів, що це військова розвідка, і від того робилося спокійніше, затишніше, наче до цього запаху людської гарі, трупу, домішалися добротні запахи просиджених крісел, дорогих сигар і дешевої кави, що її готують подібні на гомосексуалістів секретарі і молоденькі лейтенантики. Секретарка стояла на тому кінці коридору в малиновій кімнаті і дивилася у вікно, де люди під першим снігом мокрими щурами виповзали зі своїх нір.

— Це ваша секретарка... Її прізвище... — почав був слідчий.

— Я її не пам'ятаю. Не пам'ятаю її прізвища.

Слідчий розуміючи кивнув головою. Він вже знаходився на такій стадії своєї кар'єри, що міг дозволяти собі ставитися до людей, наче до інтер'єру. Також він розумів, що з цією пригодою, а інакше на розум не приходило, йому вовтузитися недовго. Але він не любив такого типу людей. І такі типи, визначив він про себе, навряд чи полюбляють опинятися у цій ситуації.

— Я поговорю з нею? — сказав слідчий і красномовно окинув оком фігуру секретарки, одягнуену в синій англійський шерстяний костюм: ти ба, навіть складки у неї похитливо переливаються на блідому зимовому сонці. Він перехопив погляд слідчого, і хвиля, гаряча, наче у породистого жеребця, прилила до голови; зараз він точно відчув, як від злості на цього миршавого сноба слідчого його очні яблука лускаються капілярами і тріскають з таким гуркотом, що не чути, як дзижчить самотня муха у синьому напівморозі кімнат. Він бридливо поморщив носа, коли почув цей звук, як запах, — все чуже і неприпустиме в цьому домі зараз зайшло, щоб його знищити, зжерти його запахи, і полишити самотнього, з підведеною мошонкою, кривими, пожовклими зубами — він

ніколи не пишався вставними щелепами. В цьому він був достойним сином своїх батьків, котрі зневажали чуже і неприродне. Слідчий закинув ногу на ногу, поклав її на гостре коліно, затягнуте у дороге сукно, він і це помітив, але відраз зрозумів, що так би поступила Лада. Дивно, але він не відчував втрати. Він більше відчував зради, капризи її та істерики, і це завжди збуджувало. Зараз він міг би без будь якого красномовства сказати, що опинився у пустоті, і це було так близько, як глухий, беззвучний сніг за вікнами, що падав і падав в щілинах тяжких порт'єр. Як вулиця, що несподівано вигиналася на повороті, щоб зімкнутися міцною щелепою біля крихітного фонтанчика з червоного мармуру, з купами бридких голих русалок, без статевих органів, з огляду на те, що все це бачитимуть діти.

Зараз вони товклися купками у яскравих куртках, з повітряними кульками, дівчатка, трохи старші, тринькали мобільниками, збуджено облизуючи червоні і пошерхлі від мастурбацій губи, і не поспішали додому, щоб не опинитися у нічних кошмарах. Він несподівано означив, що саме таким повинне бути сите і справжнє життя, нічим не подібне за цією, крутою, наче щелепа динозавра дорогою, з мокрими і голими молоденькими липами. Прислуга принесла коньяк, найдорожчий, але помірної якості. Він не пив такий, лишаючись на людях, але із задоволенням пригощав і пригощався з неблизькими знайомими, якщо так можна сказати; він сідав завжди так, щоб було видно безлюдну частину вулиці, куди заповзав двірник, зі скривленим носом, голомозий, але доволі харизматичний, як нині модно говорити: він напівставка підпрацьовував у їхній конторі і приносив свідчення, нікудишні, але часом смішні.

Слідчий кахикнув у кулак: білі кістяшки, напнуті вени, свідчили про його нервовий, навіть марнославний характер, а з тим і про волю і цинізм. Слідчому перш за все, скоріше всього, хай йому чорт, було цікаво. І він після кількох котків коньяку відчував, що та цікавість передається йому. Але далеко десь, у його мозкових клітинах відбився портрет секретарки. Зараз її повний, в рожевій помаді рот викликав у нього захоплення, наче той рот щось міг сказати втішне йому. Це для нього був рот священика: так вирішив він, хоча ніколи ні у що не вірив, окрім успіху та достатку. Він ніколи не вірив жінкам, але до безумства, до юнацького безумства любив їх, доти, доки його крива долі не перетнулася з Ладою, з веснянкуватою дівчиною з рожевими прищами на обличчі, розкішним селянським тілом, з манірними рухами гламурної моделі, але до того природної, що нічого його чоловічий досвід не міг вдяти, в яку б то позицію він не ставав. Але зараз він уперто думав про реальну секретарку, — крупнороту, з тілом норовливої кобилиці, з порожніми порцеляновими очима і чіпкими лапками комахи, що підгрибає корм до своєї нірки. І хтине, як циганська жінка. Йому зробилося приторно, потім нудно, і він проковтнув коньяк одним духом.

— Значить так, генерале. Як не прикро, але справа ця коротка і банальна, — сказав слідчий і елегантно взяв коричневу палочку сигари, уміло підкурив і випустив синю хмарку диму у нього над головою; дим майже розчинився на тлі костюму секретарки. Нарешті слідчий заговорив рівно, притримуючись якогось внутрішнього, зрозумілого лише йому порядку. Від таких розмов у нього завжди крутили пломби в зубах. Він слухав балачку, холодну і виважену, цього слідчого зі щурячою зачіскою, і зараз розумів, що між цим вихоленим, випещеним, застібнутим на всі гудзики і гумки, між цим настирним і передусім розумним типом, натертим наче воском, і ним, саме ним, немає ніякої різниці. Це пересмикнуло його досадою, як хворий нерв у ще здоровому зубі.

Малахітовий квадрат вікна, з жовтогарячим тихим вечором у передріздвяну ніч, як все наприкінці, як все від початку. Так, дійсно зводить зуби. Ще одна ніч, яка нічого не змінить, але до чогось наблизить. І він знав, що спокійно може пережити цю ніч. І від цього йому було страшно. Навіть від однієї думки про те, що єдина істота, яка від нього якось залежала тут, на цьому п'ятачку блискучої підлоги, з дурнуватим рожевим балдахіном над ліжком, з меблями румунських князів несподівано стане такою суттєвою, що перемінить звичний уклад життя. До цього треба бути готовим, але і це лякало його. Ще більше ніж те, що уявити Ладу, побачити її у пам'яті він зараз не міг, як не пружив мізки. Самі лише запахи. Ворожі і чужі, наче на війні, вони привидами перебиралися з кімнати в кімнату, паскудством своїм окуповуючи дім. Слідчий сповз задницею на край стільця і нервово засовав носком черевики паркетом. Він подумки визначив його як латентного гомосексуаліста, радше за професійною звичкою. Він навіть почув, як пори у його паху, біля його ануса, у самому анусі розпускаються рожевими слизькими бутонами, випускаючи запахи, від яких нудило і першило в горлянці.

Ось воно: бути готовим і не боятися. Дві банальні істини. Він підняв, підсмикнув, вірніше, очі, кинувши погляд осклілих від незвичних почуттів очей на великий, в тяжкій дерев'яній рамі квадрат вікна, що переливався незахолим желатином у передвечірньому, а може це ранок, мороці. Нарешті він щось побачив. Ні, він таки побачив. На сірому шматку асфальту він побачив каштанового пса, майже вогненного. Пес був дурнуватим, наївним, тицявся носом у брудні калюжі і гавкав на власне відображення, поклавши вухату голову на лапи. Слідчий підвівся, акуратно поправив штани, попрощався, і вийшов, порипуючи блискучим паркетом, наче астральним відображенням його самого. Він теж встав, повернув вухо до безмежної анфілади кімнат, і став ловити розпачливе дзижчання заблуканої мухи.

Пізніше, коли він вирішив, що це йому ввижається, він перевів погляд на стіл, погляд його заблукав, перелякано розсипався на тисячі очей в синій кришталевій попільниці, з окурком жіночих «Вог». Він зрозумів, що Лада не курила таких сигарет. Його дружина любила хильнути міцного рому або віскі, найдешевшого, яке смерділо самогоном, а потім розкурювала сигару. В її рожевому, красивому, як два слимаки роті сигара виглядала до противного непристойно, принаймні він говорив так. Тільки зараз він відчув, що секретарка збуджена, до непристойного, до тошнотворного, ось так просто, як завжди жінки сприймають смерть: збуджуються, молодішають; так, наче смерть з розгону вдарилася об неї, пролетіла високими анфіладами, відскочила від її недоступного кароокого розкосого погляду, і застрягла у його горлянці. Він обливав губи, лизнув кінчиком язика, зовсім по-жіночому, анус його болісно і солодко стиснувся: за вікном товстим шматком слюди сунулося небо. Настав час сутінок, і всі його кишки просили їсти, лише мозок тупо ловив сигнали з того кінця будинку. Мармурові янголи з луками трусили в тінях маленькими пісюнами, натягували луки і безтурботно сміялися над смертю.

Секретарка стиснула його вуха, товсті і м'які, теплі, наче у породистого, вгодованого і добре доглянутого пса. Він тицявся обличчям у складки її костюма, йорзаючи коліньми по начищеному паркеті. Голомозий, без жодних ознак волосся на черепі, тому вона напевне і взяла його за вуха. Так він мучився цим, думаючи про свої вуха, про спітнілий лоб, перебираючи жвавими пальцями недешеву мануфактуру її вбрання. Нарешті, коли відкрилася її голизна, виліплена немов з добротного цільного шматка плоті, його охопило зовсім дике збудження, воно надійшло від самих кінчиків пальців, двигнуло усім його тілом. Прекрасний, майже вірцевий образ хтивості, з

м'якими лініями, повними ногами, високими грудьми, ніжною кремовою шкірою і розкосими очима, з добродушним зблиском в очах, котрий говорив тільки про те, чого жінці хотілося нині, а не десь-так-чогось-там-колись. Вона перевернулася на живіт, випнувши округлі сідниці, широко розчепірівші точені ноги, виставивши соромицькі губи з розгорнутими краєчками, і він, мало не захлинувшись, важко ковтнув непомітно набіглу йому повний рот слину. Аж тоді плавно вийшли два пальця, вказівний і підмізинний, у свіжу набухлу плоть, і він почув тугий стогін задоволення. Язик його пройшовся звично жолобком спини, завібрував між сідницями... Він солодко лизав їй стегна, внутрішні лінії довгих ніг, а вона лежала — чудесна жива статуя, довершена у своїх лініях, рухах і тремтіннях. Її глухуватий, хрипкий, покірний голос ніяк не в'язався зараз з тим холодним і самовпевненим образом, що запам'ятався з тих моментів, коли він періодично зустрічав її у довгих коридорах чи ще десь. Чи більше він її ніде не бачив? — зовсім чітко, відсторонено майнула йому думка.

Він сів їй на ноги і ніжно вкусив за кінчик вуха. Вона з солодким тремтінням відчула в собі його пальці. Коли вона застогнала, так, саме так, як йому хотілося це почути, він почав рухати пальцями, а лівою рукою прихопив палаючу копицю її волосся, підняв голову, розвернув: скула і одне око, зтягнуте плівою задоволення. Пізніше, коли він розвернув її на спину й підхопив під коліна, почав впивати її п'янке жіночі соки, помалу запускаючи язик, він побачив досконалість її грудей, але досадлива думка, що жалюзі підняті, що вони в кімнаті його колишньої дружини, муляла. Але не дуже. Він слухав її голос, відчував, наче він сам жінка, сам упокоєний, хоча насправді все було інакше. Він збуджувався, аж до шпильок в руках. Нарешті він увійшов у неї, її гнучкі, з гострими нігтями пальці ухопили його за звислі боки, живіт йому вдалося якось втягнути, і вона розтягнула стогін, той, що справжній, не дубльований тисячу разів, не повторений, не завчений. Голос підіймався віднизу, пробирався лабіринтами живота, клетотів у грудях, а потім виходив з пухких, гарної форми вуст, з її рота з двома блискучими рядками зубів, де плавали світлячками нічні вогні. І коли він подумав про жалюзі, в ту хвилину, зовсім несподівано, майже ганебно недопустимо і несподівано, він вивергнувся у неї гарячим потоком, аж мороз пішов по шкірі, а спину й сідниці взяли судоми. Такого він давно не відчував. Але потім, майже за хвилину, коли її руки витерли його єство рожевою носовою хусточкою, він знову збудився.

І зараз вона була зверху нього, у всій пишноті, з відкритими грудьми, тугим животом, що переливався хвилями. Головне, не було того одноманітного і звичного, що кінчалося у нього кислим оргазмом, холодним і липким поцілунком, а потім хотілося тупо завалитися на бік і спати. Нічого подібного. У цієї жінки було все. І він знову вивергнувся, вона встигла ухопити, по-телячому ніжно, ротом і випити все до статку. Він краєм ока зирнув у вікно; щось затремтіло, наче налипло на екран його погляду. Ліхтарі вогняними кулями спочатку висіли в просторі, а потім потухли, наче враз всі висипалися яблуками на луджений місяцем асфальт. Вона лягла на нього, волого підсунувшись йому до обличчя, і язик сам собою забігав в щіліні, злизуючи солоне, а його стегна обпекло гарячим, і він закрив очі, не розуміючи вже нічого, а тільки плив, ухопившись за пухкі сідниці. Вона вибухнула першою, гучно і солодко, а потім він увійшов у неї ззаду, сидячи на її пружних довгих гарних ногах, пустивши тихого півня, перхнувши від задоволення.

Пухкий сніг валив за вікном, і він дивився на нього, не відчуваючи ніяких запахів, і не відчуваючи себе — тільки жар між стегнами і гарна вигнута спина з м'якими м'ячиками м'язів під бархатною шкірою. Жінка закидала голову, її волосся розвіювало з

кожним рухом тонкі запахи парфумів, пшеної шкіри, розжареного тіла. Білі простирадла хрумтіли — повільно, рівно в такт тілам, голосам і тихому вечору, що розливався, здавалося, йшов від вікон, від предметів. І цього разу він раптом голосно крикнув, заглушивши її зойк — тваринячий і прихований. Вона висковзнула з-під нього і сіла, відвернувшись, обхопивши мокре ество рукою, і зарухалася, на цей раз впевнено, швидко, наче нічого більше у ньому не було цікавого, а вона приймала тільки задоволення від того, що її мокра щілина ковзає його обличчям. Вона здригнулася тричі, доки його плоть не виросла у її м'якій долоні, і замшеві губи ухопили цю здобич, потім просунулися глибше, і ще, ще. Щоки у неї роздувалися, наче боки рибини; вона зиркала на нього карим рівним поглядом погорі білого живота, потім опускала очі, і язик її жваво бігав голівкою. Тут він ще раз пукнув, гучніше ніж до того.

Він бачив, як вона перегинається у стані, дійсно як велика соковита рибина, і краплини срібного поту стікають на поламані простирадла, сині у мельхіорових кімнатних сутінках. Потім вона лягла на бік, тернувшись ніжною шкірою грудей об його стегно, і він побачив чіткі обриси її плечей, тонкі лінії лица, точену голову з розкиданими чорними зміюками волосся проти темного вікна. Зараз йому видалося, що у них на двох один розум. Але далі він нічого не думав. Тільки дригав коліними, сопів ніздрями, і хрипів казна-що. Пізніше він почав викручувати; неймовірно судомило йому спину, зводило ноги, але це приносило таке задоволення, і йому хотілося, щоб це, і напевне щось інше, відбувалося, тривало безкінечно. Ніс його солодко тягнув чисте повітря з дрібними, непомітними часточками її запаху, а не запаху Лади. Він відчував зараз один лише фалос, що надувався, наче гумовий, робився дерев'яним, лише на кінчику перетворювався на велетенське забуття, у велетенську насолоду. І тільки на небі запалився місяць — круглий, тілесного кольору, як він протяжно застогнав, але притримав її голову руками, солодко відчуваючи, як ество м'якшає, робиться маленьким і зморщеним, теплим у її роті. Він провалився у пустоту, у забуття: справді у цієї жінки є талант.

Трохи передихавши, він повертів головою, а вона лягла на бік, розвернувшись до нього круглими сідницями, і її мокра від поту спина зі спинною ямкою — однією лінією — робила її незвичайно гарною. Десь-таки він це бачив, але де? Так, саме так — вона, ця жінка з досконалими формами, нагадувала щось. Він завжди приховував свої почуття, доки вони не полишали всі його органи, кинувши його відпочивати на сумлінні, яке він, до речі, зручно для себе конструював упродовж всього життя. Але зараз він нагнувся і довірливо поцілував її у щілину — мокру, розкриту, наче бутон квітки. Вона зручно вместилася і легко притиснула до себе його голомозу голову, і він, припавши поміж ніг м'ясистими губами, втягнув солодкий, справді солодкий запах жінки, а її тіло заходило хвилями. Він лизав, а вона м'яко поляскувала його по блідих сідницях... справді, треба з'їздити на море, такого він собі давно не дозволяв. Стегна стискалися і розтискалися. Іноді в голові у нього проходили неймовірні думки, такі дивні і страшні, наче у старшокласника за кольоровим порножурналом на великій перерві. Вона вивільнилася, стала на чотири, і зараз він бачив її відображення у суперміцному склі. Темна алейка з темними кулями ліхтарів, з рудими іскрами — це на балконах сусідського дому, що належав якомусь тресту, курили і кидали в цю чарівну ніч недопалки. Він входив у неї легко, і вона постогнувала, покрикувала, але якраз в міру. Саме так, вирішив він, в міру цього дня, в міру, коли Лада таки нарешті пішла і звільнила його, хо, таки звільнила, навіть її противних після смерті запахів не лишилося. Тільки пах чистої і свіжої плоті, те, що потрібне кожній людині, а решта все дурниця, непередбачена дурниця. Напевне для

такої синьої ночі із зіжмаканими простирадлами, з кремовим тілом жінки, варто було пережити Ладу, брата, батьків і дідів.

Щось тріснуло, і він знову побачив напіврозтулений її рот у темному вікні, язик, що повзав пухлими губами. Вона розвернула голову, притиснулася щокою до плеча і подивилася чайним ніжним поглядом, запурхкала широкими віями, стулила губи. Вони лягли на спину і дивилися на ліпнину білої і високої стелі. Він поклав їй руку на живіт, і вона стиснулася, навіть зойкнула, наче це для неї була найбільша несподіванка у світі. Вона зойкнула і розставила ноги, а він поповз туди долонею і перелякався, подумавши: а не німфоманка вона? Та на холеру, нехай і сама фурія, аби йому подобалося. А йому здорово подобалося. Вона підсунулася ближче і ухопила його за член. Цей дитячий рух, звичка, наче охолодив його, проклавши відстань між днями, тижнями і роками. «Ти не голодна?» — запитав він. «Хочу солодкого» — відповіла вона, продовжуючи піднімати його достоїнство. Рука у неї запрацювала швидше, а його пальці провалилися у соковиту м'якоть. Зараз він думав про солодощі, про її руку і про свою руку...

Нічого особливого, коли воно приходять — думав він, і зараз нейрони і атоми його пам'яті затарабанили у кістку з неймовірною швидкістю. Йому зробилося незручно, дико незатишно, і вона вловила цей рух, тому притиснулася м'якими губами до його плеча, потім налягла животом і грудьми, і лежала так доти, доки він маленькою дитиною не засопів і не бризнув їй у долоню. Вона розмазала це по обличчю і засміялася гортанним голосом з ніжними, трохи переламаними нотками. Неймовірна синя лагуна відкрилася його очам, і він усміхнувся вперше за скільки днів. Живіт у жінки гарячий, здається, можна опекти руку. Але головне було зовсім не це. Зовсім інше його цікавило. Він відчував, як у його ніздрі потекли приємні невидимі запахи. Він закрив очі і лежав блаженно якусь хвилину, намагаючись зосередити думки, але вони видавалися йому мізерними і полишеними змісту. Навіть саме слово це — «зміст» — віддавало паскудством.

Затишок, неймовірний затишок лежав на пузатих з куцими пісюнами купідонах, на меблях, навіть здоровенні кімнати, котрі виходили одна з одною, ніяк не лякали його, а навіки поховали, прихистили його від Лади. Пізніше це відчуття почало рости. Вона, ця жінка з одного суцільного шматка плоті, зі світла, тіні, солодких запахів, вигинаючи тонку, наче лозина, спину, пішла високими кімнатами, буденно, не прикриваючи свою наготу, і видавалася зовсім з його світу, наче реальна гра атомів водню, нейронів, солодкого відчуття, яке буває тільки в молодості, і від цієї глибини ми найбільше тікаємо в молодості, — так він вирішив, проводжаючи її поглядом. А затім він підвівся і глянув на чорні кулі ліхтарів, на лисий зимовий пагорб, і коли повернув голову, то вона сиділа, підмостивши під себе ноги по-турецькому, і розривала блискучу упаковку цукерок. Він подумав: і найшла ж, трясця її матері.

Вона розгризала цукерки білими міцними зубами. В непроникній тиші начинка з лікеру і малини чвиркала на її рожевого язика, і жінка вправно закидала її до рота. Тут-то його щось розсердило. Можливо, причина полягала в тому, що він стояв голий з обвислими, білими, як у пельменя, боками посеред блискучого паркету, задницею до дзеркала, і мав смішний вигляд, а може у тому, що його булки тремтіли, навіть коли він не рухався, а хронічний геморої пошпигував у кишці. Це перше, що він почав відчувати. Далі було гірше: він почув запахи шоколаду, начинки і її білей. Його замутило. І як вже сказано, трохи роздратувало. Потім він подумав: краще б вона навалила під собою купу. І смерділа, як остання шльондра.

Отак по дурному стояти і дивитися на голу і красиву жінку, як вона не звертає на нього уваги і наминає цукерки. Просто собі отак. Вона поглинала цукерки з швидкістю машини. Закінчила і облизала один за одним пальці. Усміхнулася кудись убік і, не прикриваючи наготу, пішла знову високими кімнатами. Звісно, подумав він, вона тут усе знає. Може вона з Ладю тут, у його домі, виробляла таке, хе-хе, і очі у нього жваво забігали. Він забрався на постіль, натягнув простирадло і став чекати. Так пройшла довга хвилина. У скронях помалу почали постукувати молоточки.

Як працівник служби безпеки, як один з ієрархів, що починав з азів, він вже розумів, що це перші ознаки тривоги, хоча видимих причин для цього не було. Так, спокій стояв, наче у труні. Ось саме це і почало дратувати його, пошпигувати у скроні. Він глянув на годинника, задоволено, сам для себе кивнув головою, і так продовжував сидіти. У нього почали німіти сідниці, а окрім того шоколадні запахи повисли і загусли, і тепер весь час, що проходив, був таким же тягучим і солодким. Коли у нього заніміли ноги, він ще раз глянув на годинник, золоте коло, що його обіймало дві оголених німфи, мертві і безпристрасні: стрілка, тяжка, наприкінці нагадувала чи то вказівний палець, чи то тобі дулю, пересунулася всього на половину поділки. Він тільки задоволено гикнув, але вирішив, що напевне сьогодні перевтомився і треба всього-навсього поспати. Але спати не хотілося. Тоді він подумав про чай, гіркуватий, чорний чай, найдешевший, з домішками, з чужими для нього запахами, щоб чашка з надбитою ручкою гріла йому пальці, як то було колись за часів його студентства, і він познайомився з Ладю. Тут він напружив всю свою свідомість, подумки видираючи велетенський глянецьований аркуш, з Ладю. Але нічого не вийшло. А трапилося ось що: велетенські глухі кімнати його дому почали зсовуватися, наче дитячий калейдоскоп, змітаючи шифонери, картини, бронзових янголів, крісла. І він дійсно зараз себе побачив: сидів у крихітній кав'ярні банного відділення.

* * *

Кав'яренька нагадувала коробку, заграбовану арматурами, звареними і пофарбованими у жовтий колір. Прочинені двері, якщо дивитися навкіс крізь ґрати, виявилися чоловічою вбиральною. За прилавком стояв товстун, з вусиками а ля Гітлер в дешевому костюмі-трійці, і його бляклий, наче березневий туман зір, теж невтомно блукав синім, паскудно освітленим квадратом чоловічої вбиральні. Але головне полягало в тому, що обидва там бачили жінку. Жінку у чоловічій вбиральні. Запахи звідти: хлорки, сечі, адреналіну, сімені — весь цей букет змішувався з чистокривною віденською кавою, чаєм і дорогим коньяком. Дівчина курила сигарети, теж дорогі. І хоча він був лише студентом паскудного вузу, але за цей час навчився розбиратися в парфюмі, випивках і в жінках.

Цей спогад, вірніше, картинка пройденого життєвого шляху, що виникла нарешті зараз у гromі, у тиші його ж будинку, який видавався чужою фортецею, навів думку: за місяць перед тим, як у синьому туалетному косяку він побачив Ладю, його завербували спецслужби. Чого він напевне чекав, і молився вечорами, не зважаючи на те, що і дід, і дядько, і старший брат згнили по тюрмах. Хоча саме це його і затримувало, це заважало жити, і кожного ранку він вставав, наче проклятий і розумів, що нічого, рівним рахунком нічого не може змінитися у його житті. Від того дня він читав судову справу Сташинського, і це зайняття йому приносило неабияке задоволення, мало того, він знаходив там відповіді. Ті відповіді, які ніхто не давав з його оточуючих в далекому

сірому дитинстві, затиснутого церквою, шепотом і страхом бути арештованим або ще щось. Ніхто з його рідних не визнавав, що справу остаточно програно, а він, щоб суперечити, був надто малим і боягузливим.

Принаймні сам Сташинський не давав згадати, з печаллю худого чоловічка, з обтягнутим жіночою шкірою обличчям, гострим воловим випнутим підборіддям, крутим черепом і рідким жовтим волоссям. З рота цього суб'єкта смерділо м'ятною жуйкою, тією, забороненою, польською. Ім'я, назва заборони висіли тоді в зимовому повітрі, разом із чорним ганчір'ям птахів, що падали у провулки клаптями, за собором, у провалля дня. І так отоді він побачив дівчину, з чіткими рисами обличчя, прищаву, з видутими скулами, але ладно збиту. Вона курила у чоловічій вбиральні, обіпершись круглим задком на засцяні пісуари, а очі у неї променіли, наче дві зірки. Саме такою була Лада, що несла заборонене. Він пив дешевий смердючий чай і грів руки об чашку, хоча міг запросто поснідати у дорогому ресторані. Саме вона відділила і наповнила той мертвий простір між ним і чоловіком, що сидів на краєчку стільця, йорзав по дереву туди і сюди, а ногу на ногу закинув так далеко за коліно, стиснувши ляжки, як це роблять гомосексуалісти. Так, він добре розумівся на подібних речах, але ніяк не переступав межі, радше з обережності. Він був освіченим у цих справах.

Єдиним недоліком початківця у нього була його чуттєвість. Так, він був чутливим, як молочне порося. Навіть зараз у широтах кімнат, де за вікнами падав м'який сніг, а тут повзав мокрою теплою ганчіркою спокій, він з нежданою тривогою, що вискочила наче червоний фурункул, чекав на цю жінку, на її повернення, але думав неухильно про Ладу і про минуле, щоправда, як про чорно-біле фото. Він почав збуджуватися і пітніти. Найбільш розумне, що прийшло йому на розум, то сходити на кухню, заварити чаю і чекати далі. Але він чомусь не став цього робити, лише міцніше натягнув простирадло на очі, і слухав, як серце б'є і б'є об ребрину.

Лада врятувала його того березневого дня, щоб заманити у пастку. Два блискучих ока серед тугих чоловічих випарів, вигнута спина, тугі крижі, круглі груди – це зовсім інша Лада, ніж та, що лежала в його обіймах, і щось заборонене і дике обпікало йому пах. Але чому вона вибрала таку дурнувату смерть, хіба мало всіляких пігулок, розкиданих по шафах. Хіба мало газу у горілках, чи затупилися достобіса всі леза. Вона вибрала досить страшну смерть. Нічого в її житті не говорило, що вона може таке зробити, не зважаючи на екстравагантність, ну, припустимо, дивитися, як спарюються корови і жеребці, або як дамочки парують з собаками. Для нього це було нудно, навіть противно, бо він відчував себе християнином, безбожником, але з християнською мораллю, і не міг своє покалічене виховання полишити за порогом, як це одного дня зробила Лада. Почуття і чутливість значили для неї на багато більше. Пізніше він почув кроки, лункі, чіткі, вони несхожі на ті кроки, що нагадують втомлених коханням жінок, — це були важкі кроки, впевнені, вони не зароджувалися на порожньому місці, вони виходили в життя чітко, ясно даючи зрозуміти, для чого прийшли. Але він не прийняв простирадло і продовжував сидіти, з мокрою від переляку проміжністю, з порожньою головою, бо думки стер хтось невидимий, і зараз було таке відчуття, наче в ніздрі позабивалося пилюки. Проте він зібрався з силами, зісмикнув простирадло, але нікого не побачив.

Він встав і пішов, але кроки не стихали, зараз вони відходили подалі, десь у сусідню кімнату. Нічого особливого, переконував він себе, так жінки граються, пустують, хе-хе, коли задоволені. Вони або пустують або сплять. Він хотів увімкнути горішнє світло, проте облишив і повернувся до ліжка. Тут звично пахло секретаркою, тією жінкою,

наголосив він подумки: шоколадом, терпкуватими, з гірчинкою парфумами, сіменем і волоссям. Краще чекати, чекати, як і все життя, коли ти вирішив пробиватися цією дорогою. Можливо, це одна з зупинок, а не кінець. Хоча сама думка про кінець несподівано зависла, як дармовиси на люстрі, і задзенькала печально, наче тягуча подільська скрипка під рукою невмілого музиканта. Його навчали володіти страхом, а потім переступати його, тоді тільки навчишся думати виважено, холоднокрівно і жорстоко. На всі види життя. Проте це теорія, і ті, хто викладав йому подібну думку, далекі були від його страхів. Вони були голими теоретиками, як і ця безкінечна держава, що наступила йому на горло. І йому доводилося вірити і приймати на віру те, що вони говорили. Але це було невимовно страшно, як спуститися на два щабля розвитку — від людини до первісної мавпи, котра зіп'ялася на дві кінцівки. Але саме цікаво — йому такий стан речей подобався. Доля йому подарувала ще один шанс зробити шалену кар'єру, бо він розумів, що серед невігласів, наділених невідомо чому страшною владою, він був найсильнішим, доки це тримав при собі. Хоча з плином часом це вийшло як груба помилка. Люди, що взяли його до себе на службу, виявилися нічим не дурнішим за його співвітчизників. І так ото мимоволі, вірніше зовсім природно, він прийняв їхню ідеологію.

Їхня система існувала, з великим скрипом, але існувала, і він сам прагнув цього, хоча чомусь, десь далеко в його душі пролітав сліпий вогник, що нічого досконалого немає. Він не був фанатиком віри, але відчував і розумів, що ця система побудована саме на цих засадах, дещо перевернутих, перекошених. Божа ідея поцуплена і перекручена до неможливого, навіть до вжитку, і чим страшнішим ця система видавалася йому страхіттям, тим більше він пересвідчувався у тому, що ніяка доктрина не може пасувати людині. І на тому заспокоївся. Йому лишилися жінки, задоволення і думки, котрі муляли днем і вночі голову, про те, як піднятися на черговий ієрархічний щабель. Він таки подолав свій страх, але не їхній. У нього не було їхнього страху, і страх для нього мав не одне обличчя. Головне, що те, що йому було необхідним, він проковтнув і був рештку життя задоволений цим: навіть буденними клопатами, смертю Лади, що вивільняла його від безлічі дріб'язкових обов'язків, котрим він вже не вірив, не надавав того значення.

Зараз він сидів на мокрому простирадлі і намагався підвестися. За вікном липнув до чорних кульок ліхтарів сніг. Порожньо в голові, порожньо в думках, і ніякої легкості. Запахи можуть повернутися — сіконуло у його голові. Ніч біла крилами. Мельхіорове небо лускало на тоненькі плівки. Тут він помітив, що замерзлий чорний пагорб здувався, наче желатиновий пиріг. Пагорб заворушився, наче рвалися м'язи під шкірою, небо просвітлило, потяглися рвані язики вилялого полум'я. Його немов хтось підтягнув до вікна. Широка, без жодної хвилі річка текла перед його вікном. Те, що це була справжня річка, не викликало ніякого сумніву. Вода чи ще щось там підсвічувалася зсередини. Потім він побачив на горизонті якусь пляму. Пляма рухалася, в цьому він не мав сумніву. І нарешті він побачив, зовсім чітко, роздубаного катараса. За ним сидів виводок якихось людей, а кермував човном його дід в німецькій формі. Далі за човном пливли менші, як виводок качок: баби, брати, рідні, двоюрідні, швагри, дядини. Кого там тільки не було. Це нагадувало урочисте весілля або похорон, а власне, різниці ніякої. Жовтий туман піднімався з поверхні. Вони пропливали повз його вікна. Спочатку свої, потім чужі, і коли він таки наважився повернути голову, то побачив, що цьому напевне і кінця краю не буде. Він стояв і дивився, зачудований, з прохололим потом між лопатками, між сідницями, на перенісці.

Десь в глибинах його сірої рідини почали вилазити молитви, які він час від часу читав, коли відчував страх. А мозок все повторював: та не може того бути, як не може нічого бути. І щось навіть відповіло йому, так видалося: ну, як нема цього, то може і іншого не бути. Йому зробилося млосно. Фі, як тільки він відчув слабину в ногах, то стрімке коло, подібне на вир, завертілося і миттєво втягнуло за собою всіх його рідних, разом з човнами, крісами і рушниками. «Хух-х», — вийшло з його горлянки, борлак засмикався, і він поволік ноги до ліжка. Сів, натягнув простирadlo до підборіддя і втупився у пузатих херувимчиків, що чи то намагалися звалтувати Венеру, чи просто її оберігали. Зараз у нього визріло одне бажання, якось сховатися у високих і холодних анфіладах кімнат, з купідонами, бронзовими сатирами, що сцяли кудись у безкінечний простір, такими ж ангелами, безтурботно споглядаючими його чоловічий сором, і тут він почав збиратися думками, учепившись за звичні предмети. Так, найосновніше в його професії: збирати свої думки у сірий сталевий жмут, нищити ним чужі оболонки. Але ось жінка, що пішла — куди? — невід'ємно стояла кремовим щасливим згустком. Він побіг рівчачками своєї пам'яті, доволі легкої і не метушливої. Нічого особливого, але якраз те, що годиться для прихистку. Він проскочив вікнами, порахував їх для проформи. Нарешті вискочив місяць. Великий, круглий, лагідний і срібний.

Хтось запалив галогенні лампи. Світло тріщало, перекидалося з кімнати в кімнату, тягнучи рвані тіні. Всі предмети вібрували, принаймні, так видавалося. Вони рухалися, наче живі або як ртутні, відкидаючи масні довгі тіні, а то і зовсім полишалися їх. Він стояв і тетерів, дивлячись на вікно, але цього-то він зробити не міг. Тисячі галогенних ламп, запалених наче по одному чимось наказу, враз ударили і розірвали його зіниці. Головне, у цьому світлі змінився, втратився колір. Одне рідке кипляче срібло. Він затулив руками очі, але тут же прийняв і знову втупився на предмети, що зараз нагадували десяток паскудних злих гномів, які застрягли своїми лапами в мелясі і не могли зрушити з місця. Тоді він закутався у простирadlo наче у ковдру і рушив повз столи, повільно, виставляючи одна за одною ноги, навіть прикусивши від старання язика. Він рухався повільно, але впевнено у срібному потоці галогенного світла.

Так він обійшов софу, затим завернув за диван. Білі ангели з напнутими луками зараз нагадували його Страшний суд. Предмети ось-ось повинні були зірватися з місця і розтоптати його, але він був хитріший, тому вже ступав задом, спиною до високих, з мореного дуба, двостулкових дверей. Піт щемив між лопатками. Найгідкіше було те, що очі у нього страшенно різало, і він ніяк тепер не міг не те щоби зібратися з думками, але взагалі панічно думав, як полишити цю оселю, разом з невитравним духом Лади. І так, саме так: запах тонко потягнувся, знищуючи молекула за молекулою, атом за атомом запах тієї жінки. Він навіть не міг уявити собі, що то була секретарка. Щось сокровенне готичним хором піднялося у його грудях, і він тоненько заскільки, проклинаючи все на світі. Головне, він не забував тримати за спиною двері. І сльози, аби ці срібні гноми дізналися, що сльози і розкаєння, хтозна за чим, не більше аніж гра, то неприємності його чекали б неабиякі. Нарешті він проскочив у двері. Але срібло, густе, з запахами Лади, хлинуло у розкриту пащу дверей, увірвалося з вікон крізь жалюзі. І він з несподіванки упав навкарачки і так, хекаючи, побіг кімнатами, а коли нарешті зупинився, знову біля свого ліжка, де муляла око мокра пляма, підняв голову і тихо засміявся.

Це був ранок. Простий собі чистий зимовий ранок, а те, що прийняв він за місяць, була супутникова антена. Він сів на ліжку, важко зітхнув. Потім підвів здивовано голову і запитав себе: а де секретарка? Те, що вона не могла кудись подітися, піти без його

допомоги, була малоймовірним. Він подзенькав у дзвіночок. Прийшла прислуга, жінка років тридцяти, брюнетка, з гарним бюстом, пекучими очима, а він, не приховуючи потворність своєї наготи, запитав:

— Ніхто не виходив ?

— Ні, пане. Ви всю ніч тут грюкали і говорили щось, — сказала прислуга.

— Ти була тут всю ніч? — запитав він, вже напевне знаючи її відповідь, але випередив і заговорив: — Ладу привезуть сьогодні?

— Так.

— Ну тоді йди собі. Приготуй кави, поміцніше, і мій чорний костюм на вихід.

2.

Прямо над ними висіла реклама: «Тепер ваша печінка витримає удар», половина чи більша половина її. У повітрі пахло дорогим коньяком і сигарами. Саме тоді він відчув дотик справжнього смаку. Лада лежала на червоній накидці, підтиснувши одну ногу, розкидавши за спиною палаюче руде волосся. У неї було тіло дорослої жінки, міцне, податливе і дике, і обличчя, прищаве обличчя підлітка. Такою вона і була насправді. Того ранку, з запахами, неймовірнішими запахами іншого життя, що збуджували більше ніж близькість, він розповів їй про нового куратора, а потім і про своє життя. Дурниці, повторював він це слово, я просто попався на дрібній крадіжці; але вона лише хитро смикнула плечиком, перевернулася на живіт, глянула лукаво, і сказала, що нічого особливого, і добавила, нехай краще не бреше, ось що. Він зобразив подив на обличчі, а вона за хвилину прочитала цілу лекцію про те, як людина поводить себе, коли говорить правду, як, коли бреше, і в який бік дивиться, коли це дріб'язкова фантазія. Ось так, сказала вона наприкінці, скинула бровами і засміялась лунким, добродушним сміхом, від якого зробилося тепло і затишно. І значить, вона не дізналася про нього повної правди.

Вона сказала: тебе спіймали на якійсь малолітній курві? Він промовчав, ковтнув коньяку і подивився на сизе вікно, з розкиданими крилами синьої ялинки, чорними воронами, що писали лапами по снігу, вишукуючи шматки поживи. Яка різниця, говорила вона, у тебе є шанс все виправити, ти ще молодий, нині ти служи́тимеш державі, незалежній державі, і нічого себе почувати йолопом, треба просто скористатися нагодою і зробити добру кар'єру. Ця остання її фраза не спантеличила його, а швидше похитнула той новий світ, який він тільки почав вибудовувати. Він подивився на її прищувате обличчя, намагаючись викликати в собі нудоту, бридке відчуття, але Лада лежала, підтиснувши ноги, навіть скромно, тільки видно було палаючу смужку проміжності. І йому стало мутно і нудно. Довгоносі ворони на синьому снігу перетворилися на кікімор з тонкими лапками, і тіні від них видовжилися і зараз діставали ялинки, з дідом морозом і снігуронькою в куцій спідниці, з ногами, обтягнутими синіми нейлоновими колготами з золотистими блискітками. Ця глупа повсякденна реальність повернула його до теплого затишку. Він, від часу, давно розумів, що знаходиться у світі вигаданому, збудованому ним самим, і тому цей світ служить і допомагає йому. Зараз, наскільки він усвідомлював, перед ним лягала зовсім неприємна і чудернацька задача: втягувати Ладу у цей світ, і чи вона сприйме його, і чи його світ не знищить її крихітні кістки. Наскільки він помиляється, то покаже час.

Чи вірив він в Бога, як вірили його батьки, діди? Він любив богослужіння в православних і католицьких церквах. Десь так, як гурман смакує букетом дорогого вина. На цьому все закінчувалося, далі естетства він не рухався; також він приходив у німе, текуче і радісне захоплення від похорон. Напевне з однієї з причин, що там були гарні жінки і вони збуджувалися, неймовірно, падлюче, біля самого одра смерті. В цьому він нікому не зізнавався, але правду ніде діти — такі і подібні речі розуміли всі розумні люди з його оточення. Просто тут він не стояв перед вибором, вибір був невидимим, а тому і напевне неіснуючим. Так він собі говорив, але чи воно так насправді, — долі ймовірності були мізерними. Легше бачити сніжний пил за вікном, що перебирається сонячним промінням кудись у тупу далечінь, відчутти тепло жіночої ляжки, розтулені сороміцькі губи і їхній солонувато-солодкий присмак, навіть дикіше, можна це порівняти з запахом свічок і ладану в одній з церков: все це означалося одним знаком маленької і дрібної втіхи та задоволення. Тут він, напевне переступивши якусь межу, визначив держатися одного напрямку і ніколи не заскакувати на протилежну дорогу. Хоча він мало вірив у те, що життя має двосторонній рух. Він знав, що життя неупинно рухається до ями, і хто добереться до неї вчасно, той просто вже ніколи не живе.

У нього вливалось якесь просто-таки тягуче світло, коли він бачив гарний одяг, гарну їжу, і, коли довгий час цього не було, він відкрив як збавити цю можливість. І тому тоді, коли Лада стояла у білій чоловічій сорочці біля вікна, зі стрункими по-хлопчачому ногами, дивилася на довгі клякси ворон, на маленьку замерзлу снігурочку, і він не бачив її грудей, її кирпатенького носика, прищавого обличчя, у нього заболіло в животі, підігнулися коліна, і йому зробилося несподівано тоскно, наче він один, серпневого дня, проводить останній трамвай нещасним поглядом. Він підійшов, ступаючи по брунатних плямах реклами, взяв її за плечі, опустився на коліна і припав губами до голого заду. Більше зараз він нічого не хотів, а вона стояла спокійно, наче буде вічність стояти в цій кімнаті, з темними опереннями тіней від високих ялинок, де влітку прохолодно і тихо, а взимку довго тримається тепло. Чорна тінь тоді не стояла над ним, і він не розумів цієї тіні, не розумів страху, не розумів нічого.

Так, він прийшов у органи безпеки ще за влади советів, спочатку освідомлювачем, потім вище, і до перебудови мав чин майора. Дивом, але швидше метким розумом, він залишився у нових органах, продовжуючи працювати і на східну розвідку, і на українську сторону, і напевне це було відоме багатьом, але в тому бардаці, аж до незалежності, вертілися майже всі співпрацівники. Так що він нікого не зрадив, — формально на західній частині країни було знищено останні рухи опору, а про східну й говорити було нічого. Він визначив свої можливості ще будучи в університеті, і сказав собі: так, ми чи вони програли, іншого виходу бути людиною в цьому світі, побудованому переможцями, він не бачив. Час це підтвердив, конкретно підвівши ризику: американці та європейці ніяк в притул не хотіли бачити його країну. Звісно, йому було якось, зовсім трохи, образливо, але і сам він мав прагматичну жилу, холодну і розсудливу, тому схилив, без благовоління, голову перед переможцями. Комунізм і його мета, на велику радість самих застрільників ідеології, наказав довго жити, в країнах колишнього вода замутилася. І всі, разом з ним, кинулися ловити рибу. Гроші вирішували все, — у що він ще від шкільної парти вірив і що знав. Це було єдиним рушієм його свідомості, його світом, інакше не могло бути. Проте, частіше зимового дня, його несподівано застукувало, у дорозі, перед Різдом і Новим роком, перед Водохрещем, наче хтось дикий сідав на нього, тихо шепотів над вухом паскудненьке дешево словечко: «Стукачок. Сту-у-ка-ачо-ок...». Тут він двоївся.

Можна скинути на просту тобі шизофренію, повірити у містику, але це якось не клеїлося ані до містики, ані до шизофренії. Віра у нього значилася під табу, тобто він слідував тими принципами, що коли став на інший бік, то інакше вже не можна. Виверти виховання, ось як він називав це. Інші називали це неприпустимою порядністю, хоча це було не що інше, як збочений конформізм. Він таки ходив до церкви, разом з хвостатими державними делегаціями, хоча за багато років переконав себе, що ані там, ані тут нічого немає. Тут принаймні все осяжне: жінки, чоловіки, гроші, інтрига. Ця проста механіка більше його зачаровувала, ніж скуденне життя його родини, що йшла зовсім зараз незрозумілим шляхом.

Сонце запало у чорні капкани дворів, Лада сиділа і листала глянсований часопис, а він несподівано запитав її, сам лякаючись свого тихого з упевненими інтонаціями голосу:

— А хто по нас прийде?

По тому, як Лада скинула свої світлі, з каштановою міддю, брови, зблиснувши чистими очима, він здогадався, що вона прекрасно зрозуміла його запитання, і зрозуміла раніше, ніж він усвідомив те, що сам сказав. Вона лизнула кінчиком язика його губи, усміхнулася, зовсім упевнено, і він потім пронесе цю її упевненість, як заразу, все життя.

— Поїхали зі мною, — сказала вона. — Поїхали, Поїхали! — вона затараторила щасливим, майже дитячим голосом.

Тут Дніпро розкривав свою свинцеву, над незмінним металевим небом, горлянку: червоні дахи п'яти- і чотирьохповерхових дач лежали під сліпим білим сонцем, лускою, крилом, неправдоподібно, але правдиво все ж таки підрізаючи берег, кожного року раз за разом поглинаючи навколишні землі і піски. Вони стояли на білому двохмісному катері, затуляючи долонями очі від сонця, спостерігаючи, як стрімко наближається берег. Щось у цьому було об'єднуюче і спільне: нахилені вперед тіла, підняті руки. І він відчував, що незважаючи на падлючий холод, у нього ворухиться в штанях. А коли вони приставали до причалу, з самотнім, на розкидному стільцеві стариганом, що визирав якесь диво у бінокля, за десять метрів, сонце сховалося за вилуплений, побитий каверною завод на тому березі, і вони провалилися в малинові теплі памороки. У нього пішла гусячим сипом шкіра. Йому здавалося, що зараз все закінчиться; він боявся повторити слово «життя», але десь в глибині саме це і пицало: провалиться і не повернеться місто, з'єднане розірваною аортою харківського мосту, з противно вжикаючими, наче оси над роздавленим плодом, стрілами поїздів метро, саме розвернуте до противного місто, посипане білими грифелями будинків.

Він навіть заплющив очі, і бачив морок, один лише морок. Він не відчував поруч гарячого, з легким і збуджуючим тремтінням тіла Лади, її руки, що шкодливою гадючкою повзала його ширінкою. А коли відкрив очі, то побачив перед собою кільця, завитки посипаних золотистим піском вуличок, блюдця площ, неприступні дома, облиті рожевою фарбою заходу. І у нього затерло у горлянці. Зараз з нею було зручно, але як психолог він зрозумів, що саме зараз вона є володаркою становища. Але ніяк не міг передбачити, що це так надовго. А тоді: «У неї немає нічого невротичного», — задоволено вирішив він, порівнюючи з тими сцикливими студентками, що залюбки, після першої ж його спроби, запихали собі член до рота. А тому на зелений, з мідними прорізами гравій він ступив з видом першовідкривача.

— Це там, — сказала і показала Лада, і в її словах нічого не було загадкового.

З цього моменту, глянувши на бетонний причал, розквітчаний графіті, він зрозумів, що Лада для нього варта більше, ніж та жінка, з якою просто кохаєшся, просто трахаєшся,

просто говориш, не добираючи слів; вона є провідним маяком у якесь інше, наступне життя, і зараз вони проходять той складний і вузький прохід. Саме так він тоді думав. Інакше не могло бути. Все навколо: будинки, дерева, вулиці, собаки, все було занадто спокійним. Аж занадто. Почалося інакше життя. І він зрозумів, і сприйняв це як належне. Як чергове підвищення по роботі. І він наповнювався тишею, як жінки наповнюються за ніч коханням і спермою, і робляться далекими, наче білий метелик на синьому небі — нерухомі та загадкові.

Шикарний вид дачі її батька нічим його не здивував; він навіть не встигнув подумати, що років їй сімнадцять, не більше, хоча голова працювала чітко: її голова знала, чого бажала. Її бажання були на першому місці, але якимось дивом вони сполучалися з її мозком. Він навіть бачив її сині спалахи. Вони знову пили, і він сп'янів. Від недавнього сексуально збудження на лишилося і сліду, а був тягучий алкогольний настрій, коли допиваєш потроху, а нічого не змінюється, протікає повз зіниці, і навіть ліньки простягнути руку. Лада умостилася на канапі, підтиснувши ноги, з важкими стаканом у руках, і поволі пила, здавалося, байдужа до всього, але так вона збиралася з думками, наче кобра, готова стрибнути або виплюнути свою отруту, а потім вже заспокоїтися. Десь на дні він це розумів. Потім, рвучко вихиливши віскі, вона встала, потягнулася, напнувши під зеленим светром тугі груди, і підійшла до вікна. Сонце окреслило чорним малюнком місто. Настрій у нього взагалі погіршився. На зубах — наче хто насипав піску.

— Ходімо, — мило і тихим, муркаючим голосом сказала вона, і тут на нього накотила гумова хвиля жаху: йому на мить видалося, що у Лади на обличчі зникли прищі. Так, коли вона ступила на брунатну доріжку останнього сонячного світла. Вона взяла його м'якою теплою рукою за пальці і повела. Він намагався не дивитися на її обличчя, і все скося поглядав, але вона це відчувала, може щось розуміла або сприймала зовсім інакше. Професійна звичка несподівано почала брати гору. Груди його почало наповнювати дурнувате відчуття вибраності, хоча він знав, що це не так, зовсім по-інакшому зараз повинно бути, але він здогадався, що щось інше відтягує останню мить, останній поріг, що дозволить їм без страху зупинитися один на одному. Він такого відкриття він запав ще у більшу порожнечу.

— Куди ми йдемо? — нарешті запитав він.

— Де ти отримаєш свої відповіді, — сказала вона.

— Ти певна? — запитав він.

— Тоді так і лишиться, — спокійно сказала вона і потягнула його за руку.

Спочатку йому прийшло на думку, що Лада сіла на поручні перепочити. Захід накривав мідним шатром, обіцялося на мороз. Вона сиділа на горіхового дерева поручнях, її волосся ворушив теплий, від кондиціонера вітер, закидаючи сині пасма диму на її розпашіле обличчя. Тонкий серпанок тягнувся від химерної надбудови, з напіврозібраним дахом, тремтів драглистими стовпами, а вона сиділа боком, сигаретний дим розбивався об скули, а очі займалися двома зірками. І нарешті він відчув. Приторний, з дитинства знайомий запах. Так мочилися дорослі, і так дорослі пахли в далекому дитинстві. Верхівку його черепа зрізав спогад, який в ту ж секунди зник, і він ніколи не чіплявся за нього. Проте під ложечкою солодко засмоктало, нагадуючи про недавнє і сьогоденне, але котре не стосувалося Лади. Лада розставила по-хлоп'ячому ноги. А він ловив широко роздутими ніздрями запах; він бачив частину вбиральні, закинтий будинок, з високим бадилинням, з вікнами, забитими навхрест дошками. Вітер подув з ріки, що чавунною почварою виповзала з-за мосту, і на воду не потрапляло світло, лише від недалекого мегаполісу били

прожектори, і тому гирлище, розірване пляжами, котило німо і уперто, зі смертельною нахабністю.

Вітер приніс запах сечі, терпкий, застарілий, — напевне, десь недалеко, зразу під ребрами мосту, стояла баржа або генделік. І він побачив, без здивування, як важко заходили її круглі, спортивні груди, забігали м'язи гомілок, затремтіла шкіра на обтягнутій светром спині. Лада була зараз вродливою, як ніколи. Вона курила сигарету за сигаретою, і він гадав, що на цьому все закінчиться. Це вже не новина, в цьому немає ніякої таємниці, — вирішив він, кинув «орбіт» до рота, роздавив язиком, відчуваючи задоволення і втому від дня, що йшов на спад. Легко паморочило голову, і йому було добре. Не знати чому, він став думати про наступний день. Він знав, нічим не дивуючись, лише дратуючись, як вона ткнеться йому під пахву носом, потягне гучно його запах, наче витягуючи з нього чоловічу силу, потім відкинеться на спину і закурить. Світ білим скрипучим світлом вибухатиме у широких вікнах, чорними беззвучними кулями пропикатимуть порцеляновий день птахи. Зі смутним відчуттям тривоги він констатував, що у нього таки лишилася фантазія, рудиментні хвостаті злі гноми, що розгризають свідомість. Головне не пустити їх, не пускати близько, і він оберігався від них. Чистоплюй — можливо. Гедоніст — теж можливо, але на рахунок цього дуже тяжко визначитися, бо інакше він би не вагався і не боявся деяких речей, що дійсно приносять насолоду. А зараз вони йшли довгим коридором, подібним на довгу коричневу трубу, підсвічену ліхтарями, стилізованих під смолоскипи.

Спочатку він роззирався, але нічого особливого не знаходив. Окрім втоми, він нічого не відчував. Лада йшла попереду. Пряма спина, хода, вправна і легка, видавала в ній неабияку норовливу, чистої крові сучку. Він навіть смакував, подумки повторюючи «сучка-сучка-сучка», в подібний спосіб виживаючи пустоту, що глухим бубном гула всередині, здавалося, у самих нутрощах. Йому було відомо достобіса способів, як боротися з пустотою: вправи для дихання, тести, фантазії, звісно що, як і потрібно, найпримітивніші, здебільше пов'язані зі жратвою і сексом. Хоча від всього, що стосувалося фантазії і віри, він намагався триматися подалі, наче забобонний, що боїться розмовляти з невдахою-колегою. Бо інакше його кришталеве царство в одну ніч гепнеться під ноги, і не просто під ноги, а якомусь курвиську, хоч підмитому і поголеному за всіма правилами.

Потім вони пройшли вулицю, швидше завулок, поплетений зміїстими тінями, і цей прохід між домами враз виявився велетенським проваллям між стінами, щільними і безкінечними стінами; аж там наприкінці він побачив метушливу пляму світла: то ліхтар, зелений, в паперовому оздобленні, ганяв пляму на білому п'ятачку площі, занесеної снігом. Коли вони підійшли, це виглядало прозаїчно. Далі лежала пустота ріки, від якої мимоволі зводило зуби. Туга, непередбачувана, навалилася, посилила чи то втому, чи то ще щось, в чому він не міг собі зізнатися, але і аби хотів, то назвав би це словом ініціація, на більше у нього не стало б розуму, бо саме це слово нічого йому не говорило. Тому він не задавав собі непотрібних загадок.

— Скоро, милий, — пролетів її льодяний голос у нього над вухом, і йому захотілося сигари, коньяку, і ухопити її за пружного задка. Так собі, для проформи.

І скоро вони підійшли. Його втому нічим було розбуркати, при тому, що він зупинився і дивився на білий будиночок, який нагадував великий різдвяний пиріг, а швидше стайню. Найвірогідніше, вирішив він, саме це і повинно було бути стайнею, як би того він хотів чи ні. Морок дійсно згущувався до якогось зеленого. Зараз йому робилося

прикро і захотілося повернутися у теплу затишну кімнату, з високими анфіладами, з чорними воронами на снігу, що розкидають паскудними кляксами тіні; навіть снігуронька у синіх колготах, з кирпатим обличчям петеушниці викликала в нього, муркаючи, наступаюче тихе, нездійснене тепло. Лада йшла зараз у п'ятні. Вся її фігура була темна, наче вирізана з чорного ебонітового дерева, тільки одна голова освічувалася лупооким ліхтарем, котрий бив з вишки, від мертвої води, яку поглинав берег.

Зараз у пустоті думок, мертвої втоми, без насолоди, він починав чітко розуміти, що щось або хтось ставить його перед вибором, чи може сам він вибудував цю систему: холодну і непорушну, і вона вертить ним як піщиною у потоці галогенного світла. Зовсім вірогідно, але точно: він стояв, як і багато років тому, намагаючись приєднатися до цього строкатого і блискучого світу. І тоді він вирішив, як зараз, сидячи перед чоловіком, який примостився на краєчок стільця і марудив дві підряд години; у ньому говорило: так, ми чи вони програли, зараз світ буде рухатися так швидко, як синій вогонь білим папером, і нікому буде думати і говорити, хто вчинив так чи інакше, як завжди, цінуватимуть тих, хто мчить по цій поверхні, і сама потреба віри чи релігії, морального чим аморального одійде. Треба вирішити перед тим, як стати на цю блискучу поверхню. Але тут його звело: все ж таки проблема вибору лишається. І зараз у темряві, дивлячись на ебонітового дерева фігурку Лади, він розумів, що ніяк не може керувати цим «щось».

Потім, пізніше, коли чорна тінь упала, і Лада, вся біла, зі струнками ногами, мідними воланами волосся, вийшла і стала проти стайні, втягнувши ніздрями, грудьми встояне на тваринячому теплі повітря навколо, він щось зрозумів, але втома солодко поповзла жилами, і він заспокоївся. Рівне малинове світло текло під ноги, а Лада йшла, похитуючись, граючи стегнами і задом, з прямою спиною, тільки на дерев'яних поручнях загороді під вітром рипіли різнокольорові гумові кулі. Він важко вдихав її запах, її випари, що перемішувалися з тваринячими, сіном і ще чимось. Він ступав за нею малиновим снігом, слід в слід. Ліворуч розтопленим і захололим свинцем лежала ріка, тільки жовті каверни ліхтарних вогнів видавали рух хвиль. Та ось нарешті вони увійшли в стайню. На них упало тепло, терпке і глухе, все навколишнє немов відсунулося на неймовірну відстань. Відразу у нього завертілися думки зовсім у протилежному напрямку, ну, сказати щось про прекрасний вечір, про те, як чудово їм сьогодні було; але от кінець думки повиснув обірваним нервом, і він спрагло намагався доторкнутися до нього кінчиком язика. Пізніше він чітко, дивлячись на масляну від світла ліхтарів воду, знав, що треба було заговорити у теплій первісній тепліні, і це банальне слово – прощай – гризонуло його за маківку черепа, і тому, паралізований наполовину тими відчуттями, що посунули на нього з усіх щілин, він пішов за нею.

Жеребець англійської скакової, з білою плямою на лобі, бив струнками ногами тирсу, закидав виточену голову, з розкосими сливовими, темними, як ніч, очима. Круп ледве подригував, а під шкірою пробігали хвилями м'язи. Коли жеребець почав крити дрібненьку кобилку, він навіть не повів бровою. Принаймні тоді він точно усвідомлював, чого і чим хотіла його здивувати Лада. Потім наче хтось осмикнув за плече. Він відмітив про себе, слідкуючи за строгими і водночас привабливими рисами її обличчя, що у неї немає тієї набутої, награної вульгарної аристократичності, притаманній чи привласненій, ні, таки притаманній цій породі, очоленій чотою пористих свинячих облич їхніх батьків та родичів. Вона уміючи просирала, саме просирала, а не викидала на вітер гроші. Вона робила це неприховано відразливо і водночас із заворожливими рухами зміюки. Саме це лізло густими, не без запаху, кавалками у голову. Він зараз все це майже реально відчув,

доторкнувся до чогось слизького і холодного, з порожньої дірою вгаслих дитячих спогадів наприкінці.

Звуки, що парилися темними пластами в далеких кутках пам'яті, піднімалися і оживали, заповнюючи слух надокучливим і одноманітним, але нахабно впевненим шепотом, пробиралися вушними раковинами, спалахуючи білими зірками люті та безсильства. Бути безсильним невідомо перед чим страхало його не менше, ніж захворіти на сифіліс чи СНІД. Від безсильства перед невідомим робилося ніяково і соромно, наче тебе підловили на чомусь стидному. І так, разом зі звуками, у ритм тонів та напівтонів, мелодії, що звучала повсюди, з воланами м'язів під шерехатою спітнілою шкірою, до нього почало підібратися відчуття недовершеності. Потім очі Лади. На витесаному, наче з одного суцільного шматка плоті, поритому червоними прищами, з пухом тональної пудри обличчі. Її очі існували окремо, не підсвічуючи знутри. Самі по собі. Ще одне: її не можна було порівняти з чистими очима дитини, залитими холодцем страху. Головне, вирішив, отак несподівано, що вони, її очі, ніколи не будуть старими. Плоть навколо їх провалиться, зіжмакається, наче дешева гума, а вони світитимуть двома зірками. Ось так, не інакше. Втома у цих очах висихала швидше за жіночі сльози. Вона сіла, перекинувши ногу, на гладке перило, прогнула звично спину.

Вона терлася проміжністю об блискучі поручні. Він помітив, можливо, помилився, але в одному місці поручні начищені чомусь сильніше. Це знову заставило його про щось думати. Від чого йому почало солодко пощипувати яйця. А тому, коли жеребець загнав у кобилу півметрового члена, він відчув насолоду майже разом з пітними тваринами, і задоволення він витримав саме від цього, і нічого більше не впливало на нього. Ось так, вирішував він. А Лада продовжувала сидіти, виставивши круглого задка, обтягнутого білими джинсами. Пішов сніг. У фіолетовому стовпі дворів висіли шматки вати і повільно сідали на гостроверхі черепичні дахи. Місто вибухнуло малиновим, взялося зверху ледь жовтуватим ореолом, за хвилину простір просяк іржавим, обвішавшись разками гірлянд. Пізніше, коли її обличчя, шия з двома рухливими хребцями під оксамитовою шкірою, западинка між грудьми з задертими догори сосками зросилися потом, таким рясним, як у вантажника, він подумки вилаяв себе, і це доводило, що їхати сюди зовсім не треба було. І не тільки тому, що вона пуняла у штани при виді скотини, яка лигається, а тут всього-навсього не комфортно. Руде повітря, синій сніг, розлита криво маслянка ріки.

Він потягнув вперед голову, сам подався, аж тріснула хребтина, там, якраз між лопатками, сапонував ніздрями вологе, трохи просмерділе тваринячим потом повітря. Найобразливіше було те, що нічого особливого він в тому не бачив, усупереч Ладі. Це її навіть не збуджувало, це, блядь, навіть не екзальтація, а чистої води пристрасть, дика і гаряча, майже тобі африканська з дешевих порнографічних фільмів про чорних чоловіків та жінок. Ця думка, що випливала на хилку поверхню, більше зараз нагадувала відшліфований шматок білого мармуру, що шубовсне і піде на дно, і видалася йому дитячою і безпосередньою, і найприкріше, йому захотілося закурити, повернутися до плавленого золота коньяку і сигари, і опинитися у неї між ногами. Нічого більше. Він далеко позаду лишив складності. Але трохи перегадом він зловив себе на тому, що скакає з однієї думки на іншу. Але тут дійшло, що і зір, і спонтанне збудження зараз стали одним цілим.

Нарешті він отримав очікуване. Нарешті вона стягнула через голову светра: нахраписте, зовсім болісне хропіння коней, гучне і шумне, що навіть ворони повилазили на дах і заворушили пір'ям, і холодний сніг за вікнами, і її мокра спина, рівна і невимовно

приваблива, красиві плечі, затягнуті у чорну спортивну майку «Адидас». Її потилиця, підсвічена малиновим, як сироп у дитячій склянці, китайським ліхтариком. Чиста, міцна по-хлоп'ячому шия і потилиця, з кучериком пушку у вижолобку. Пучок палаючого волосся. Ноги розкидані, як для їзди верхи, по-чоловічому. Круглий, класичною форми зад, який подобається як чоловікам, так і жінкам. Пізніше, коли вони, разом і коні, і він та вона, скинули голови, трусонувши тілами, а піт зависнув у повітрі діамантовими краплями, посипавшись у пустку глизявого мороку стайні, до нього дійшло, що бачить востаннє Ладу такою, яку він свого часу зустрів. І цьому нічим не зарадиш, подумав він, шукаючи двома пальцями її анус, а коли наткнувся, подумав, що саме це він шукав. Потім все зсунулося, скосило його зір. Зовсім ясно він визначив, що хтось невидимий управляє його нинішніми почуттями. Принаймні зранку було не так, і він чудово сам собі давав ради.

Вона зірвалася, блискаючими прямо очима, підтягнула джинси. Тоді він підійшов, ступивши через стовп синього світла, не долаючи ніякої перепони, не знаходячи причини, яка б зупинила його, він затиснув тугим кільцем пальці на її шиї. Лада продовжувала фрикційні жести на поручні. І він засміявся. Тоді її спина випружнилася, зігнулася пружиною знову. Вона повернулася і подивилася прямо у його очі, крізь цей задушливий морок, вона глянула, висипавши кварц очей у його полохливі, наче у наркомана зіниці; звичним рухом, тисячу і тисячу разів повтореним, але близьким, стягнула мокру від поту майку. Вона лизнула губу, і цей рух, уповільнений в глибинах його сірої рідини, він пам'ятатиме шипучим протягом днів, років і так, думалося, буде до кінця. Без всілякого вибору. Але воно вийшло якось дуже по хижому, і не знаходило собі місця, наче банальний шматок бруду. Потім він скривився.

Міна, з безкінечністю зморшок, шпарин, павутиною вкрила його кругле обличчя, з гострим підборіддям і тоді вже лисіною головою, череп лишався дівственным та незайманим. А сам він відразу постарів на добрих два десятки років. Все зводилося до чогось невизначеного, а наразі непотрібного, саме йому непотрібного. Все те, що оберталося навколо них, не вибухало з якоюсь надною силою, а робилося гумовим, зводилося до такого мізерного, що годі розгледіти. І він лякався назвати це своїм іменем, не інакше він заплутався серед імен, котрі час від часу він переставляв у залежності від того, яке сьогодні на табло календарне число. Видно, він не чекав такого повороту. Хоча можливо, його відчуття зупинилося на півдорозі до бажаного і водночас забороненого.

Коліна у нього підламалися. З усього, що йому вдалося відчутти, він з дитячою несподіванкою зрозумів, що саме почуття смерті, десь на грані солодкого переляку, це нагадувало захоплення, хобі, десь воно так близько стояло до цього, що наразі нічого суттєвого не відкрилося. І його не приваблювала її шерехата персикова шкіра, зараз вся підсвічена з боку річки, і з другого боку — від домів; навіть тоді, коли вона перевернулася на бік, без штанів, розсунувши половинки сідниць двома пальцями, це теж нагадувало йому близький протяг смерті, але вже дорослий і настійливий, того, чого треба було обєрігатися.

Проте подібне виходило десь так: ти стоїш перед чийось трупом і не знаєш, що сказати, відчуваючи себе найдурнішою істотою у світі. Він знову провів поглядом, тягучим, немислимо повільним; фонтани поту — тваринячого і чоловічого, і тільки зразу він помітив, що входив в неї з шумом, з диким ревінням, не відчуваючи тіла, а продовжуючи працювати у неймовірному режимі. Зіниця його сповільнилася, тіло його пробрало легким сипом, війнувши переляком. Він банально всадив цій бабі. Саме так,

відтоді пішов відлік, що вона перестала існувати у його уяві як жінка, котру можна оберігати чи ще щось там, а просто він називав її кобилою, або дурною бабою. Але зараз він верещав на ній, але так, наче чув свій голос з того далекого берега, де місто розтягувалося чорними хмарами, підсвіченими знизу миготінням траси та вогнями реклами. Він верещав на ній, качаючись у тирсі, бачив її ніжну шкіру, з налиплими шматками чи то тирси, чи то посліду, і йому було байдуже, як і його далекому голосу.

Хрипіння спарених коней, запах поту, крик самотнього птаха, що бився у цьому квадраті стайні, нежданий і непотрібний, заставляв його рухати тіло в належному порядку. Тихий дитячий вітерець розгойдувався над його маківкою лагідними дзвіночками. Тоді він поплив на ній, наче від дитячих галюцинацій над чорно-білим екраном телевізора з оголеною жінкою, з ворожою заборonoю, з ляком бути кимось покараним. Але зараз вони гризлися у тирсі як дві останні тварюки, і нічого їх не зупиняло. Нарешті до нього, крізь тупе тертя члена об її слизьку і теплу вагіну, дійшло, що він втратив якийсь шанс, останній шанс. Потім струснувши головою піт з чола, зрозумів, що це найбільша дурниця, про яку можна подумати зараз саме так, саме тут і ніде більше. І саме такі думки приходять під час статевого акту, надаючи цьому дійству значимості.

Єдине, що було противним, то це напружувати зовсім не почуття. Це як свято без музики, похорон без голосіння. Глухий теплий морок ночі, просяклий запахами тваринячих і людських тіл. Чотири стіни, вікна у чорне небо, з осколком тіней від мегаполісу. І все робилося миттєво банальним, несуттєвим — те, що відбувалося між ними. І раптом, коли її м'язи зарухалися під його пресом, її тіло зробилося тугим, майже кам'яним, а його поршень заходив у такт, виходячи і заходячи, головою відчуваючи клітор, коли звична механіка почала зростатися із задоволенням, Лада зміюкою виповзла з-під нього, крутнула білими булками сідниць, що враз посиніли проти вікна, проти галогенного світла, що посипалося невідомо звідки. Він спіткнувся об щось тверде у її характері, що належало тільки їй, і це невідоме стиснуло його горлянку. Її світ перевернувся в його очах, зіниці захололи. Тут він шпарко, віддаючись забороненому ірраціональному, почав докопуватися, що це взагалі таке, а головне, чого йому чекати і яких неприємностей, бо так просто нічого не обходиться. Потім прийшла думка: чорт, а як все це почалося? З чого воно народилося, оце гумове, зовсім непритаманне йому почуття. Що їх повело?

Ха, зараз він дивився на Ладу з неменшим запитанням, ніж на темну холонучу від морозу річку, яка пропливла перед його очима. Вона сиділа перед ним, склавши свої гарні і міцні ноги по-турецькому, з відкритими пелюстками сороміцьких губ, по яких стікали її секретії. Він не кінчив, тому член стояв, червоний, налитий кров'ю, і хилитався, а її насмішкуваті очі спостерігали, проводили порух прутня, туди і сюди. Він сковтнув терпку слину. Його частина, здавалося, лишилася у неї між ногами. Але щось більш головне, чого вона не виговорила, сиділо в ній, гріло його, холодило і не відпускало, і хоча вона молодша від нього, він побачив у її очах безодню старості, як старий гріх, що ніколи не стирається, а піднімається частіше, новіше, тільки в більш вишуканих шатах — саме так він подумав, і більше, здається, вже не міг думати. Він трусонув головою, так, наче випірноючи на поверхню сьогоднішнього вечора, чекаючи, що вона заговорить першою. Але Лада мовчала, тільки проти вікна згори, синіми, майже гумовими кулями, світилися її груди.

— Ти це мені хотіла показати?

— Ти такий нездогадливий чи просто ханжа? – вона встала, натягнула джинси одним рвучким рухом, ляснула його по голому заду.

Зараз вони йшли разом; вона йшла трохи попереду, похитуючи станом, дещо, видно, втомлена, він позаду: за вікном, довгим і вузьким, майже на всю конюшню, один за одним зміями виповзали ліхтарі, кошлаті від морозу і з хвостами, наче у бенгальських вогнів, густа меляса річки липким язиком лизала круглий іграшковий місяць. Жеребець бив копитом і гнав густе сперте повітря. Запах жовчі, сперми, тліну і земного перегною попер у його горлянку. Він видихнув, звично складаючи все в одну картинку, намагаючись переконати, що вона взагалі не хотіла сказати того, про що він сам подумав. Але чесно кажучи, — саме зараз він чітко зрозумів, без чиеїсь сторонньої допомоги, без того невидимого, що нацькував і продовжував цькувати його думку, гнав її від мошонки і до маківки черепа, куди припливали несвоєчасні і непотрібні гадки, він усвідомив, що почуває себе легко і нічим не зобов'язаний. Напевне, так треба завжди відчувати себе, коли отримуєш від жінки справжній подарунок, а не якусь цяцьку-бряцкалку.

— Ти справді так думаєш? — задав обережно він запитання, вірніше, кинув у тиху заводь її жіночих думок.

— Напевне. Ти наполовину звірина. Принаймні я хотіла це тобі сказати. І якщо тобі вистачило розуму вискочити з однієї халепи, то чому ти заліз у іншу? А якщо заліз, чому ти не можеш дати собі в тому ради?

— Ти про що? — він дивився їй в спину і подумки перебирав сказане, бо цього саме він і не очікував.

— Холодно, — сказала вона.

— Назад перебіжчиків не пускають, — видавив він з пафосом, так, аж засмикалася щока.

— Ти про це? — Лада зовсім по-дитячому пирснула в кулак.

Несподівано зробилося все байдужим: лапаті ліхтарі, фиркання коней. Безкінечна тиша розходилася колами. Вони стояли один проти одного, обнюхуючись, наче коні. Почали одягатися, повільно, як світ, що крутився перед ними уламками кришталю.

— Знаєш, у мене інші проблеми, — сказала вона, і це звучало банально, як на базарній площі, коли перекупка розповідає своїй товарці про місячні.

— Наш вік... — розуміюче потягнув він, але і цього разу помилився, тому за краще вирішив надалі мовчати.

— Ми по-різному... — Лада закусила довгий вказівний палець, з довгими красивими фалангами... — долаємо перешкоди. Головне, щоб знати, що цей світ... — вона покрутила складеною долонькою, наче квіткою, продовжила: І статі тут ніякої різниці не грають. А я ще ні до чого не готова...

* * *

Чорний пірс випнувся з-за повороту крилом космічного авіаносця. Він боровся сам з собою, як здоровий глузд з брехнею, як хворий на СНІД за останні крихти задоволення і життя. Ніч поповзла одним цілим желатиновим шматком, і місто в середині тремтіло іграшковим, поламаним дитячою рукою, новорічним кошмаром. Лада спала, згорнувшись калачиком на задньому сидінні. Непримітна, накрита махровим червоним пледом; оголена

частина її литки, по-хлоп'ячому міцна, з налитими круглими м'язами, неймовірно, до бархатного біла, наче виліплена із снігу. З божевіллям боротися однаково, що зі смертю, вирішив він, заводячи машину мокрим асфальтом під густе намисто новорічних та різдвяних гірлянд. Він відчинив бокове скло, і мороз відбив запахи, котрі швидко побігли його хребтом копошливим виводком мурах. Зараз йому захотілося, щоб вона щось сказала, загубила одним словом цей вечір, ніч, наступаючий ранок; вона повинна сказати, щоб він дав їй спокій, не інакше, по-другому не може бути.

Пічка гріла ноги теплим котом. Він мовчки усміхнувся, донюхуючись до запахів. Вона напевне лягнула б таку нісенітницю, щоб ти повернувся обличчям до долі, нарешті зрозумів і таке інше, і так далі. Але вона банально собі спала, згорнувшись калачиком. Він ні у що не вірив, навіть у свої почуття, сховані так глибоко, наче у пеклі, наче на краю раю, котрі для нього зараз звучали не менш смішно, ніж признання чогось, звинувачення в чомусь, чому він давно перестав вірити і сприймати всерйоз. Хоча він згодився, задоволено муркнувши під носа, що цієї морозної, з червоним язиком неба, ночі відбулося щось неймовірне. І йому зробилося пусто і кисло. Він шарпнув зі злістю віконце. Насправді ти чекав подібного так довго, зашепотіло над вухом, ого-го як довго. Він задихав часто, намагаючись, через силу, не дивитися на її вилицювате обличчя. Йому примарився, вкотре, тремтливий фантом, що вже угніздився і сів на тім'я, щоб увіпнути пазурі. Зараз напевне, — і перепитай його, він був би певним, — хтось керує ним. І його це розлютило. Його розлютила безпомічність, сиза дірка пустоти на кінці міста, там, де повинне зійти сонце, тягуче, як меляса, паскудне, наче всі його смерті гріхи, щоб тисячами підняти його запахи, його сморід над усім світом. Фу-у, випустив він з шумом повітря, але нічого не змінилося.

Тверді удари підборів: це крутився яскравою дзигною Центр. Люди вишмигували, наче з отворів, наче з каріозного велетенського рота. Холера, що таке лізе в голову. Мороз тремтів у повітрі, відчувався фізично, і йому було байдуже, наскільки це гарно чи погано. Головне: його запрограмований мозок починав давати збої. Щось таке невідоме солодко проспівало на дні його самого: люди вулицями йшли у пустелю своєї самотності. Саме так: зараз вони йшли, яскраві, чорнявка з по-хлопчачому стриженою головою, зі смішними вушками, прикрашеними красивими кульчиками у вигляді мініатюрного виноградного грона; засмагле обличчя, великі сяючі очі, обернені до свого хлопця, кремезного, у дорогому хутрі, з низькими лобом і розумними мавпячими очима. Дівчина майже не рухалася, принаймні так видавалося. Нагорі готелю, на поверхах «люкс» горіли намистом вікна. Пара ступала скрипучим снігом товстими підборами, і дівчина продовжувала дивитися на хлопця широко відкритими очима, тугі губи розтулилися, усмішка запала двома ямочками на щоках. Хлопець дивився прямо, ухилився, але здавалося, йому байдуже, про що говорить подруга. А потім вони зникли в пилуці міста, зникли, наче їх ніколи не існувало.

Йому зробилося плаксиво і моторошно. З дитячим відчаєм він подивився на верхотуру готелю. Лада прокинулася, позаду почулося уривчасте сопіння, так, як роблять це діти або школярки. Пустота балачки просилася на язика. Коли він обернувся, Лада сиділа, підмостивши під себе ноги, і потирала очі кулачками. Хоч у цьому він не помилився, бля, вирвалося у нього, і він за звичкою пошукав сигарету у бардачку, але знайшов тільки дамські, схаменувся, що він не курить, і машина, бля, точно не його, і він давно не курить. Ні, справа тут не в Ладі, вирішив він тоді, хоча справа була саме в ній. Оце таки щось прийшло, разом з цією бабою, влізло у ним же заблоковану свідомість, і

почало зсуватися до кінця провалля, туди, в пилюку безкінечності, де карикатурами повзають закоцюблі на морозі люди. І ні біса більше. Нічого вона не хотіла такого сказати. Пішло воно все під три чорти. Але та простота, якою він так упивався – зникла. І це механіка його мозку прокукукала ще раз. Такого нічого не могло бути. Це як крутими стежками дертися кудись у невідомість і у темряву після доброї вечері, після жінки, після того, як ти відчував владу і насолоду.

Пилюка в кінці вулиці, снігова пилюка, зі щезаючими на очах людьми. Того дня він ясно зрозумів, що його щось підштовхує в інший бік, знову на ту сторону безмовної, згнилою від тіл предків ріки, звідки він вийшов. І він не хотів ані признаватися, ані повертатися, зовсім по-дитячому тримаючись механіки власних витворів. Тоді вперше за стільки років він з оскоминою на зубах, з сухими очима подумав про Бога. І тоді він вирішив, що Лада ніколи не зачепить його серця, тому що вони стоять на одному березі, різниця у них тільки в тому, що вона вскочила сюди з народження, він перебрався добровільно, одного разу щиросердно вирішивши, що так буде легше сприймати навколишній світ і діяти в ньому. Бути як всі коштує теж недешево, так гадав він тоді, дивлячись на клаптики людей, що літали у яскравому зимовому передноворічному каскаді вогнів та повітря, здавалося, просякнутому найбанальнішим словом — «щастя».

Саме того густого вечора, сповненого розпалених промежин, він зрозумів, що вона хотіла сказати. Там не було і натяку на прихований гомосексуалізм чи ще на якісь розквітчані еківоки; вона говорила своєю підлітковою мовою: якщо ти відмовився, то не слід повертатися, і по всьому треба триматися своєї сторони. Він навіть не задумувався над тим, чи помилялася вона. Емоції вичахли, стали як розтоплений холодець. Світ паскудно вирячив на нього свої зінки, і він нічого не розумів в ньому, — щось лапате, як стонога, як тарган, почуття спустошеності наповнило його. Дивлячись услід людям, він підтиснув по-дитячому ноги і вилаявся, з тихим припискуванням, наче шур, якому одгризли хвоста. Лада зараз просто Лада, і була тим дівчиськом, що добре відтягнулося, і втомленою мокрою сучкою повертається додому. Він дивився на її вогняний кокон волосся, дбайливо і впевнено перехоплений рукою, перетнутий двома пальцями; два пальці клацнули пучками, затиснутою між фалангами заціпкою для волосся. Вся вона охоплена фіолетовим серпанком, тільки двійко непорушних очей, невинних, як сама ніч, як сам наступаючий тугий ранок, і вид на обличчі такий, ніби за прочиненими дверима на тебе чекає повна кімната хижих звірів.

— Тобі коли у консульство? — вона підкурила сигарету, тримаючи її кінчиками пальців; вона підкурила сигарету великою, масивною чоловічою запальничкою, і вже потім лиснула поглядом по трасі з брудними чорними калюжами. Погляд підвівся вище, і він прослідкував за ним. Вікна тухли, згорталися жовтими шматочками фольги; зорі тремтіли, зараз нагадуючи дешеві солодкі бурульки, підвішені над містом з рожевими обламаними клішнями вулиць. Він знову пригадав снігуроньку в дешевих, чорнильного кольору колготках, з блискітками, наче дроблене скло, пружкими ногами, довгими і незграбними проти її брудного білого кошушка; він доскіпливо чомусь пригадував, як вона рухалася навколо ялинки зигзагами. Машина котила пустою вулицею, з поодинокими розбитими шарабанами, що тяжко було назвати машинами, і він весь час повертався до початку їхнього дня, дня, що обіцяв багато чого, як і все в житті, а приніс пустоту, як у діжі, а ще раз по раз, усупереч його натренованій свідомості, снігуронька вискакувала, мовби у зламаному слайдоскопі чи дешевій порнокартині.

Йому запершело в горлянці. Лада зробилася непомітною. І вона відчула це, але не була проти, просто цікавою білочкою сиділа на задньому сидінні і спостерігала за його потилицею. Обом швидше за все хотілося позбутися цієї ночі. Хоча це тільки йому видавалося. Проте, хвилин за десять до того, як приїхати, він повернувся у дійсність, щоправда, виходило так, начебто він відкрив одні двері, й увійшов у кімнату, безборонну, натомість відчув себе ув'язненим у тюремній камері. І так він переходив від однієї кімнати до іншої, незграбно розсовуючи свої назви; фантоми запахів висіли у повітрі чисто і густо: запах діамантового поту, тваринячого і людського, розтоплене молоко сімені, червона спрагла земля над червоним повстяним небом. І нічого більше. Шум коліс, шум мотору, шум парку, з просвітами озера, наводили на нього якусь божевільну втому, котра завжди буває перед тим, коли ти дійшов до чатованої в пам'яті, в уяві межі, і ось — відбулося. Так насправді вона, Лада підвела його до того, чого він сам хотів, але упродовж скількох років боявся вимовити в голос. Тюремна камера, з її запахами, із запахами іншого, тваринячого світу, несподівано відлякали, чи може заступили чатуючого упродовж цього дня. Він солодко видихнув. Машина припаркувалася біля безлюдною, забитою важкими черепащачими «Лендроверами» і «Хамерами» стоянки. Вистрілів свіжим зеленим потоком фонтан зеленого вогню за будинками, розсипаючись малиновими і жовтими цвяшками на дахи. Але Лада мовчала, і він повів машину трохи далі.

— Висадиш мене на Городецького. Я пройдуся пішки. А ти їдь. Машину завтра заберуть, — сказала вона і пішла, навіть звично не поцілувавши. Вона зникла так швидко, що він не встигнув кліпнути оком. Він думав, як це в нього вийшло, і як це вийшло так, що він не пам'ятав ані розмови, ані того, що відбулося з ним у цей короткий проміжок. Вірніше, це пройшло миттєво, і потім він тільки міг бачити це у своїй уяві, чи ще якимсь. Вона довго потягла носом і ротом повітря, красивим широким ротом, закусил губу і закрила очі. Він поцілував її у щоку, наткнувшись рукою у напівтемряві на подушечки її пальців, що пахли кінський лайном і його спермою. Він подолав хвилю збудження, котре йшло від чогось бридкішого і потворнішого, ніж запах гною і вивітрілої сперми. Пізніше, поклацуючи губою, шукаючи даремне у бардачку сигарети, він розумів, що Лада ніколи не лишає на когось свою машину, і тому шпарко почав шукати підказку. Напевне, її насправді не існувало. Вона просто ставила тавро на ньому: це моє творіння. Нарешті заспокоївшись, він зрозумів, що головне — треба тримати спокій.

Зараз місто повернулося іншим боком. Глухо і напівтемно тягнувся він Повітрянофлотською, потім зупинився на роздоріжжі і повернув на Солом'янку. Віддала побачив темний кострубатий патик ялинки. Там вітер крутив вихрі, хилилав гірляндами і гуляв порожнім місцем зміїстими тінями, безлико прозорими. Він об'їхав кілька разів площу, ялинку, маленький, вибілений будинок, що якимось дивом примостився до бетонних склепів. У нього зарізало у лівому оці. І він повернув до скляної будки дешевої кав'ярні, неправдоподібно довгої, з низькою стелею. У кав'ярні порожньо. Знову цей паскудний сірий колір, що переходив у сині тони, і по верху, прорізами іржавий, на цей раз від мініатюрних лампочок, що вмонтовані під стелею. Наприкінці, в самому кутку, під миршавою ялинкою, сиділа вона, дівчисько у брудній білій куртці снігуроньки і фіолетових колготах, з золотими блискітками, що в цій обстановці виглядали достатньо шикарно. На вигляд їй було не більше вісімнадцяти, насправді, точно хіба п'ятнадцять або шістнадцять. Вона сиділа за столиком, занадто низьким, тому вся зсутулилася, піднявши плечі, і пила з білого пластикового стаканчика паскудну горілку. На столі, у разовий

тарілці, лежав надгризений бутерброд, наче одірвана з жилами чиясь плоть. Сир, дбайливо знятий з тарілки, лежав акуратно на шматочку хліба. Він підійшов і сів.

Відразу прийшла думка, що одна зустріч висвітила саме цю, і моментально забув про те, що думав. Просто ні до чого було думати. Руки у неї були з довгими воружкими пальцями, видавалося, що від них іде тепло, життєдайна сила. І дійсно, ближче вона виглядала незграбним цибатим дівчиськом, з ніжним обличчям і суворими чорними бровами. Це якщо не говорити просто: вона була вродливою, аж занадто. Тут наповзло на нього: так, ця зустріч невипадкова. Але він струснув головою, на її мовчазний, прихований подив, і струсив ірраціональну похибку. І в цю хвилину вона подивилися на нього так, як дивляться на чоловіків дівчата з вулиці. Шум у вухах і голові наростав. Він підвів руку, затягнув в чорну рукавичку, і торкнувся скроні двома пальцями. Краєм ока, крізь щілину напівпрочинених дверей, він побачив шпиль пожежної частини. Зараз знову пустою кав'ярнею потягнуло холодом, і щось невимовно противне, як на ранку хтось підводить тебе з теплої постелі, надавило на плечі. Він сидів, в модному пальто, з широкими плечима, з вгодованим рожевим обличчям, розпускаючи бутонами квітів міязми іншого світу. Значить, відлягло знову, вернулася впевненість. Принаймні так дівчина повинна це зрозуміти зараз, а не інакше.

— Ковбасить? — запитала вона і надпила горілку.

— Щось подібне до того, — відповів він їй в тон.

— Хочеш, я поїду до тебе? Або ти до мене? Тут недалеко, — сказала вона і дістала повільним, трохи манірним жестом, що зовсім не личив снігурочці, сигарету з кишені і підкурила.

— Скільки...

— Там видно буде... — вона вирівняла сигарету пальцями, звівши на ній свої фіалкові очі, часто моргаючи, як дитина.

— Мені не подобаються жінки, які не знають собі ціни, — сказав він.

— А тобі яке... — вона затнулася, подивилася впевнено, але нічого в тих очах, як сподівався, він рівним рахунком нічого не побачив. — А скільки...

Він витягнув гаманця і поклав п'ять сотень зелених.

— Це для початку, — не дав він прийти їй в захоплення, і подивився на тонкий, як спиця, шпиль пожежної вежі, об котрий дерлося незворушне нічне небо. Під ним похмуро світив ліхтар.

Звична кімната у теплих тонах, з високими анфіладами, з ялинкою у вікні, без діда мороза, і залишки дня ще густо лежали оскоминою на губах. Він ніколи б не подумав, що такий чутливий. Щоправда, всьому треба було дати раду. Але на цьому його думки зовсім углохли. І знову вкотре за вечір він не розумів, що відбувається, наче ти під кінською дозою наркоти, і весь твій попередній досвід летить свині під хвіст. Вони вскочили в кімнату, в саму пільму, сперту запахами закуски, парфумів і солодкого сигарного диму. Запах коньяку з морозу робився відчутнішим. Золотисті блюдця, з переламаними недопалками дамських сигарет. Поламані, бордового, від удару реклами, кольору простирадла. Вона відразу сіла у крісло, виставивши довгі ноги, обтягнуті дешевими, вульгарного кольору колготках, але це його збуджувало від самої мошонки. Його також збудив зігнутий лікоть, з білим пушком, трохи відтягнута назад, разом із спиною, випукла сідниця, і беззастережний погляд, що дивився на нього, з відносним для неї приємним очікуванням. Крила її ніздрів легенько тремтіли, випускаючи хмарки диму. Вона не докурила, потушила, а не зламала сигарету, дбайливо покапавши на край блюдця, і почала

швидко прибирати зі столу. Потім знову сіла, напроти нього, всього на відстань простягнутої руки. Зараз у неї був інший вираз: в яку ти мене нудьгу привів, що ти мені хочеш сказати. Так, вона вловлювала, як вібує від збудження його тіло, весь він сам, і це її потішало, не менше і не більше — п'ять сотень за просто так ніде не валяються.

П'ять сотень так і стріляли у неї з очей червоними іскрами. Пізніше, те, що почалося між ними, він назвав ніжністю. Він відчував шерехуватість свого язика, кожную виямку, бігаючи кінчиком її ляжок, білих і рівних, з маленькими прослойками жиру, а пальці розширювали щілину її вагіни, яка зволожіла, а безіменний тиснув на анус, круглий і маленький, що нагадував квітку або бутон нерозпуклого безсмертника. Вона досить природно опустила йому ноги на плечі, і, як кожна проститутка, заходилася напросто вивчати ліпнину на стелі. Спочатку все йшло за звичними правилами. Потім вона почала трохи напружуватися. Це він почув по сопінню її носа, трохи збивчатуму диханню. Смикнулася раз, другий, але він міцно обхопив її за талію, і ще міцніше припав обличчям до щілини, зачіпаючи передніми зубами клітор. Зараз він був найніжніший у світі. Але всадив він їй, як той жеребець на стайні, відчуваючи як розходяться хребці, тріщить на ній шкіра. Його поршень увійшов по самі яйця. Дівчина здивовано глянула на нього, але більше здивувалася, напевне, собі, бо відразу кінчила, хвицнувшись усім тілом, зняла рвучко ліфчика, червоного і атласного, такого, що не пропускає повітря і якого носити не варто. Вона, видно, побачила себе у велике дзеркало навпроти, тому що припинилася, і він, глянувши, зачарувався дитячим і невинним виразом її обличчя, з чіткими вульгарними лініями оргазму, з ротом, складеним у букву «о».

Робилося холодно. Там холодно, де не було дівчини. Холодний вітерець холодив очко, сідниці, яйця не довго лишалися на холоді, — її спритні пальці підхопили, заграли ними, як м'ячиками. Він витріщив очі на потемнілу сльоду вікна, з загрозовим пазуром ялинки, з порожнім сірим майданом, перекресленим рядком жовто-червоних паперових китайських ліхтариків. Вони кінчили разом, голосно, і лежали, як два молюски, зліпившись до купи. Він сопів від втоми, вона від здивування. Усмішка у неї чарівна, повернута в себе, нікуди більше, наче вона задоволена чимось. Тільки за хвилину вона поклатла руку на його голову, на початок лисини. Вивернувшись, зовсім по-бабському, він притулився до її плаского живота, і тільки зараз помітив, що у неї такі дивовижні очі. З чистої води очі. Тиша стояла така, що зносити неможливо. Вона грайливо відсунулася, чмокнувши його у скроню, поцілунок застряг у його вушній раковині, вибухнувши тисячами звуків. І вони засміялися. Знову разом.

Потім вони замовкли, вдаючи, що сплять. За вікнами починало сіріти, і безликий світанок повзав по її ногах, спині, сідницях, і не торкався очей. Не знати чому, зовсім непередбачено, перед ним почав виникати образ жінки. Можливо, то була Лада, а може і ні. Але все скінчилося, вирішив він. Принаймні цього дня. Дівчина встала і пішла на той бік кімнати, а він заворожено спостерігав за її голим тілом. Зараз було одне бажання заплющити очі. Більше нічого. Але, на свій подив, це бажання йому ніяк не виходило виконати. Він дивився на дівчину, широко відкривши очі, намагаючись навіть не пропустити, як підіймаються під час дихання її груди, тверді, з сосками урізнобіч, міцними, як перші черешні. Вона швидко повернулася, принесла з бару пляшку віскі, поставила між ногами, закурила дешеву сигарету, тим же рухом, що годину тому, вирівняла її. Його ніздрі вловили пекучий, трохи деручкий запах диму, і він збудився ще більше.

Вона випила, потім закинула голову, надто високо, видихнула, показуючи, що все, напевно, закінчилося і все було не так погано, чи ще щось на незрозумілій йому жіночій мові. Хвилину тому йому видавалося, що він знайшов відповідь, вихід з пастки, там, де кінець усього, бо є довершеним, звідти вибрався, куди його заманила Лада. Але це смішно зараз, навіть не нагадувало ілюзію. Кров шугала йому у скроні, і він помацав очі, що почали різати. Тоді він став перед вікном, вивчаючи пейзаж, що ранковими сутінками зробився далеким, і поодинокі постаті людей, що почали випадати з дірок під'їздів, видавалися іграшковими, будинки з лисим снігом на даху, ледачими воронами, які сиділи і дивилися поперед себе, похитуючись на лапках і киваючи дзьобами. Він дивився у вікно, намагаючись подолати прямо-таки тобі вселенське ревище у вухах, мнучи мошонку та член. Він розвернувся, так повільно, що забряжчали склянки на столику, і підійшов до дівчини, що затиснула між ляжками і лоном пляшку «Блек Лейбл», сиділа і курила свою смердючу, так, саме похитливу папіросочку. І вона сказала, дивлячись не в себе, а в його припухлі щілини очей.

— Ти брудна тварюка. Я краще піду.

Він здивувався, принаймні зараз, бо він нічого не зробив. Дівчина дивилася пильно, насторожена, наче розсерджена і ображена гімназистка, тільки замість морозива — пляшка горілки. Не більше і не менше, ніякого страху, навіть відрази, одна неприхована образа. Гнучка, як ящірка, з великими смарагдовими очима під чорними арками брів. Обмахнувшись віями, її очі ніяк не змінили того злого шипучого тріску. Нараз йому зробилося ніяково. Він підвів руку, наче намагаючись простір між ним і нею, помахав пальцем, клацнув пучками.

— Ти нікуди не підеш, — сказав він, додавши: — Тому, що не хочеш.

— Я так і знала, що цим закінчиться. Я вашого брата за версту чую. Давай домовимося — я лишаю собі всього сотню, а решту повертаю, — сказала вона.

— Я... — далі він не знайшовся, лише пітнів і відчував свій випуклий, трохи завеликий животик, що так подобається заміжнім дамочкам. — Ти не так подумала, — швидко затарабанив він, спостерігаючи, як дівчина натягує на себе одяг, скидає у сумочку речі.

— Я все прекрасно зрозуміла. Добре, я лишусь, але я передзвоню...

— Діду Морозу, — вирвалося у нього.

— Ага, — сказала вона, запихаючи до рота сигарету і набираючи номер мобільного, не спускаючи з нього проникливий погляд смарагдових очей. — Дякувати Богові, що ти не називав мене феєю. Ніяк не називав. Ти мені сподобався. Алле. Ага, Борь, я тут підробіток знайшла, да, нехай Люська біля ялинки побігає, ага, пока.

І вона знову була така, наче він віддалеку дивився на неї. У нього крутилося тисяча запитань на язиці, але на жодне, він знав, вона не відповість, а тим паче не скаже правди. І він пішов шляхом найменшого опертя, він збудився, і потягнувся губами до її очей. Йому хотілося їх випити.

3.

Капітан Величко, спецпідрозділ по розслідуваннях особливого призначення, дивився телевизор. Він сидів з нерухомим поглядом, в якому не було чого приховувати, ані тримати таємниці. Десь так виходило. Він сам був взірцем таємниці, скучної, як і всі

державні справи, біля яких Величко обертався. Він стримів перед телевізором годинами, обтягнутий шкірою, наче чемодан. Відкопиливши губу, капітан поклав пульт, набрав у широкі груди повітря, затримав, прорахував до чотирьох, а потім видихнув. Сьогодні він одягнений просто: синя джинсова сорочка, чорні штани, чорні лаковані черевики. Кімнату заливало сонячною мелясою, хоча на вулиці стояв мороз, мінус десять, не більше, але цього досить, щоби втискати голову у плечі. Стеля його кімнати нагадувала метрополітен. Високий прозорий купол, з різноманітними малюнками, що зараз бігали дивними відображенням у нього під ногами. Величко поклав пульт і подивився у глибину кімнати. Десь далеко, так видавалося, обман зору, розвалився у незалежній, трохи розв'язній позі його коханець. Зараз коханець повернув голову і глянув на капітана. У його погляді читався німий подив: перша година, а капітан просиджував біля телевізора до четвертої.

— Її поховали, — сказав капітан і підійшов до бару, дістав звідти пляшку зі «Смірновською», налив одну чверть у грановану склянку, впив залпом, подумав, потім ще налив.

— Чого ти так в хріна переймаєшся, — зараз його коханець встав: високий, з широкими, навіть ширшими ніж у Величка, плечима. Бежева сорочка на його грудях була розхристана. Волохаті засмагли груди. Ясні дитячі очі. Малинового кольору шини тільки посилювали у ньому інфантильність. Звісно, це не могло не бісити Величка. Чесно кажучи він не любив ані чоловіків, ані жінок. Якщо було б це можливим, то капітан обходився б і без ти і без інших. Це було єдиною його проблемою. Інших не існувало. Він підійшов до вікна. І вікна він теж не любив. Особливо в столиці. Всі вікна в Києві, як не дививсь, виходять в двори, на дахи, ще невідомо куди, але тільки не на вулиці. Принаймні у більшості випадків. Величко знову набрав у легені повітря, і одним рухом, досить витонченим, чітким і жорстким, відвісив ляпаса коханцю. Той хилитнувся, закинувши голову, наче його відкинуло невидимою силою. Руки Величка вже покоїлися у кишнях.

— Я скільки разів говорив, щоб ти не допускався зі мною подібного тону.

Коханець замахав рукою, так, як отрушують руку жінки.

— Чорт, у мене фотосесія на четверту, — сказав він.

Величко, не змінюючи пози, дав ляпаса ще влучніше, ніж першого разу.

— Не повторяй ім'я того, — прошипів капітан.

Коханець засміявся, спочатку єхиднуватим дитячим смішком, потім упав на крісло і захвищав повітря ногами. Капітан приховав мимовільну усмішку. Але за хвилину сміх коханця переламався в істериці. З очей, здивованих вічно очей, бризнули сльози. О, цей старий голос кохання, капітан став ближче до вікна. Місто лежало на його очах білими пагорбами. Він підняв руку, зелену проти світла долоню, і помітив на пучках кров. Кров, на диво, була зеленою.

— Хочеш замінити її на нього. Хороша парочка. Нічого не скажеш. Ви якраз танцювали на одній нитці. Тоді, де місце для Бога? Нічого нового не вигадав, — коханець почухав мізинцем груди.

Капітан ударив його носом, продовжуючи дивитися на хмари.

— Ні, з цього місця дивитися на місце на життя легше.

— З чого, чорт би тебе забрав. Що ти хочеш цим сказати. Як ?

— Ось так, — і капітан засмалив його носом у груднину. Коханець завалився на бік, пискнув шуром. Удар носом підкинув його у повітря. Він розтягнувся великою іграшковою жабою.

— Ось, саме так, — сказав капітан. — Гра повинна відбуватися у межах. А ти про це забуваєш.

— Я...Я... Що ти хочеш сказати... — Коханець повз на руках, допомагаючи однією лівою ногою, тягнучи широкий віхоть чорної крові.

— Щоб у всьому розібратися до кінця, — добавив капітан і пхнув коханця ногою у сідниці.

— Ха. У мене на очку не виросте клітор. Думай чи не думай. Ти збожеволів від цієї баби. Тобі вже не хочеться бути підаром? Так і скажи. Але коли заскочив, ніколи не вискочиш. Га? — Коханець сів, зелена хусточка з'явилася у нього в руках, він затиснув її довгими пальцями, унизаними перснями. Висякався, делікатно і акуратно, щоб не замастити сорочку кров'ю. Капітан заробив коло, повільно, намагаючись не наступити на зміїсті тині. Потім зупинився знову там, звідки прийшов. Присів навпочіпки. Взяв за підборіддя юнака у заглянув у його очі, чисті, бездонні, з дитячим здивуванням очі.

— Про що ти думаєш? — запитав.

— Мені боляче, — і він сунув йому під носа руку в засохлій крові.

— Ти не помітив, яка тиша навколо? Завжди така тиша, коли хтось помирає... І тоді приходять думка, така пуста, наче літній полудень: можливо, все вигадка, а те, що ми відкинули, є дійсність?

— Дурниці, — шмаркнув носом коханець.

Борлак швидко забігав на горлянці капітана, він скоткнув терпку слину, задер підборіддя, рухнувши щелепою:

— Але чому виходить завжди так, як не ми, а він хоче, — сказав просто, а не запитав Величко.

— Хто?

— Христос.

— Знову ти про це? Перестань. Залиш все це на... — він покрутив долонею, досить віртуозно, у себе перед носом. — Ми, ось, так, саме: ми не релігійні. Залиш це попам і мистецтву. — Коханець зробив спробу зіп'ятися на ноги. Капітан ухопив його за плече, стиснув пальці, що тріснули кістяшки, і коханець повільно, продовжуючи тягнути сукроватицю до носа, сів і запопадливо подивився у мужнє обличчя капітана Величко.

— Яка тиша. Прямо таки чортова, блядь, тиша... Колись в дитинстві, я любив дивитися і спостерігати за товстими людьми. Мені приємно було усвідомлювати, що вони нічим не подібні на мене. Але головне ось у чому: я був певним, коли підійду до них і почну говорити, вони мене не проженуть, а зрозуміють. Так, саме наче я близький їм по плоті, — вільною рукою Величко попорсався у кишені, намагаючись відшукати сигарети.

— Давно ти думаєш про це? — коханець потерся щокою об його гостре коліно. — Краще... ну... Краще жити одним днем.

— Саме так він і вчив...

— Знову. Дай спокою тому, до чого навряд чи будеш належати.

— Т-с-с, — капітан приклав до губ вказівного пальця. — Краще не займай невідомості. Ти б краще не починав. — Капітан провів долонею по обличчі, коли прийняв, то очі у нього були закритими. Тонка шкіра на повіках смикалася, очні яблука під нею перекотилися під лоба, а борлак засмикався ще дужче.

— Перестань, противний... Мені страшно, — проскімлив коханець зовсім натуральним голосом.

Капітан повернув голову і відкрив очі. Густі зелені тіні плавилися у рогівці. Він ухопив за вухо юнака і поцілував, десь біля губ.

— Перестань, перестань, — закапризував коханець. — Ти грубий і збожеволів... І все через тих двокопих тварюк...

— Т-с-с, — капітан закотив очі під лоба. — Так говориш, там нічого немає?

— Ти достав, достав, достав. Щ з тобою коїться? — юнак намагався зіп'ятися на ноги. — Якщо по-серйозному. Я особисто намагаюся не думати. І моєму очку від того легше. — Коханець істерично крутився на місці, йорзав слизькою підлогою. Капітан ухопив його за голову, звалив і притиснув до паркету, вправно розщібаючи свої шатни.

— Звідки такі розумни беруться... Ну давай, дурашка, давай, дурашка...

Вночі пішов дощ. Над вітражним дахом летіло чорне небо і вилушувалися одноокими вовчими очиськами кошлаті зорі, майже тобі, як улітку. Небо затягнуте рожевими хмарами, сама такими кольорами, що освітлена філармонія, — подумалося капітану. Хмари протікали його рогівкою, і він думав про те, що нічого так не може зупинити, як пристрасть або ненависть. Так він розумно думав. Дощ, рваний, перекидався з одного квартала на інший. Коханець лежав на животі, по-жіночому, сопів носом, і проти світла, лимонового, з зеленими відлисками, принадливо блищали його сідниці. Капітан відволікся від розумних і філософських думок і став дивитися на булки юнака. З сопінням він заліз на юнака і всадив, що було сили. Юнак тільки поперхнувся, щось заговорив, а капітан скажено качав і качав. Все задоволення пропало. Він сповз назад, а розчарований юнак захникав.

— Ну не треба так, не треба... Для чого ти так, — коханець перевалився на бочка і сунув довгого червоного язика йому у вухо. Капітан відмахнувся, але коли це не допомогло, стусонув зігнутих коліном юнака. Причиною зупинки фрикційних рухів був дотошний, в'їдливий, наче комариний писк, дзвоник мобільного. Мобільного поруч не знайшлося. Капітан пішов через велетенську кімнату, з прозорим дахом, де висів, наче на шнурку почеплений, зелений місяць, іграшкові зорі, чорні вихрі хмар. Він йшов повільно, човгаючи капцями паркетом, роздратований дзвоником, щемінням у члені, подумки клянучи себе за таку безпечність, хоча кондомів він не любив. У жужмах одягу він нарешті знайшов телефон, з ледь жевріючою батареєю. Коханець, його голос, прозвучав зовсім близько, і капітан навіть трохи сторопів, перш ніж відповісти на дзвоника. Величко натиснув на клавішу і сказав: «Алло-о». Чітким, мужнім голосом, навіть не задумуючись, яка нелегка сидить на тому кінці зв'язку. Але нічого не почув, крім тріщання, якихось видихів та віддихів. Потім запала тиша, досить неприємна, від якої лоскотало внизу живота, навіть п'яти. Капітан висунув, сховав щелепу, і вже хотів кинути трубку, як нарешті голос, зовсім незнайомий, швидше з усього пропитий або з похмілля голос, зашкабарчав.

— Їдь до моргу... Їдь до моргу... Там знайдеш відповідь...

— Ти хто в хера! — загнув капітан, одним оком намагаючись зчитати номер, але нічого не виходило.

— Її не поховали... Ладу не поховали... Чекаю тебе в центрі...

— Та пішов ти! — капітан жбурнув мобілку і пішов, ще зліший, до велетенського ліжка, готовий почати закінчене, але голос наче прилип до барабаних перетинок. Величко відчував його майже фізично. Упівдороги він зупинився, закотив очі під лоба, ганяючи дуже швидко адамове яблуко, і сказав:

— Чорт!

Повільно пішов назад і став натягувати штани. Сліпий косяк світла ударив крізь стелю і розсипався дрібними рівними трикутниками підлогою.

— Чорт! — вилаявся він. — Знову на Хрещатику бузять.

Протираючи очі кулаками, в довгих трусах фантастичного кольору до нього йшов коханець.

— Ти куди зібрався? Противний...

— Лишайся тут, — капітан натягнув светра, потім кобуру з пістолетом. — Я скоро буду.

— Ти нікуди не підеш. Вже друга ночі... Ти нікуди не підеш, — коханець розсівся на підлозі.

— Заспокойся. Я скоро повернуся, — гаркнув капітан.

Юнак подивився на нього довгим поглядом, якимось тупим і несучасним, і капітану зробилося трохи ніяково. Він продовжував одягатися, з оскоминою на зубах, у всьому роті, нервово смикаючи руками.

— Не влаштовуй сцени, — прогарчав він, коли юнак ухопив його за рукава і не відпускав. Він пішов і потягнув за собою юнака, що тягнувся за ним до самого ліфту. Нарешті у нього забракло сили і він випустив рукав.

* * *

Квадратний простір міста, без жодного руху, тільки дрібний дощ рівно сипав на мідного кольору асфальт; будинки іграшковими конструкціями висіли у повітрі, купоросному, відразливому і німому, а дощ повільно падав, і в проріхи було видно на кілька кварталів попереду. Капітан зупинив свій «Лексус» у більш зручному для нього місці, бо можна було поставити де заманеться. Він сидів і нічого не думав, тільки щелепа ходила туди і сюди, капітан нервував і злився. Невідомо якого біса він зупинився тут, саме тут, і чого він сюди приїхав. Нарешті він з того боку побачив людську тінь, згорблену, під будкою банкомату. Він підвів «Лексус» ближче. Але то був простісінський бомж. Згорблений, з поораним зморшками обличчям. Він чимось нагадував Міка Джаггера. І капітан вилаявся, пригадавши, що лишив теплі простирадла, затишок і юнака, і це видалося йому малореальним, наче сама реальність знаходилася саме тут, на цьому квадратному просторі вицвілого кольору міді, цей дощ, що слинявив і слинявив з неба. Величко вже хотів розвернути «Лексус», коли погляд упав на руки бомжа: там, де, думав, він тримає пляшку, був зовсім дивний для цієї людини предмет: крутячий сотовий телефон. Капітан дивився на чорну поверхню сотового, наче на якусь рідкісну комаху, що вискочила з цифрового фото, і приліпилася лапками до просмальцьованого одягу цього чоловіка. Величко сидів хвилину, другу, але коли глянув на годинника, то помітив, що він стовбичить перед бомжем добрих півгодини. Нарешті він вийшов і підійшов до бомжа, поклавши руку зазвичайно на пістолет. Бомж спав, а мобілка продовжувала працювати. Капітан нахилився і взяв сотовий. Механічними рухами перевірів перелік і знайшов свій номер. Інших там не було. Сотовий виявився досить дорогим, ексклюзивним свого роду, і коштував не менше середнього авто. Безумовно, він міг належати тільки Ладі і нікому більше. Величко навіть знайшов її ініціали.

— Ніхуя собі, — присвиснув.

Капітан спробував розбудити бомжа, але справою виявилось це невдячною. Він потягнув ніздрями повітря й ухопив за шкірки бомжа. Капітан чекав усього, але тільки не такого повороту. Взагалі, на що він розраховував? Спина його швидко мокла під дощем, вода стікала до задниці, і це було незручно. Абсурдність світу дивилася на нього переляканими очима бомжа. Знову ця падлюча тиша зав'язла на зубах. Тоді він защебнув на нього наручники і затягнув до салону авто. Далі він не знав, що робити. Він промчав кілька кварталів, потім зупинився, і потягнув його до кав'ярні, з низькою притолокою і з такими ж гадючими цінами. Погрюкав у двері, і йому майже відразу відчинили. Він заволік бомжа під заспане бурчання хазяїна.

— Знову драп шмалили? — пробурчав він.

— Ну, ти ж того... — почав був товстун, з маленькими очиськами, крихітними, що ледве можна було розгледіти на опухлій фізіономії.

— Столик мені, там у кутку, організуй. Щось пожерти. І водки. Водки побільше. Будеш водку? — звернувся він до бомжа. Бомж закліпав очима, синіми і безумними, що не вписувалися в навколишній антураж. — Тоді ходім.

Вони сиділи під пузатими, з східними царями, надувними китайськими драконами. Горіло червоне світло, тьмяне і бридке, саме так йому зараз видавалося. Бомж випив горілки, поїв, і зараз обсихав, розносячи отруйні для нюху капітана міазми, витріщившись синіми очима, де бігала іскоркою веселість, але аж ніяк не цікавість.

— Ну, і де ти взяв мобілку?

— Знайшов...

Капітан хруснув пальцями.

— Значить, кажеш, знайшов? — перепитав він.

— Ага, — бомж запхнув китайський піріжок до рота, цілий.

— Для чого ти мені дзвонив? Ні, не так: хто примусив тебе подзвонити?

— Я нікуди не дзвонив. Я її знайшов, а потім ви приїхали.... Ось так. Можна ще водочки?

— Пий... Пий, — капітан виставив щелепу. — Але здається мені, що ти брешеш. Мобілка відбила мій номер. Га? Ти не знаєш? — Величко говорив більше до себе, і це його дратувало.

— Тоді не знаю.

Величко поставив лікті на стіл, поклав підборіддя на кулаки: за вікнами чорним гудроном тягнулася ніч. Здається, ця скотина не бреше. Ні, не можна так брехати. А втім, кому можна йняти віри? Він ухопив за шкірки бомжа і потягнув на вулицю. Бомж запрочався, а під кінець заверещав і почав кусатися. Величко витягнув пістолет і огрів його по голові. Це не допомогло. Тоді капітан ухопив обіруч його за ноги, але бомж кліщем учепився за дверний косяк. Тоді Величко ударив його ногою. Бомж тільки ахнув і відразу харкнув кров'ю, густою і чорною. За якусь мить бомж зайшовся диким ламким кашлем, що закінчився потоками крові з рота.

— Чорт! — закричав Величко. — Принеси води.

Бомж сукав ніжками, рухався у кривавій блювотині великим пузатим павуком. Харкав кров'ю, напустив повні штани гівна, скреготів рештками зубів. Весь набір передсмертних конвульсій. Хазяїн приніс води, але вона була ні до чого. Ще раз бомж на його очах сіпонувся і одійшов. Хазяїн, не відриваючи погляду від калюжі з крові та лайна, наче не вірячи, що з людини може вийти скільки, перехрестився.

— Ти що, такий віруючий! — визвірився капітан.

- Так. Смерть завжди викликає подібне. Принаймні у мене.
- Ти подивись... А може, ти покажеш у що віриш? Покажи пальцем. Ткни у це пальцем, щоб і я промацав. Га? — продовжував капітан.
- Можна жити у темряві, йти днем, і відчувати, що веде тебе по цій дорозі, у цій темряві і сонливому полудні. Якщо ти, капітане, не відчуваєш цього і того, хто веде, то ти пропащий чоловік...
- Це ти мені говориш, стукацюро? — Величко ткнув йому пістолет у писка. Потім несподівано опустил, важко вдихнув і видихнув.
- Чорт! Чорт! Чорт! — він почав бити кулаком по коліні. — Ну що сьогодні за день, а?
- Все ти знаєш. Ти хочеш по своєму. Навіть явні речі хочеш скинути на випадок. От і все, гнилий підарюга, — спокійно сказав господар. — Візьмеш мішок на кухні. Я тобі допомагати ти не збираюся.
- Говори... Говори... — крізь зуби процідив Величко, кинув пістолет на підлогу і ударив тричі уряд себе долонями по вухах.
- Х-м... — дивуючись собі, заговорив господар. — Ти можеш заплутати у філософських сентенціях, суспільній думці, але не в житті, педріла кончений. Але життя, твоє нікчемне життя — це візитка до Бога, — хазяїн сплюнув і пішов залогою, і жовті китайські дракони хилитали йому головами услід.
- Ти говориш про смерть!? — закричав йому Величко у спину.
- І про неї також, — не обертаючись, відповів господар, і від його подиху дракони зарухали своїми гумовими тілами.

* * *

Потім він сидів на дамбі, червоній від заграви на смітнику, спиною до водосховища. Він сидів так, наче справляв нужду, і про це зараз думав найбільше. Трохи далі, за купами сміття, стояла фанерна будка, з рукомийником, там жив сторож чи ще хтось із персоналу. А ще собаки. Собаки вилазили з дірок у смітті, очі їхні блищали проти вогню розбитим склом. Капітан облизнув губи, і відразу кілька собак відкрило пащі і облизнули свої писки. Він навіть не думав, куди подіти мерця. Відразу привіз на дамбу і довго боровся із спокусою, щоб не скормити його псам, але вирішив утопити в озері. Таке рішення було розумним, і він подумки похвалив себе. Але лишалася одна настирна параноїдальна думка: треба повертатися в місто, щоб виконати останнє. І цього йому найбільше не хотілося, тому капітана лихоманило, і липкий піт заливав спину й очі. Тоді він пробував думати проти юнака: як він миє член, або читає, підтиснувши ноги, чи робить гігієну з нігтями, задницею і ще чимось. У повітрі висить срібний і тужний Сенс-Санс, котрий драгував капітана сказано, але зараз він повністю розумів його.

Червоне полум'я підіймалося високо, темна ніч ковтала густий жирний дим, а запахи не долітали сюди на дамбу, тому капітан закурив терпку сигарету і дивився, як собаки від жару мружать пики і прикривають очі. Величко курив і дивився на фанерну будку, де світилося вікно. Пізніше, коли він пішов дамбою, він подумав про Ладу. Вона наче прийшла нізвідки, поверх кришталевих бокалів, попід руку з миршавим міністром, низеньким і плюгавим, з твердим поглядом і квадратними плечима. Вона йшла, а він дивився поверх бокалів з жовтим іскристим шампанським. Потім вбиральня, але далі

нічого, знову полоскала чорна ніч, червона заграва, і він швидко пішов до машини, повз мілке озеро, що сховало труп бомжа. Капітан подивився на мутну воду і зрозумів, що зараз у нього заворушилося у штанях. Він думав про далеку жінку, що перестала існувати, як і цей бомб, і про живого юнака, з дитячими інфантильними очима. Величко стало моторошно, і він зарухав щелепою. Авто наче рушило само собою, і всю дорогу він чомусь морочив собі голову тим, що подумав його освідомлювач там, у кав'ярні, як йому бачити смерть людей. Х-м, людей, прикро, але двох за цей день. Абсурдність цієї ночі тільки розпалювала капітана Величко.

* * *

Прозектора називали Стасом Вінницьким. Його він знав п'ятнадцять років, і всі ці п'ятнадцять років Стас був прозектором, а він капітаном. Величко зупинив авто біля будівлі, котра нагадувала провінційний, жовтого кольору залізничний вокзал. Він набрав мобільний і довго чекав, слухаючи монотонні, як уривки передсмертного дихання, гудки. Нарешті тінь, довга і недолуга, потягнула трьома освітленими вікнами, і тільки тоді капітан вийшов на примерзаючий асфальт. Під ногами неприємно для слуху хрустіло. Двері відкрилися, Стас, худий, із впалими грудьми, безколірним від горілки та курива волоссям, став на порозі.

— Здоров... Дзвонив?

— Ага.

— Пішли, — Стас на ходу закурив, і вони пішли довгим коридором ще миколаївського планування.

— У мене трохи випити є, коньяк, — сказав капітан.

— Можна і коньяк. А ти за яким хером сюди приперся?

— Там поговоримо.

У прозекторській смерділо формаліном, терпко пахло спиртом і чимось солодким, аж нудним, про останнє капітан здогадувався, і його замутило. Стас, пихкаючи сигаретою, розкоркував пляшку «Хенесі», налив півсклянки і випив одним залпом.

— Роботи було багато, та і потім шухер такий піднявся....

— Який ще шухер?

Стас стояв якимось боком до нього, щось розглядаючи на столі з інструментів, засунувши руки до широких кишень сірих штанів. Величко з бридливістю спостерігав за ним. Стас, не змінюючи пози, подав йому пачку сигарет. Капітан взяв сигарету, закурив і закашлявся від смердючого диму, але саме зараз він не міг не курити. Зараз він дивився на Стаса крізь сині клубки диму як на фантастичну істоту, що чаклувала біля блискучого нікелю інструментів.

— Чого тебе серед гупої ночі принесло?

Величко помацав пістолет, наче надаючи собі впевненості. Налив коньяку, випив і сказав:

— Мені треба перевірити списки жмурів... і напевне самих...

Стас знову сів за стіл, налив собі повного стакану, осміхнувся одними очима, випив, обітер рукавом светра губи, підморгнув лукаво.

— Нема проблем. Плати сотку зелених, і можеш навіть перетрахати їх.

— Якого ти дідька, — огризнувся Величко, подумки здаючись.

— Сьогодні шухер вийшов, — приймаючи до рук зеленого папірця, сказав Стас. — Але нехай... Бля, тут такий трафняк валив, але все зірвалося. Давай ще вип'ємо, а потім почнемо.

З усіх трупарень Величко знав цю як модернізовану, з усіма новшествами і електронними прибабаками. Сюди припарковували трупи мажорів. Стас впевнено йшов повз морозильні камери.

— О, ця порожня. Сьогодні морока була... Хорошо. От живуть, сито їдять, п'ють чого душа забажає, і втрачають обережність. Взагалі, людина досить таки безпечний фізіологічний предмет. Тупо і просто, краще не народжуватися. — Стас висунув з ніші каталку. — Це донька водія, возить міністрів... Догралася... тато сраки, як дорогу у краще її життя, цим вилизував, а вона хуї у наших чиновницьких клікуш... Набухалася, нанюхалася, і перед самим домом заснула за кермом. Всмятку.

— Да, прикрий випадок, — сказав, прикриваючи рота і носа, капітан.

— Випадків не буває, капітан. Все заплановано там, — і він ткнув пальцем у стелю. — І тільки тоді, коли ти починаєш гнути проти часової стрілки, бац! Фрикасе з мізків, кишок і лайна.

— Ти так думаєш? В сенсі, що сплановано? — оторопіло подивився на нього Величко, з непрочитаним іншим питанням на обличчі: ви що, всі сьогодні змовилися?

— Ти менше думай. Про деякі речі треба не думати, а просто слухати і робити.

— Блядь, що за день сьогодні такий, — гаркнув Величко і засунув у нішу труп.

— Далі у нас охоронець... Цей ідіот закрив грудьми свого шефа. Тисяча баксів — багато для перепустки на той світ? — Стас поморщив обличчя. — Ну, здається, все.

Капітан зупинився, і Стас зарозумів його. Він витягнув сигарету, розім'яв її, і відповів тим же поглядом Величку.

— Ладу поховали, — сказав капітан, ковтаючи липку слину. — Видно по порожніх камерах.

— Х-м-м, як сказати.

У приміщенні було світло, наче вдень: блистіли нікельовані дверцята холодильників, зовсім відсутні запахи, і великий пухнастий рудий кіт теплим клубком терся об ноги Стаса. Капітан подивився на kota як на якусь первісну чи взагалі дику істоту, чи щось таке, що заслуговує найбільшого вивчення. Напевне, йому б тут сподобалося, думав капітан, але за інших умов. Щось не давало йому покою. Капітан повів поглядом у бік порожньої ніші, клацнув губою — вишукано і лунко.

— Справді?

Стас якось дивакувато хихикнув, пихнув сигаретою, засунув до кишень руки, від чого матня його штанів відтягнулася мало не до підлоги.

— Хм. Ага. Ходім потолкуємо.

— Можна і тут.

Стас знову хихикнув і підтягнув штани.

— Хи-хи, тебе що, від мертвяків пре? Я знав, що тебе від мужиків останнім часом вставляє... Ну, як знаєш...

— Почалося, — у Величко змінився голос. — Слухай, а її дійсно поховали?

— Ага. Тільки... Якщо це можна назвати її...

Кіт вигнув спину і пішов попід стелажми, де купами лежали клейонки і білі простирадла, потім повернувся і став тертися об ноги Стаса.

— Сигарету, — запропонував Стас.

Капітан встав і утупився у порожню нішу.

— Замість Лади там було... Ну, було щось безлике, синє і смердюче. Важко дізнатися, але то таки була не вона.

— Значить було...

— Слухай, я цю баришню знав, як ніхто інший. Ще коли на Республіканському працював масажистом.

— Угу, — сказав капітан, розтягуючи вологу сигарету.

— Так значить, то не вона була. Да, ось так. Да. І чоловік зрозумів. Зрозумів? Ти це хотів дізнатися?

— Ні.

— Брешеш. Я ж тебе вивчив. Для чого тобі шукати клопоту? Краще думай про свою смерть. Не лізь сюди. Їм так подобається жити, нехай собі живуть. Зрозумів? — Стас швидко п'янів.

— Та йди ти, — сказав просто капітан і подався до виходу.

* * *

Величко зупинив автомобіль на трасі, загнутій кінцем, що виходив кудись у одно- і двоповерхові будівлі, розкиданні по білому різноколірним сміттям. Він стояв на пагорбі, а тому бачив туман і місто в срібному серпанку передсвітання. Капітан бачив біле горло русла, ребра мостів, що горіли тихим самотнім маслом цілу добу, і розумів, що тиша зараз не головне, і що ця тиша не дасть йому відпочити. Настійний шум у вухах не давав забути ані на хвилину. Це місто, наче стара рана перед дощем. Пізніше він ковзнув поглядом по дахах, куполах храмів, адмінкорпусів, і зробив для себе несподіваний висновок, що це нагадує мавзолей глистів. Він хихикнув від такої думки, і з пустою головою повів свій «Лексус» до першої-ліпшої заправки. Місто зараз перемістилося на лівий бік, нагадувало витягнуту змію, що ухопила себе за хвіст. Горбату, з шипами дахів, будинків, антен гадину: йому аж прикро зробилося від такого порівняння, але він лишився при ньому.

Зараз місто лежало під чорним слюдяним небом і жовтим киплячим вогнем ліхтарів, реклам, і так воно горітиме цілу вічність. Навіть звідси капітан чув, як гудуть галогенні лампи. Туман напливав, і капітан зупинив «Лексус», спостерігаючи, як біла молочна піна находить і відходить хвилями. Туман нагадував прибій моря. Густі і мертві хвилі. Капітан сидів, сам того не усвідомлюючи, чого він більше бажає: зібратися з думками чи дістатися здорового глузду. Повстяна наволочка туману відтяглася, і капітан почав розрізняти під'їзди, багатометрові висоти тонованого скла, галогенне світло тріщало угорі, а не внизу. Це якесь дитяче відкриття навіть насторожило капітана. Він подивився на годинник. П'ята година, але світло. Скоро під'їзди відкриються і звідти посипляться люди. Скоро світатиме, рівнодення закінчилося. День бере ніч. Все добре.

— Блядь, а де ж тіні? — сказав капітан.

Нарешті таки його погляд заспокоївся. Заспокоївся на людях. Початок п'ятої, а ці сволоцюги починають випадати зі своїх нір. Невідомо з якої досади капітан зачмихав носом. Автоматично руки почали ритися у бардачку, викидаючи речі під ноги. Глянсований атлас нічних клубів пролетів у повітрі і м'яко сів поруч з ним, ха, наче птаха з твого кошмару. Погляд наткнувся на червоного слоїка з амфітамінами. Він дістав їх для

юнака. Величко блаженно усміхнувся і відгородився від міста, над яким вже підіймалося блідо-голубе шатро ранку і неба, зтягнутого плівкою морозу. Величко усміхався, і його голомозий череп оскалився у вітрове дзеркало. Туман зійшов, устаканився. Як і не було. Ворушко очі пошукали сонце. Сонця не було. Величко мугикнув. Так, для сонця рано. Він мчав трасою, зараз сірою і невиразною, і видавалося, провалля блілого неба падало на нього, слідом в слід. Тут зуби капітани зацокали, рівно і дрібно застукали. У нього, блядь, рівний прикус, х-м, як у справжнього педіка, і, бля, куди він попав і що творить у цю срану рань. Величко понюхав повітря носом і впіймав галюцинаційний запах кави. Саме кави йому не вистачало, щоб обпекло горлянку, шлунок і мозок. Можливо, ще і чиєсь задниці. Траса увійшла в тінь, і від тонованого скла від будинків адмінкропусів перетворилася на зелену стрічку. Скоро сонце, скоро сонце, скоро сонце, — повторював втомлено розум. Він їхав і зараз без напруги, зовсім легко думав, щоб сказав про таке коханець. Так, він достобіса розумний, з ним легко, хоч утнись. А от про Ладу не треба згадувати. Її закопали, зарили. Зовсім не треба про Ладу. Скоро зійде сонце і поставить все на свої місця. А до світання, до сонця ніяких коханців, ніякого дому, треба десь сховатися і розібратися з минулим днем, з Ладвою, з мертвим бомжем, дзвінком, трупарнею. Зуб не потрапляв на зуб. Хай йому, з цими бабами. Якщо добре подумати, то краще так, з юнаком.

* * *

Клуб «Золотий голуб» навряд чи можна було назвати чисто клубом для геїв. Більше парафія належала трансвеститам, а не гомосексуалістам, що носили справжні чоловічі шмотки і поводитися так десь, як Сталлоне чи Шварценегер. Величко підкотив машину під чорний хід, швидко вийшов і потиснув на дзвоника. Воротила з квадратним писком, з вузькими щілинами на обличчі, з довгими руками, весь зтягнутий в шкіру, відчинив двері, і, впізнавши капітана, пропустив його всередину. Величко обернувся і глянув несвідомо на небо, небо було темним, як серед гупої ночі. Він тихо свиснув, але не став роздумувати ні над чим і прослизнув у широкий хол вузьким коридором, заставленим ящиками з фруктами і морозивом.

— Завтра у нас крута вечірка, — сказав воротила.

— Все рівно бардак. А де бардак, там... — капітан пошукав потрібне слово, але так і продовжував іти довгим коридором, обминаючи ящики з помаранчами, ананасами, яблуками і морозивом.

— Холодильники переповнені, — сказав охоронець.

— Ламай у себе? — запитав капітан.

— Він за стойкою бару. Людей майже немає. Є крихітка Бібі, як завжди вгашений. Він чіплявся до якогось натурала. Сьогодні вийшла потасовка. Можуть бути неприємності, — сказав охоронець.

— Ти хочеш сказати, що я якраз вчасно?

— Я нічого тобі не говорив, капітан, — і з цими словами воротила відкрив важкі, оббиті червоним двері.

Зал дійсно напівпорожній. Стриптизні шести пустували, тільки біля одного крутився обдовбаний Бібі, але ніхто на нього з присутніх не звертав уваги. Бібі походив з багатой родини і з дитинства любив одягати жіночі шмотки. Потім це стало потребою, але

виховання і суспільна думка вимушувала його кожного дня ходити на роботу в адміністрацію президента, а неділі та суботи збавляти у «Золотому голубі», де про нього ніхто майже нічого не знав, крім Ламай, хазяїна клубу, та кількох клієнтів, що ніколи за десятку не пососуть у туалеті. Бібі йому не хотілося бачити. Вони знали один одного у тому житті, а тому коли перетиналися, то чемно кивали головами і розходилися. Принаймні нічого ворожого, хоча Величко часто хотілося вибити все гівно і всі кишки з його нутра. За столиками, під світильниками, що зображали пальми, сиділо троє чоловік. Двоє явно плакали за каталажкою, — обдовбані до такого чамору, що їм видавалися столи білими мальдійськими пляжами. Величко пройшов темною стороною до бару, сів за стійку. Ламай зробив здивоване обличчя і поправив розкішне каштанове волосся рукою. Одягнений Ламай був зараз у шикарну сукню від «Версаче», і десь віддалено нагадував Ванессу Параді, тільки на чотири розміри більшу.

— Привіт. Як завжди, коньяк? — замість привітання сказав Ламай.

— Так. І каву поміцніше, — відповів капітан і глянув через плече на Бібі. — Ти не боїшся, що через цього сучого сина у тебе будуть неприємності?

— У тебе настрої паскудний? — запитав Ламай, ставлячи перед капітаном каву і коньяк.

— Ні. Просто я не хочу віддуватися за цього покидька, — процідив крізь зуби Величко.

Капітан випив коньяк залпом, наче горілку. Каву пив маленькими коточками, з насолодою прислухаючись, як рідина опускається до порожнього шлунка. Біб зліз зі сцени і підійшов до бару.

— О! Привіт, привіт, — сказав він і обняв за плечі капітана. Величко скинув руку і продовжував пити каву. Біб ображено розвів руками, відкопирив губу, і, похитуючись, побрів до бару. Ламай кивнув головою вишибалі.

— Він не той, за кого себе має, — процідив Величко.

— Х-м-м, подобається, нехай грається. Це справа вибору, — відповів Ламай.

— Ти так думаєш? — капітан закурив сигарету.

— Я знаю, — Ламай поправив зачіску.

— Сьогодні якийсь довбонутий день, — капітан допив каву. — Всі знають, лише я один нічого не знаю. Всі вчать, і ніхто толком не тямить про те, що говорить, але говорять з таким видом, наче вони ухопили Магомета за бороду.

— А от про це не треба, — Ламай розвернувся спиною, почав переставляти пляшки.

— Агов. Ану повернися до мене, — наказним тоном сказав капітан.

— Мені нема про що говорити. Про такі речі, — сказав, не обертаючись, Ламай, пораючись зі своїми пляшками. — Саме про це не хочу говорити.

— Про що?

— Про дві речі я не говорю. Про те, чим я є насправді і про Бога, — Ламай обернувся і поставив пляшку перед капітаном. — Можеш наливати. Я пригощаю. — З усього було видно, що Ламай хоче поговорити, і не тільки від того, що занудився у цьому золотому райку, з золотими голубами і підарасами, — подумав капітан.

— Ти віруючий? — запитав капітан.

— Так.

— А як тоді клеїться до тебе...

— Просто. Я просто впевнений, що не з-за нас завалиться цей світ. З тобою ж навпаки. Ти перескочив у наш світ і перетягнув до нього свої болячки.

— Дивно, — капітан скрипнув зубами.

— Нічого дивного. Ти був надто чесним і надто погано вихованим, дорогуша. Тобі сказали, якщо ти грішний, то не маєш ніякого права на спасіння. Ніхто, голубе, не вірить у спасіння, але вірить у Бога. От і все. Це і є гріх. Не бути тим, ким є насправді. А ти у нашому світі відчуваєшся зрадником. Але ніколи не треба допускати неповагу до того, що тебе створило і що рухає тобою...

— Ти несеш ахінею. Сьогодні ви всі з'їхали з катушок. Я не хочу говорити про це!

— Але думаєш.

— Напевне. Ти перемудруєш, подарок.

— Я знаю, капітан, твої проблеми, — пропустив Ламай останнє крізь вуха.

— Ти — мої? Не сміши.

— Я знаю, чому ти не любиш Бібі.

— Ну, і чого?

— Він ідіот.

— Саме ідіот. Він біситься з жиру, падлючий мамин синок, — сказав капітан.

— Десь так. А у тебе інша ситуація. Ну, скажімо, коли довго дивишся на щось, то втомлюєшся. А потім одного ранку воно робиться чужим і непотрібним. Ось, саме це сталося з тобою, — Ламай налив собі коньяку, випив, і подивився на капітана з таким видом, що нічого не говорить, окрім того, як вломати по черепушці.

— Хочеш відтягнутися? — несподівано сказав Ламай. — Там у кабінці новенький. Цілу ніч сидів. Наших баришень боїться, як вогню. Ха-ха.

— Спробую, — капітан повернувся так різко, що шкіряний піджак на спині затріщав.

Новенький, як його назвав Ламай, був одягнений у червоні вельветові штани, мав мавпяче поморщене личко, довгі і гнучкі пальці й жіночий погляд. Такий собі лубковий чортик, що зіскочив з картинок православних святців. Капітан замовив випити і присів біля нього. Новенький смоктав якусь зелену бурду і його погляд повзав поверхнею стола, весь час. Сором'язливий погляд.

— Мене звати Ніком, — сказав новенький.

— Ага, — тільки і відповів на те капітан.

— З вами це вперше? — запитав Нік.

— Що саме?

— Ну...

— Нічого вперше не буває, — сказав капітан Величко і сам здивувався.

— Так. З кожним витком розвитку людство втрачає свою наївність. У нас стара мудрість, як сто років без сну, — несподівано сказав Нік.

— Шо-о? — потягнув ніздрями повітря капітан, і відразу його замутило: від Ніка перло залежалим сиром, невипраними шкарпетками, і все це приправлено дорогими парфумами. Нарешті Величко почав розуміти: просто доходяга цей звихнувся на філософії, на книжках.

— Йшов би ти додому, — спокійно сказав він. — Не залазь у це гівно.

Нік був відкрив рота, але капітан різко обірвав його.

— Ні слова про Бога. Не в цій помийниці! — сказав і здивувався капітан Величко.

Потім потягнув ніздрями повітря, разом із запахами, цього разу солодко, смачно, і заглянув у знічені очі Ніка. Потріпав по плечу, пішов до виходу. Бібі знову корчився біля шеста. Але зараз сукня заголилася на ньому, і він показував публіці рожеві трусики і дебелинський задок.

* * *

Чорне, блискуче, наче обсидіанове небо тріснуло синім холодом. Капітан гальмонув «Лексус» і зупинився, спостерігаючи, як мирно і звично висить сонце, а крига склом сиплеться під маленькі фігурки людей, що смикалися у чистоті повітря, наче заведені.

— Що за фігня? – тільки й проговорив він, розглянувся навколо ще раз. — Бля, ну і привидиться таке.

Дорогу перебіг собака. Великий, з міцним загривком і худим задом. Собака зупинився, глянув на нього, і Величко подумав, що бачив його десь. Але ось собака піднявся на задні лапи, виструнчився, як обтрусився від води, і став переходити на двох. Наразі обернувся і скривив йому харю, мерзенну і гидку. Величку видалося, що у його рот набилося шерсті. Капітан кахикнув, труснув головою, мовляв, такого не може бути. І коли знову подивився, то собака підтюпцем біг тим боком вулиці. Натиснув на газ і повів машину вниз.

Він їхав, з дивним відчуттям, що падає вниз, у цю сонячну кушпелінь, у цей яскравий морозний день. Йому було приємно і незвично, тупо садив голод, виїдаючи думки і події. Він обминув ту частину дороги, якою пробіг собака, і зараз боявся зізнатися собі в цьому. Все пройшло, все відійшло, навіть таке швидке настання ранку чи дня. Просто у нього в голові помутилося, і якого біса треба було пертися із теплої кімнати, від теплої сраки коханця. Що ти хотів собі сказати: жінка і чоловік то велика різниця? Він відкрив бардачок і поцокотів капсулами амфетаміну. Настрій у нього поліпшувався. Він підкотив до свого помешкання з легким настроєм у голові. Сонце гуляло біля будинку, на асфальті, на людях. І йому все видалося дурницею, яку він сам собі придумав.

Відчинивши двері, він з благоговінням ступив восковою, зараз схожу на стільники, підлогою. У прозорій стелі пливло бездонне синє небо, таке він бачив у Єрусалимі, тогоріч, — ця думка креснула легкою вогняною смугою і шкрябнула, наче цвях по склу. Натомість прийшла інша: а чи не привидівся йому той собака, як і ця ніч? Капітан пробрався на кухню, поставив каву, вкинув смажитися тости і включив Вагнера. Єдину музику, яку він зносив, інакшої не признавав. Цей шалапут ще спить, ха, він зрадіє таблеткам, зрадіє, що все пройшло, цей хлопчисько уміє підіймати настрої, ха, і не лише. Тостер звучно викинув грінки. Величко намастив їх майонезом, поклав кілька шматків ковбаси. Життя не втрачає своєї привабливості. Сонце жовтим медом вповзало і вповзало у кімнату. Юнак ще спить, напевне ще спить, маленький ледацюжка, ха. Капітан засунув руку у кишеню джинсів і витягнув пластиковий слоїк з пігулками. В одну руку він взяв тост, а другою трусив слоїком у повітрі.

Увімкнувши телевізор, він крикнув:

— Агов, хто ще спить!

Пережовуючи тости, граючи щелепами і жовнами, пританцьовуючи по блискучій до неймовірного підлозі, він увійшов у залу. Телевізор передавав якісь новини. Небо у

стелі було чистим і ясним. Майже тобі весна. Капітан підходив до ліжка і потрушував пігулками у повітрі. Широке ліжко, з білими простирадлами, з купами подушечок, що зображали різних звірів, а найбільше там було панд, як подобалося юнакові. Ковдра не ворушилася, і юнака не було видно, але капітан знав, що він не любив скляної стелі і завжди скаржився зранку на непомірні потоки світла, на біль в очах. А капітан, пестячи його вухо і плече, говорив, що зробить спеціальні жалюзі. Зараз, на фоні ночі, це видавалося неймовірно смішним і далеким, наче після затяжної хвороби, наче відстрочкою боргу чи ще якоїсь житейської капості.

Капітан грайливо смикнув ковдру, зробив губами булькаючий звук, така собі помісь індика і бульдога. Потім ще раз. Але юнак не хотів подавати жодних ознак життя. І тоді, коли капітан нахабно, з замиранням серця стягнув простирадло, то юнака там дійсно не виявилось. А замість нього на великій подушці лежала рука. Подушка просякла від крові і не встигла просохнути. Капітан виплюнув тости на підлогу із швидкістю пострілу. Чисто з професійної звички він нахилився і визначив, що руку пиляли болгаркою. Швидше, по-живому. Рука в знайомих перснях, тут ніякої помилки не могло бути. Трохи далі, на іншій подушці, він надивав записку: «Шукай, може знайдеш іншу». Великими і чіткими літерами. Роздрук комп'ютерний, а не ідіотські вирізки з газет.

Телевізор працював на всю котушку, і ведуча з новин монотонно, з фальшивою бадьоринкою, повторювала кількість жертв у лондонському метро. Капітан сів на край ліжка і почав перебирати у пам'яті своїх найближчих ворогів, але потім спокійно вирішив, що це пов'язане з його нічними пригодами. В його очах, а може, насправді, потягнулася чорна ніч. Тут він почув голос: жалібний і протяжний, наче той голос прохав чогось, але чути було плач; плач наростав, захлинався в горлянці, скреготав зубами, випускаючи повітря з протяжним свистом, а опавши — тихо по-собачому вив. Капітан побачив себе у дзеркалі. Плакав саме він, і ніхто інший. Мало того, вічно скептичний і невіруючий цинік, він почав витягувати молитви, яких десь давно прихопив шматками. Молитви уривалися, а потім повторювалися знову, і так було до безкінечності, доки його голова не зробилася чавунною, і він ліг на підлозі і задрімав, тримаючи одпиляну болгаркою руку юнака. Так його застав «Беркут» і поволік, разом з рукою, схлипами униз по східцях, а капітан безпомічно теліпався між здорових мужичих тіл, як скелет, обтягнутий одвислою шкірою. Молодий лейтенант садонув його під дих і тихо на вухо прошепотів: «Педік гнилий, ти мені за все заплатиш. І за пробиті голови на Софійській площі, і за закопаного під парканом митрополита». Величко тільки очманіло глянув на нього, і в очах його було не більше розуму, ніж у чорної ворони, що сиділа на паркані, виставивши цікаво дзьоба на гурт людей, що викидали, мов дракони, пару та кресали підборами іскри.

4.

Власне, Лада ніколи не відрізнялася особливо великим душевним теплом. Він закохано подивився на свою руку, на пальця з товстим платиновим перснем, на сигару «Корона» з цівкою синього диму. Лада, так, вона тикалася життям, як муха серед заварних тістечок. Про душевне тепло мріє кожен, так. Саме так, як полюбляли говорити про подібні речі у товариствах, де вона пролітала над головами, наче палаюча комета. Він лизнув губи від однієї думки про минулий день, навіть не загадуючи похорон: там все було вишукано, як годиться. Лада лежала в труні, як та шістнадцятка, що зібралася на

танці. Він пригадав усіх її собак, залізаних, накручених, з облізлими та поголеними гузнами; різного зросту і масті, вони лазили паркетом скрізь, гидили на підлогу. І це викликало алергічні подразнення. Спочатку у нього, а потім у сина. Вона втішалася цим собачим содомом. Така собі селянська дурка, вирішив він про себе, але схаменувся.

Страх, що все в один день відкриється, помалу, наче гвіздох у сиру деревину, влазив у його голову. З одного боку, він був потішений, що відчував такі емоції, давно пригаслі, запилені. Очі у нього палали, щоки взялися рум'янцем. І слідчий, що сидів зараз проти нього, той самий, що приходив раніше, але у вільній, не напруженій позі, спіймав той разючий спалах і усміхнувся. І йому здалося, що зверхньо. Нехай, він уміє надолужувати образи. Слідчий разом з ним пив дорогий коньяк і курив дорогі сигари. Лейтенант, як і того разу, сидів на краєчку, і його коліна дрібно тремтіли. Але цього разу від збудження і відчуття зверхності, тимчасової, — вирішив він. Те, що він почув від лейтенанта в наступну хвилину, не лише насторожило його, а враз обтрусало, і він, наче маленький шкодливий хлопчик, сидів на стільці, тримаючи склянку з коньяком в одній руці, а в другій сигару, і вони видавалися йому пудовими гилями.

— Миколо Павловичу, чому ви називаєте себе генералом? І люди ваші, і ваша прислуга називають вас генералом. Але наскільки мені відомо, то у вас чин майора... і... у відставці, — сказав слідчий, рівно дивлячись йому в очі, і його слова сторонній міг би сприйняти за добродушне буркотіння та кепкування між давніми приятелями. Але це був нонсенс, це виключено між двома чоловіками різних служб.

— Це для таких, як ви — просичав він, гублячи попіл на коліна.

— Ну, я просто так, до слова, — вирівнявся лейтенант.

— А вам пальця в рота не клади. Далеко підете, — підбадьорив його, але це прозвучало як пук у пусту діжу.

Лейтенант провів уважно поглядом напарника, що стояв біля вішака і нічим від того вішака не відрізнявся.

— Перейдемо до справи, — лейтенант отрусив попіл зі своєї сигари. — Коли ви востаннє бачили сина?

— За день до похорону. Саме так, за день, — відповів, не вагаючись, він.

— Ага. Ні у друзів, ні у знайомих його не виявилось, — лейтенант скрушно, тихенько захитав головою, ніби це було смішно.

— Я не дуже цікавився, — відповів він.

— Дивно. Ви не цікавитесь життям сина? Пробачте за таке інтимне запитання, — злукавив лейтенант.

Він знову отрусив попіл на коліна, але цього разу обом, собі й лейтенанту, видалося, що попіл летить повільно, тихо і лагідно. Майже в унісон вони випили коньяк. Глянули один на одного, і кожен подумав про своє, і кожен знав свою правду.

— Ви знаєте такого собі капітана Величко? — запитав зовсім спокійно лейтенант.

— Ні... Але стійте, стійте, — спохватився він. — Задається, це з дочірньої контори. Саме так. Це та, яка працювала і на вас, і на нас, і на державу.

— Ну, не знаю. Але ви точно з ним знайомі? — перепитав лейтенант, усміхнувся і подивився нахабно в очі: ха, не на того напав.

— Якого дідька тобі дався Величко? Бачилися кілька разів. Пив він мало, говорив ще менше. Сидів у кутку під пальмою, — сказав він.

— А ми на ти? Давайте повернемося до вашого сина. Ви його востаннє коли бачили? — чітко повторив він запитання і покрутив склянку, граючи по обижлу пальцем.

— Хм, він досить дорослий, щоб роками не звітуватися. Подзвонили з телебачення і поцікавилися. І звісно, мені це видалося дивним, — сигарний дим гідко і липко забивав рота, бля, ніякої втіхи, цей худосочний лейтенантик уміє попсувати кров. Він провів у повітрі сигарою синю дугу диму, повільно, перед обличчям у лейтенанта. Але той продовжував дивитися, весь у собі, усміхнений.

— Дякую за відвертість, — м'який погляд, приємні рухи, ще більше, чемні; і тут до нього навсправжки почало доходити, що він таки попався, вляпався в якийсь говновидлово, про котре не знає нічого, абсолютно безліхтарне говновидлово. Головне, що його зачепив за зябра цей шмаркач, дурніший навіть від його запропалого байстрюка.

— Гаразд. Ми перевіримо ще раз кілька адресів, — лейтенант склав перед собою руки, наче у молитві.

Це, невідомо чому, його насторожило, і він очима пошукав чогось у кімнаті з тонованого скла, з каштановими шпалерами і жалюгідними меблями.

— Ми? Хто ми? — зараз голос його заскрипів, ліг на простір між його ротом і ротом лейтенанта.

— Годі вам, майоре. Зараз не час грати у дитячі війни, — викинув білого прапора лейтенант.

— Хм. Справді. Можна подумати, що у мене з'явилася ще одна плакальниця...

— З вашої розповіді виходить, що Андрій пропав тиждень...

— Саме так, лейтенанте. Мудро помітили. Я не хочу долучатися до гри. У мене скорбота, — він витягнув дудочкою губи і повертів головою. — Зрозуміло. У мене скорбота. Печаль за дорогоцінною жіночкою. — Його сира, як шматок тіста, без жодних ознак сонця голова дивовижним чином застрибала на широких плечах. Руки у нього дужі, великі, непропорційні тілу, як у мавпи, пройшлося у голові лейтенанта.

— Ясно. Перевіримо ще раз. Останнім його бачив Величко, — лейтенант кахикнув у кулак і знову склав руки у позі комахи-богомола.

— Чудово, у нього і запитуйте, а я піду, — і не втрачаючи цього разу загартованої витримки, він повільно, зі знанням діла допив коньяк, висунув язик, лизнув спочатку повітря, потім вже губи. Потім встав, і в глухій кімнаті з задратованими вікнами зарипіли його лаковані черевики. Зараз на такі в них мода, ляснуло у голові лейтенанта, і він хмикнув вголос, правда, тільки тоді, як за майором закрилися двері.

Його напарник відразу перевернув стільця, і його воскове обличчя взялося десятком зморшок, які вказували на емоції. Крім того, він підняв гузно і гучно перднув. Лейтенант замахав перед своїм носом, відстовбурчивши мізинця.

— От падлюка.

— Саме так. Ну і? — напарник витягнув пачку «Прими» з фільтром.

— «Оптима червона»? — запитав, хмикнув і розв'язно, як хлопчисько, виставив ноги і випустив струмінь сизого диму.

— Ага... Ну і...

— Ага, — передражнив його лейтенант. — Ага. Візьмемося за сина, потім за маму, потім за тата. А потім за нас візьмуться гарант.

— Величка як, потрусимо?

— Дай спершу подумати. Дякуючи нашому першому президенту, зараз з таких ікони пишуть.

— Звір людина. Взагалі, точно, звірюка, вона винахідлива, — сказав напарник. — Наш міністр дзвонив. Завтра на сиктим.

— Не-а. Він цікавився справою, але прикинь, чим там цікавитися? Нічим. Мама померла. Тато у просторі. Синок шляється десь. І що там кому збрело в голову? У?

— Це з пересічними мешканцями. А так, цілий гереушний майор, і весь хвіст, що тягнеться ледь не від царя єгипетського, — помічник переконливо покрутив плечима.

— Якого царя? — знизивши до жартівливого вереску голос, запитав лейтенант.

— Єгипетського. Так візьмемося спочатку за Величка.

— Не треба. Для чого нам подарок з президентської свити. Ми роздушимо цю гадину самі. Відкрутимо голову, — лейтенант міцно стиснув кулак, крутнув уявну голову, — прийде час. Простягнув руку, вихопив різко сигарету з рота напарника і пустив дим. Стояв і хилитався, переступаючи з носків на п'яти. — На фіга попу баян, якщо він не хуліган! — Лейтенант засміявся, потім уперся руками в стіну. Нарешті йому здумалося, і він відкрив вікно. Вузька труба вулиці, зі східцями донизу, чорні клякси людей, чисте небо, як тільки після дощу. Але, холера, на вулиці мороз і сніг.

— Ти пам'ятаєш Величка, в смислі, як він виглядає?

— Ага, — сказав лейтенант. — Облиш.

— Знаєш, — не слухаючи його, зиркаючи на місто зголоднілим до світла поглядом, продовжував говорити напарник, — є така ящірка — василіск. Її ще називають ящіркою Ісуса Христа. Голий цинізм, але так вона і записана. До Ісуса Христа цей василіск немає ніякого відношення, окрім того, що бігає по воді на задніх лапах.

— Х-м-м. Правда? І то не мало. Так кажеш, василіск? Щось знайоме. Ага, василіск у Біблії, один з демонів. Дивно. Але влучно помітив. Тобі не здається...

— Коли я дивлюся на цю погань, мене смикає від люті. Я ледь не гавкаю на наших лейтенантські погони і на порожні кишені. Проте, смію запевнити, це впливає на мою працездатність, — напарник швидко порився у пачці, дістав сигарету.

— Т-а-ак, — лейтенант дивився на скляну тінь від вежі на сірому снігу. — Як все збігається. Аж страшно. Знаєш, а не бачиш. Потім бачиш, а не можеш.

Напарник розвернув стільця, і сів спиною до лейтенанта.

— Правда, що його батько відкандував по таборах? — запитав він.

— А кого це цікавить? Мене цікавить син, і те смердовиння, що трупними міазмами розходиться довкола, — лейтенант осікся. — Зараз під це працюють усі: тато, мама, а ти сам чого вартий?

— І то правда.

Місто тягнуло морозом, що поз'їдав всі тіні, усіх людей, і лейтенант дратувався, оскомина після майора у нього була ще та. Він ненавидів цього чоловіка, як тільки міг, як ненавидів іншу людину, що кілька днів тому зійшла у могилу. І тут прокалатав дзвінок. Довгий дзвінок, і лейтенант знав, невідомо чому, що саме цей дзвінок вирішить якість проблеми. Напарник взяв трубку. Слухав уважно, і його квадратна, школярська голова покачувалася в такт розмові, і видно з усього, помічник був задоволений. Помічник поклав трубку і подивився переможно на лейтенанта.

— Ну, чого витріщився?

— Чудесно. Дзвонив Стас...

— Це той, що командує жмурами?

— Ага.

— І що йому?

— Не каже, але точно, що це варте того. Каже, що був Величко, сьогодні вночі. А решту з ока на око. Здається, він наляканий.

— Хотів би я бачити те, що може налякати Стаса.

— Ага.

— Щось таки є в цій історії. Паскудне, гниле, дивне, — лейтенант клацнув пальцями, а помічник подивився на нього, як на ідіота: чорт, надто молодий, надто запальний, але нічого, може і таке бути. — Ти, часом, не знав маман?

— Ні. По телевізору. Куди мені. Для чого вона нам. Мертві мовчать, і міцно мовчать, сам розумієш, — напарник натягнув шкіряну куртку-танкер, і лейтенант трошки бридливо поморщився, але швидше за звичкою.

— Хорошо. Збираємося.

Вони вийшли під вологий ватяний вітер, а на вулиці відчувалася весна. Небо було пустим, наче відразу, в одну мить, втратило колір. Але сонячно. І ця пустота передалася лейтенанту і напарнику. Вони сіли в горбату «Мазду», напарник за кермо, а лейтенант збоку. Обидва мовчали, і лейтенант був певен, що кожен думає не про справу. Яка з того користь? Авто пішло легко, через Кловську вискочило до Лаври і потягнулося попід білою стіною разом з тінню. Ворота у стіні відкрилися раптово, і звідти хлинули чорним потоком монахи і попи. Попи були з мобільниками, йшли впевнено, топчучи шикарними шкарами сніг.

— Да, світ модернізується, — сказав напарник.

— Да, як парова праска, — лейтенант повернув голову за попами, що зігнулися і розсідалися по іномарках. — А в голові, як було так і є, — одне гівно.

— У кого?

— У них, — спокійно сказав лейтенант.

— Ну ти даєш, — напарник захитав головою. — І не боїшся.

— Я Бога боюся, кентуха. Бога, а не їх. У мене виникає думка, де лишилося більше віри, там, у них за воротами, чи тут, у цьому світі?

— По-моєму, тут, — і напарник натиснув на газ. — У нас сьогодні прямо таки богословський день.

— Ага, — позіхнув лейтенант, показуючи, що його більше нічого не цікавить. — Блядь, люблю Печерськ. Дід все життя прожив на Подолі, я на Шулявці. Все життя мріяв про Печерськ.

— Хи-хи, — по складах виговорив напарник і покотив по печерських Липках. — Тішняк. Тиша. Просто благодать для засранців. — І спохмурнів. — Блядь, а вони теж до церкви ходять.

— В'яжи цю тему. Не по роботі наша тема, — хмурніючи, сказав лейтенант. — Щось не подобається все це мені. Зовсім. Крутиться на язиці, і в думках якась каша.

І тут в обох у голові потемніло, але якась реальна це була темрява, наче обох, разом з горбатою «Маздою», втягнуло у широкий чорний розтруб, і вони повільно пливли там, як два космонавти. Потім вони обидва побачили наприкінці малиновий ніжний вогник, і погляди потягнулися за тим вогником. «Мазду» трухонуло, вони відкрили очі і побачили за вікнами скучний зимовий пейзаж печерських Липок.

— Що це було?

— А хрін його знає. Казав тобі, щоб тримав язик за зубами, — з досадою проговорив лейтенант. — Стас десь тут живе?

— Ага. А то я думаю, де тут морг?

— Є і морг.

— Ага. Стас нас запрошував не туди, а до себе, — сказав напарник.

— Не краще. У нього кагал дітей, смердить так, наче прорвало каналізацію, — чмихнув лейтенант.

— А ще Печерськ...

— Головне, опинитися в хорошому місці у хороший час. Дай сигарету, — лейтенант відчув, що втома навалюється на повіки. — Чорт, напевне потепліє. Стріляє у потилицю.

— Скоро будемо. У Стаса завжди є спирт.

— І зла баба, — хихикнув лейтенант.

Напарник вивів «Мазду» на стоянку, приклацуючи язиком, розглядаючи круті «Хамери».

— Американці воюють на таких.

— А у нас що, не війна? Тиха війна, що заганяє десятки в день. Хіба мені говорити тобі про це... Чорт! Що за день сьогодні такий, що ми несемо всіляку фігню, — лейтенант вискочив з «Мазди» чи не на ходу.

* * *

Це старий дом, яких майже не збереглося у Києві, дім з букетами запахів та звуків, від маленьких потічків протягів. Тут запахи стояли, наче предки — потилиця в потилицю. І меблі похрускували від кроків гостей, і лише голоси дітей нагадували, що ви знаходитесь у нинішньому часі. Подібні дома кишать, як трухле дерево, паразитами химерних спогадів, котрих ніколи не хочеться позбутися. У лейтенанта виникали тут лише еротичні почуття, що гріли у паху, ковзали кінчиками пальців, горіли на щоках рум'янцем першого поцілунку; йому робилося паскудно від однієї думки, що світ пролітає біля нього зі швидкістю кришталіної кулі, яка розіб'ється об стіни, об кінцеву станцію його життя. Він на хвилину відчував себе королем свого світу, відділений від старості і життя. Нікчемна дружина, золотушний син, якого тяжко було назвати сином. І все, дійсно, було не як у кіно. Принципово лишатися подільським жлобом йому не хотілося, та життя уперто гнало його своїм рівчаком.

Але в таких домах йому робилося легко. Він вдихав запахи капусти, м'якого дитячого калу, жовтих раритетних книг, нікому зараз не потрібних, і фікуса з картиною «Незнайомка» над ним, що мостився обов'язково у кутку, а напроти, під стіною, роздовбане піаніно, притягнуте з комісійного магазину, але до того ветхе, що складалася ілюзія: воно тут стояло завжди. І люди, що копошилися в цій коробці, з високими ліпленими стелями, видавалися зовсім недоречними і чужими, наче святий на бісівському сідалищі. Лейтенант йшов і торкався пучками стін, стільців. У повітрі стояв їдкуватий кошачий запах. І лейтенант відігнав його рукою. Але запах повернувся і заставив його усміхнутися. Він відчув себе вдома. Тільки одна недорікувата фігура стояла і заважала, — неоковирна фігура Стаса, з жорстким волоссям, бігаючими очима кольору брудного скла з червоними обідками, драгувала лейтенанта.

— В яку ціну нині чек гери, Стас? — замість привітання спитав лейтенант.

— Привіт, — Стас потоптався на місці, поставив перед собою чашку з чаєм на круглий червоний стіл. Відразу, наче собака, біля його ніг з'явився хлопчик п'яти років, один з нащадків, в одній зеленій сорочечці, з круглими очима, як у опудала совеняти.

— Ти виглядаєш не самою щасливо людиною, яка працює у найщасливішому місці, — знову завівся лейтенант.

— Надто довго, як для мого наступного клієнта, — і Стас сьорбнув чаю, голосно і байдуже, але лейтенант зрозумів, що він боїться. Помічник відразу пішов до туалету, великого і сірого приміщення. Унітаз стояв на бетонній підставці, нагадуючи трон. Напарник пововтузився з дверима, але так і не причинив їх. Зняв штани і сів, уткнувшись у шматок кольорового листочка. Крізь щілину він бачив спину Стаса. Він надувся, але нічого не виходило. Запор, з приємною думкою подумав він. Напарник крехав із задоволенням, спостерігаючи мерехтіння життя у щілину. На дверях висів плакат з Че Геварою. Напарник дивився на нього, і визначив, що у генерала приємне обличчя. Раз чи два до туалету заходив один із багатьох нащадків Стаса. Нарешті його прорвало, і він з голосним шумом випустив повітря. Генерал Че продовжував приємно дивитися на нього. Трохи зліва, у самому кутку, висів дитячий малюнок. Синім олівцем на рваному шматку ватману. **На папері груба п'ятірня, з двома червоними лініями, що зображали лінії долі.** Напарнику чомусь зробилося ніяково, потім прийшло на думку, що десь це він бачив. І щоб не морочити собі голову, він здер малюнок і підтер ним задницю — туалетного паперу, як водиться, не було. Він вийшов, сів поруч з лейтенантом, і сказав:

— Хорошо просрався.

— Яга гидота! В таких стінах повинен звучати полонез, а ти дозволяєш свої вільності, — лейтенант склав руки.

— Ти даєш, — роззираючись, сказав напарник, не розуміючи, що такого бовкнув.

Відразу по цих словах з'явилася дружина Стаса. Вона виникла у нього за плечима, наче представник падших янголів з пекла, і брудна її зачіска стриміла за спиною чоловіка заялженим поламаним крилом. Вона поставила великого пузатого чайника на підставку, чашки, білі і чисті, чим здивувала напарника. Лейтенант провів її поглядом, але нічого на цей раз не сказав.

— Сьогодні вночі до мене приїздив Величко. І справлявся про Ладу, — тихо прошепотів, нахилиючи голову, як змії, Стас, лягаючи на столу грудьми.

— І все? — лейтенант розв'язно розкинув плечі, напарник продовжував обглядати: що такого він зморозив, а діти шастали, жуючи хто пальці, хто нігті. Дружина сіла в крісло, почепила окуляри, взяла книжку в руки, і така й була до кінця їхньої розмови.

— Не зовсім, — тихо сказав Стас. — Давай вийдемо в коридор.

— Ага. А ти сигонеш, і так тебе і бачили, — реготнув напарник, але заглох, бо лейтенант продовжував незворушно дивитися Стаса.

Але вони вийшли. І довго говорили в коридорі. Напарник лазив поглядом по кімнаті, нарешті наткнувся на телевізор і увімкнув його. Напарник любив новини. Жінка відірвала голову від книги, подивилася і продовжувала читати далі. Напарник дивився телевізор. Незабаром повернувся лейтенант.

— Ідемо, — сказав він.

— Дай додивитися новини.

— Зараз, — і лейтенант пішов до виходу, вправно огинаючи шафку, кріселка і дітей. Напарник поспішив за ним, на ходу глянув у книжку, яку читала дружина Стаса. Сторінка була не перевернута.

— Ідіотка, наступного разу займися в'язанням, — сказав він, виходячи, і при виході влучив краєм плеча Стасу у носа. Стас упав разом з фікусом і протяжно завила енна по рахунку дитина прозектора.

* * *

На дзвіниці торохнув дзвін, і помічник задоволено закрив очі. Лейтенант шарпнув його за плече і майже вштовхнув у машину. У «Мазді» помічник відчув себе впевненішим, навіть нахабнішим, наче машина належала саме йому. Дженджикувате обличчя, прогнуте, з очима біля перенісся. Комплекс садиста. Помічник зняв через голову бронезилет і відразу почав крутити настройку ефем-радіо. Лейтенант витягнув з сумки, в якій носять ноутбуки, чорно-білі знімки, і кинув на коліна напарнику. Але той продовжував крутити настройку ефемки, як нічого не трапилося. Тільки голосно бемкав на дзвіниці дзвін, ворони носилися по небу чорним насінням, іскрило розталим снігом, що примерзав, не долітаючи землі.

— Що це? — прогудів напарник і закрутив ручку настройки швидше.

— Дай сигарету, — очі лейтенанта потемніли, зволожили, його засмагле обличчя, з розрубаним зліва підборіддям, повільно, але впевнено повернулося до напарника. Очі темні, чорні, як малярські сливи.

— Що це? — повторив напарник, запихаючи бронезилет назад.

— На який хрін ти його надягнув, — спитав лейтенант, запихаючи сигарету до рота.

— А ти бачив очі у того Стаса?..

— Ідіот. Дай назад знімки.

— Ні.

— Дай сюди, — лейтенант шарпонував знімки до себе.

Напарник потягнув знімки. Лейтенант стуснув його, але це не допомогло.

— Що тут таке? Жмур. Ну, і на фіга вся ця катавасія? — напарник швидко переглянув знімки і кинув їх недбало на коліна лейтенантові.

— Поїхали, — лейтенант розкурив сигарету.

— Куди?

— Вперед.

— Ясно, — сказав напарник і якимось дивно подивився на лейтенанта.

«Мазда» викотила в Центр, а лейтенант мовчав. Сніг падав на асфальт і танув. Місто підтікало вогнями. Неділя, транспорт не ходив Хрещатиком. Напарник повів «Мазду» по Володимирській. В районі Золотих воріт лейтенант наказав йому зупинитися і висадив біля якогось фастфуду, що нагадував йому кабінет зубного лікаря.

— Відпочивай. Зідзвонимося, якщо що, — коротко сказав він і погнав далі

Він провів «Мазду» Володимирською, до університету, потім вискочив на Горького. Трусило снігом, і лейтенанту робилося тоскно і порожньо. Люди внизу йшли уперек дороги, і Горького провалювалася у чорні сутінки, що находили з того кінця. Він погнав машину по вулиці, перетнув Саксаганського і зупинився біля великого скляного вікна кав'ярні, з кремовими стінами, з дівчатами, переважно з одними дівчатами, що пили каву і ліниво колупали морозиво. Вони всі однакові, навіть вдяганка не відрізнялася. Але це якраз йому імпонувало. Лейтенант любив безликість, схватися, розчинитися і нічого не думати, лише спостерігати за школярками, розуміючи, що це інше життя, і до нього можна лише торкнутися спогадом. Але цього разу він зрозумів, що сьогодні по-іншому. Зараз дівчата були не тими потічками чи самотніми фігурами людей в тому кінці вулиці,

що повільно сунулися у згущеному нічному зимовому повітрі, а щось дійсне висіло тут, сідало йому на плечі. Лейтенант усміхнувся, і дівчина напроти відповіла йому. Чорне волосся, біле обличчя і світлі очі, кольору теплих стиглих вишень. Ага, такі багато мріють, але так нічого у житті не отримують. Життєвий ексгібіціонізм проводить їх проваллям, і вони ніколи не падають. Він усміхнувся ще раз, цього разу не автоматично, і запросив дівчину до столику. Вона засміялася і захитала смішно головою. Дівчина йому сподобалася. Лейтенант взяв каву і підсів за столик.

— Привіт, — сказав він.

— Привіт, — відповіла вона і перекинула голову на бік.

— Я Стас, — збрехав він.

— Іва, — сказала вона і поколупала синю кульку морозива, посипану білими стружками кокосу.

— Збрешеш ще щось — підвезу додому, — попередив він.

— Краще до себе додому, — засміялася вона голосно.

— Я тебе десь бачив.

— Ага.

Пригорщі липкого снігу вдарили в обличчя. За ними ще кілька метрів тягнулися запахи кав'ярні, — ванілі, шоколаду, парфумів, дівчачих і занадто різких. Вони мовчки сіли в машину, і вона відразу почала цілуватися, чого лейтенант не сподівався. Її теплий язик заліз йому мало не до горлянки. Цілувалася вона не уміючи, але пристрасно. Лейтенант трохи звільнився, дав зрозуміти, що вони ще встигнуть. Але її рука вже лягла йому на матню, і він заспокоївся, відчуваючи, як бігають фаланги її пальців. Вона залізла в ширінку, витягнула член. Губи у неї були гарячими і трохи шершкими, язик моторним і пружким. Лейтенант одвів «Мазду» за метро, зупинив, і, розправивши плечі, чекав на щось, спостерігаючи за ліхтарем, що висів, як продовбане сигаретою око, невсипуще і ледаче. Вона стягнула джинси і залізла зверху. Механічні рухи, шепотіння почало приводити його до тями, і він думав, що треба було б скористатися кондомом, а ця дівчинка явно не новачка, хоча з вигляду не скажеш і таке інше. Вона кінчила і відвалилася, показуючи білий пружний живіт.

— Ти не кінчив? — запитала вона.

— Ні. Я так не звик.

— Поїхали до тебе. Мені о дванадцятій треба бути дома, — сказала Іва; її очі кольору теплої вишні приємно і задоволено світилися у мороці. Ліхтар дратував лейтенанта все більше.

— Хорошо, — дивуючись собі, згодився він, і подумав, куди її везти, але враз відчув божевільну втому, і повторив: — Хорошо. Візьмемо випивки і заїдемо.

Зараз Мазда піднімалася нагору. Він знав, що вона не повія, а просто паскудне мишеня, що шукає на свою задницю пригод. Десь на середині шляху в ньому зіграло виховання, але монотонність дороги, приємний, трохи солодкуватий запах дівчини повернув його до липучих ліхтарних вогнів, що маніяками висіли цілий день за і перед ним, — поставили все на свої місця. Дівчина була красивою, з чітким профілем, сильними ногами, і, з усього, ще школярка.

Дома висіли у пурпуровій мряці. Йшов дощ. Куток будинку, до якого вони під'їхали, чорним крилом упинаяся в мельхіорове небо, підрізаного блискучою як ртуть трасою, що розтікалася між цирком та універмагом, і глухе горло вулиці Гончара нагадувало щось непристойне. Шматок площі під штучним галогенним світлом сунувся

кудись у чорну ніч, туди, до Шулявки. Він підвів «Мазду» до стоянки. Поставив на сигналізацію. Тільки зараз він помітив її, притихлу і трохи змарнілу: вона дивилися на нього і по-дитячому сопіла носом. Можна назвати вродливою, ще раз подумав він, але так, наче засинаючи, щоб запам'ятати на наступний день. Подаючи їй руку, лейтенант прикинув у голові, скільки він не спав з жінкою. Саме не спав: не прокидався від чужого, але близького тепла. Дощ знову пішов, як у провалля. Несподівано для себе він поцілував її в губи, але вона вивернулася, і поцілунок потрапив у скроню, у синю пульсуючу жилку.

Коли вони йшли коридором, довгим, темним і сирим, він сказав:

— Ніколи не сеси відразу.

— Ага, — сказала вона.

— Одна так взяла у одного, а він відразу пляшкою її по голові торохнув.

— Ну і як? — дівчина піймала його пальці.

— П'ятнадцять швів і струс мозку.

— Ага, — сказала вона і далі засопла носом у його плече.

Вона обдивилася кімнату, з цікавістю, погралася кобурою від пістолета, потім упала в одне-єдине крісло і попросила чогось випити. Він подався на кухню, розлив залишки мартіні, поколупався в холодильнику, але нічого, окрім пожмаканої банки сардин, не знайшов. Коли повернувся, то дівчина вже роздягнулася і ходила кімнатою гола. Зараз він добре її роздивився: красиві, як у плавчихи, плечі, тонка талія, красиві дужі ноги відпружинювали від підлоги. Чорне волосся, зібране у дорогу, як для школярки, зачіску, і цікаві вишневого кольору очі. Дійсно, чорт його бери, таки гарна, — скучно подумав він і простягнув випивку. Іва була у навушниках і тримала в одній руці його сідішку.

— Кльова музика! — закричала вона.

Лейтенант зісмикнув з неї навушники.

— Поклади.

— Ага, — сказала вона і вместилася на дивані, підібравши ноги. — Мені зараз не хочеться.

— Мені теж, — буркнув лейтенант і подумав про знімки.

— Тоді потріпаємося, — сказала вона.

— Ні. Про що з тобою говорити?

Вона закусила пальчика, вдаючи з себе ще дурненьку дівчинку, закотила очі і сказала:

— Зараз придумаємо.

— Ага, — передражнив він, з задоволенням упав на ліжку і відкрив течку. Дівчина сорокою заглянула йому за плече. І відразу відсунулася. Шкіра у неї взялася приском.

— Що це?

— Жмури.

— Жмури, — тихо повторила вона і натягнула на себе ковдру.

— Саме так. Ось одне фото. Це інше. Зовсім інші люди, — сказав він, розкладаючи знімки під її ногами.

— А тобі що від того, — вона знову заглянула йому через плече, але цього разу обережно.

— Мені б краще, сонечко, щоб вони були в одній особі. А не двійко. А з усього виходить, що їх двоє. І комусь потрібно було, як і мені, щоб вони складали одне ціле, — видав він, не дивлячись на дівчину.

— Ага, — зовсім тихо, як дитина, сказала вона.

Він повернув голову і побачив у її чайних очах переляк.

— Ти злякалася?

— Ні. Просто неприємно. А ти хто?

— Мент.

— Ага. Здорово, — і вона зробила спробу пригорнутися до нього.

— Нічого хорошого.

Вона лягла і закинула руки за голову, видавалося, що вона лежить не на брудних простирадлах, а на сонячному пляжі, десь там на Мальдівах, куди влітку возить її батько і мати, істерична істота, що скоро муміфікується від ліпосакції. Так, вона з родини заможної, десь так середньої руки, професійно визначив він.

— Її підмінили... Ну, цю бабу... — сказала вона, дивлячись у стелю.

Він здивовано повернув голову і відчув, що мурашки повзуть шкірою, і виною саме це дівчисько, і першою думкою у нього було — виперти її. Але він взяв себе в руки і подумав, що втрачає контроль.

— Блін, а я і не подумав, — сказав він.

Вона переключилася на інше.

— А ти будеш мене трахати по-різному? — запитала вона.

— Як зумію.

— Ха. А я в попу не даю, — сказала вона і подивилася знову у стелю.

— А до чого ти це? — запитав він і погладив її ногу.

— Просто так. Наперед, щоб не було розчарування, — сказала вона.

— Не бреш, — смикнув він її за ногу. — Ніколи не бреш ментові.

— Спробую, — сказала вона і забрала у нього знімки.

Лейтенант почав мацати її груди, але вона відсунулася і розглядала фотознімки. Він ліг на спину і скинув штани. Потім вирвав у неї фотознімки і розставивши ноги попробував вставити. Дівчина лежала і нічого не робила. Коли до нього дійшло, то він вже наполовину загнав член у неї. Нарешті вона вискочила з-під нього і забилася у куток.

— Ах, — сказала вона. — Ах, які ви всі грубі. — І зробила круглі здивовані очі. — Для того, щоб залізти на жінку, треба щось зробити.

— Вибач, — сказав лейтенант і помацав рукою штани.

Він притягнув її до себе за шию і поцілував. Цього разу поцілунок вийшов гарним, принаймні так йому здалося. Він відчув її шерехатий язичок, що нахабно гуляв його ротом. Надто швидко, як би дівчина показувала, що у неї досить досвіду. Більше, ніж у поглинанні морозива і тістечок. Він прихопив губами її соски, а руку сунув між ніг, засовуючи палець у щілину. Вона спочатку напружилася, а потім вивернулася і сіла йому на обличчя. Солодка дівчинка, пройшло у нього в голові і потухло. Обхопивши руками її круглі сідниці, він відчував вібрацію її тіла, як вона згинається, тримаючи своє тіло на дужих ногах. Вона почала тихенько постогнувати, не придурюватися, здається, окрім свого кайфу, нічого не помічала. Нарешті вона встала і осідлала його верхи, відкривши красиві груди з невеликими сосками, що стриміли угору, трохи провислі, як завжди у такому віці, коли тіло переганяє вік і досвід.

Холодне очманіння і байдужість пройшли. Спочатку він лежав і дивився, спостерігаючи, як красиво вигинається над ним тіло дівчини, як підскакують груди, і досада за сьогоднішній день пройшла. Потім він був на ній, і входив з шаленим шумом, і дівчина вже кричала, закинувши ноги йому на плечі. Він входив так, наче зводив рахунки

з кимось, але це було спочатку, і його нарешті попустило. Дівчина слизько зіскочила, і він побачив знову її теплий круглий живіт, з гарною дірочкою пупа, і коли вона нагнулася, взяла в рот, він голосно кінчив їй у рота, соковитого рота. Дівчина встала і закурила сигарету. Дощ лив за вікном, наче хтось відливав, з лопотінням і матюччям. Слухати дощ — найнеприємніша річ, яку він за собою помічав. Вона докурила і знову взялася за фотознімки, наче вони були причарованими або сторінками якогось модного журналу.

— Розкажи мені про цю тьотку, — почала вона.

— Поклади, — він спробував відібрати фотокартки.

— Ні. Просто я займалася фотографією. Тут з усього видно, що ти шукаєш одну з двох цих тьоток. Але вона не одна. Я правильно мислю, — заторохкотіла вона знову.

Тут у нього вже з'явилася підозра, але він обтрусив її, наче попіл з сигарети. До чого тут ця сцикуха? Звідки їй знати того, чого він і сам не знає? На тобі, напросився. Ще і без кондома. Оце буде хохма, коли з кінця засюрчить. Він ліг на живіт і витягнув, легенько, фотознімки з її рук. Дівчина розімкнула пальці і подивилася на нього здивованими круглими очима.

— Як знаєш. Давай краще поговоримо, — сказала вона, натягуючи ковдру на груди.

Але вони нічого не сказали один одному. Іва піднялася, клацнула вимикачем, смішно притримуючи ковдру на грудях, оголюючи спину, красиву, вигнуту неймовірною дугою. Одна грудь випала і затрусилася у срібному світлі, що лилося з розкішних вітрин універмагу. Потім він лежав неголеною щокою на її сідницях, а місто у верхотурі, десь там, нагорі, потріскувало синіми вогнями. Пустота від статевого зближення відступила, і серце його дрібно билось об лікоть. Він дихав важко, але повітря входило в легені вільно, розриваючись там на дрібні кульки. Так лежалося в дитинстві, коли шматок землі обертався разом з тобою, навколо чогось невидимого. Вона перевернулася на спину, взяла його голову у руки і поклала собі на живіт. Він щось пробурмотів, але слова так і лишилися на язичі. Місто тріщало чорнильними спалахами нагорі. І коли вони прокинулися, сизий ранок проходився за вікнами туманом.

— Ти чув про Топтуна? — спитала вона.

— Хочу кави, — замість відповіді сказав він.

— А я думала, ти чув. Ти мент. А менти багато знають, — вона звелася, пошукала очима, що одягнути, накинула його шкірянку і вийшла на кухню. Пізніше, сьорбаючи великими ковтками каву, він намагався подолати дріж у спині і ногах, як то буває, коли професійна звичка починає діяти майже фізично, поперіч здоровий розсуд. А вона знову повторила, дивлячись на вікно, обняте обдертими шпалерами:

— Так ти нічого не чув про Топтуна?

— Ні. Розкажи мені про нього, — він помацав навкруги, знайшов пачку сигарет.

Іва вместилися зручніше, виставивши круглі коліна, і замахала пухнастими віями.

— Так називають одного чоловіка молоді. Ну, ті, що нюхають клей, і ті, що круті, що нюхають кокаїн. Він ходить по людних місцях і розпитує про тих, кого хто образив. Але не тільки ті, що нюхають, наші дівчата теж його зустрічали. Але ніхто не пам'ятає його обличчя. Він щось шукає. І з'явився недавно. Він дужий і сильний, хоча можуть брехати. — Іва закурила сигарету і випустила рівну цівку диму вгору.

— Дуже розумно. Обдовбана молодіж придумала чергову байку. Нічого нового.

— Ага. Але страшно. І мені чомусь віриться, — і вона вмочила булочку в каву, друга рука описала дугу у повітрі.

— Ти знайшла булочки, — тупо сказав він і подивився, мружачись, на бліде сонце наприкінці вулиці, що ганяла зараз порожняком іскристий іній. Заморозки, чорт би їх побрав.

— Топтун лишає знак. І я його бачила. Його неможливо стерти, спалити, — сказала вона.

— Що за знак ?

Дівчина встала і підійшла до дзеркала. В дзеркалі відбилися її груди, важкі і красиві. Губною щіточкою вона намалювала п'ятірню з двома лініями. Дівчина виводила старанно, допомагаючи язиком: сиза тінь падала від випнутих лопаток і до сідниць. І ти її, блін, не заслужив, крякнув голос його напарника.

— Оце і все?

— Ага.

— Значить, він щось шукає і все?

— Ага. Але у ньому щось є таке... Ну, діється щось таке...

— Конкретніше...

— Багато говорять. Всі, хто тусує в трубі на Хрещатику і в дорогих нічних клубах, говорять, що бачили Топтуна, але не пам'ятають його обличчя.

— Угу. Іди до мене.

Вона умостилася у нього на грудях, і вони спали доти, доки не задзвонив сотовий у кишені його куртки. У вікні, у чистому небі, збиралися до купи хмари.

5.

Страшним, жовтим, в мутній імлі, розплилим стародавнім фото снилося Руслану місто, з іграшковими баштами, прямими вулицями, зі стрімкими потоками людей, які витікали повільно, але досить впевнено із розвернутих пащ майданів. Потім його в закутку, чорному, як смола, підсвіченому згори синіми променями, схопили двоє здоровенних мужиків і почали гвалтувати. Це було боляче і приємно. Тому Руслан прокидався неохоче. Юнак прокинувся якраз на тій частині сну, коли кошлатий араб засадив йому по самі яйця, а другий запхав у рота здоровенний, синього кольору член, що тремтів від напруги. Він прокинувся і зловив ще на останнє щось незрозуміле, неясне, але також страшне, яке відразу відійшло, і він витер запітніле чоло. Велика крапля упала на скло, і сонячний промінь переламався у ній. Руслан позіхнув, ляснув себе грайливо по задниці і подався до душової.

Він довго і нудно вибирав білизну. За вікнами пищала зима, тому він вирішив взяти трусики літнього кольору. Руслан притиснув їх до обличчя і понюхав. Але запаху ніякого не відчув. Він любив запах вивітрілої ванілі. Мороз посилював цей запах, і у нього піднімався настрій. Пізніше, коли він пив каву з вершками, вмочуючи французький рогалик, у нього появилось дивне відчуття легкості, наче його щось відпустило. Туди тобі, гайнуло в голові. Це порушило його прекрасний розгардіяш. Русланчик думав, які одягнути шкарпетки, і вже перейшов на сорочку і брюки. За вікнами лежала справжня зима. Руслан зараз знайшов її красивою. Допивши каву, він вирішив зайти до Магриба. До Магриба в кав'ярню, з золотистими мініатюрними папугами, з пальмами і живими квітами, він заходив десь раз на місяць, коли часу було дівати нікуди. Сам Магриб, невисокий, майже центнеру ваги педік, рухався чарівно легко. Губи червоні з природи, а обличчя

подзьобане віспою. У Маґріба сумні, з кутиками опущені очі, але норів у нього веселий, і його грузьке тіло переносилося майже невагомо на його куцих ногах.

Сьогодні Маґріб був одягнений у якийсь строкатий хітон. На вулиці стояло мінус п'ятнадцять, а тому люди сюди не заходили. У кутку, якраз під кліткою з золотими папужками, сиділо двійко прищуватих підлітків. З усього, вони ніяк не могли визначитися зі своєю орієнтацією, тому, як їм видавалося, поглядали на Маґріба і Русланчика зверхньо. У обох були бліді, схудлі неврастенічні обличчя і блискучі очі, як чотири розтоплених ложки смальцю. Вони диміли ментоловими сигаретками, і тому Маґрібу з того кінця кав'ярні приходилося раз за разом змінювати попільничку. Він повертався, граючи спиною і стегнами, миршавим своїм задком, граційно і легко.

Спочатку, перших п'ятнадцять хвилин, Руслан і Маґріб мовчали. Перламутрові хмари котилися над їхніми головами. У вікні, підвішений у повітрі, кольоровою плямою висів широкий екран телевізора. Показували першу леді. Маґріб значуще запищав і зачмокав губами. Дружина пропливала серед моря помаранчевих шаликів, дітей та квітів. Ось вона у кабінеті, з дітьми. Спочатку чужими, потім своїми.

— Поталанило дурці, — Маґріб зайорзав задом на стільці.

— Не важливо, як плисти, а важливо, з ким, — глибокодумно, зі скучним виразом на обличчі сказав Русланчик.

— Мерилін Монро. «У джазі тільки дівчата», — сказв Маґріб і потягнув свій кольоровий коктейль, до цього незайманий.

— А скажи: ти досі собі нікого не знайшов? — запитав Русланчик.

— Ой, пуся. Ти тільки подумай, — защебетав Маґріб. — Тут два араби наладилися. Але ти ж знаєш, я расист... Не можу.

— Ні. Ти не расист. Ти просто кийвський сноб.

— Хто тобі сказав, пуся? Боронь тебе Боже. Я нічого не маю проти снобів, але їхнього мені не треба. Надто забагато честі.

— Тоді, значить, я щось сплутав, — Русланчик відкопирив губу. — Мій тато їх не любить. І мент також. Говорять, що сноби всі жиди.

— А ти досі зі своїм ментом? Якийсь він грубий. Боже, з нього прямо таки пре щось таке...

— Маґріб, не розкатуй губу. Ти скажи, що він тобі подобається. Або тобі обридло дрочити свою задницю на кожного зустрічного красунчика, — Русланчик сьогодні був безкомпромісний. — Або у тебе фантазія зліпилася з телевізійними новинами.

— Ти так думаєш? — кисло сказав Маґріб і трічі, швидко, сьорбнув свого коктейлю.

— У тебе нездоровий вираз обличчя, пуся, Маґрібчику, сексом треба займатися більше, — знову жорстко виставив своє Русланчик.

— Легко сказати.

— Так, легко.

— У тебе такий красень. Я просто мокрію. Ух! — сказав Маґріб.

Руслан зважив відстань від столика з прищавими молодиками. Одна серед них, третя, була дівчина, — бліда, її точно проти снігу не видно. Вона тримала в руках мундштук і курила, закидаючи голову назад. Закине, затягнеться, потім випустить дим. Він вирішив, що робить дівчина це демонстративно.

— Фі, — сказав на це Маґріб.

Монитором розкручувався жирний хвіст чорного вибуху. Людей витягували і виносили на ношах.

— Що це в біса таке? — запитав Русланчик.

— Черговий теракт, — пискнув роздратовано Маґріб.

— В цьому щось є...е... — Руслан лягнув пальцями і зробив так, наче слово висіло у повітрі.

— Смерть збуджує?

— Так. Саме це я хотів сказати, — промовив Русланчик, продовжуючи досліджувати повітря.

— Це так, коли займаєшся коханням і несподівано отримуєш ляпаса, — завоктав Маґріб і заворушив своїми червоними губами, схожими на двох істот. Руслан глянув на ті губи і збудився. Потім подумав про Величка, і перед очима у нього пролягла порожня березнева траса, облизана блідим сонцем.

— Я просто мокрію, коли бачу теракти. Знаю, що це погано, але нічого вдіяти не можу. Це не по Божому. Ну... — Маґріб допив коктейль.

— Слухай, ти говориш, як баба, — пробурчав Русланчик.

— Як саме ?

— Ти мислиш як баба. Баба, яка хоче, але не має дітей. Баба, яка, тільки припече, звертається до Бога. Ти розумієш про що я, Маґрібчику?

— Ти злий. Нічого погано в тому нема, що я мокрію. І нічого поганого нема в тому, що я говорю про Бога. Що в тому поганого? Що я такий, як не всі, Русланчику? В цьому я вбачаю теж Божий промисел.

— Я не вірю. Розумієш, все це байки. Міфи. Красиві, але міфи. Але якщо це заборонене Богом, то не варто кричати до Нього з того боку вулиці.

— Невже ти думаєш, що я таким чином посягнув на божественне? Я скоштував забороненого плоду? О, не будь таким жорстоким, — Маґріб вже ледь не плакав.

— Слушна думка. Треба записати це. Ти розумний, Маґрібчику. Тобі дійсно треба дитину, і хлопчика, щоб взував тебе зранку, — Руслан покликав офіціантку. — Ще чаю.

— М'ятного? — перепитала офіціантка, з хлопчачою зачіскою і блискучими очима.

— Так.

Підлітки виклично подивилися з того боку. Руслан зрозумів, що його впізнали, і розправив плечі, непомітно розцібнувши гудзика на грудях. Маґріб втупився у нього очима і засувався на стільцеві.

— Ти спиш, Маґрібчику. Ти нічого не бачиш. Ти живеш мріями.

— А що ти тоді скажеш, що Бог і сатана, це дві дії однієї особи? — Маґрібчику лизнув губи.

Підлітки зашуміли, але тут напружилися, зробилися тихі, тільки обличчя безликими блідими плямами висіли у затишному бурштиновому мороці кав'ярні. Але і сам затишок звітрів. Важка і сперта тиша. Тільки зараз Руслан і Маґріб побачили людину, що сиділа у кутку, під в'юнками, квітами барвінку і мімозами. Не можна було сказати, що він ховався. Він щось пив, склавши руки, важкі і грубі, такі бувають у артистів та спортсменів, руки з великими гулями на кісточках. Можна було розгледіти руки, одяг доброго ручного крою, але не обличчя. Тиша заткнула горлянки навіть золотистим папужкам. Маґріб втягнув голову у плечі. Чоловік підвівся і пройшов світлі квадрати світла. Гучний ляпас, неймовірної сили, запхнув Русланчика під стійку. За час цього польоту його рожеві штани злетіли ледь не до колін. Маґріба чоловік підняв двома зігнутими пальцями за коміра. Ляпас всунув Маґріба у туалетну кімнату.

— Це тільки попередження. Ку-ку, ку-ку, — сказав чоловік, і пішов також швидко, як і виник.

— Топтун, — хрипло сказала дівчина, з шумом посмоктуючи мундштук.

Коли вони зійшлися, Руслан і Маґріб, до свого столика, то у обох на обличчі були сліди з п'ятірнями. Дві сині смужки розрізали сліди.

— Що це? — пропищав Маґріб.

— Аби я був віруючим, то сказав би, що це знак, — і Руслан спробував розсміятися.

А потім вони враз заспокоїлися. Тільки не розмовляли, а дивилися на екран телевізора.

Обличчя блищали від поту. На екрані пропливав широкою духмяною рікою бразильський карнавал. Засмагли оголені юнаки, з білими пухнастими крилами, гнучко вихляли тілами.

Очі у них волові, теплі, солодкі тихі погляди. Поруч жінки трусили грудьми, викидаючи в повітря серпантин і закликали публіку до себе.

— Прекрасні, прекрасні, — забелькотів Русланчик.

— Фі. Ти завжди вирізнявся паскудним смаком і тривіальною мораллю, — зафурчав, наче кіт, Маґріб.

— Якою...

— Тривіальною.

— Блін, нам тільки що ні за що ні про що надавали по пиці, а ти сидиш і умнічаєш, — сердито огризнувся Руслан.

— Гляди, що твориться! Русланчику, куди котиться світ? Ти не знаєш, куди котиться мораль на цій планеті. Я за тероризм. Я навіть схилиюся на те, щоби тут, у цій кав'ярні відкрити осередок. Що ти на мене цікаєш! Дістанемо стінгери, базуки, автомати, з тими, патронами. Це дійсно божественно, коли червоний, з чорними підпалинами язик вогню облизує небо... Тисячі цих жертв, цих заблудлих овець людського стада тикаються у мильному жаху... Прелесно. Бах! І все, закінчилися їхні туалетні трагедії.

— Добре. Побалакали. Мені пора, — Руслан потер шоку.

— У тебе бракує мужності, — Маґріб плакав, щоки у нього трусилися, його куці пальчики розтирали соплі і сльози.

* * *

Руслан, поплескавши його по плечі, вийшов на вулицю. Трусив м'який сніжок. Мороз трохи перелігся, але охоти зараз їхати до Величка у нього не було. От блядь, навіть весело подумав він, два содоміти рятують світ від всесвітньої глобалізації. Про це треба поговорити з Величком. Він згадав капітана, і кінчик його язика лизнув потерпле піднебіння. Йому чомусь зробилося страшно і самотньо, наче він нарешті побачив кінець життя, і що його на тому кінці чекає. Потер рукавичкою шоку. В авто його почало трусити, і перш ніж рушити, він проковтнув синю пігулку. Коли приємна хвиля накрила його, він вивів машину з автостоянки. У широкій вітрині все так само нещасно сидів Маґріб і розтирав очі руками, трохи повороту наліво, і він побачив густу патоку бразильського свята, що безтурботно пливла собі і пливла. Наче калюжа розтопленого кольорового скла серед сірих зимових вулиць. Руслан лизнув губу, усміхнувся, і дав побільше газу.

Телевежа ніяк не хотілася наближатися. В народі «карандаш», серед спеціалістів СК, стояла перевернутою брунатною труною на фоні блілого неба. Руслан підкотив до СК свій «Вольво». У вітровому склі відбилася менора. Там далі яри, їх видно з туалету на шостому і тринадцятому поверсі. Від яруг Руслану завжди зводило зуби. Перепустку у нього не

запитували, і це його наповнило майже дитячою, хлопчачою радістю. Він навіть непомітно для охорони грайнув стегнами. Пустим коридором він пройшов у хол. Щось подібне до велетенської зали. Червоним і зеленим лушпинням мостилися пластикові столики біля вивісок кав'ярень. А там, на горі, у верхотурі, літали голуби, сиплячи пір'ям. Люди у цьому просторі червоного граніту шастали, як заводні, майже іграшковим кодлом гномиків. Він часто, майже на порозі інстинкту, рефлексу, задавав собі питання: чому тут так смутно, сумно, і мокріє спина, дрижать ноги. Доки дістанешся до ліфта, відчуєш себе тричі мертвим.

В ліфті його відпустило, але засмикалася щока, та, яку вдарили. Руслан потягнувся до неї рукою і осмикнув. У ліфті окрім нього — дві коротконогих грудастих жінки, і він їх не знав. Те, що вони непропорційно збудовані, його втішило. І він лизнув по-зміїному губи: так робив його батько. У Руслана забурчало в животі. Цього разу він підтиснув губи. Жінки засміялися одними очима. Але, на превелику радість, ліфт зупинився на одинадцятому. Вони вийшли, лишивши після себе приторний солодкий дух дешевих жіночих парфумів.

Він йшов поверхом, повз двері кабінетів, і його уява розпускала крики, тихе перешіптування, ляскання по сідницях, відтягування гумок від трусів, здавлені стогони і істеричний сміх. Потім він схаменувся, легкий і пустотливий настрій наповнив його вщерть. Руслан повернув до ньозруму. Тут було порожньо, але та, кого він хотів бачити, годувала кольорових папужок. На сьогодні папуг було предостатньо. У вікні летіли птахи, однією сірою стрілою. Руслан задоволено усміхнувся. Він подивився на Лінду. Подивився, як і завжди, просто і невимушено; весь його погляд говорив, що він хоче її бачити. Вона нагадувала екзотичну африканську птаху, що сидить у піску і дзьобає час від часу всіляких кузюк. По тому, як вона міцно стискає коліно, поклавши ногу на ногу, по хлопчачій зачісці з жіночим штрихом кокетства, по трохи, але в міру вуглуватій фігурі, — Руслан давно визначив, що Лінда більше нагадувала жінку, яка щасливо проживає в заміжжі, старанно, як стара баба обличчя, приховуючи орієнтацію. Спочатку, з першого ж дня, Руслан гадав, що вона сама в цьому не здогадується, але якогось одного дня вона упіймала на собі його ясний дитячий погляд і усміхнулася. Так усміхаються зближені або у щось втаємничені.

Лінда з маленького приміського села, повз яке джмелями гули електрички. Донька матері-одиначки, шкільної вчительки. Донька, яка завжди мріяла стати кінозіркою або телеведучою, — як прописне свідоцтво всіх теледів. Тільки Руслан дізнавався про подробиці з її життя, несвідомо у нього на очах накочувалися сльози. Тільки перший, випадковий і недалекоглядний погляд, притаманний усім людям, міг знайти однаковими їхні долі. Саме в тому сенсі, як вони стали такими, — шепотілися у кутках. Лінда — донька сільської вчительки. Руслан, син з впливової олігархічної сім'ї, дарма що нині опальної. Гроші не опалу аж ніяк не реагують.

Лінда росла тендітною дитиною. Єдине, чого не вистачало, то це батьківської уваги, якщо вона насправді потрібна у цьому житті. Питання це дуалістичне. Батька вона бачила раз у житті, і то у зрілому віці. З самого ранку вона чула голоси, була вражаючи тендітною, а з іншого боку, любила проводити час з хлопчачками, одягатися як хлопчик: у червоні шаровари, спортивні штани, сині джинсові сорочки. Звісно, дівчинка мріяла про принца, про таке мріє кожен, але лишає це в світлих днях, переступивши поріг зрілості. Лінда залишилася з цими мріями, і спала з ними, наче наркоман від морфію. Для неї було рівне зраді лишити свою мрію там, у тій темряві, що зветься дитинством. Там, де не було

свідомості, не було чіткого відпрацьованого життєвого механізму. Словом, одна каша. І вона потягнула з того кінця за хвіст свою мрію, витягнула, але у досить скаліченому вигляді. Трагедія йшла за нею хтивою дівачою, що перепилася, прогулялася, а зараз пленталася позаду, пероном дівочих сподівань, наче компрометуючи розумну і виховану дівчину. Саме так пізніше вона означила те, до чого прийшла. Вибратися з маленького забитого села, з одним магазином у районі, з однією зупинкою, з гудучими електричками, з перекошеними парканами, з хатами, де мініатюрними монстрами висіли мухи над купами гною, було для Лінди само собою зрозумілим. Перш за все її турбувала формула успіху.

Від натури Лінда була дівчиною вразливою, що посилювало мамине виховання: книжки, романтичні історії, плюс ніяких чоловіків у хаті до семирічного віку. Коли була дівчинкою, все це у неї вживалося, розмістилося по всіх клітинах її мозку. Потім до цього долучилася зазубрена формула успіху. Він природи Лінда була ще і цікавою. Як це відбувається, як треба, що треба робити, головне, на кого ставити. Вона вчилася, але ніколи не розпитувала. Закусить щоку і сидить, схрестивши коліна. Біда в тому, що природа каверзна штука, особливо жіноча, коли їй подавай кохання, і неодмінно перше та останнє. Біда для пересічного інтелігента, її зносила вбік навченість, вихованість, посилена сексуальною стурбованістю. Всі тендітні хлопчики, модні і стильні, у природі виходили не білими ніжними принцами, а банальними гомосексуалістами. Але передусім її цікавив успіх: вона бачила себе не менше як голівудською зіркою. І успіх помалу чорною трояндою розпускався у звивинах ліндиного мозку.

Вона помалу почала отиратися серед еліти, старанно слухаючи балачки, і вірила цьому трьопу, закохувалася у мрії, у хлопчиків з пухнатими віями, ніжними личками, з плавними рухами і витягнутою, як гума, вимовою, чистими, як скло, очима, що пізніше виявлялися лише гомосексуалістами. Спочатку їх і її зближало інтелектуальне. Що саме, то в цьому дуже тяжко було розібратися. Перший її статевий досвід не приніс задоволення. не приніс нічого, окрім жаху, холодної відрази. Банальна студентська пиятика. І якийсь рудько, що гордо називав себе сатаністом, спробував показати, що він може більше, ніж усі. Бідну і нещасну Лінду було звалтовано, хоча за власної згоди. Але все обійшлося, бо зранку вони обидва намагалися імітувати теплі стосунки. Проте нікчемний рудько не потрапляв у приціл її мами. На цьому закінчилося. І почалися пошуки нових кандидатів.

Стрінгерство на телебаченні, нові знайомі. Ведуча на регіональних новинах по затулянню дірок. Потім її навчили де, як і коли лягати. Вона лякалася, але все почало виходити. Напевне, все ускладнював Руслан. Так, чогось не вистачило у цьому целулоїдному світі. Трагедія, пристрасть, запалення залоз, смердюче жіноче виділення, фі, але мурашки повзуть по спині і сраці від кайфу та збудження. А так, як кліпнути оком, нічого особливого. Ось той день, коли вона ведуча на телебаченні: жовті квіти, синє вимите дощами небо. Все бажає тобі добра, і світ щасливо щирить свої передні. На тоді у неї був коханець, співмешканець, бісексуал. Булькатиий, схожий на равлика, він ходив, тягаючи за собою ноги. Він розумненький, прямо душка, і попереду нічого страшного, хіба що перескочити життя. І знову, як приторно романтично, — її головний редактор, груба баба, з маслакуватою фігурою, мелірованим волоссям, пористим обличчям, зі складками рота, як у шимпанзе, зеленими парадонтозними зубами. Вона лесбіянка. Лесбіянка, яка цитує грубих поетів, великих поетів, яких давно ніхто не читає, забули, як і пишуться, якщо взагалі коли знав. Вона, Лінда, відкриває інший світ у ліжку цієї баби, розуміючи, що давно цього хотіла, давно прагнула.

Руслана прямо таки перло від однієї фантазії на таку тему. У нього то вийшло банально, по своєму невимовно прекрасно, але противно до банального. Руслан відсмоктав у маминого приятеля, і той не мав нічого проти. Вони більше не бачилися. А от з Ліндою... А от Лінда... Лінда звично перескочила до ліжка свого шефа. Редакторка залазить у петлю у ванній, на залізній трубі. Труба прогнулася, потім тріснула. Потекла вода. Її так і знайшли. Мокру і обіцяну. Редакторка написала листа. Нісенітного і убогого, бо там почуття наштовхувалися на залишки розуму, як локомотиви у лондонському метро після теракту арабів. Говорилося там таке, що квіточку треба виростити, а потім нею користуватися. Квіточкою була, звісно, Лінда. І від того мороку здавлювало діафрагму. Робилося моторошно, наче тебе запустило головою у середньовіччя. І тебе скопом дрючать воюючі араби, фі, яка противна гадость.

Він часто зустрічав її чоловіка, і тільки знизував плечима. Одного разу, під верхотурою з червоного граніту, сліпучим, неймовірно тихим днем Руслан нахилився над її вухом, і, торкаючись губами, щоб вона відчула запах і вологість гігієнічної помади, запитав:

— А знаєш, яка подібність Бога з сатаною?

— Бог дає право вибору, а сатана вибирає сам, — не задумуючись відповіла розумненька Лінда.

— Умничка, — клацнув губою Руслан.

— Тільки це смердить сіркою і преісподнею, — сказав хтось невідомий, пройшов поруч і вийшов на терасу, заставлену столиками. Сонце на всю безтурботно котилося у верхотурі.

— Хто це? — в один голос запитали Руслан і Лінда, і також в один голос розсміялися.

Ізумрудний її погляд лукаво блистів з-під пасма, недбало, наче хлопчачою рукою, кинутий на чоло. Саме хлопчачою, тому що так хотілося Руслану. Нічого більше. І він дивувався, що саме в цю хвилину він дивиться на Лінду, відчуваючи незібрану печаль. Десять далеко, в недосяжності розуму і почуттів, він розумів, так вихований батьками, що Лінда — це одна з тих дівчисьок на вулиці, які перед ларьками, як купити пачку сигарет, тренують свій голос. Їх мільйони кубляться, повзають вулицями, але не кожна залишається на тій же відправній точці, біля ларька, тренувати голос, кривляння, погляди і таке інше. Руслан бачив те, чого ніхто не бачив. Він бачив відсутність усього, що могло привести до успіху. І сама Лінда, того не відаючи, підтверджувала його теорію, що правда завжди на його боці. Інакше земля розверзлася, а від Лінди б не лишилося і купки попелу. Він дивився на її проміжність, але відчував запах солодкого і гіркого, перемішаного з дезодорантом, чоловічого поту. Ця неприродність явища вводила нещасного Русланчика в стан сомнамбулізму. А зараз просто боліла голова.

Страшно і потворно боліла голова. Фі, він бачив перед собою у верхотурі літаючих голубів, засраних, общипаних, що кидають пір'я. Нарешті погляди знову їх зустріли. І смарагд потух. Перед Русланом відкрилася безодня переляку, де нема нічого, окрім модних бутиків, банкоматів, роботи, дітей. Хм, і цього немало, але за умови, якщо це довести до пуття, — зовсім не його думки визирнули рачачими очима і перископами помацали простір навколо.

— Слухай, мені треба щось тобі показати, — зовсім містичним голосом сказала Лінда.

Руслан усміхнувся і зачудовано подивився на птахів, що летіли над тринадцятим поверхом. Летіли над вікнами. Він мовчки кивнув головою, і вони пішли у своє таємне місце, хоча про те місце, напевне, знав кожен. Лінда пила трав'яний чай, а Русланчик курил метолову сигарету.

— Ти знаєш Лізу? Так, ти повинен знати Лізу, — почала Лінда.

— Так. Та, з новин, — підтвердив Руслан, але ніяк не міг пригадати Лізу з обличчя; він лише знав, що Лінда таємно в неї закохана, і що це справа, як у всіх гомосексуалістів, безперспективна.

— Сьогодні вона підходить до мене... — далі він нічого не чув, а лише відчував, як у Лінди холоне в животі, як впевненість сповзає, і вона робиться незграбним хлопчиком, з чистими ізумрудними очима.

— ...і кладе поперед мене папірець. Розвертається і йде, — продовжує Лінда, а Русланчик уявляє високу і феміністичну, з нервовими конячими рухами Лізу, як вона зникає у проймах кімнат.

— Ну і що там, Ліндо? — говорить він.

— Майже нічого, — Лінда кладе папірця на столик: на папірці людська п'ятірня, з двома синіми лінями, а внизу ліній літера Л.

— Ну, і що це? Вона тобі не роз'яснила, що значить оцей манускрипт? — спитав Руслан.

— Ні. Поклала і пішла, — і в Лінди налилися сльозами очі.

— Тут літера Л. З таким же успіхом вона могла означати і «Ліза».

— Так, з таким же успіхом вона могла означати, що це Ліза, — сказала Лінда і зробила спробу гігієнічною серветкою обітерти сльози.

— Тоді підійди і запитай, що вона хотіла цим сказати, — спокійно виговорив Русланчик, але відчув, як холодний жах осаджує його, наче цифір наркомана.

— Але, розумієш... Ну, ти розумієш, якщо вона щось знає?

— Кожен щось знає. У кожного таємниці, любочко. Головне підійти так, як і вона, — сказав, холонучи, Русланчик.

— Зрозуміло. Підійти саме так, як вона, — сказала Лінда.

І тут його окропило холодним потом, він зробився маленьким, а тому пошукав очима опертя, але нічого не потрапило під очі, тільки рука помацала щоку, котра пекла пеком і смикалася.

— А може... Може, ти їй скажеш?

— Я? Ну, спробувати взагалі можна. Але, гадаю, треба витримати.

— Що витримати? Ах, ти маєш на увазі, що треба підійти пізніше?

— Саме так. Немає ніякої різниці.

— Так.

— Так.

Одна таємниця до іншої таємниці. Це так привабливо, збуджуюче, і Русланчик лизнув губи. Він звівся, наче показуючи, що розмова закінчилася, але насправді він відчував себе невпевнено. Незатишність засіла десь всередині. У червоних анфіладах і верхотурі літали обскубані голуби. Нічого не зміниться, не змінилося. Автоматично він намацав слоїка з пігулками, потрусив у кишені двома пальцями, але баночка була порожня. Руслан закусив губу, але одумався. Лінда пішла, якимось непевно дивлячись під ноги, наче там повзали сколопендри, гадюки і різна нечисть. Зараз Русланчику дійсно не вистачало чоловічої компанії, грубих жартів, грубих рук. Лінда сьогодні дратувала його. І він розумів, чого: зараз їх дійсно з'єднувала якась таємниця, але розгадки ніхто не знав. І він вирішив, що на сьогодні робота закінчилася. Навіть би там на нього чекала призова нагорода «Еммі», він би ні за яке золото світу не лишився сьогодні більше на СК. Не оглядаючись, він пішов до прохідної, слухом ловлячи шумовиння голосів, які переростали у справжній шквал. Боковим зором він бачив, що люди продовжують мовчки курити, пити каву, іноді

зронювали пару слів. Коли він вийшов під біле зимове небо, тривога припинилася, лишилася одна досада від того, що слоїк з пігулками порожній.

* * *

Машина пливла в густому тумані чорною, горбатою автострадою. Навіть опинившись поза телебаченням, він відчував, що йому дихає щось противне у спину, і не відпускає, наче щось ти забув, але повернутися і взяти не вистачає сміливості. Руслан подумки провів Лінду коридором, завів до туалету, зняв трусики: ось вона сидить і пісяє, пісяє і плаче. Хихикнув про себе. Нічого собі манюся: чорною змією звивається між людьми і заковтує посмачніше і поласіше шматочки. Хитра чорна падлюка, — говорило його сумління, збурене і нещасне. «Лексус» повз повільно. Нарешті він припаркувався біля універсаму «Україна». Придбав пучечок квітів — зелених з синіми. Усміхнувся продавщиці з табличкою «Марта». Вертлива білявка впізнала його, вискаливши всі тридцять два зуби. Руслан витримав паузу, ввічливо дав емоціям влягтися, а потім запитав Кліма. Дівчина згасла.

— Він у «Флорі», — сказала і вже з дурнуватою усмішкою поспішила комусь назустріч. На вулицях у нього зробилися ватяними ноги. Туман плував між ногами, і доки він шукав свій «Лексус», настрої у нього погіршувалися до катастрофічного. Нарешті він сів і рушив. Рушив до Кліма, у клуб «Флора», з сауною, солярієм, косметичним салоном. Але голова робилася тяжкою і чомусь не відпускала думка про Лінду. Він в десятий раз прокручував їхню розмову, перевіряючи, чи не бовкнув чогось зайвого. Нарешті, коли сріблястий «Лексус» ковзнув у арку й очі наткнулися на аляповату вивіску «Флора», з двома дельфінами і ще якоюсь незрозумілою завитухою, він зупинився думками на Климіві. Але заборонене збудження, відчуття зради і гріха ніяк не хотіло відкладати у нього свої яйця. Тому в кабінеті вони механічно кинулися тискати один одного, смикати за члени. Доки Клим не поклав його на спину і не увійшов, і не кінчив відразу після двох качків. Навіть тоді Руслан нічого не відчував. Він погладжував по засмаглій сідниці Кліма, вдихав запах ніжною шкіри.

— Страшно мені, Климе, — сказав він.

— Страх збуджує, — резонно помітив Клим.

Русланчик промовчав. Голову йому наче накачали розтопленим епоксидом. У нього шуміло в вухах. Кольорові метелики порхали кабінетом. Він намацав рукою член Кліма і почав дрочити. Але відчай низьким високовольтним струмом пройшовся повітрям. За відчаєм прикотив невимовний сум, скрушний і жахливий, від якого нікуди, навіть у похіть, навіть у виткану роками радість не сховатися. Русланчик хотів кричати, але рот беззвучно хапав повітря, і так, доки Клим не почав вводити йому член. Але Русланчик запручався, по-заячому, дуже сильно, відіпхнув його ногами.

— Перестань, мені противно, — просипів він.

— Ти збожеволів, — піднімаючись, сказав Клим. — Це ні на що не подібне. Ти набрався дурних звичок, Руську, від свого ментяри.

— Вибач. Вибач. Вибач, — Русланчик підтиснув ноги і захникав. Намацав, наче сліпий, склянку води; склянка упала, нарвавшись на негнучкі пальці, упала на підлогу, з глухим стогоном викинувши з нутра повітря.

— Серце. Вибач. Я дійсно не знаю, що зі мною. Тисне в грудях. Зараз попусте.

— Амфетамін, — спокійно сказав Клим і підняв стакан з підлоги.

— Вибач. Все, трохи попустило.

— Нічого, нічого, — Клим погладив Русланчика по голові.

— Це від роботи. Грубостей набрався. Мент, він кльовий. Класний, — за якусь секунду Русланчик вже блискав очима і приємно усміхався, кудись повз себе, наче на столі висівся голий Величко і вимахував йому у привітанні членом.

— А як, Клим, твій монах?

— Він не монах, ідіот!

— Не починай. А хто? Я ж не можу пам'ятати усіх твоїх любчиків, — Русланчик розвів руками.

— Піп. Священик. У Лаврі. Чудний такий. Член мені стрічечками прикрашає. Ага. Надивився телевізора з голими бабами. Башту і понесло. Ну, подався він відповідно туди, куди йдуть, коли дахотічка почалася — нічого не вийшло. Чи то молитви затугі, чи то попи неправильні. Отак: ані з бабами, ані з попами. Познайомилися ми на якомусь фуршеті. Благочинністю там один, до речі, тата твого чоловічок займається. Ну і запарилися у баньці. Да, приємно згадувати. Для нього то трагедія.

— Ги-ги...

— Ги-ги...

— А твій менток тебе ще пістолетом не трахнув? — Клим розтягнув косяка.

— Треба спробувати, — переймаючим папіроску, сказав Руслан. Погладив по грудях.

— Хороша трава.

— Монгольська.

— Та не гони в трубу. Кой там монгольська.

— А ти думай, що монгольська.

— Не буду.

— Ги-ги.

— Ги-ги.

Шкіру взяло приском, і Русланчик морозно пошулився. Надолужити балачками сексуальну напругу, повну відсутність її, не виходило. Він почав натягувати штани. Курнув ще трохи трави, затримав дим, випустив.

— І як тобі з колгоспником? — сказав перегодя.

— Він не колгоспник, а священик, — дійсно таки цього разу Кліма зачепило.

— Всі знають, що у нас попи колгоспники.

— Ха-ха, — холодно промовив Клим. — А ще і гоміки.

Русланчик знову сапонував по-дитячому повітря з досить відчутним кислим запахом вивітрілої сперми. Йому подурніло. Він надпив води прямо з горличка.

— Влаштуй одного хлопчика. Приємний, симпатичний, розумненький... ну... так, не занадто, — сказав Клим.

— Потелефонуй завтра. Гадаю, що ніяких проблем.

Останню затяжку він проковтнув, і так вийшов на вулицю, несучи у легенях пекуче і солодке тепло. Люди смикалися з одного кінця в інший, перехрещувалися, потім зливалися в одну липку гадюку. Падав білий сніг. Фіолетове потріскування сніжником на капотах та дахах. Русланчик випустив залишки диму. Дим синьою смужкою виповз з рота. Це дійсно таки підіймало настрій. «Лексус» рушив упродовж тротуару. Повільно розмазувалося ліхтарне світло, а люди не переставали текти одним потоком, заносючи кінця десь аж біля Бессарабки. Русланчик увімкнув телевізор. «Бі-Бі-Сі». Він любив цю

програму. Добре володів англійською. І нічого іншого не визнавав. Жінка, мулатка з усього, з синіми пишними губами, з білими порцеляновими зубами передавала, що якийсь астероїд влупиться у Землю десь у дві тисячі сотому. Русланчик засміявся, голосно, дурнувато, бризнувши навіть слиною на вітрове скло. Це дійсно підіймало настрій.

Пізніше, за хвилину, а можливо менше, він подивився у дзеркало, повернув голову, щоб краще і спокійніше розглянути щоку і ранковий ляпас; але обличчя нахабним чином у дзеркалі не розверталось і продовжувало витріщати на нього очі.

Зараз його взагалі розібрало. Він сміявся, закинувши голову, бив себе по колінах. Машину понесло юзом. Він не встигнув зжитися з переляком: пірнув у темряву, наче у довгий тунель, потім знову на світло, що мерехтіло якимось малиновим, з чорними підпалинами сьайвом. На великій швидкості він потягнувся під велетенською чорною, невимовно довгою стіною, якої насправді не було. А просто перед ним лежав Дніпро, з берегами і причалами. Але таки він закусив губу, наче ця стіна матеріально відділяла річку від нього. Нарешті він вискочив, прилипнувши слимаком до баранки, на Десятинну, розігнавши переляканих людей. Жовте насіння вогнів заспокоїло його. Авто зупинилося. Русланчик реготнув, на цей раз трохи дурнуватим сміхом.

«Лексус» з виском проскочив жовту арку дому з високими стінами; машину крутнуло і розвернуло, і Русланчик повів машину по Артема. Згадавши, прокрутивши в голові, з усіма чорними дірами, як він сюди потрапив, він весело і дзвінко розсміявся: чорт забирай, він тільки-но був на Хрещатику. Потім він якось увесь обм'якнув, тіло забила дрібна дріж. У ніздрі поповзли запахи. Авто прокотилося якусь там відстань і зупинилося біля велетенської чорної вітрини порожнього дому. Високого, під модерн кінця дев'ятнадцятого століття. На велетенській білій вивісці він прочитав, що будинок здається в оренду. Прекрасний будинок, вирішив він про себе. Але тут вітрину здуло зсередини. Русланчик захотів був рухнутися, відкрити двері і просто-напросто втекти. Але вітрина продовжувалася здуватися, а за хвилину рідкою жигою, тягнучи за собою балкони, вікна, потекла до його «Лексусу», потріскуючи синіми та жовтими електричними іскрами. Руслан заплющив очі. А коли відкрив, то побачив себе у кромішній темряві. Від переляку підтиснув ноги і зацокав зубами. Але потім прийшли запахи. Втішні, прекрасні і звичні. Так в далекому дитинстві він упізнавав запахи батька і матері. І Русланчику захотілося поплакати. Але нічого не виходило, як він не старався. Він почав розуміти, що очі у нього просто закриті. Русланчик боявся їх відкрити.

— Зроби мені, любчику, масаж простати, — почув він хрипкий і мужній голос.

Цей голос належав Величку. І від радості у нього все заспівало, разом з печінками та кишками. Русланчик відкрив очі. Над ним пролітала білим кігтем периста хмара.

— Чого мовчиш? — спитав Величко, але Русланчик не наважувався повернути голову.

— Я хотів у тебе, дорогуша, запитати, на кой ти крадеш мої труси? Г-у?

Русланчик зіщулився, прошепотів щось одними губами, швидше подумки, і тут знову побачив себе перед широкими вітринами порожнього будинку, що потребує оренди.

— Чорт! Що це зі мною! — закричав він.

На широкій липі, з розкиданим, наче крилам, гіллям, сидів чоловік. Він навіть не сидів, а висів, ніби лежав у повітрі після тяжкої вечері там, сексу чи ще чогось. Русланчик захникав в голос. Скло продовжувало тремтіти салатним, ніби в пудингу з ківі, кольором. І Русланчик більше волів дивитися на хилке скло кольору ківі, аніж на того чоловіка. Але коли він красм ока упіймав шматок простору, де розташувався чоловік, то того там давно і слід прохолов.

Руслан знову лежав у широкому ліжку Величка. Сам Величко порпався у штанях і одягався. У небі пропеченою непристойною діркою світив місяць. Русланчик гукнув його через всю залу, але капітан не відповів. Величко говорив по телефону. А у Русланчика зараз над головою тяглося розтопленим сургучем небо. Потім вони борюкалися у передпокої, і він скиглив не своїм гласом, невідомо чого, але з тваринячим жахом не хотів залишатися наодинці. Нарешті він знову лежав горілиць, а небо враз виляло, і він заснув.

Руслан побачив ноги. Він прокинувся, а вже потім побачив ноги. Як завжди, Русланчик все систематизував. Троє чоловік ковзали громадою кімнатою Величка. І знову Русланчика вирубило. З приємністю, до сечовипускання, він зрадів пружкому кріслу «Лексуса». Цей брунатний довгий коридор нагадував йому ректальну кишку, але це дійсно впливало на юнака благодатно. Хлопці ходили упродовж цієї труби: з низькими лобами, сутулі, з ухильними вовчими поглядами, що поглядом застрягали на його плечі. Русланчик поманив одного і запропонував секс. Малий, з впалими грудьми, в брудній малиновій майці пацан, сказав конкретно: «Пішов на хуй!» Русланчик скипів, не знати чому. Хлопців навколо було багато, і кожен був готовий, але не цей, з вологими безколірними очима, але упертим фатальним поглядом. Інші хихикали, щось вигукували, але Русланчику наче вуха позатискало. Тоді він стиснув у кулак ключі і ударив йому межі очі, цьому паскудному хлопчиську. Гострі плечі хлопця підскочили, щось загрозило і страшно, але тихо ляснуло у повітрі. Русланчик швидко повернувся до «Лексуса» і погнав на повному газу з велетенської труби.

Він припав до керма і підвів голову тільки тоді, коли труба залишилася у білих пісках лежати коричневої кишкою. Руки у нього бігали кермом. Страх тиснув мимоволі. Напевне, він його вбив. І це єдине, що його тішило. Він знав різницю між цими бомжами і собою. Але від гріха подалі погнав «Лексус» швидше. Вже на синій трасі, з паскудно дратівливою кулькою сонця над головою, він зрозумів, що убив людину. Радісно це зрозумів, наче вчинив щось дивовижне. Нагадувало це почуття, як в дитинстві він захоплювався музикою: класичною й ні. Тоді його проймало до екстазу, але швидко не відпускало. І цього разу його довго не відпустить, радо повторював він собі.

Його хилитнуло, і коли він прокинувся, то побачив, що двоє чоловіків у чорних масках стягують його за ноги з ліжка. Русланчик не пручався, тільки дивився своїми дитячими і лагідними очиськами на непрошених грубих гостей і повторював: «Що вам треба? Це жарт? Що вам треба? Це жарт?» Нарешті один з трьох не витерпів і ударив його носом у щоку, а попав у голову. І Русланчик смикнув головою і торохнувся голосно об підлогу. Все це нападника проробляли мовчки. Так його протягли через всю кімнату до ванної, і дорогою Русланчик обісцявся. Тут йому пригадався сон. Перед тим, як його затягнули до ванної, він пригадав, що там Величко зробив велетенське вікно, з видом на місто, і у вечірню пору перегинав там Русланчика і трахав, а Русланчик милувався маслянистими, жовто-червоними потоками вогнів, що заливали вулиці, провулки, майдани і грифеля будинків. Але у ванній був ще один, також у чорній масці, і у Русланчика йокнуло серце, що все напевне обійдеться, і напевне то просто паскудний сон, інакшого не може бути, ніколи подібне не може трапитися з ним, бо він офігенно везучий. Третім, з синім слоїком у руках був карлик, з досить широкими плечима, як на карлика, великою головою і маленькими ручками. Карлик мав глухий голос, з мінорним попискуванням.

— Хочеш укольчик, ракло? — запитав карлик, показуючи Русланчику слоїка і десятикубового шприца.

Русланчику зробилося сумно. Його посадили на ванну, і він побачив жовте місто, шпилі, він потягнувся туди поглядом, наче нічого прекраснішого в житті не бачив. О, як він любив це місто. Яка там Венеція, який Париж чи там Нью-Йорк. Ти просто подивись, яке воно згори прекрасне, наше місто, якщо тебе ніхто ззаду не трахає в задницю, навіть з твоєї згоди.

— Ні, не хочу.

Карлик розвів руками.

— В дитинстві ти, напевне, не їв рибний жир.

— Ні, — сказав Русланчик.

— Ото ж бачу, що ти слабоумний. Буде больно. Можеш без укольчика. Нічого. Ми просто заклеїмо тобі рота.

Русланчик вертів головою, а потім таки знову зупинився на жовтій панорамі міста, аби не дивитися на карлика. Несподівано його перегнули, загнали у задницю голку. Карлик дивився на годинник. У Русланчика закрутилося в голові. Почали терпнути ноги, голова зробилася тяжкою, але він не втратив свідомості, а продовжував дивитися то на вікно, то на ванну, то на куценькі й криві ноги карлика.

— Готово, — сказав карлик, ущипнув за руку Русланчика, але той нічого не відчув.

Карлик перепитав:

— Сонечко, тобі не боляче?

— Ні, — заворушив дерев'яним язиком Русланчик.

— От і молодець.

І тут Русланчик закричав, але крик той нагадував шипіння і мугикання водночас. Карлик витягнув неквапом з сумки болгарку. Повільно, зі знанням діла увімкнув. Двоє інших завзято перетягнули джгутом руку біля плеча. Русланчик намагався пручатися. Він бився отруєною повітрям рибиною. Один тиснув йому між лопатками. Інший випрямляв руку. Карлик підніс болгарку. Русланчик дивився, як летять шматочки плоті на білу кахлю, кров і кістки. Але до нього не доходило, що це може бути його плоть, його тіло.

— Да, в мученики ти явно не годишся, — констатував факт карлик і показав Русланчику руку. Русланчик упізнав свої персні і відкрив рота. Повільно перевів погляд і побачив, що на тому місці, де була рука, зараз порожнє місце. Це якимось дивом нагадувало йому кабінет зубного лікаря. Просто і не боляче. Зуб вирвали і показують, який той зуб був паскудним. А потім, після цього, він втратив свідомість.

6.

Майор облизнув губи. Звична впевненість здохла, і теліпалася десь наприкінці його обдіраних нервів. Майор повторив. Але це нічого не дало. Він спостерігав за метушнею людей, які нагадували блискучі личинки. Небо важко лягало на дахи, у голові у нього пролітали думки, чіпляючись одна за одну. Потім він облишив думати, так, як поступав у всіх випадках, коли більше нічого гіршого чекати. З цікавістю почав оглядати будинок. Це нагадувало копію залізничного вокзалу чи метрополітену, а може, те й інше. Дорогі, без смаку меблі, прозорий купол будинку впинався у сфери вилупленим оком. Майор уявив, як можна натягувати когось під таким дахом. На похмілля краще перевертатися на живіт. Перевів погляд на лейтенанта, що стояв напроти червоної, з зеленими розводами

стіни і вивчав папери, зігнувшись у запитальний знак. І майору заробилося неприємно. Нарешті той підвів голову, глянув на майора, привітався і знову нахилився до паперів. Так і стояв обличчям до нього, перелистуючи папери. Криміналісти вишнирювали, наче чортики із шкатулки, щось тицяли йому у руки, і відтак продовжували свою роботу. — Ви тут вперше, майоре? — гукнув він здалеку, не підіймаючи голову від паперів. Майор кивнув головою, але не був впевненим, що той помітив, і це йому взагалі було ні до чого. Долаючи біль, що протягнувся від очних яблук, сягнув маківки, і тугим пучком учепився в потилицю, він уперто спостерігав повільні, майже тобі балерунські, рухи криміналістів. Його вражала порожнеча, наче ти опинився у велетенському клозеті з безкінечними сральними кріселками. Всі стоять і спостерігають, як з твого гузна вилазить лайно. Лейтенант обіперся на крісло. Горбатий ніс, чорне кучерявеньке волосся з високими зализинами. Очі світлі, трохи каламутні і навикоті, ворущкі, як у розумної мавпи. Точно жидок або полукровка, вирішив майор, — і слухняно поклав руки перед собою.

— Так ви нам не відповіли, — не відриваючись від паперу, сказав лейтенант.

— Я вам вже відповів, — сказав майор.

— Тоді я глухонімий, — і лейтенант упнувся у майора чіпким, глузливым поглядом.

— Я знаю, що ви мене не любите. Але... Але здається, що до справи це немає ніякого відношення, — прохрипів майор, прислухаючись до чогось.

— Саме так. У нас є дещо для вас, — лейтенант грайливо забігав очима.

— Слухаю. Це стосується сина?

— Напевне. Пройдіть будь ласка у той куток. Як у вас з нервами? Добре? Чудово. Просто чудесно. А от у мене розхиталися. Мені нависили справу, а от нитки ніяк не в'яжуться, — сказав капітан.

— Ви прийшли до влади. Ваші прийшли до влади, от і в'яжуть. А мені і за ґратами буде не погано. Я впевнений. Так. Впевнений, — виголосив майор і зіп'явся на ноги: лейтенант відзначив різкий контраст між сильним тулубом і короткими ногами.

— Чесно кажучи, я нічого проти вас не маю. Зовсім. Я проти того, щоб ви сиділи і вам подібні, але запевняю, що я і не на вашому боці. Я би дуже був потішений, коли б побачив, що ви збираєте у підземному переході пляшки. Або біля сміттебака, — як вам б'є пику безрідний бомж. А так, для чого сидіти? Є речі страшніші за тюрму. Ви це добре знаєте, майоре, — лейтенант помахав недбало складеними паперами.

— Для чого ви мене покликали? Я не збираюся з вами розводитися про всілякі дурниці. — майор вдихнув у легені повітря.

— Дурниці? Добре. Одне запитання: ви жінок любите, майор?

— Не ваше діло.

— Я це до того, що синок ваш не любив жінок.

Майор зберігав незворушний вигляд, а може, йому і насправді було начхати, що любив його син, а чого ні. Нарешті він провів у повітрі рукою дугу, чітку, майже реальну.

— Задоволення — одна з недоступних речей у цьому світі, — говорив лейтенант ковзаючись слизькою підлогою; майор йшов за ним впевнений, з виваженими рухами, навіть опукле черевце не хилиталося, ось так він умів триматися. Лейтенант продовжував, когось підкликаючи помахом руки:

— Це як з жінками. Тільки ти наситився, відразу приходить думка, що треба шукати щось іншого... Агов, Костя, принеси нам доказ... — Знову звернувся через плече до майора: —

У вас гаразд з нервами? Це я просто так сказав. Байдужість завжди добре впливає на нерви.

— Саме так, — підтвердив майор.

— Я вам ось що хотів сказати, майоре. Дуже давно хотів. Про тонку межу між тим і тим. Ну, як би точніше... Жив-був чоловік. Помер. А потім його життя виявилось нікудишнім. Розумієте? В усіх планах. Ну, щоб бути взірцем для когось, комусь. Навіть на паскудну жовту газетьонку і того не набереться. Просто яскрава картинка, але нікудишня. Пшиком все виявилось. — Лейтенант зупинився, відкрив двері, і пропустив уперед майора, але той буркнув: «Після вас».

Відтак вони зайшли у ванну. Майор роззирнувся. Лейтенант відсмикнув занавіску, але гмикнув про себе. Якраз двері знову прочинилися. Рвучко і упевнено штовхнула їх жіноча рука.

— Що ви тут робите? — запитала жінка, що увійшла, і труснула шлейфом якогось ядучого препарату і тонких парфумів.

Її обличчя по-собачому вродливе, з широко розставленими темними очима, — вилицювате видовжене обличчя, зі впалими щоками. Здавалося, що з її очей сипляться іскри. Жінка повела головою, різко і впевнено, глянула на лейтенанта, затримала погляд, потім пройшлася маківкою майора, наче того взагалі не існувало. Майор навіть ідіотські хихикнув у відповідь на той погляд.

— Семен, що ти тут робиш? — повторила жінка низьким грудним голосом, і тільки тоді майор помітив її грудь, видовжену, провислу під тягарем двома правильними еліпсами.

— Нам треба, Марі, доказ, — сказав лейтенант, і видно було, що ця жінка не викликала у нього такого захоплення, як у майора. — Я послав Костю за ним.

— Костя блює в кульок.

— Аби не на підлогу, — буркнув лейтенант і швидко відвів очі від Марі.

— Це не тут. Ідїть за мною.

І вони знову пішли. Майор не без задоволення вивчав вузьку, майже тендітну постать жінки. Потім вони наткнулися на напарника, що стояв біля малинового овального, з випуклим сідлом крісла; Костя стояв і тримав на витягнутій руці поліетиленовий кульок з білою биркою на довгій нитці.

— Що, смердить? — запитав лейтенант.

— Не блюзнірствуй, бос, з тобою батько.

Майор зупинився, упершись куцими ногами в блискучий паркет, і так стояв, задерши догори обличчя, наче якась тварина — писка; шматочками скла горіли у темних очах вогники. Так він стояв і дивився у чорне небо, із збитими до купи кремовими передзахідними хмарами. Нарешті він рушив, обігнув лейтенанта, різко і впевнено висмикнув кульок у напарника.

— Що це? Що це? Що це? — кілька разів повторив він.

— Витягни і покажи йому, — сказав лейтенант і присів на краєчок крісла, схрестивши на грудях руки.

— Сам витягай, — Костя демонстративно помахав пальцями проти прогнутого носа. — У нього СНІД. Розумієш, у цієї руки СНІД.

— Чорт. Витягни і покажи, — натиснув лейтенант.

Костя витягнув з кулька руку і гидливо підніс до майора. Марі крутнулася на одній нозі і пішла, і всі вони подивилися їй у спину.

— Що це? — вже спокійно перепитав майор.

— Не що, а хто, — прохрипів Костя, продовжуючи тицяти руку.
— Це нагадує мені руку мого сина, — сказав майор.
— Добре, — лейтенант зважив на Костю, і той сховав руку до кулька. — Лишилося дізнатися, де у нас решта.
— Це вам треба дізнатися, а не мені, — майор пошукав, де сісти, але йому нічого не запропонували.
— Вам так байдужа доля вашого сина, — заговорив капітан.
— А ви що, мораліст? — майор упнувся ногами у підлогу, наче готуючись ударити.
— Коли ви востаннє його бачили?
— Тиждень не бачив. Він навіть на похорон матері не з'явився.
— Він був тут. Це помешкання вам незнайоме? — лейтенант усміхнувся, прогнувши шию.
— Ні. Я не пам'ятаю тих місць, де ніколи не був.
— Непрофесійна щось у вас останнім часом пам'ять, майоре, — лейтенант взяв папери і полистав. — Це помешкання капітана Величка. Ага, того самого. У вашого сина з капітаном були, так сказати, нетрадиційні зв'язки.
— Не моє діло, чим займається син
— А може займався? Хто знає, — позіхнув, зовсім природно, напарник.
— Дивно якось воно у вас все виходить, майоре, — потягнув лейтенант, але тут на його обличчя лягла тінь, так, як тоді, коли змінюється настрій, усупереч натренованій волі. Нічний купол зашкрябало щось, потім знищилося до настирного шурхоту, так, як птахи б'ються крилами об скло, коли потрапляють у пастку. Шум затих, а всі чомусь замовкли і сиділи, чекаючи невідомо на що. Нарешті тишу перебило. І пізніше, коли звуки нагадували тріск тельбухів, що їх видирає хтось з нутра ночі, майор автоматично облизнув губи, і скрізь затихло. Майору зробилося сумно, видно було неозброєним оком, що вся його величність знітилася; майор покрутив задом, і прислухався з видом знавця. Несподівано всі четверо дверей вбиральні вилетіли під напором лайна, і жовті потоки хлинули на підлогу. У цю хвилину скло даху тріснуло і просипалося на голови людям. За осколками чорними стрілами, з шурячим виском, влетіли птахи. Птахів було дуже багато, і, можливо, це була одна з причин того, що ніхто не розрізнув їхньої породи. Птахи кричали, як виводок шурів, злими і плакучими голосами. Всі стояли, і ніхто не міг повернутися. Можливо, просто не хотіли. Нарешті один, найнахабніший із зграї птах, ухопив дзьобом кульок з рук Кості, і пернаті зчезли так швидко, як і з'явилися. Майор підняв ногу, подивився на стікаюче лайно. Поставив, підняв другу. Тільки зараз всі відчули запах, різкий, нестерпний, але кожен знав, що так каналізація не смердить. Принаймні всі подумали саме так, хоча годиною пізніше вони задавали собі одне питання: що це?

* * *

Відтоді, коли майор вийшов на підтоплений сніг, його не полишала одна думка: що хтось або щось втручається в його життя. Це лякало майора більше, ніж лайно на черевиках. Наче релігійні дитячі жахи накиннулися на нього з закапелків минулого. Він вийшов на талий сніг і думав: хай там що, а він більше нічого такого не дозволить. Мирний, зовсім домашній його водій, з паскудною дешевою сигаретою в зубах, його заспокоїв. Водій лише повернув голову, понюхав повітря, і запитав:

— Щось трапилося?

— Вони знайшли руку Руслана.

— Оце тобі. А де сам Руслан?

— Маю надію, що цілий, — сказав майор з виглядом людини, яка думає про що завгодно, але не про синову руку.

— Куди їдемо?

— До Маґріба.

— В пітушатню?

— Саме туди.

Спочатку з'явилася голова Маґріба. Кругла і маленька, на тонкій шії. А потім прийшло те, чого майор боявся. З голови зірвали верхівку і мозок пульсував. Саме таке швидко майнуло у його короткій свідомості. Чоловік, що переходив дорогу, мав кремезну статуру. Але коли обернув голову, то голова у нього скидалася на голову чау-чау, вірніше, вона і була головою чау-чау. У майора зараз зробилося шерхко у роті. Потім синє світло, і Маґріб вже показався повністю: трикутний тулуб, тонка шия, маленькі іграшкові ручки, що стискали газетку. Майор видихнув. Він добре знав про походеньки сина. Тому нічому не дивувався, не мав жодним сумнівів, що якась капость могла трапитися з Русланом. Але ось з ним цього ніколи трапитися не могло. Він одного не розумів: якого біса його занесло до цього голубого кубла, до цього терміта з яйцевидною головою на чудернацьке прізвисько Маґріб. Маґріб покрутив маленькою голівкою, залупав швидко очима і знову сховався за прилавок. Водій спробував спіймати товстуна за комір, але той сховався швидко і побіг на чотирьох удовж стійки, тримаючи в зубах газету.

— Що це з ним? — здивувався майор і поважно пішов уздовж крихітної кав'ярні, освітленої неправдоподібно синім кольором.

Нарешті Маґріб зупинився і сів, важко отираючи піт. Не кажучи жодного слова, товстун тицьнув майору журнал, мокрий від слини.

— І що це? — запитав майор.

Водій ще не полишав надії витягнути Маґріба за комір.

— Що це? — вже роздратовано повторив майор.

Тоді Маґріб ухопив журнал назад, полистав і прочитав. А читав він десь таке, що один чоловік захопив у заручники двох охоронців, гвалтував і катував тиждень, а потім викинув з балкона. Подробиць ніяких, але всі подробиці були у очах Маґріба.

— Ну, і це все? — майор пошукав очима, де сісти.

Маґріб ухопив зубами журнал і почав його гризти. Охоронник, з видовженим обличчям і крутою щелепою, з димом замість очей, повільно, наче хто уповільнив кадр, наче в рапіді, повернув голову до майора. І засміявся. Зовсім по-хлопчачому. Але сміх упав, і крім тріщання галогенних ламп, потоків світла і змокрилих тіл тусуючих, теж німих, нічого не було тут. Окрім одного майора, з випуклим черевом, порожніми очима, де свистіла прихована сила. Водій замовк і стояв, чекаючи наказу, пересвідчившись, що ніколи він не вгадає, що у майора на думці. Маґріб рвав зубами журнал, а майор стояв і дивився у галогенний простір, і відчував, як в немічному тілі на порозі старості токами тече життя. Він лизнув губи і сказав:

— Пішли звідси.

Потім знову дорога і ніч, така безконечна. І дорога і ніч нагадували йому про самотність життя. При виході він ясно усвідомив чітко чорне провалля дверей і все зрозумів; і саме тоді, коли він впевнився у своїй правоті, його набута впевненість щезла. В феєрверках

вогнів — білих та синіх, під низьке вжикання музики, — він почав думати про Ладу. Лада не хотіла народжувати. Як завагітніла, зробилася прозорою, наче невидимка. Кволість рухів, сповільненість вимови, сомнамбулічна розгубленість, все це швидше нагадувало передсмертну агонію. Сповільнений погляд, наче хто витягнув цей, а поставив інший. Саме так. Вона сиділа на паскудному віденському, але розхитаному стільці, поклавши руки на опуклий живіт, що був якийсь гострий. Швидше нагадував узбецьку диню. І найпротівніше було те, що вона була ніяка. Від того навіть смерділо. Саме з цим незвичним запахом, фантомом запаху, майор жив, відколи на світ з'явився син. Запах цей періодично зникав, потім з'являвся, розпускаючи гумові міазми. Подовгу висів разом з її парфумами і запахом собачих випорожнень. Майор підвів голову, бо зловив на собі погляд водія, і вони прочитали один в одного ту саму думку: все ніби нічого, але старість поволі ставить все на свої місця. І водій сказав, відкриваючи дверці авто:

— І як воно виходить. Ти живеш, а потім починаєш мріяти про смерть. Ось так: закрити очі і не прокинутися. Все воно вчасно приходить: втома і думки про смерть. Але не сама смерть.

— Да-м... На це довго чекати, а коли звикаєш до життя. Бац! І все.

І тут майор повернув голову, тому що дверцята не закривалися, і дуже з простої причини. Йому заважали. І заважав той джанджикуватий, схожий на блазня лейтенант. Лейтенант стояв і усміхався, вищий на голову від нього, і на цей раз повторилося теж саме, що і кілька хвилин тому у нічній кав'ярні для геїв. Майор не стримався і шарпнув дверцятами.

— Підкинете, майоре?

— Я можу тебе підкинути, — сказав водій. — Підкинути і не піймати.

— Розумний.

— Егеж.

Майор зупинив водія. Жест його був якраз таким, що уособлював силу і впевненість накопиченого досвіду не одного покоління державного чиновництва. Раніш від такого жесту брало морозом, а дівок приском по задниці. Але на лейтенанта це не подіяло. Він стояв надто близько до майора, і це його дратувало: солодкий запах вгодованого і заможного чоловіка.

— У мене є ордер на обшук вашого помешкання, — лейтенант помахав папірцем. — Тільки-но підписано.

— Ага. А до чого тут мій автомобіль. Метро не працює?

— Для Маґріба — точно, — лейтенант сховав папірця. Додавив: — Давайте поговоримо, і... домовимося... Про щось більше... чи менше. У всякому разі я не хочу лаятися.

Майор дістав сигару, відхилив дверцята, досить вправно і запросив лейтенанта сідати.

— А що з тим педіком?

— Повісився. Чи повісили. Але це поки що немає до моєї розмови ніякого відношення, — сказав лейтенант.

— А що, демократи не люблять голубих? — хихикнув водій.

— Поїхали, — сказав майор.

— Це інша справа, — згодився добродушно водій.

Лейтенант пригнув голову, призупинився так, начебто щось побачив на тому кінці вулиці, але майор напевне знав, що його здивувала переміна погоди; саме це якраз об'єднало їхні думки. Це виключало з поля зору скучного водія, з масивною щелепою, запітнілим чолом.

— Погода, — сказав лейтенант, помовчавши. — Клята погода. Погода змінюється ледь не кожної хвилини.

— Як і події.

Машина рушила. Смуга траси з погаслими ліхтарями. Майже салонний напівморок втиснув майора і лейтенанта в сидіння. Обидва відчували незручність. Їх зараз, наче собак, об'єднували запахи. Відразу все вирівнялося. Смачно пахло дорогою сигарою, і зовсім вже не п'ятизірковим коньяком. Світло залило салон раптово. Так, як це буває у квітні місяці, після березневої пустоти. Лейтенант витягнув фотографії. Майор взяв і пошвидкому переглянув.

— Вам це про щось говорить?

Майор знову переглянув, так, начебто хотів більше впевнити у своїй правоті лейтенанта, а не тому, що їх не розгледів.

— Ні. Це Лада. Моя дружина. А цю я не знаю, — сказав він.

— Годиться. Але у мене є інформація, що це не ваша дружина — лейтенант пошукав сигарети, але, напевне, згадав, що кинув курити. — Вірніше, не ваша дружина похована.

— Дивно, — майор не змінився у лиці. — В такому разі, ви можете обслідувати моє помешкання. Але прохання: зробіть це самі. Не...

— Добре... Я вам довіряю... А зараз висадить мене ось там, — і він вказав під самотній ліхтар; його палець вказав прямо на жовте коло, густе і тремтливе, що падало рівно від лампи. Ніхто не здивувався, але ця дорога знову їх вивела майже впритул до кав'ярні для голубих. Тільки водій сказав:

— А це тут така завжди чудасія. Їдеш туди, потрапляєш знову сюди, — гикнув він.

* * *

Лейтенанту напівпорожня зала нагадувала післяноворічну гулянку. Ртутними плямами бігало світло. Не вистачало серпантину, перекинутих пляшок, блювотини, презервативів і ще чогось. Лейтенант не відривав бокового погляду від вікна. Дійсно, — стояв туман. Нічого, — подумав, — людина завжди хоче до чогось дотягнутися і долучитися. Потім він перевів погляд і зустрів десятки нерухомих пар очей. Очі дивилися на нього і там стояв тупий страх, як чиста вода у глибоких колодязях. Такий жах буває, коли людина напевне знає, що відступати нікуди: позаду бетонна стіна, попереду безодня. І ніякого виходу. Ілюзія порятунку, як і ілюзія святкового похмілля, розливається банальною, їдкою, як оцет, жовтою калюжею сечі. І приходить кінець. Різкий, як запах жінки після сексуального спустошення, як запах поту переляканого до смерті. Ось чого тут не вистачає. Безвихідь не має запаху. Лейтенант обігнув стійку, але погляди лишилися нерухомими. Магірб ніби сидів навшпиньках. Тіло підвисало, ледь торкаючись пальцями підлоги. Матня у Магірба розщеплена і член ще продовжував стирчати. В руках журнал. Шию перетягувала гітарна струна, одним кінцем зачеплена за дверцята шкафчика, що позаду.

— Ти думаєш, що так можна повіситися? — запитав він у напарника, присідаючи біля Магірба, і зі сторони видавалося, що він дивиться йому в очі або таке, наче вони перемовляються.

— Якщо він важить не як гіпопотам, то можна.

— І що наш жопастиий інтелектуал читав? — лейтенант вигнув шию і заглянув у журнал. Одна колонка в журналі була обведена синім.

— Угу. Він цікавився убивствами, — тільки і сказав він.

— Всі зараз цим цікавляться, — сказав напарник.

— Давай чеши до нього на квартиру. А я до Величка. Діла. І повісь пару філерів на хвоста майору. Не подобається все це мені. Порийся в архівах і в документах, в Інтернеті там, щодо нашого генерала, — і попросив одним звичним рухом сигарету. Потім обіперся ліктем об стійку, поставивши тулуб майже паралельно підлозі, поклавши гостре підборіддя на долоню, а двома пальцями демонстративно зачікав, наче ножичками. Напарник тицьнув сигарету і пішов. Потім він зупинився, всі це запам'ятали, на півдорозі і сказав:

— Туман.

— Ага. Вали звідси.

— Того разу, років з десять, теж був туман. Спочатку вітер, потім туман. А наступним, вже третім днем, затемнення.

— Іди ти...

— Іду. Я просто так.

Затим, з незапаленою сигаретою у двох пальцях догори, він обійшов ще раз барну стійку.

— Ну, і хто востаннє бачив, шановні, цього чоловіка?

Всі мовчки повернули голову і слідкували, що далі зробить лейтенант. Він стояв, заклавши нога за ногу, з сигаретою в руці, з задоволеним виглядом, так, наче все життя шукав труп Маґріба, і нарешті це відбулося; можна трохи поговорити, а потім йти спокійно і пити свою чарку.

— Ми всі його бачили, — сказав за всіх хтось.

Лейтенант пошукав невидимого очима. І дійсно, той, хто говорив, — гортанним, трохи дитячим голосом, так, немов хтось змішав два голоси, підлітковий і дитячий, — виявився зовсім поруч і маленького зросту. Карлик у мініатюрному джинсовому костюмі.

— Ага. Від кого чую такі мудрі слова? — запитав лейтенант і подивився зверху, як і годиться, на карлика.

— Пікабов, Сергій Миколаєвич, — сказав карлик і сміло тупнув уперед.

— Ага. Тоді скажіть мені, Пікабов, Сергій Миколаєвич: хто підходив за останні дві години до загиблого.

— Ніхто, — спокійно відповів карлик. — Тобто за дві години всі підходили. У Маґріба були неприємності. Всі підходили і кожен втішав, як може.

Підійшла Марі. Зараз у неї зачіска стягнута тугим вузлом, очі опущені, але лейтенант не побачив її так, як би, припустімо, дивився водій, босяк чи ще хтось на вулиці, насамкінець — розплилий, але із кольором синильної кислоти очима майор. Марі натягнула під светром груди, красиві груди, лейтенант повинен був їх помітити, але продовжував шукати щось у повітрі очима, наче там захолили загадки, котрі його цікавили.

— Годину тому, — сказала Марі і пішла.

Але перед цим, повторивши його напарника, вона зупинилася і понюхала повітря.

— Псятиною смердить, — сказала вона і цього разу таки пішла.

Всі, навіть лейтенант, понюхали повітря, і кожен заробив на обличчі здивований вираз.

— Ага, Пікаб, Семен Павлович...

— Пікабов Сергій Миколаєвич, — проскрипів карлик.

— Отже, ви не бачили, щоби хтось приходив сторонній?

— Ви маєте на увазі, не гей?

— Саме так, — сказав лейтенант, продовжуючи дивитися на карлика.

— Приходив чоловік, товстий такий, а з ним здоровенний, наче шкап. Я подумав, охоронець, — вів карлик, і зі свого мініатюрного зросту не помічав лейтенанта, тому слідчому закортіло ухопити його за ноги і дубасити об стола чи підлогу, а можна утопити в туалеті, для повної втіхи.

— Але я тоді ще підходив, щоб у Тутсі замовити мартіні. Магріб був живим, — карлик склав ручки і подивився лейтенанту прямо у вічі. Нічого хорошого в тому погляді не було.

— І чим він займався?

— Він гриз отой журнал, — відповів карлик.

— Весь час?

— Не знаю. Але я двічі підходив і двічі він гриз його. А той товстий чоловік про щось розмовляв з ним. Але не підходив, через стійку говорив. Потім вони пішли. Але, чесно кажучи, я не бачив, як вони пішли. Ну а далі він повісився.

— Ясно. Все це, пане Пікаб, на папері, розбірливим почерком.

Тринькнув мобільник.

— Альо. Зараз. Марі потрібна? Блядь, коли я її здихаюся і куди?!

Слідчий ще потримав трубку біля вуха, і лише тому, що глухе коротке гудіння і фонове потріскування зчіплювало його з реальністю. Інакшого не могло бути, переконував він себе. Світло тремтливо переливалося підлогою. Пустота початку весни, хоча на вулиці шкварчить зима, і дарма, що туман. Нічого не прив'язувало його до цього маленького убогого клаптика простору, і він однозначно розумів: якщо вимкнути світло, то залишиться витерта підлога, з купкою недолугих і незрозумілих людей, які з переляком героїства перелізли на той бік дороги, не знаючи, що там їх ніхто не чекає, а якщо і чекає, то краще цього не бачити. Вони напевне там вже щось розуміють, в холодному поту, що то не іграшки, але йому байдуже. Лейтенант дивився на ртутні плями світла, де краплями золота плавали свічки, що стояли на столиках, і думав про Іву. Більше він нічого не хотів. Він хотів бачити Іву. Це креснуло іскрами у мізках, і від тієї секунди, коли він подумав про неї, вона поступово видавила рештку думок.

— Марі. Тебе прагнуть мій напарник, — сказав він, засунув у кишеню мобілку і подався на вихід. Він йшов і спиною відчував тяжкий і гострий погляд Марі. Потім він теж зупинився і всі присутні пробачили, як він театральнo, майже по-блазенськи, майже по-звірячому підняв своє облччя, грайнувши вилицями, і понюхав повітря. Він втягнув тричі його ніздрями.

— Дійсно. Таки смердить псами. Таки, блядь, смердить. Марі, — не обertaючись, покликав він жінку. — Перед тим, як їхати, перевірте підвали і всі закутки. — І вийшов, з думкою, що більше ніколи не повернеться у цей голубий гадючник. Ага, подумалося, маленькі змії, з дитячими очима, і жалами, хе-хе, пороку. Надворі вітер рвав поверхню туману. Йому несподівано збрело в голову набрати повні груди туману, вдихнути і не видихати. Напевне, він щось розумів або здогадувався. Принаймні його собача інтуїція наводила на думку те, що він живе у самий прекрасний час. І цього разу він подумав знову про Іву. Але чомусь згадав лише мідне пасмо на не зовсім чистій подушці.

Важкий джип зупинився перед будинком на Кловському спуску. Дім стояв на узвишші, і майору видалося, що цей дім наче людина, що занадто багато знає, але мовчить, тому має право вивищуватися над усім. Майор подивився на водія.

— Темно у вікнах, — сказав майор.

— І щось дуже глухо.

Майору не хотілося їхати. За годину привезуть дівчину, а в нього давно не було справжнього задоволення. Проте він розумів, що його щось дратує. Роздратування висіло у повітрі і каменем застрягало в горлянці. Майора роз'їдала нетерплячка, майже дитяча. Муки людські переслідують нас від дитинства, — подумав майор. Здорово він таки придумав, і аби він стільки не проваландався з Ладою, то, напевне, так і не спробував би у цьому світі нічого. Бути ідіотом, коли бачиш, що все згніває на очах, а ти не можеш скористатися, бо тобі хтось розповів над колискою, над головою, в туалеті і ще десь: так нізя. Це як у дитинстві довго чекаєш на заборонені цукерки. Тільки там, у тій глибині можна відшукати задоволення.

— Слухай, Володю, наведи справки на слідака і... — сказав майор і несподівано для себе вслухався у тишу, витягнувши шию.

— Хорошо. Більше нічого?

— Одному вже відрізали голову. Ще однієї не вистачало. Воно само собою прийде. Ти і незчуєшся, як він сам десь почепиться на горищі.

— Хе-хе, — водій дістав яблуко і хруснув. — Довго будемо стояти? — Продовжив він, не дивлячись на майора.

— Провір, — майор не подивився на водія, і той нічого не сказав: підвівся і вийшов.

Майор дивився водієві у спину і думав про своє. Коли за тим закрилися двері, у майора упало серце, і він знову опинився у підвалі свого сумління, сирому і глухому. Вивело його з того стану знайоме, зовсім свіже тріщання, а потім вікна у будинку вилетіли разом з клубами пилуки і диму, з цеглинням. Пізніше докотився гуркіт. Майор вискочив, надто прудко на коротких своїх ногах, підсковзнувся, упав. Його більше займала цікавість, ніж доля водія. Коли він відкрив двері, то від пилуки нічого не було видно. Проте тіло водія, з однією половиною голови — інша половина нагадувала спущений м'яч — вивалився майору під ноги. Майор навіть не перевірів його. Він побіг швидко до джипа. На ходу він витягнув мобілку і подзвонив. Але міцний удар нізвідки перевернув його у повітрі, і він, брикаючись кущами ногами, завалився на спину. У мобілці чувся роздратований, трохи глузливий голос слідчого. Майор роззирнувся, сів, закашлявся, і прохрипів:

— На мене напали. На мене напали. Водій мій мертвий...

— Ага. А ви перевірили? Тікайте звідти... Зараз їду...

Зараз лейтенант нічого не хотів. Йому треба вчасно зупинитися. Звідки він виривався, полишивши тепло? Згори і вдень, підсвічений сонцем, Поділ нагадував химерну і дивну фантастичну істоту; зараз, вночі, коли він піднімався на «Мазді», коло за колом, начебто кіношний янгол помсти, вибираючись з пекла, Поділ нагадував вушну раковину бомжа, забиту сіркою, де води затоки були як патьоки гною. Тому він зупинив машину і вийшов дихнути повітря. Зараз він нічого не хотів. Йому треба вчасно зупинитися. Його тягнуло нестримно вперед, а він хотів чути дихання Іви над своїм вухом, пронизливий сірий ранок, а потім вибух білого сонця у високому і широкому вікні, з облущеними рамами. Він перегнувся і виблював на сніг, а за низьким кам'яним парканчиком стояв туман.

Про Іву не хотілося думати, наче вона може запаскудитися об його думки чи його почуття. Тьху ти, прийде ж в голову, — подумав. І він поїхав, як видавалося, повільно і нехотя,

нічними вулицями Києва, до наляканого майора. На спуску до Європейської площі він пригальмував зовсім. Зупинився на Хрещатику. Це була якась арт-кав'ярня, з дурнуватими картинами, милими офіціантками, високими і худими, з красивими видовженими обличчями, і вони видавалися лейтенанту на одне лице. Він замовив кілька склянок віскі. На третій його знову перебив писк мобілки, і він побачив номер майора, а тому не поспішав. Він курих третю сигарету за день, відпивав віскі, і в рисах, плавних лініях офіціанток зрозумів одне: там він шукає Іву. Прихід її у його пам'ять знаменував запах дитячої домашньої карамелі, трохи припаленої на сковорідці, з присмаком чистого ранкового повітря. Перед цим очікування в цілу вічність, засунувшись під ковдру з головою. Іва, Іва, Іва, — кілька разів повторив він, допив віскі і подався повільно до виходу, підморгнувши офіціанткам. На виході він подумав, що зараз вона вже сидить у його порях разом з алкоголем, втому і роздратуванням недолугої справи. Він перебрав номер мобільного майора і таки додзвонився, хоча зовсім ясно хотів переконати свою свідомість, що цей хряк давно здох.

— Ага. Алло. Де ви, майоре... Щось... Ви якось дивно говорите... Їду... У мене дорогою зламалася машина. Що? Зараз все гаразд.

Він повів «Мазду» через Московський міст, а зрозумів це, тільки коли потрапив у пробку. Лейтенант усміхнувся і подумав, що поховати майора біля дружини, було б зовсім непогано. Він взяв мобілку і подзвонив Іві.

— Впізнала? Добре. Я буду біля Золотих воріт за півгодини. Пробка. Ага. Здорово. Да. Довга спина під синім променем, нуль комплексів, і всі природні пломби — страх, відроза, неприємність — зірвані одним умілим ударом. Він наче бачив заточене срібне лезо скальпеля. Пори відкриваються, розпускаються квітами, тисячами квітів, неймовірних квітів, з чудесними запахами, а потім повзуть тіні: маленькі голі чоловічки твого сумління витанцьовують на антресолях канкан. Так він дивився на Іву. Так він дивився на оголену жінку у синьому промінні зіпсованої вуличної лампи. Так він дивився на жінку, яку не чекав, а вона виникла з банального паскудного вечора, що смердів комуналкою, розслідуванням і смертю, якщо остання має запахи. Запахів смерть точно немає: понос, соплі, піт, крики — це передує. Решта — невідомість, що нею морочать голову кому не ліньки, але всі насирають у штани, як тільки опиняються у її лапах. Так, а вона, Іва, прийшла саме в таку пору, що вже нічого не хочеться, коли ти звикаєш, і, блядь, котишся до кінця. Короткочасна зустріч виявилася затягнутою вічністю, як черга до безкоштовного туалету. Принаймні є загроза, і виникає вона небезпідставно, що ця зустріч затягнеться на все життя. Нічого так не вічне, як блядська тимчасовість. Давно доведено.

— А чому ти того разу сказала, що не даєш в попу?

— Хіба?

— Так, — він пошукав сигарети, але вони були під литкою Іви.

— Значить, не хотіла, — сказала, не обертаючись, Іва.

— А зараз?

Іва промовчала, але підняла голову. Видавалося, що вона думає. Потім вона опустила голову, і голова знову стала синьою.

— Треба подумати. Дай сигарету, — сказала Іва.

— Вони у тебе під ногою.

— Харить вставати. Тоді не будемо.

— Чого не будемо?

— Ані курити, ані трахатися в попу, — відповіла Іва.

Вони задрімали. Потім він прокинувся і глянув на годинник, але годинник стояв. Іва пошукала мобільник, кинула йому, перевернулася на спину, дістала сигарети. Зараз вона сиділа в турецькій позі, з сигаретою в красивих губах. Бля, точно якась кіногероїня, прошило його сонну голову.

— Як ти потрапив у менти?

— Ага. Я ні хрена більше не умів робити, — ліниво сказав він, зтягнувшись.

— Я теж нічого не умію робити. Теж, напевне, піду у менти.

— Ти здорово трахаєшся, — сказав він, дивлячись годину. — Майор, напевне, очолюється або... хрін з ним.

— Що за майор? Розкажи.

Лейтенант встав і пройшовся кімнатою, намагаючись роздивитися її мобільку.

— Крута. Вона, напевно, сама і трахається.

— Не. Розкажи про майора, — і вона поляскала долонею коло себе.

А майор лежав на снігу і думав, що і якого трясця привело його в цей світ. Він лежав на снігу, задниця була мокра, ноги попідтікали теж, і невідомо від чого: крові чи лайна. Але йому було рівним ділом по херу. Пекуча і рвана думка матеріально гуділа у чистому повітрі. Відвислий живіт тремтів і булькав киселем. Він вже не думав про допомогу. Роздавлений, як тарган, мобільник валявся осторонь, а двигок з джипа хтось витягнув на сніг, і він зараз лежав купою металобрухту поруч. Спочатку майор покладав надію на лейтенанта, але облишив, вірніше, йому до м'ясного заробилося байдуже, так, як коли дуже хочеться спати. Він перевернувся на бік, і тоді до нього дійшла одна незручність: обличчя його наче хтось приплюснув до вхідного скла, і перед ним поверх за поверхом, проліт за прольотом відкривалися нутрощі дому.

Гамір, з потріскуванням папуг, гавканням собак, гидливим лементом, гуркотом каналізаційного лайна по трубах, засвистів у вушних раковинах; майор зрозумів, що летить велетенською трубою, проходячи купи людських нечистот і самих людей, пробиваючи їх, наче химерний дим. Потім він прокинувся, голий, рачки, опираючись куцими ногами і здертими ліктями об блискучий паркет, а попереду кістяшками доміно вивалювалися двері. Цьому не буде кінця, вирішив майор. І справді: Лада сиділа, з брезклим обличчям, обвислим шкірою животом в якійсь бридкій сорочці за кілька доларів, і дивилася на нього, прямо на нього і говорила: «Любий, нам лишилося одне кохання, і більше у нас нічого нема...» Потім майор отямився вдруге. Небо світило вилущеним оком, а з дворів, пускаючи пару, підступалися постаті. Це були звичайнісінькі діти, що шастають Хрещатиком і нюхають клей, збирають пляшки, відсмоктують у багатих дядьків. Діти з дорослими очима, різкими дорослими штрихами біля кутиків рота.

— Розслабся, — сказав один голос.

— Дозволь життю відтрахати тебе до останнього, — проскрипів другий.

— Не сци, — сказав третій голос, і хтось поставив під носа майору включений приймач.

Так вони і пішли, а приймач, старенький, навіть не ВЕФ, а якась ще допотопна модель, шкварчав у нього над вухом. Передавали одне й теж повідомлення. Говорилося про комету, яка падає на Землю кілька тисяч років і ось-ось впаде. Майор дубів на снігу і слухав це базікання доти, доки сам не почав уявляти безмежний космос і як та комета летить на усіх парах сюди. І він подумав: швидше б вона прилетіла. І нарешті він дійсно її побачив. Майор намагався закрити очі, але нічого не виходило: палаюча куля врзалася в атмосферу, але на цьому кадр зупинявся і все починалося від того, як вона летить велетенським шматком лайна холодним космосом, і знову по висхідній. Голос у приймачі

був знайомий, до того паскудно знайомий, що не давав розтягнутися на снігу і замерзнути по-людськи. Цей голос не давав померти, ось що, — подумалося майору. Він спробував підняти руку, але нічого не вийшло, пальці тільки легенько, по-кошачому дряпнули сніг.

* * *

Іва сиділа по-турецькому і сьорбала каву. Буває ж таке у жінок: вона може сидіти голою, і ти цього не відчуваєш, взагалі нічого не відчуваєш. А от коли надумається, то підніме трохи спідницю, поведе оком, — готово. Лейтенант сидів і, чуманіючи, зиркав на мобільник. Пройшла майже година. Він спробував набрати майора, але той нічого не відповідав. Значить, труба, діло фігове, але він сам не знав, якого дідька поперся до Іви, замість того, щоб рятувати це товсте ракло. Він неквапом став натягувати штани, а Іва спостерігала за ним, і йому здавалося, що вона його засуджує, ображається і таке інше. Достобіса він фіговий психолог, тим паче жіночий. Нічого доброго у нього з жінками не виходило.

— Я їду. До майора, — сказав він.

— До майора, — повторила вона. — Моя подруга знала одного майора і це хуйово для нього скінчилося.

— Ну, всі майори, напевне, такі, — відмахнувся він.

— Хочеш, розповім?

— Іншим разом.

— Добре, — Іва лягла на спину, залишаючи ноги схрещеними. — Може, таки лишишся? А потім поїдеш.

І тут на нього найшло. Він скрипнув зубами. Шарпонував блискавку, затягнувши під самою горлянкою.

— Якщо я не поїду, він здохне.

— Тоді поїхали разом, і разом подивимося на мертвого майора, — сказала Іва.

— Добре, — несподівано для себе вирішив він, і закурив четверту сигарету за день.

Звісно, майор приготувався не слухати, а помирати. Нарешті він підвівся, обійшов роздובаний джип, і, похитуючись на куцях ногах, пішов порожнім запустілим двором. Угорі грала музика, над освітленим балкончиком. На балконі висіла біла ганчірка, і вітер її ворушив. Майор лизнув губи, набрав у легені повітря, пірнув: пішов упродовж освітленої ліхтарем червоної цегляної стіни. В чорнильному колодязі прохідного двору маячила якась фігура. Майор за звичкою, давно забутою, потягнувся до лівого боку, там, де завжди висіла кобура, але там було зараз порожньо. Тоді він втратив упевненість. І чим більше він ступав, а постать не відступала, його радість, його сміливість зникали. Він крикнув, легенько, витягуючи губи дудочкою. Але постать продовжувала хилитатися і не відкликалася. І тут він закричав, передираючи всі голосові зв'язки; він кричав так голосно, що повітря з паровозним свистом вилітало з горлянки; майор навіть бачив, як розтягуються м'язи, ніби горлянка полишена покриття, тобто шкіри. У вушні раковини зі свистом увірвався вітер, що нагадував псяче виття, і далі на всю котушку запрацював приймач, що говорив і говорив про комету, яка летіла безформним кавалком на Землю. Не основне, якої форми, важливий зміст, — прорізало верхівку його черепа. Він побачив свій череп, з мізками наверх, а мізками повільно плавали срібні потічки. То мої думки, — вирішив майор і закрив очі.

Майор почав дивуватися своїм думкам. Думки зараз робилися кулястими і пропливали перед його обличчям. Одна ткнулася об його носа і луснула. Знову завили собаки. Собаки і голос приймача, і рівняння на білий шматок, що розвівався на балконі. Майор набрав у легені повітря, і цього разу легені вибухнули. Біль подряпався, спочатку помірний, наче пташині кігтики, а потім все більше і більше, як хто намотував на палку м'язи та шкіру. Стіни будинку ліворуч та праворуч заробилися прозорими. І він без здивування побачив дві ріки, що котили розтопленим оловом. І тут до нього прийшла різюча думка: а я того і не знав, що річки течуть у будинку; напевне, вони починають жити на дахах, і ростуть, ростуть, а потім течуть і течуть. Він закрив очі, але виявив, що вони давно закриті. Тоді майор спробував їх відкрити. Але очі дивно бачили. І він подумав: хм, як у kota. Зміст підмінює інформацію, прокалькувало в голові, але він так і не вирішив, що робити йому з поглядом.

Нарешті майор сконцентрувався і посунув у напрямку постаті, що чекала на нього, — чи просто це був запізнілий гуляка або п'яниця. Далі зробилося гірше. Майор не зміг взагалі дихати. Власне, йому це було і не потрібно, — дихати. Але це найбільше його дратувало. Мозок запульсував, і майор торкнувся його пальцем. Так це ж антена, — вирішив майор. Треба помочитися, — подумав він, хоча йому цього не хотілося. Але він людина обов'язкова, а тому необхідно відлити, якраз час. Проте майору це не вдалося. І тут страх вибухнув срібним реготом десь на дні і піднявся атомним грибок. І він знову закричав, але рот лишався закритим. Білий сніг, м'який і пухнастий, падав на його голомозий череп, а майор, подригуючи лівою ногою, лежав на снігу, затиснувши у жменю брудний сніг.

Іва виповзла з-під нього, пошукала штани, потім облишила; він рушив, і не встигнув проїхати й кількох метрів, як дівчина вже спала. Машина товкла сльоту. Запах карамелі віявся салоном. Тіні рухалися відповідно ходу авто, якимось всі упоперек. Небо за кам'яницями налилося так, наче стояло передсвітання.

— Нічого собі, — сказала вона і знову задрімала.

Скучно завив мобільник. Лейтенант витягнув його, трохи грубувато відсунувши Іву. Наче наздоганяючи свою незручність, він поцілував її у скроню.

— Ага. Слухаю. А, це ти? Що... Найшли майора? Раніше мене? Яка в біса різниця.

Мертвий? А, у комі, гад. Краще б він здох... Нічого особистого. Не по-християнськи? Це ти мені говориш? А... Перестань чесати мітлюю.

— Що трапилося? — Іва прокинулася і чистими вишневыми очима подивилася повз його плече.

— А-а-а, — досадливо потягнув він. — Майор в комі.

— Це погано?

— Що хорошого? Справа фізично існує, а свідки і підозрювані зникають.

— Метафізично, — сказала Іва.

Іва пирснула зі сміху. Він слідом. І сміх цей був доречним у цій помаранчевій патоці. Він закурив сигарету. Це була п'ята.

7.

Вона відкрила очі, і небо волого лизнуло її зиниці. Те, що потім Лада побачила, було лише фіналом великої драми чужого життя. Вона була причетна до неї однією ногою, а можливо, зовсім нічого не знала. Тож вона відкрила очі і подивилася у вікно. З іншого боку вікна, в

задрипаній забігайлівці, де від диму нікуди дітися, а люди спресовані не гірше оселедців у вакуумній банці, помічник і напарник лейтенанта, накидавшись горілки, підійшов до умивальника. Він плюснув собі у морду води. Раз, другий, третій. І тут почув комариний писк. Він повертів головою, так, як належить людині, що чує подібний звук. Коли напарник повернув голову, то зрозумів, що нічого він не чує, потім не бачить, а скло від умивальника налізло на нього. Майже як гандон, налізло на голову, і тут він побачив. Ось що він побачив у запацьореному вікні умивальника, що налізло, як гандон, йому на голову.

Велетенська кімната, зі світлими вікнами і важкими портъерами. Ліжка з точеними ніжками і королівським балдахіном, пилюка на сонці і непомірна розкіш. На білій, з рожевими відливами підлозі розкидано цукерки, одяг з модними лейблами, і з усього — ще ні разу не надіваний. На тому ліжку, проти єдиного не закритого портъерою вікна спала гола Лада. За кілька метрів, Белла Банс, він ще Костя Шульженко, проганяв по венах п'ять кубів найчистішого герича. З вітерцем. Напарник знав Беллу Банса як музикального продюсера і посередника між баригами та пушерами. А ще Белла Банс служив у них інформатором. Далі зір напарника викинуло на вулицю.

Його, тобто напарника, кидало довгою дорогою, літньою вулицею, а зараз, блядь, половина зими. Його кидало не довго, але неприємно. Нарешті він зупинився на шматку суші, що нагадує піщаний півострів. Напарника затиснуло між кам'яних споруд. Тепер він вирахував місце знаходження: Троещина. А будинок, який він безпомилково впізнав, належав братам Лапшиним. Їх четверо: Микола старший, високий, з тупим виразом на обличчі, але хитрими очима; другий Василь, середнього зросту, з довгими руками, м'яким поглядом і вмінням розумно говорити; третій Льоша, круглий і тупий, але то тільки омана; найрозумніший Федя, який трахав все, що ворухиться, його і посадили за те, що він намагався звалтувати дільничного мента під час розборок. Дільничним ментом була баба, що чомусь нагадала Феді улюблену героїню його улюбленого серіалу. Це кришовані ментами бандити. Загалом вони купую нагадували добродушних неандертальців, до міри кмітливих і по мірі розумних. Всі брати були кривonosими. Їх так і називали — братани Кривonosи. Потім напарника знову кидонуло.

Це знову був Центр. Хата на Подолі, в кількох метрах від будинку Белли Банса. Це була сім'я потомствених вурок Яковенків. Їх не перелічити. Стільки їх багато, наче подільських тарганів. Якщо хату Белли Банса можна з чистим серцем назвати барськими апартаментами, то хата Яковенків була взірцем подільської хати кінця двадцятого сторіччя: покручені чайники, алюмінієві миски, розсохлі меблі. Звісно і відповідні до цього злидні. І додатково — дороговказівник у країну совдепію. Сім'я налічувала до восьми чоловік. Хазяйнувала тут стара, колись принаймні, коли була при пам'яті. Бородавчата стара, від якої смерділо псами, сциклінням та тютюном. Знову напарника щось повело убік.

Він побачив сім'ю невідомих людей. Напарник намагається упіймати невидимим зором постать, що, зігнувшись, біжить до телефонної будки. І далі він опинився у кімнаті з Ладою. Бела Банс, протираючи очі, йшов до її ліжка. Але тут задзвонив телефон. Довго і пронизливо дзвонив телефон. Белла ліниво повернувся і подався до телефону. Він закурив, почухав груди і руки, а вже потім взяв трубку. Говорив недовго. Потім підійшов до Ладиного ліжка, нагнувся і витягнув сумку. Відкрив і помацав руками гладенькі упаковки героїну. Белла весь час чухався, наче його гризли воші. Але тут у напарника відбувся збій: зараз він сидів на широчезній галявині і нюхав квіти. Квіти різних кольорів,

що нагадували троянди. Напарнику звідси не хотілося нікуди вертатися. Сидіти під голубим небом і нюхати, нюхати, нюхати квіти. Потім його шарпонуло так, що квіти піднялися грибок, як від атомного вибуху, і він стоїть біля чорного тунелю, звідки пре лайном і вологою. Напарник упізнав цей тунель: недобудований першим мером прогін метрополітену. А далі ось що...

Лада відкрила очі і подивилася на небо. Чистий травневий день. Вона увімкнула наосліп пульт. З екрана хтось закричав: «Хуба-буба банановий коктейль. Така смачна! Така прикольна!» Белла Банс сидів на торбі і перераховував упаковки. Белла завмер і сказав Ладі: «Одягнись!» Він був моральним, цей Белла Банс. Він не любив, коли жінки голими вештаються його кімнатою. Патріархальний деспот прокидався вже після перших п'яти кубів. Надойшливий селяк усідався біля Белли відразу після перших п'яти кубів і канючив цілий день свою жертву, аж доти, доки Белла не заганяв останню восьмикубову дозу. Зараз Белла похмуро дивився на Ладу, яка намагалася влізти в його джинси. Цього він теж не любив, тому що мікроби і таке інше. Напарника шарпонуло, і він побачив ментовку. Менти заганяли набої, а потім ошпарено кинулися до машин. Лада тим часом спробувала відшукати біде і залишки думок. Вона ніяк не могла пригадати, як вона залишилася тут. Ні, вона знала Беллу Банса давно. На плавучому ресторані вона у нього відсмоктала, але того разу поїхала додому. Потім ще щось було. Тут вона почала чхати. І нарешті зрозуміла: вони, напевне, нюхали, потім пили, потім трахалися. Блядь, майор-то сьогодні на неї чекав поїхати в Пирогово. У них був спільний знайомий, сивокосий вайлух, директор Доля. Лада почала стягувати джинси і сорочку, наспівуючи, і скоро настрої у неї поліпшився. Вона набрала у велетенську, десь так на семеро чоловік ванну води, повільно, вигойдуючи стегнами, насипала солі, хвої, ще чогось, піни. Вода від того навіть зробилася густою. На цьому її пригода повинна закінчитися, вирішує вона. Зовсім закінчитися. Хай йому... І вона несподівано щасливо розсміялася, а Белла закричав, що вона тупа багата блядь, і що треба вмотувати, бо у нього купа справ. Лада не послухала і залізла до ванної. Белла Банс відкинувшись, тільки борлак бігає від збудження на горлянці, дрочить на шоколадних красунь, і його свідомість далеко від Лади, а десь на красивих і вічно зелених островах.

Чорний язик траси Київ–Харків. Брати Кривоноси їдуть у роздубаному «Мерседесі». Вони задоволені, але нервові. Найменший говорить, що йому хочеться жертви. Блядь, говорять йому, сиди, малий, і не рипайся. У нас купа справ. Зараз або ніколи. Середній починає розповідати:

— Сука, ти розумієш, вона ледь не дала. Я вже її лохматку бачив... Ще трохи і вона б дала...

— І як ти це вичислив? — запитав старший.

— По очах.

— І які у неї очі?

— Ну...Ну... Ну... Так, як хоче сцяти, але трохи інше, — говорить середній.

— Кльово, мужик. Кльово.

Чорний язик траси випльовує четвірку під скляні та бетонні верхотури Позняків. Брати зупиняються біля «Макдональдса». Вони розсідаються за столиками. Середній починає окликати дівчат.

— Дівчата завжди хочуть, щоб їх лапали...

— Але не кожна дозволяє...

— Точняк. Вони люблять, коли їм лижуть.

— Пішов ти. Западло. Там же вонища. Не просереш. Уявляєш? — старший звертається до молодшого, що повертається з морозивом і картоплею.

— А на фіга морозиво?

— Да, на фіга це повидло!

— На фіга, я тільки з півгодини, як пломби поставив.

Сонце било у вікно, вікно знаходилося зверху. І у неї почав підійматися настрій. Вода у ванній нагадувала молоко. Лада підняла ногу і спостерігала, як вода стікає по гарній точеній литці. Так, вона повела голову, повела повільно, як собака, як породиста собака, і знову опустила додолу очі, граючись зіницями у сонячній патоці. Белла Банс ржав. Він хапонував манчжурки. Потім Лада підвелася у ванній, бо там, в глибині кімнати, чулися голоси. Голоси гучно били кімнату гортанними звуками: вони сміялися. Сміялися весело і заливисто. Лінивий і байдужий спокій змінився у Лади на цікавість. Вона закуталася у рушника і вистромила голову, напевне пам'ятаючи, що Белла Банс не любить, коли жінки вештаються кімнатами. Белла Банс якраз перераховував міцно скручені зелені купюри. Троє упакували героїн. І тут зайшли брати Кривоноси, тобто Лапшини. Брати Лапшини почали валити. Старший брат з нагана, середній з берети, третій запхнув ножа, але влучив не у пах, а у ногу. Він витягнув пістолет і бухнув прямо у перелякані очі, напевне, казаха, цілих три набой. Стріляли вони крізь пластикові пляшки. Лада дивилася на зірки пострілів, на дим, і це було моторошно захоплююче. Так напевно виглядало пекло, або його передпокій, якщо так можна сказати.

Було в широкій кімнаті сонячно, а кров розліталася у повітрі рожевою пилюкою. Лада захоплено ляпала віями. Вона дочекалася, коли весь цей тарарам закінчився, коли всі лежали на підлозі, а вже потім сховалася у ванній. Брати зібрали торби і поїхали. Тільки тоді вона подзвонила, але на жаль, не знала номер будинку, номер квартири, а ляпнула так, навмання. Тоді вона поросила зачекати, і, притримуючи однією рукою рушника, переступаючи трупи, дісталася до дверей. Вона просунулася у двері, коли останній з братів, найменший, той, котрий цікавився жінками, повернув голову і сказав:

— Бляха-муха, ми пропустили ще одну!

— Да, так повернись і замочи.

Лада забігала кімнатою, в тій же ідіотській позі, притримуючи руками рушник. І тут трапилося щось неймовірне, а саме — наш ясновида мимоволі потрапив у блискучий потік автомашин. Він пролетів кілька рядів, що горіли розтопленим золотом на чорних капотах та верхах, і його невпинно потягнуло далі. Нарешті він зупинився на міліцейському спецназі. Вони пролетіли кілька мостів, потім повернули у провулок, і зовсім не думали зупинитися там, де повинні були — біля помешкання Белли Банса. Разом з ментами, своїми колегами, він влетів з розгону у задрипані передпокої братів Яковенків. Їх поклали на підлогу і по-черзі розстріляли. Потім почали нишпорити і шукати героїн з грошима. Але так нічого і не знайшли. Напарник літав над калюжами крові, і йому було нудно і противно. Він почав гукати, що це у кількох кварталах звідси, але розізлені менти нічого не чули та й, напевне, не могли.

Нічого особливого з Ладвою не трапилося. Брати Лапшини потрапили на віддачу. Баба, гола баба, несподівано для себе, холоднокровно розстріляла братів з помпової гвинтівки. Потім спокійно вдягнулася і вийшла. На її обличчі блукала лукава посмішка дитини, яка зробила дещо таке, про що ви ніколи не здогадаєтесь. Вона йшла світлою вулицею, і видавалося, вона пливе назустріч рожевим вітрилам чи ще чомусь там. Саме так воно і відбувалося: вона вийшла і пішла, а напарник слідував за нею. Тільки все це йому

видавалося неймовірно дивним. І тільки тоді він побачив чоловіка, що йшов крізь гримучу лавину автомобілів, наче крізь воду, і йшов саме їй, Ладі, назустріч. А вона йшла на нього, — усміхнена, розглядаючи жовті плями сонця під ногами.

Напарник чомусь затримав увагу на порожній пропиленій пляшці з-під пива. Його взяла тоска і самотність. І подумав: де зараз ті люди, що полишили її. Друга, наступна думка, перелякала його ще більше. Швидше відчуття: напарник побачив себе тінню; тінню, сильною, але чомусь до паскудного реальною, був чоловік, що проводив Ладу крізь розпечене гирлище асфальту. Далі напарника шарпонуло. Шарпонуло добраче, і він фізично відчув смак крові, диму і гнилі: він лежав на ржавих коліях біля велетенського гаража з вибитими вікнами, і майже на смак відчував запах цикління й сечі. У роті — коти понасцикали. Напарник підвівся і сів. Долоні обдерті, кров на губах. І запах, духан з рота, такий, що вказував на велику кількість алкоголю в крові. Ось так. Мобіллка відсутня. Два жетони на метро. Він міг залястися, що ніколи не пересувався метро. Але це справи не вирішувало, а ще більше ускладнювало. Йти по життю у напарника вистачало не лише розуму. І йому дійсно зробилося страшно, і він закричав, лякаючи у порожньому гаражі бездомних собак, котів та щурів.

* * *

Це Дарницький район на схрещенні з Харківським. Швидше вже Дарницький, з однотипними будинками, наче збільшені собачі буди, — туди селили людей за Хрущова, таким робом наближаючи комунізм; їх селили тимчасово, але дивись, вони вирощували тут не одне покоління: дівчат, з миловидними манірністю невихованих дурок, котрі кривляли леді за світським еталоном цих місцин, припахлим невипраною білизнаю; чоловіки тут були низькорослими, з широкими плечима, являли собою гібрид між босяком і зачучверілим петеушником, котрий не вірив ні у що, але за значимістю нічим не поступався першокласному чиновнику; власне, тут і клонувалися клерки. Взагалі лейтенант обачливо ставився до цих місць: тут людей убивали, і вони ще жили у статистичних та паспортних даних, а потім їх знаходили на якійсь картонній фабриці з випущеними кишками, або ті ж таки нутроші були розвішані білизнаю на дротах огорожі. Час тут захолов на одному місці, як п'яниця у калюжі.

Того річ він знайшов на складі свого напарника, переляканого і в екскрементах: без табельної зброї, п'яного, і ніс той якусь нісенітницю. Зараз лейтенант огинав це місце, несвідомо керуючись якимось інстинктивним зрадливим відчуттям: краще б такого не робити. Зима розвіювалася льодяниками у синьому повітрі, нанизуючись на сонце. Це нагадувало село або передмістя. Нарешті він відвів погляд від надокучливого пейзажу і, розвернувши різко «Мазду», лякнув гурт малоліток у яскравих куртках, кросівках і голомозих. Лейтенант неквапом виліз з «Мазди», також неквапом підняв комірця. Він покликав одного стриженого пальцем, і той, перехитуючись, притримуючи провислі у матні штани, рушив до нього.

— Проїдемося?

— А що я зробив? Шо я зробив... Шо...

— Нічого. Є балачка.

— Ти мент, да?

— Здогадливий. Як звати... Стій, давай здогадаюся. Мотиль?

— Ага.

— Ну, то як, Мотиль?

— Без проблем, — і Мотиль розмотав блискучого чупачупса і засунув до рота. — Нема проблем, начальник.

Блядь, тут люди з самих пелюшок, напевне, вчаться виговорювати «начальник», вкладаючи в це слово якнайбільше змісту і поваги, — думав він, ведучи Мазду між рівними, схожими на збільшені залізничні буди домами. Вони вискочили на Харківське шосе, і його лейтенант ненависно і бридотно кляв, тому що початок служби його був тут. На Червоному Хуторі йому прострелили живіт, і після того служба покотилася під укіс. Проте він був героєм. Не більше не менше, героєм з простреленим животом і хріновою кар'єрою.

— Ану, пане Мотиль, розкажи про Топтуна.

— Начальник, це схоже на лажу. Але це точняк не лажа, — помовчавши, сказав Мотиль.

— Саме про це я хочу з тобою поговорити. Пиво п'єш? Давай зупинимося і поп'ємо пива, десь тут недалеко є затишний бар...

— Кльово, — сказав Мотиль і подивився кудись у бездонну горлянку Харківського шосе.

— От і здорово. Ти мене зацікавив, — і лейтенант повернув «Мазду» у бік пивбару, що нагадував розподільну станцію струму, обклеєну коричневими кахлями. Вони пройшли в прохідний двір, тому що вихід та вхід у цій кав'ярні, як у всьому районі, починався через задницю.

Великий допотопний приймач на вульгарній модерновій стійці — перше, що кидалося у вічі. Лейтенант відразу помітив його. Замовляючи пиво і горішки, він не відривав погляду від приймача.

— Хороша штука, — сказав він нарешті барменові.

— Гавно. Якийсь тип тут лишив. Пищить щось на одній хвилі, — бармен байдуже змірив поглядом лейтенанта і зрозумів щось, але промовчав.

Над майором кришталем дзвеніли небеса. Майор спробував поворухнути ногою.

Спробував ще раз. Проте больовий сигнал, як і його рухи, були відсутніми. Він ще раз, досить холоднокровно повернув обличчя до того місця, де повинна бути стеля, і нічого не побачив. І вирішив, що помер. Чи щось дуже близьке до цього. Від природи боязливий, він, на велику свою радість, не відчув страху. Але зовсім інше відчуття, тягуче, мов гума, поволі почало сповзати від тім'я, повільно захоплювати маківку черепа, потім шию, руки, плечі, доки жах і тоска не вибухнули у його голові. Значить, це тільки ось вона наближається, смерть. Майор почав задихатися, але задуха змінилася різким болем. Він тімені біль розплився усім тілом, наче тіло майора було скляним і хтось луснув його зверху, у тім'ячко, і майор взявся тисячами, мільярдами зморшок та тріщин.

Він почав просити, — власне, майор не помічав, що когось просить, але потім, коли задуха, біль і страх відпустили, тіло зробилося м'яким і теплим, наче у дитинстві після купелі, він зрозумів, що когось кликав. І тут постало питання: кого він кликав? Про те, що він вірить чи не вірить, не було і думки. Він знав, що просив і повторював ці слова до того, кого ніколи не бачив. Але те, що він не бачив, майор завжди підвергав сумніву: як Бога, так і його криву мавпу. Проте думати йому не дали. Двері, що несподівано він побачив перед собою, важкі, двостулкові з мореного дуба, густого брунатного кольору, прочинилися, і до нього пішов підстрибуючою ходою маленький і миршавенький лікар. Тут знову перед ним відкрилися кришталеві небеса.

Білий пароплав гордо різав свинцево-сині води носом. Чорні, з білими пузами стюарди нагадували пінгвінів. Над ними бурштином, з пропаленою синьою діркою сонця, висіло небо, наче завіса у великому театрі. Лада обіперлася об його плече. Поруч міністр чогось там, сам чорт ногу зламає, далі речник президента, далі ще один міністр зі своїми рексами. Але майор цього не бачить. Він відчуває, як поруч з його плечем Лада починає збуджуватися. Хм, цього з нею не відбувалося багато років. Уперше після того випадку, коли вони злягалися на конюшні. Нічого особливого. Він знайшов собі якесь замурзане дівчисько у задрипаній забігайлівці. Коли вони спробували це повторити, вже на занедбаному львівському цвинтарі, то теж нічого не виходило. Він знову кидався у пошуки, і знаходив завжди все, чого чекав. Тому зараз йому не хотілося, щоб ці міністри, що дали драла з музею воскових фігур, стовпіли перед ним із своїми рексами і жінками, а він, через плече охоронця, намітив затишне місце: з пузатими кріслами з червоною оббивкою, вошаною підлогою; столиком з розкиданими по поверхні важкими кистями винограду. На нього пішло вологе і чисте повітря, наче на тому львівському кладовищі. Майора підмулило. Щось крикнуло голосно. Його знайомили з кремезним чолов'ягою, з низьким лобом, але розумними і хитрими очима. Майже як на дитячій світлині вождя світової революції. Міністр сказав, що це діловий партнер. Їм треба обговорити справи. Лада захникла, але він її відсторонив і зрозумів, що нічого знову не вийде. Проте після довгої розмови з підприємцем і міністрами майор побачив дещо інше. Це дещо інше заставило його подумати трохи інакше про їхні стосунки, котрих давно не було. Те, що Ладу натягував нігер, нічого не викликало; навіть відразу не торкнулася його губ. Але його здивувала незаймано-чиста шкіра проти синьо-чорної, чорний прутень розшиває ніжні пелюстки сороміцьких губ, а очі у Лади порцеляново чисті, голова закинута назад, і нічого. Ніякої тобі паскудної пристрасті, ані в нього, ані в неї, тільки негр сопить і щось гилгочить на своїй тарабарській мові.

Майор облизнув губи, обітер піт хусточкою, тричі, до сухого. Потім він пройшов палубу. Пройшов крізь натовп андрогінних підлітків, яких не зрозумієш — під кайфом вони чи народилися дебілами; він замовив випити, обітер і лизнув губи, взяв стакан в руки і почав спостерігати за рухливими і прямими тілами молодих людей: за дівчатами з видовженими обличчями і поглядами, що нагадували коров'ячі, юнаками із залізаними зачісками, пешеними по-жіночому обличчями. Галогенне яскраве світло додавало чогось потойбічного, так, що майору звело кишки. І відтак він опинився у гальюні. Піт котився з нього градом. Майор видавлював з свого кишечнику лайно, повторюючи про себе: «Краще б вже ти, сука, їбалася з собакою! Краще б ти, сука, їбалася з собакою!», хоча запитай хто у нього про останнє, то він неодмінно б і точно, наче шаман, визначив, що там гуляв не лише собачий член. Його задівало щось інше. А саме: повна невизначеність того, що це колись скінчиться, і скінчиться задовго до їхнього кінця; тоді що далі? Ось в чому виникло питання.

Чорна дірка ілюмінатора пробивала напівморок гальюна. Майор видавив з себе ковбасу і йому зробилося легше. Але тут у нього просвітліло в голові. На півметра угорі, хтось вивів олівцем: «Даю в очко». Поруч номер телефону. Майор перебив його на мобілку і повернувся до андрогінних підлітків, наче зрозумівши всю суть космічних обертів власного життя. Так у далеких дюнах з'явилася подовбана іржава баржа. Але зараз він лежав у напівморозі палати і ставив собі питання: у кого він просив; саме у кого. І він боявся глянути на срібну лампочку. Лампочка поморгала і голосно луснула. Майор скинув голову і його круглим селянським лобом човгали замшеві білі хмари.

* * *

Бармен провів парочку до столику. Йому кортіло щось сказати, але, як людина бувала, він волів бути глухонімим. Проте нагнувся і покрутив ручку у приймача. Окрім шкабарчання, ніхто нічого не почув. Лейтенант сів напроти виходу. Чисто професійна звичка. Мотиль накинувся на пиво і горішки. Можна було здогадатися з сонних і кислих облич, що тут нудьга. У пацанів сусіднього столика відразу настобурчилися загривки. Лейтенант завбачливо показав кобуру пістолета. І все затихло. Хрипів роздовбаний приймач, Мотиль сьорбав пиво. Але при всьому при тому стояла тиша, від якої дохли мухи. Здається так це називається, подумав кисло лейтенант.

— Давай, розповідай.

Мотиль було розкрив рота, зручно вмостившись на стільці, як несподівано усіх почало щось драгувати. Шумом хвиль захилиталися голови. Мотиль сидів, відкривши рота, і чим більше тривала тиша, тим більше западали очні яблука в його череп. На скроні билася синя жилка. Вона видалася лейтенанту непристойною. Швидше це має бути у жінок, а не у пацанюри з недоумкуватим поглядом. Мовчав приймач. І саме ця обставина насторожила лейтенанта найбільше. Нарешті з приймача пішов приємний і густий баритон, який сповіщав про те, що на Землю мчить комета. І що швидше за все такого-то року вона торохне в Землю і рознесе її на друзки.

— Нічого собі, — сказав хтось, і всі покотилися від реготу.

Лейтенант уважно слухав. Він не був містиком, але відразу його чомусь занудило. Як і кожен з його професії, він досить неприязно ставився до таких речей. Він просто до свисту в зубах ненавидів подібні витівки. Притримуючи кобуру на боці, він встав і підійшов до барної стійки.

— Це ти придумав, сукин син, — сказав він барменові.

— Звали. Можеш забрати це ренжиляччя, — бармен підсунув лейтенанту приймача.

Лейтенант повернувся на місце, сів, рипнувши шкірянкою, і німим, майже гранітним поглядом, уставився на Мотіля. Але щось не складалося. Дурнувато і тупо не складалося. Він би міг подумати, що у його житті не завжди щось таки гладко складалося, але інтуїція підказувала, що цього разу все дійсно було не так.

— Розкажуй і не мути, — уставився тепер м'яким і добрим поглядом вибалушених очей на Мотіля.

Приймач знову озвався. Голос, густий і приємний, такий, який подобається жінкам, заявив, що комета наблизилася от скільки-то, на стільки-то до нашої сонячної системи. Лейтенант засопів носом і вилупився на приймач. Покрутив ручку, але нічого: голос продовжував касандрувати, хоч ти його вбий.

— Так і того разу було, — сказав Мотиль, і рот у нього залишився відкритим: йому дуже кортіло пива, але він не наважувався прикласти до пляшки, наче вона могла відгризти його губи. Потім лейтенант оглух, так, наче між ним і Мотилем простір повільно, але впевнено залили олією. Він вимірював поглядом Мотіля, і не міг бачити, і не міг розуміти, що очі у нього стають чистими і прозорими, чистіше проточної води. Очі його вивчали Мотіля з однієї причини, намагаючись перетнути чи розірвати зв'язок Мотіля з Івою. Вони, напевне, однолітки, гадав він, рік чи два різниці; його мозок вибухав болісним

роєм нейронів, що торохкотіли у черепушці: нічого не може бути спільного, окрім часу, а час неможлива річ. Час не купиш і не пристрелиш зі стечкіна.

— А потім прийшов він... — не вгавав Мотиль. — Він зайшов, подивився на оту стіну... піди сам подивись... Коли відійшов, там була п'ятірня і дві синіх лінії...

Лейтенант підійшов і подивився на стіну. Дійсно, майже уполовину стіни, грубо, мов дитячою рукою, була намальована п'ятірня з двома лініями.

— Це мені нічого не говорить, — сказав він швидше для себе.

Білий пісок хвилями підлизував синє небо. Кричали чайки, ламаними лініями панахаючи синьку. Він розуміє, що у чайках є щось безлике і від того притягальне, аж до того, що починається бардак в голові. Баржа горбатим динозавром лежить на березі. Саме це йому і подобається. Ось все це йому подобається. Пустота, чистота і простір, який треба заповнити. Чайок носило чорно-білим попелом. Майор розуміє, що від нього хоче той внутрішній, нині застиглий, а підвечір'ям його уяву і його непрожитий простір заповнять бутони нерозпущених троянд. Завтра вони розпустяться на повну силу. Покриті росою юності, і сама безкінечність життя потече срібними ріками з усіх кінців світу, і їх ніхто не зупинить. Робітники натягували троси, їхні штани лопотіли на вітру, пропечені сонцем обличчя, поорані зморшками, шерехаті руки — це відлуння смерті. Скоро прийде їхній час, але його час ніколи не прийде, коли він знає, чим жити. Паскудне змарноване життя, і не заради якихось принципів, а просто тому, що ти ідіот і народився не в тому місці, не в той час, і кеби у тебе вистачило тільки на те, щоб затягнути у кущі дурнувату маньку, з паскудним запахом вульви. Для них ніколи не наступить завтра, бо завтра — у натягнутих жилах, схололій крові, імпотенції. Він сів і поїхав берегом. Мовчки, облизуючи раз по разу губи і міряючи білу косу піску задоволеним поглядом, наче вона і справді належить тобі...

Майор прокидається, втягуючи ніздрями запах іхтіоли, хлорки, і тупий біль відступає до самого черепа. Він хоче закрити очі, але стіни зараз нагадують холодець, де позастрягали всілякі речі, живі істоти, цілі квартали, ба навіть події, і він хоче крикнути, але тут перед ним починає розширюватися велетенська чорна дірка, схожа на трубу. І він стоїть на ногах, зовсім маленький, у чорному просторі, але він знає, що це велетенська труба, яка нагадує вушну раковину, і на душі у нього печаль, сум і страх.

* * *

Іва витягла сідішку і провела пальцем у повітрі; вона провела уявну лінію, так роблять люди, які або взагалі не знають, що робити, або яким нудно. Іва повторила рух, пропускаючи крізь пальці проміння, і сонце порівняло верх і низ долоні. Зверху вони були засмагли. Вона про щось згадала, і у кутиках рота збіглися зморшки. Викрутивши кисть проти сонця, вона проробила якесь фантастичне па, і замість очікуваного, щоб повернути невідомому і невидимому спостерігачу руку на звичне місце, віртуозно витягнула сигарету з пачки і закурила, різко клацнувши «зіппо». Її старання виявилися не марними. Парочка у кафе засміялася. Вона усміхнулася їм у відповідь вишневими очима, світлими проти вітрини, темними в глибині кав'ярні. Іва безтурботно, по-котячому обіперлася підборіддям на долоню.

Іву помітив ще один чоловік. Іва якраз займалася сідішкою, коли той чоловік, у важкому дороговому костюмі, шестисотдоларових черевиках, з крутим розмахом плечей і обличчям,

яке зараз співпадало своїм виразом з паскудною зимовою погодою за вікнами, підійшов до неї. Іва, похитуючи головою, глянула одним оком на чоловіка, по заслuzі оцінивши прикід, але на обличчі так і не зупинилася; Іва була якраз з тих дівчат, яких цікавлять обличчя. Нічого у тому обличчі вона не знайшла. Але вона затримала на чоловікові свій нерухомий погляд: запах дорогих, солодкавих парфумів, зовсім не вишуканих, а навпаки противних. Вона повела головою, ледь помітно, вліво, праворуч, — так жінки донюхуються до чужого запаху, до чужого, до іншого життя. Чоловік упіймав, як підсік, її порух, і усміхнувшись досить приємною, як для пластмасового лица, усмішкою, сказав: — Я на хвилинку підсяду до вас?

— А якщо я закричу? — ямочки на її щоках зробилися глибокими, ті, хто її знав, намагалися б дистанціюватися.

Але чоловік сів упевнено, як сідають люди, які нічого не бояться. Іва увімкнула сидішку. Над місто тяглися темними лапами хмари. Чоловік безтурботно якомсь подивився на них, але сказав занепокоєно, наче це могло щось означати:

— Чорт, сніг.

— Що-о-о!? — прокричала Іва, не знімаючи навушників.

— Зніміть, будь ласка, навушники, — сказав чоловік нормальним голосом.

Й Іва здалася. Вона зняла навушники, витягнула сигарету і вставилася прямо у незворушне обличчя незнайомця. Вірніше, вона дивилася мовби йому через плече. Місто лежало під попелом вічності. Й Іва несподівано для себе відчула затишок, але самим цікавим у цій історії було те, що у неї загострився слух. Тоді вона пильніше подивилася на чоловіка з пласким обличчям, випещеним, загостреним до кінця, здавалося, аж до неможливого, таким робом псуючи пропорцію; напевне, тим воно і було для неї цікавим. Зараз його очі нерухомо спочивали на ній, і тонкі, навіть дрібні риси робили його обличчя якимось дитячим. Але потім вона здогадалася, що не обличчя вражає її. Іву вражали звуки: як шурхотів кожною складкою дорогий піджак, ціну котрого вона не могла вчислити, як рипіли шестисотдоларові черевики, як навіть шкіра рипіла на невидимому протязі. Звісно, цей надто крутий, щоб з ним розмовляти з навушниками на голові і дозволяти фривольності, наче ти намагаєшся не заскочити в його ліжко, а вискочити з нього. Дивна штука: наша свідомість нашіптує над вушко тільки те, чого ми самі бажаємо; і потім хтось ображається, що життя перетворилося на пекло. Можливо, дівчина подумала тоді саме так, вона вже не пам'ятала.

Іва перевела погляд на вітрину, і, окрім чорнильного мороку вітрини, нічого не побачила. Видавалося, їй відкрилося інше місто. Німе і глухе: червоними і зеленими стінами бігла вода, хоча вона там вічність бігла, і ніколи це не приходило в голову — дивитися ось так, з розширеними зіницями. Снігові хмари дитячою жуйкою розтяглися над дахами, по трасам шастали різноколірними жучками автомобілі. Але там, за склом, було як у німому кіно. І знову Іву повернув до цього злий шепіт кав'ярні, надокучливо голосне шурхотіння одягу. І дівчина враз вирішила, що перед нею пригода, і не що інше, як пригода. Про наслідки і якість цієї пригоди вона навіть не задумувалася. Іва зарозуміла це відразу, коли затверділи соски на грудях, а клітор набух і уперся в тканину трусиків. Вона, напевне, не зналася на людях, але була впевнена в собі і твердій інтуїції, як і кожна красива молода жінка. Іва зупинила на незнайомцеві теплі вишневі очі, і сказала, вірніше, повторила:

— А якщо я закричу?

Незнайомець усміхнувся одними губами.

— Ви мені дайте відповідь, а тоді я піду.

— ?..

Над містом лежали налиті полум'ям хмари. Іві здалось, що вона зараз видихне, кашляне і виплюне у темну безодню: кав'ярню, столики, іграшкові фігурки людей, мерехтливі гримучі стрічки автострад. Іва закрила і відкрила очі.

— Слушайте... — але протест банально не був прийнятий, тільки по тому, як у незнайомця загострилося підборіддя, вона здогадалася, що чоловік дійсно почав нервувати. Це її остудило, і вона в душі здалася. Вона знову повільно закрила віями очі, цього разу напускаючи сором'язливого кокетства.

— Слушайте, — повторила вона, замовила морозиво, і кинула поглядом, як він реагує на офіціантку у коротеньких білих панчішках, зі школярською косою і в куцій спідниці. Але незнайомиць не слухав її. Якась печальна тінь лягла на його обличчя, від міста і відразу ж від барної стійки. Тіні переламувалися, змішувалися як фарби. На широкому екрані виростав атомний гриб. Це було чорно-біле зображення.

— Блін, — вилаявся незнайомиць. — Для чого таке паскудство показують в таких місцях.

— Moda, — сказала Іва і стрималася, щоб не позіхнути. Незнайомиць повернувся до неї.

— От ви красива дівчина. Ви розумна дівчина. А ці речі, знаєте, у природі несумісні.

— Да, але я ж існую, — сказала Іва і колупнула ложечкою морозиво.

— Жартуєте? — він говорив так, наче перепитував.

— Ні. Я людина відповідальна, — й Іва облизнула морозиво на губах.

— Кожного разу, зо дня в день, ви будете прокидатися. Так? І кожного разу будете думати, що це не мій, не мій обранець. Кожного ранку, кожної ночі, перед тим, як лягати спати, ви будете заглядати в дзеркало, пересвідчуваючись, що вродлива. А ви дійсно виняткова, і звісно, гадаєте, що немає на сьогодні обличчя, достойного вашого. Отже ви змінюватимете кавалерів рік за роком, рік за роком наближаючи неминучу старість. Потім ви заглянете у дзеркало і побачите, що там порожнеча, там смерть, — розважливо проказав незнайомиць.

— Саме так, — ехидно хмикнула Іва і колупнула морозиво, але цього разу не так впевнено. Над містом розтяглася сіра хмара, і видно було, як над тією половиною міста сипле сніг. Зараз зникнуть красиві будинки, красиві люди, — з сумом подумала Іва.

— Не смійтеся, — сказав незнайомиць. — Я давно слідкую за вами.

— Ти сутенер? — спокійно сказала Іва і кліпнула на нього вишневими очима. Непомітно потягнула ніздрями повітря. Від незнайомця йшов густий принадливий запах. По її очах незнайомиць здогадався, що вона його з кимось порівнює.

— Добре. Я не сутенер. Це точно. Наскільки мені відомо, ви навчаєтеся в інституті культури, відпрацьовуєте медсестрою, знаєте чотири мови, любите фотографувати і мрієте зніматися у кіно? Так? — він глянув на неї так, наче дивився крізь графин з водою.

— Ну, — Іва швиденько забовтала ложечкою морозиво.

— Вічнозелений травень, кохання, щастя... Не зважаючи на ваш здоровий цинізм, ви таки ймете віру цим дурницям, — сказав незнайомиць.

— Йй-бо, ти таки мене клеїш, — грубо сказала Іва і підкурила „зіппо» сигарету.

Надворі пішов сніг. Повалив, як у велетенську діру. Вони, чоловік і дівчина, разом якусь секунду дивилися на сніг, потім повернули голови, де тріщало від десятка звуків, кольорів, світла; молодь пересувалась між столиками, пхаючи один одному конспекти, зошити, сіді-диски.

— Ти-то сам у що віриш?

Незнайомець схрестив пальці на руках, і його обличчям пройшла добродушна усмішка, яка здавалося, існувала десь поряд з його фізіономією.

— Я теж вірю у ці штуки. Але нічого безкоштовно не буває. Все це треба заробити, — незнайомець ще раз окинув оком строкату молодь.

— Ось так буває: здається, що зараз весь світ лягає тобі під ноги і ніколи нічого не кінчиться, — не дивлячись на Іву, сказав незнайомець. Він поворухнувся, й Іва вловила приємні запахи, добротні запахи, і мороз поліз у неї попід шкірою. Такий запах йшов від батька і від першого чоловіка. Незатишний світ стінами зближував їх.

— Що ти пропонуєш? — сказала Іва і впустила клацнула запальничкою.

Сніг перестав, і вихрове небо чистило дахи.

— Красиво, — сказала Іва.

— Так, — погодився незнайомець.

— Ну, так чого ти від мене, папік, хочеш? — очі у Іви насторожилися; погляд у неї зробився жорстким, як у гончої перед забігом. Крихти наївності ледь-ледь бовталися на дні.

— Значить... Власне, давайте зараз пройдемося...

— Ось цією вулицею, — Іва ткнула пальцем.

— Хоча б і цією, — сказав незнайомець і спробував ще раз усміхнутися.

Вони вийшли на вулицю. Було волого і стискало легені, а можливо, то тільки Іві видалося. З будинку Вертінського злетіли чорним лушпинням ворони. Іва навіть здивувалася.

Галасуючи, гублячи сизо-чорне пір'я, ворони пролетіли над їхніми головами.

— Чорні плакальниці, — сплюнув під ноги незнайомець.

Іві це не сподобалося. У бронзовому передвечірньому світлі він змахував на мужичка-колгоспника, якого хтось жартома одягнув у дорогий костюм. Жартом зараз видавалося саме життя. Не інакше, життя видається тобі жартом: Іві зробилося бридко і сумно. Так, начебто вона знала, чим закінчиться розмова. Незнайомець закурив сигарету, суперлегку, з приємним запахом справжнього тютюну.

— Давайте зайдемо до людського закладу і трохи вип'ємо?

Іва підняла плечі, і це могло означати що завгодно. Отже, вони йшли перламутровим містом, де хмари лягали на дахи попелом вічності. Вона відчула себе затишно, навіть почала збуджуватися, поволі відпускаючи себе у іншу пригоду, як у інший світ. Вона не чіплялася за думку, що попередній настрої згорів, лишивши одне клоччя. В ресторані з якоюсь чудернацькою назвою, в ірисового кольору тінях, незнайомець знову надувся до імпазантної величини, й Іва навіть почала у відповідь на саблезубу його посмішку і сама усміхатися. Дійсно він умів жити круто — червона і чорна ікра, заливна риба, трюфелі і таке інше. Доботно і чинно, напевне, так вечеряли купчики у давніші часи, коли на місці троїцьких бань був ринок, і туди приїздили на верблюдах. Потім стало якось зовсім тихо. І незнайомець зовсім по-дружньому, із запітнілою чаркою водочки сказав їй:

— Ось, Іва, у чому справа. Одному чоловіку, скажімо, моєму босу, потрібні дівчата.

Прошу не перебивати. Дівчата усім, хто не голубий, потрібні. Не думайте, що це якісь псевдохіпівських комун, де всі лигаються, як макаки. Йому треба дівственниці, цнотливі, незаймані тобто, — він перестав говорити, тиша свистіла у вухах, наче він вирік якесь одкровення. Іві видалося, що тисячі нажуханих і лисих буддистів, обкурувшись драпу, барабанять у свої бряцкала під вікнами ресторану.

— Я давно не дівчинка, — пирхнула Іва, і з задоволення хильнула чарку горілки. — Напевне, мама думає інакше... Проте давай далі...

— Ви мене невірно зрозуміли... Вам потрібно знаходити цих дівчат, умовляти чи домовлятися. Звісно, за добрі гроші. Дуже добрі гроші. Він, бачте, має своєрідні смаки...

— Губа не дура, — сказала Іва, і тут у неї по-зрадницькому кольнуло під серцем, так, наче там, зліва, захолола крапелька ртуті. Ну, принаймні їй так видалося. Незнайомець делікатно протер лівий кутик ока.

— Нема проблем, — сказала Іва. — Лишилося знайти голку в сіні і домовитися про платню. Правильно я мислю?

— Ми не образимо, — відповів незнайомець.

У цьому круглому, як чорне сонце, місці ходили ще трамваї, старезні післявоєнні мастодонти, колії різали чорний клапоть землі, безлюдний, як після напалму; вся людність тут збилася в кількох домах підозріло жовтого кольору. Така була Борщагівка колись, а можливо, ніколи такою не була, крізь алкогольний шум у вухах подумала Іва. Місяць осколком нічного феєрверку стирчав у фіолетовому небі. За всю ніч у нового знайомця Іви нічого не виходило. То він лизав Іві клітор, то намагався засунути їй пальця в зад, то мастурбував повислого черв'яка, та ось нарешті збудився, та так, що його кидало, наче старий холодильник, і кінчив їй між ноги. Далі він ще випив, добряче попоїв, заснув, а Іва лежала і дивилася на шматок порцелянового місяця, як сходилися і розходилися в навислому тумані чорні колії, затискуючи місто у петлю, що слабне з кожним роком. Люди в наш час перестали багато думати, стали більше робити, — з цими думками вона і заснула.

Їй снилася і ввижалася дорога, що підіймалася догори під тремтячим, кольору цвілі небом, й Іві хотілося піднятися по тій дорозі, але вона ніяк не могла вирішити, куди ступати: перед самим її обличчям були кришталеві східці, котрі вели до низу, звідки лилася приємна музика. Іва подумала, що так співають райські птахи; але чомусь їй було моторошно і від співу, і від того, що перед нею був вибір — пройтися або спуститися. Вона навіть, як насправді, а не уві сні, розсердилася... Іва прокинулася, ще думаючи про сон; і тут виникла безглузда, здавалося б, непотрібна для неї думка: а дійсно, де знаходиться рай – вгорі чи внизу? чи може, для кожного – свій рай? Іва труснула головою: звідки взятися таким думкам? Іва подивилася на біле полотно світанку. Глухо бабахкали і дзвеніли колії. Їй зробилося лячно і розпачливо, пусто, і вона, не одягаючись, подалася на кухню, загнану під євроремонт, пити каву. Підлога на кухні викладена білими і чорними кахлями, під шахи. На столі стояв апарат для приготування кави. Так, десь на штуки три зелених, вирішила вона про себе. Іва скривила пичку і запитала про себе: що вона тут, в біса, робить? Але наразі усмішка освітила її обличчя. Все складається: чого просиш, завжди буде, але тільки як? Іва сьорбнула запашної французької кави.

* * *

Палуба скрипіла і вила під вітром. Тут, у цих місцях, ріка нагадувала розтоплений свинець; тут не видно, як вона широким горлом ковтає білий пух вітрильників, острови, головне — місто не шипіло шинами, не дряпалося догори. Різнобарвні парасольки билися під теплим вітром, і майору приємно ряботіло в очах. Вітер ворушив лацкани піджака, скрипіли підбори команди, губилися голоси. За баржею, що наче древній шлюп, лежала

черевом на воді біля берега, білими захололеними хвилями піднімався пісок. Пісок білий і чистий, його навозили з-під Ржевська, здається, таке є містечко, — думав майор, — а могли б і з Африки, із Сахари, чому б ні, благо грошей вистачає. Небо блищало чистою синьою порцеляною. Саме так воно повинно і бути, як він і замислив. Життя належить спритним, і від цього нікуди дітися. Щастя і нещастя належать таким, як він. Тут у нього покисліло в роті: а що робити з цією дуркою Ладою. Гм, столична хвойда з претензіями сільської дурки, котра окрім клубу з гармошкою, нічого у житті не бачила. Він знав, що у житті усьому зобов'язаний собі, а не їй, не її батькам, дідам, що походжали довгими коридорами, з запахом паркетної мастики, паперів з доносами. Але пізніше, за годину десь, до майора дійшло, що він вчинив дурне, коли згадав Ладу.

І в каюті за коньяком з лимонами, і на містку, і на палубі, чекаючи на дівчину, пручись з головою у притрушене золотим пилом очікування, він упіймав себе на тому, що думає про дружину з такою гарячністю, що ладен убити її, утопити її, знищити слід її, аби тільки вона виселилась з його натомлених роками мізків. А потім прийшла дівчина. Всі шлюзи відкрилися, і спочатку хлинуло з усіх сторін приємне тепло, заповнюючи лакуни, обезводнені і поруйновані. Майор кинув на дівчину погляд, що скидався на погляд школяра, який сором'язливо нашкодив. Тут же перевів очі на свинцеву рівну воду, і зіниці шкодливо забігали, намагаючись вчепитися бодай за щось. Майор набрав у легені повітря і знову подивився на дівчину. Цього разу він вивчав її. У неї пшеничні вії. Майор подався вперед, і складка на животі перекотилася, боляче шпигонуло у пах. Мабуть, грижа, — подумав майор і подивився у чисті порцелянові, ясні, майже тобі полудневе небо, очі дівчини. Вона високого зросту. З-під куцої спідниці виростали стрункі ноги, трохи підліткові, але вже покриті дорослим жирком. Майор лизнув губи.

І тут у майора поповзла палуба з-під ніг; чи його помчало по палубі, так, що аж закинуло голову, і хмари порцеляновим горохом заторохкотіли лисиною. Відтак він поїхав паркетом свого дому, слухаючи, як з тріском прочиняються двері. Вибіг десятилітній Русланчик і закричав крізь усі зали та кімнати: «мамо, мамо, де мої трусики...» Від цього майора кидонуло в піт, і він гаркнув: «Ладо, чому він так у тебе говорить!» А Лада сиділа на біде і листала глянсований чорно-білий часопис для геїв. Вона була гола і дуже вродлива з незворушним обличчям і алебастровою зачіскою. Лада підняла лице і щось сказала. Що, майор розібрати не зміг, бо слова загули, як у діжі. І його знову потягло блискучим начищеним паркетом повз гавкаючи двері, і ось він втягнув з насолодою у легені густе річкове повітря. І не лише. Дівчина стояла, широко розставивши ноги. Вона повністю роздягнена. Невеликі груди, плаский живіт, м'який випнутий лобок виголений, задок круглий і міцний, як у дорослої жінки, але трохи кутастий, як у незайманих. Майор скотнув слину. Посадив дівчину у крісло, розвів ноги: одну закинув на ліве бильце, другу на праве.

— А зараз розведи губки, — сказав він.

Дівчина слухняно, але опустивши додолу порцелянові очі, делікатно розвела пальчиками сороміцькі губи. Майор поліз у матню, намацав скуйовдженого черв'яка і почав мастурбувати. Потім щось тріснуло у його голові, і майора знову понесло залами та вітальнями, прихожими, кухнями, доки він не побачив ліпленої стелі з крилатими бронзовими херувимчиками, що дзюрили і напинали луки.

Вони, Лада і майор, сиділи за великим червоного дерева круглим столом. Напроти одне одного. Майор у чорній гаптованій сорочці, з комірцем під саме горло, Лада непорушна, зі своєю алебастровою зачіскою, яку, здавалося, ані вітер не зрушить, ані бомбардування

арабами столиці; одягнена в пацанячу майку, що відкривала живіт, і такого ж фасону і крою джинси, з драними колінами.

— Ти виховаєш з нього гоміка, — виразно, майже по-складах проговорив майор.

Лада дивилася у вікно. Потім на телевизор, що затуляв усю стіну. Вона увімкнула телевизор і перевела безпристрасне обличчя на екран.

— Не розумію, чому ти не хочеш, щоб він товаришував з Віктором? Порядна сім'я.

Порядні люди. І скажи, що поганого у тому, що він стане голубим? Відкрий очі: у нього давно до цього йде.

— Блядь, що ти говориш...

— Зараз легше прожити голубим, — сказала Лада таким тоном, наче нагадувала: був висловухим селюком, ним і залишився.

На цьому майора знову понесло. Він тепер лежав під білою стелею лікарні, а санітарка з бородавчастим обличчям, синіми від гігієнічної помади губами витягувала з-під нього судно.

— Де я? — запитав нарешті майор і зрозумів, що не чує свого голосу.

8.

Лейтенант і його напарник перелазили через купу битої цегли. Напарник дряпався через весь цей індастріал зі спритністю навченої циркової мавпи. Лейтенант ледь поспівав за ним.

— Холера, ну, ніяк не дадуть зайнятися ділом, — завів напарник. — Тільки почнеш, а тут якийсь умалишений звалиться, як...ну... словом, на голову...

— Просто мана якась, — спробував пожартувати лейтенант. На горішніх поверхах одноманітних панельок, що нагадували безладне накопичення картонних ящиків, хтось увімкнув музику. Реп.

— Здорово зовсім, — прогугнявив напарник. — Де він окопався?

Крізь пробиту трактором діру, куди пролізла б більша частина Шулявки, вони побачили стіну будинку, обмальовану графіті. Була шоста ранку. Дощ висів хмарою, розмиваючи сміття, сніг і багнюку. Лишався один потрісканий бетон, червона цегла з чорними пугами трави. Спочатку сіріло, але тонка плівка світанку не прорвалася, і скрізь ходили жовті відблиски, пар з розірваних труб та каналізаційних люків, і ще стояв якийсь нудотний та приторний запах спорожнілого міста; напрошувалася абсурдна думка, що ти ніколи більше не почувеш людських голосів.

— Марія там? — швидше сам собі сказав напарник, аніж запитав. Лейтенант подивився на його напівсонне обличчя, з прогнутим і кирпатим носом, і зараз його помічник ще більше нагадав маніяка або кілера-одинака.

— Марі, — поправив його лейтенант, когось намацав очима.

І те, що вони побачили серед вузлів іржавої арматури, гнилих баків, порепаного бетону з дохлими шурами і залишками снігу, дійсно було вражаючим. На високому, під укис зрізаному, як хворий зуб, уступі, на самій верхівці, стояла жінка у джинсовому костюмі, з доладною і міцною фігурою, і сонце, що тільки-но вилізло з-за дахів, запалило червоним вином її волосся. Дійсно вона красива, — так собі вирішив лейтенант, але одна лише думка про Іву, і йому засмоктало під ложечкою, а серце забилося об ребра, дуже швидко.

Він ліниво підняв руку і помахав Марі. Марі побачила і помахала, стрибаючи на огризку стіни.

— Да-а-м, — причмокнув напарник.

— Ага. Розкатав губу, — байдуже сказав лейтенант, деручись купою сміття нагору.

Марі нетерпляче тупцювала на місці. Напарник зупинився, сказав:

— Яка ляля, — він не зводив очей з жінки.

— Ага. Тільки у ній є щось хлоп'яче.

— Може, тому і заводить.

— Ага, — підтвердив лейтенант байдужим і прозорим тоном.

Вони зайшли на протоптаний Марі майданчик. Сонце прорвало хмару дощу, і райдуга стала над районом, упершись краями в обидва кінці міста.

— Загадуйте, загадуйте, загадуйте бажання, — сміялася Марі радісно.

— Пива...

— Пива...

— Остолопи. — Марі витягла серветку, обтерла мокре обличчя. — Наш клієнт там один. Невже нікого іншого не було...

— А у нас все через сраку, — відповів лейтенант. — Ну і де той вольтанутий? Він демонстративно полазив простором очима, з кислотою, теж робленою гримасою на обличчі. Поправивши пістолета, сказав:

— Всі на мітингу. За мера чи за якогось дідька народ бузує.

Відразу за визубом червоною цегляної стіни пролягала залізнична колія; одна рейка вивернута, інша стриміла, як вказівний палець. Лейтенанту зробилося нудно; його почало все дратувати. Він спіймав себе на тому, і подумав, що, напевне, до пекла веде вивернутий розум і тупа прямота. Саме так, ця роздратованість логічно доводила, що треба йти і все тут.

— Не холодно тут, — промовив урочисто помічник, не відриваючись від задниці Марі.

— Он, Семен, дивись, за тією колією, — сказала Марі, стрибаючи з каменя на камінь. Над коліями стояло марево, майже як на автостраді у липні місяці.

— Ну й духотище, — повторив напарник і нарешті відвів погляд від її задниці.

— Атож, — Марі скривила непробивну гримасу канцелярської дамочки і повернула голову, труснувши міддю волосся. — Він, пане заклопотаний, має клепку в голові. Тут лежить теплотраса, навіть кілька. А будинок над ним не отоплюється. От він і влаштувався якраз на першому поверсі... До цього постійно мешкав на шостому чи дев'ятому... Нам головне — швидше його витягти і вшитися звідси, бо я почну блювати...

— Ну чому, чому все на нас, — нив напарник. — Взяли б за барки і виселили.. Або сховали на хер під цегляничкам, якщо йому так подобається жити серед битої цегли...

— А то за гріхи тяжкі. Довго ви справу плутаєте, — сказала Марі, і, розставивши руки, скочила і пішла по колії. І лейтенант вкотре подумав, яка вона гарна. Дійсно гарна, з нудьгою подумав він, намагаючись не згадувати Іву.

— Ага, — тільки того і сказав.

— Але взагалі це дивний тип, — сказала Марі, швендяючи по колії. Вона зупинилася, балансує руками і плечима. Очі у неї похолодніли якимось, підмітив лейтенант, і нічим зараз не відрізнялися від неба. — Про нього взагалі говорять чудернацькі речі.

Лейтенант насторожився більше, зимова паморозь пішла шкірою: коли про людину багато говорять на вулиці, то це вартє уваги, хоча б тому, що вулиця багато знає.

— Гаряче, — весело крикнув він, ущипнув за стегно Марі і прожогом, прискоком побіг до під'їзду дев'ятиповерхової панельки.

Коли вони знайшли його на шостому поверсі, то запал у лейтенант раптово згас; все його нутро зробилось якимось порожнім і самому огидним. Напевне, те ж саме відчували Марі і напарник. Було так, як хтось взяв і висмикнув когось другого з тебе, а той перший, недолугий лишився в тобі. Вони, всі троє, побачили невисокого, міцно збитого чоловіка, роздягненого до пояса. Здається, на лівому лікті вгадувалося щось подібне на тату якоря, наче хто видряпав дитячою рукою. Обличчя у чоловіка знеможене, худе, колись кругле, воно лякало запалими щоками. Щось здавило боляче діафрагму, коли лейтенант побачив його очі — сірі, наче прочищена дощова вода. І він зрозумів, що ця людина, яка сиділа у турецькій позі, і похитувалася у зрозумілій тільки собі такт, наділена великою силою і волею. На людях лейтенант знався.

— І не думайте говорити в собі: «Ми маємо отця Авраама». Кажу бо я вам, що Бог може піднести дітей Авраамові з цього каміння! — виголосив чоловік таким голосом, що Марі відступилася, притиснувши руку до грудей, а лейтенанту у горлі застрягло.

— Покайтеся! — чоловік підняв догори вказівного пальця, не дивлячись на трійцю, а утупився кудись, що тим було лячно глянути. Притримуючи лівою рукою кобуру, праву тримаючи витягнутою, ніби намагаючись пальцями намацати невидимий предмет, лейтенант обійшов чоловіка ззаду, підступив до розламаного підвіконня і невідомо для чого заглянув у вікно; те, що він побачив, обдало його холодним потом. Він ляснув, як пес, зубами. Погляд упав в чорне провалля двору. Зараз він дивився вниз з велетенської висоти: люди хвилями мурах підкочували і відкочували, розсипаючись тоненькими павутинками вулиць; десь далі він побачив, як земля, краї її, загинається, наче метал від великого жару, і сяйво вицвілого кольору обіймає краї землі, міста, взагалі всього, навіть його нутроці, нутроці Марі та напарника. Лейтенант шпарко перевів погляд на незнайомця, вірніше, на його спину, і побачив, що той одними очима листає велетенський дорожній атлас, що висів у повітрі.

— Тю, та він обдовбаний, — сказав напарник, побрязкуючи у себе перед носом наручниками.

— Тихо. Заткнись, — прохрипів лейтенант, не почавши зі звичного «ага». На стіні, напроти чоловіка, вони, всі троє, побачили дві людських п'ятірні, розліновані двома лініями. Лейтенант запитально глянув на чоловіка. І той нарешті повернув до нього голову, блиснув ясними сірими очима, з тріщинкою сталі, і усміхнувся.

— Урозумів? — сказав чоловік. — Урозумів, що людина відрізняється від мавпи не умінням мислити і розумно переставляти речі, а тим, що вона уміє вірити.

— Так, — сказав лейтенант і запахнув стечкіна до кобури.

* * *

Ліза зробила губи дудочкою. Вона ще не прокинулася. Була перша година. Ліза сонно переставляла блискучі баночки з часм. Ні, фе-е-е, жасминовий вона зроду не питиме. Бергамот смердить, особливо зранку. Ось так, малиновий, з ніжним запахом і кольором. Ліза навіть пам'ятала і переписала на дівіді рекламний ролик: сонячний пляж, ніжне небо, ніжні хмари, дівчина під пальмою в бікіні, п'є і говорить: «Райська насолода». Ліза потягнулася, далеко закидаючи руки і якомога більше прогинаючи спину. Але ні, краще

ананасовий. Це так сексуально. Ліза поляпала босими ногами в залу. Увімкнула телевізор. Всього кілька секунд стояла перед телевізором. Повернулася. Звідси було видно екран. На екрані тубільці з яскравими фіолетовими губами пускалися кружка. Це Лізу розсмішило. Ліза труснула голими грудьми. І щасливо усміхнулася на залите сонцем вікно. Оболонські Липки нагадували набережну якогось середземноморського містечка. На вистачало кудлатих пальм. Але як все здорово складається.

Ліза з великою чашкою чаю повернулася до спальні. Поставила чашку на журнальний столик, де примостився кирпатий африканський божок з ріжками, мініатюрний симпатяга Будда, і дев'ять слоників з білої кістки, що тримали один одного за хвости. Ліза усміхнулася, відставила попку і чмокнула повітря у бік слоників. Все добре закінчилося. Звісно, аби не Іва, але вона кривляка. Правда, вона б і досі ходила незайманою, доки якийсь прищавий недоносок під кислотним кайфом не засадив би їй у нічному клубі, зачинившись у туалеті. Фі, це непристойно, некультурно і ще щось там. Вона ж з пристойної сім'ї. Навіть тяжко уявити, у голові не вкладається, що це може коштувати цілих п'ять штук зелених. А скільки отримала Іва? Вона ж таки отримала. Але вона не тримала незайманість до вісімнадцяти. О, світ дійсно чарівний. Але ось цифра «вісімнадцять» нагнала на чистого лобика Лізи хмаринку. Ліза швидко затріпотіла золотистими віями, відкриваючи і закриваючи порцелянову синь очей. Цілих п'ять штук. І це відбулося так вишукано. Паскудство одне: треба мовчати, нікому нічого. Але це того варте, варте, варте. Груді у Лізи заходили від беззвучного сміху. Вона стягнула трусики, кинула через плече. Прийняти ванну, запашну ванну. У ванні з синіми смішними дельфінами на кахлі, вона поставила ароматних свічок, цілих десять штук, увесь річний запас, насипала піни, ароматних солей і відкотилася у світ, тільки їй знайомий. Ліза пила совіньон і без угаву цокотіла по мобільнику, і взагалі була вся така. Аби її бачили подружки. Ні, що тут цікавого, у ванній. А от би в клубі, на вечірці, в шикарній сукні чи шмотках. У ванні вона пролежала рівно до п'ятої ранку. До клубу йти рано. Ларік обіцявся прийти на шосту. Напевне, вона йому дасть. Як він здивується, коли там нічого не буде, що там буде вільно, і що там не те, що він очікував. Хоча йому, за великим рахунком, напевне, все одно. Ха, Ліза уявила його плейбойське, оливкового кольору обличчя, з акуратними бачками, і наївні, карі, теплого кольору очі. Телятко, да, телятко. Ні, ось що вона зробить: вона запізниться. За поворотом є шикарна кав'ярня, з велетенською вітриною на набережну. Вікно випукле, витягується на терасу. Кажуть, на літо її демонтують, а потім знову ставлять. Це треба терміново перевірити. Там вона в самотності, під теплим вітром мрій, вип'є коньячку, з'їсть тістечко, вип'є каву. І рівно на півгодини запізниться. На вулицях паскудно, сумно і сиво. Сніг зійшов, а крига на Дніпрі давно розтанула. І здається, що у воду хтось налив олії. Фе, як противно.

Взагалі немає критеріїв, по яких визначається глупота: сьогодні це погано, завтра пре у всі діри, і ви — на вершині світу. Кав'ярня на Оболонському проспекті колись давно була дешевою забігайлівкою. Потім, власне, навіть тоді, коли її перешили під дерево, убили віруси, замінили і помножили туалети, знищили освіжаючими препаратами запахи — ця будівля так і лишилася гадючником. І звідки було про такі нюанси знати Лізі, першокурсниці, студентці інституту культури. Отож вона вийшла на мокрий від снігу асфальт. Літак, невидимий, як комета прищестя, загудів низьким звуком у хмарах. Ліза підняла голову і усміхнулася. Разом з нею піднялося до десятка голів. Навіть дві — незворушних, подібних на пупсів негрів. Ліза подивилася на них і мило усміхнулася. Тому, що світ лежав перед нею милий і ясний, як вимите у неділю вікно на кухні.

Повз вітрину бутіка вона пройшла з замираючим серцем: рожеві майки, трусики, джинси різних кольорів. Добрий день, літо! Так, добрий день, літо! Потім вона сиділа і смоктала модний коктейль, гідкий на смак, але солодкий, і від нього не нудило. Спочатку вона дивилася у вітрину на білі гірки хмар, що плвли над свинцевим потоком води; на людей у яскравому одязі, нікчемних і маленьких на сірому бруці. І їй стало їх шкода; після другого коктейлю їй взагалі треба було обійняти і поцілувати весь світ. Не усім так ось таланить, як їй. Між столиками ходив чоловік, одягнений у клоуна, з папугою на плечі. Папуга був справжній, а от клоун навряд чи, подумала Ліза. Клоун з папугою роздавали папірці. І тут вона, очі в очі, зустрілася з Климом. Він жив недалеко, навчалися в одній школі, вона навіть пам'ятала його кімнату, з червоними плюшевими кріслами і безліччю м'яких іграшок. Ліза замахала рукою, але чомусь підійшов клоун. Тільки тоді, коли вона взяла папірця, і нічого там не побачила, прикусивши від досади губку, Ліза помітила вертку білявку, мініатюрного зросту, з ляльковим обличчям і зеленими бровами. Ліза помахала рукою. Нарешті Клим відповів.

Це був клуб під пальмами; чудернацький, з багатьма столиками, і видавалося, що все, що тут знаходилося, — столики, кельнерки, чуваки і чувихи, — бовталосся у великому колодязі, а вгорі, особливо вночі, якщо підняти голову, переливалося ультрафіолетове світло. Клуб був дорогим і вишуканим, якщо так можна сказати, тому Ліза мріяла побувати тут. Клим мав своїх знайомих: кілька пушерів, що продавали кокс без анальгіну, траву не менш, як маньчжурку, а не смердючий миколаївський чи первомайський драп. Але Лізу цікавили голубі та рожеві пігулки, котрі ковтали не криючись, під галогенне світло, під шаманські викрики діджея. І тоді, в той день, коли вони потрапили сюди, на початку блідого березня, переступивши поріг, разом з Климом і Масяньою, подружкою Клима, Ліза несподівано відчула, як на неї хвиля за хвилию накочується страх, наче тебе відірвало від землі, а предмети, доволі незвичні, набрали грізного і банального вигляду. Ліза похитнулася: у неї зашуміло в голові.

Але вона побачила монументальну, у блискучому шкіряному піджаку постать діджея, і Клим в ту ж хвилину впевнено підштовхнув її у спину. Ліза навіть ображено повернула обличчя, але Масяня вже тягла її за руку. Через півгодини вони ковтали амфетамін і нюхали кокс. Лізу спочатку знудило, таким от яскравим зробився для неї світ. Але потім вона почала танцювати. Шак, Шак, Шак: вона бачить себе на блискучому лімузині в оточенні прихильників, дівчат і хлопців. І скрізь яскравими мазками невидимого художника накидане літо. Сині скелі Середземномор'я, і сам Бред Піт зустрічає її біля палацу... Або на гоночному червоному, майже кривавого кольору, авто: вона говорить до Бреда Піта: «Милый, я думала, що ти занудний». Або: «Господи, до чого ти зануда, аби знала, то...» Або: «Заради цього дня я готова в сраку самого чорта поцілувати...» Ха-ха-ха. Тричі «ха», чітко і виразно. А вітер б'є волоссям об обличчя, сонце кварцом тріщить у лагуні. Саме так воно і буде, фе, навіть краще; це ж правда, що наші фантазії не відповідають дійсності, то чому б і не навпаки — нехай перебільшують... І тут вона очухалася в туалеті, над унітазом.

Клим говорить: «Мать, шо з тобою!» Вона блювала, а Клим знімав ззаду трусики. Масяня хихикала і курила у кутку. Ліза спробувала вирватися, але Клим боляче притиснув її. Лізі не те, щоб це не сподобалося, але цей вилизаний придурок аж ніяк не входив у її плани. Нарешті у нього вийшло, і Ліза почала допомагати, вдало підкручуючи задком. Масяня обіперлася об унітаз, сіла на задницю і розставила ноги. «Давай, подруга, полижи мою

кицьку». Ліза заткнулася туди головою. І тут сталося те, на що ніхто не чекав: у неї випав рулончик з грошима. Ніхто, здавалося, не звернув на це уваги.

Вони мчали в авто, Кліма, здається, авто. Клим ніжно обіймав Лізу, і зараз, після чергової дози коксу, він їй видавався навіть кращим за Бреда Піта. Ліза розстібнула йому штани і намацала член губами. Масяня полізла їй в труси, дурнувато хихикаючи. Клим нічого не бачив. Коли вони вийшли на міст, то стояла глупа і холодна ніч. Клим блював у Дніпро, а Масяня сміялася. Потім несподівано вдарила Лізу пляшкою з-під шампанського. Масяня цілила в голову, але попала в плече.

— Тупа корова, облиш мого пацана!

Клим розвів їх, і відтак Ліза вже сиділа у себе на софі, а Клим з Масяньою навіжено трахалися. Масяня стояла гола і раком. Несподівано для себе Лізі зробилося сумно. Світ зробився злим. Вона покурила косячка і від'їхала. Більше вона ніколи не прокидалася, хіба що її душа бачила, як Масяня тримає її ноги, а Клим, замітник Бреда Піта, затягує на її ший шнур від французької праски. Ліза збирала на праску цілий місяць.

* * *

Чолов'яга сидів непорушно. Потім таки подивився на лейтенанта і запитав:

— Що треба?

Вони не встигли відповісти. У Марі задзвонив телефон. Вона покривилася, але продовжувала дивитися на чоловіка, потім винувато перевела погляд на лейтенанта.

— Семене, у нас убивство.

Лейтенант подивився на чоловіка.

— Ага. Починається, — сказав він.

— Давно почалося, — сказав чоловік і підняв пальця. — Він не піде, доки не вирішить всього.

Чомусь лейтенанту стало сумно, і все пропало: думки, що з шумом вітру вилітали з його вушних раковин, почуття, які спочатку захлеснули горло, події, що купують зайців стрибали одна через одну. А лишився один цей чоловік серед купи сміття, розвернутих труб, обідраних стін. Чому таке паскудство стається якраз тоді, коли у твоєму житті з'являється жінка, і ти помічаєш якісь дрібниці: діряві шкарпетки, невипрані труси, діряві зуби, — подумав лейтенант. А тут все просто, наче терпугом злизало.

— Що він верзе? — сказав напарник, рибним поглядом бігаючи кімнатою, заваленою дрантям.

— Збирайся, напарнику. Візьми цього мужика у відділок. А ми з Марі на мокруху, — лейтенант перевіряв стечкіна. — Давай, мужик, давай підіймайся. Потім поговоримо. Знову до напарника: — Візьми йому щось пожерти, і чвертку. І гляди, щоб без самодіяльності.

— Ну ти даєш. Краще його бери на мокруху, а я посиджу в камері за чверткою.

— Давай... Давай... — якимось вицвіло повторив лейтенант.

Марі приснула зі сміху. Сонце якраз посипало круглими кульками мініатюрних помаранчів. Вона таки дійсно гарна, але у мене не стоїть на неї, хоч що утні, вкотре за день прийшло на думку лейтенанту. Іва, Іва, ти розбиваєш мені серце. Бля, що за думки, чому таке лізе в голову. Собака інтуїція пропекла нутроці і боляче стиснулася мошонка.

— Вставай, — сказав напарник до чоловіка, але той вже збирав свій нехитрий скарб у целулоїдну торбу.

Потім лейтенант і Марі сиділи у «Мазді», і періщив дощ. Спочатку дощ цідив, а потім полився.

— Більше подібний на літній, — сказала Марі.

— Ага, — лейтенант пошукав сигарети, але не знайшов.

— Ти можеш мені відповісти на запитання: чому тебе кличуть хитросраким чуркою?

— Тому що я розумний. А так батько у мене був українцем, а мати грекинею з Нікополя, потомствена козачка. Що за дурниці! — він наче прокинувся. — Ти краще скажи, чому так паскудно на душі.

— Це особисте, — сказала Марі. — Рушай.

— Ага, — сказав лейтенант.

«Мазда» стояла під перламутровою стіною дощу перед широкою вітриною кав'ярні. У цьому було щось штучне. Обидва, лейтенант і Марі, дивилися на широкий екран телевізора, де бігли люди, розквітали грибами вибухи. Пара обскубаних пальм наганяла на обох звірину нудьгу.

— Ти помітив, що останнім часом показують одне й те ж? — спитала Марі.

— Ага. Я було подумав, що це тільки зі мною. А ще затемнення, — лейтенант порився у кишнях шкірянки і дістав чупа-чупс.

— Так. Це не до добра. Сьогодні я дивилася всю ніч передачу про убивство царської сім'ї.

— Ну і що? Цар-то з його виводком — не наш. Наскільки я знаю, то накапостив він порядно, — лейтенант скривився і з хрускотом розкусив чупа-чупс.

— От і я думаю: чи багато в тому хорошого чи поганого. Противно і жалісливо було на це дивитися. Мені просто не хотілося спати, от я і дивилася, — Марі не відривалася від вітрини.

— Це жіноче. Він пролив ріки крові, тому і логічний кінець, — лейтенант дістав сигарету.

— Щось у мене ці два дні одні релігійно-містично-історичні прибабахи.

— Поїхали. Червоний, — сказала Марі.

У кімнаті стояв затишок, і запах такий, який буває у дівчат від вісімнадцяти до двадцяти, з тонкою печаткою інфантильності, хоча хазяйка вже повністю провадила доросле життя.

Лейтенант дивився на гарну, з плавними вигинами, спину Марі, на її впевнені рухи криміналіста, і наразі розумів, чому у нього нічого з неї не виходить — надто розумна. Потім він несподівано, з якоюсь тугою, коли тобі не хочеться повертатися до побаченого, згадав шматок дороги: його переходила Іва, а вони стояли з Марі і намагалися намацати рацією зв'язок. А тоді він підняв голову і побачив її, з сонцем на маківці волосся. Він просто не захотів її окликнути, і йому від цього зробилося боляче, там, під серцем, а вона йшла тим боком вулиці, з сонцем у волоссі. І от зараз він чомусь думав не про справу, а про сонце у волоссі Марі на огризку стіни, про мідь волосся Іви. Але потім у нього прояснилося, але прояснилося так, наче тобі відтяли ногу чи руку, і ти ще відчуваєш біль, а на місці кінцівки бачиш пустоту. Йшла вона якось незвично, трохи мужикувато, чи що, але тепер він зрозумів — вона чогось боялася. І він почав нишпорити кімнатою.

Пройшовся шафками: светри, сорочки, рівно складені, ще тримали запах хазяйки. У письмовому столі купа олівців, на комп'ютері примостився рожевий ведмедик з чорними очима. На корпус комп'ютера наклеєні папірці. І ту він знайшов те, від чого занило серце — телефон. І номер невідомого мобільного, але там стояло чітке і рідке ім'я — Іва.

Лейтенант акуратно зірвав папірця і сунув до портмоне. Під ногами валявся рюкзак з

вивернутими нутрощами. Кілька зошитів, один яскравий, з папугами і квітами: таким дівчата звиряють свої потаємні думки. Лейтенант полистав, але нічого особливого не знайшов, окрім звичного для цього часу: будуть гроші і буде щастя, він на мене дивився сьогодні. Потім таки нарешті відступило й ім'я Іви. На це лейтенант подивився спокійніше.

— Я схожу до сусідів. Будинок не з бідних, і не може бути, щоби ніхто нічого не бачив, — сказав він.

Марі обдивлялася тіло. Виходячи, лейтенант подумав, що він навіть не звернув уваги на труп. Проміжна ланка, просікло чисто професійно. Так воно і є. І він подзвонив у двері напроти. Двері відкрив мужичок з низьким похмурим лобом, гладким, наче більярдна куля, і синіми волошковими очима. Чоловік розуміючи кивнув головою і сказав:

— Ви з міліції.

— Саме так. Ви здогадливий. Можна пройти, — відповів лейтенант.

— Зрозуміло, тільки не розлякайте моїх пернатих, — і попросив його рукою увійти.

Затхлий холостяцький запах. І багато птахів. Вони висіли бутонами на гілках, в клітках і ні, інші, що побільше, не літали і важно проходжувалися засраними килимами. Папуги не менше п'яти видів. Все це тріщало, пищало і здіймало такий шум, що можна було оглухнути. Але тільки-но вони почули звук, клацання пальців чоловіка, враз вмовкли.

— Христос любив птахів, квіти і дітей, — сказав чоловік.

— Ага.

— Проходьте на кухню. У мене є настоянка. Якраз на таку погоду, — продовжував повсякденним тоном чоловік.

Тиша тривожно, наче велетенські насуплені брови, нависла над їхніми головами.

Лейтенант пошукав причину поглядом, але не знайшов. Чоловік повів його на кухню і пернаті поштиво розступалися перед ними. Лейтенант сів на дзигля, не запитуючись. І тріск, шум, гам підірвали густий кисіль тиші.

— Ось так, — важно сказав птахолов.

— Ага.

— Ось так. Вони все чують і бачать. Барометр, живий барометр, що реагує в мільйон разів сильніше усіх ехолокаторів — сказав чоловік, представився: — Олексій Панкратович.

— Тоді скажіть, пане, ви нічого дивного не бачили, не чули цієї ночі?

— Птахи замовкли. Потім почали вовтузитися.

— Ясно. Прийшли чужі, — сказав лейтенант.

— Я бачив їх. Часи такі, розумієте? Хлопець і дівчина. Хлопець заслинявлений хлющ.

Дівчина маленька така, зі щурячими рисами обличчя. І наша красуня Ліза. Потім за годину вони вийшли. І досить довго було тихо, тобто птахи заспокоїлися. Говорили по-своєму. Не мовчали, а по-своєму там... Потім знову зробилося тихо. І я у вічко побачив дівчину. Дуже вродливу. Ця зайшла і за якихось п'ять хвилин вийшла, вірніше, вискочила прожогом...

— Можете упізнати?

— Кого саме? Власне, усіх можу. Нічого хорошого. Птахи мовчали — погані люди.

Лейтенант кахикнув. Птахолов усміхнувся.

— На вас я дав знак, щоб вони вам не заважали. До цього, розумієте, треба звикнути. Але ось що... Перед вашим приїздом, в самий раз, ця вродлива дівчина приходила знову... Ми на клітці зустрілися. І вона говорила по-телефону. Побачила мене, побіліла. І тоді я зрозумів, що справді у квартирі напроти щось таки скоїлося.

— Вона, ця дівчина, не називала якихось імен...

— Імен? — лоб чоловіка потріскався, як стара більярдна куля. — Так. Було одне. Дивне... Дайте згадаю... На дерево схоже, красиве таке... Аби у мене була донька, то я б назвав її саме так, цю дівчину.... Ось, є... Іва.

— Ви не помиляєтесь?

— Дуже рідко. Останньою моя помилка була дружина, — чоловік нарешті згадав, що хотів пригостити гостя настоянкою. Лейтенант відчув у цьому конкретну необхідність. Ось так, саме так.

Нарешті він подивився на покійну. Вродлива, як клонована, такі по Хрещатику швендяють своїми ніжками, вимірюючи кубометри, кілометри до уявного щастя. Марі сиділа у кріслі і курила.

— У тебе щось є?

— Пропуски у нічний клуб «Роллі».

— Ясно. У мене теж щось є: приходило з покійною ще двоє. Десь приблизно її віку. За годину вони вийшли. Але потім прийшла дівчина. Та вийшла за хвилин п'ять. Але саме цікаве, вона сьогодні повернулася, так сказав сусід, — лейтенант пошукав сигарету.

— Може, сусід помилився? — сказала Марі і простягнула йому пачку з сигаретами.

— Ні.

— Ні? Звідки у тебе така прозорливість?

— Тому що я теж її бачив, коли вона переходила дорогу біля будинку. Здається, бачив, як виходила з під'їзду, — сказав лейтенант.

— Щось...

— Я її знаю... Навіть добре знаю... Ось треба пробити цей телефон... — і він подивився благально на Марі. І тут у неї забринькала мобілка, не рація, а мобілка, і лейтенант знову глянув на неї благальним поглядом.

— Алло. Що, найшлася ще одна рука? Ха. І дві ноги з тулубом, і голова? Чудово...

— Ага. Зрозуміло. У нас ще один жмур, і цього разу цей покійник — синаш нашого майора. Пора погомоніти з його коханцем. Я не збираюся пертися на цей глухар, — загарчав лейтенант.

Внизу розтопленим брудним свинцем повзла автострада, ще нижче лежали килимом вогні передмістя, і він думав: а чому в нас все так виходить, що там ось теж живуть люди, і вони тягнуть своє життя, як собака з перебитим хребтом. Нічого особливого, світ множить на наших стражданнях, інакше не може бути. Вогні передмістя запльовувалися десь у ярах. Лейтенант думав, що душа у нього облупилася і перестала заживати відтоді, коли його покинула дружина, з білим алебастровим обличчям, таким білим, що страшно було подумати. І тут лейтенанта сіпнуло: холера, така ж шкіра у покійниці майора. Марі поклатла руку на його плече. Лейтенант повільно повернув голову до неї, блиснувши проти пливуна автостради воловим оком.

— Поїхали, — сказала Марі, і він натиснув на газ, щоб не чути жіночого базікання, краще слухати, як від швидкості рветься двигун. Але біля метро він різко загальмував, кислим поглядом побитого пса подивився на Марі.

— Слухай, їдь туди сама. А я на таксі або метро у спецуправу, — сказав він, відкрив дверцята і напевне знав, що Марі дивиться йому у спину і не думає рушати. Він таки обернувся, наткнувся на двоє блискучих очей, з безкінечною печаллю, яку, напевне, у жінки можуть вичитати убивці і ті, котрі працюють поруч зі смертю. Лейтенант махнув рукою, усміхнувся. І подумав, що у неї рівні, крупні, саме крупні, а не великі зуби. Але цього разу він таки надовго затримав у собі думку про Марі. Кілька хвилин він ловив

таксі. Пішов сніг. Під ліхтарем зібралися купи тіней, і ворушилися настільки матеріально, що лейтенант струснув головою. Таксі не було, і він спустився до метро. Кольору розбавленого слиною тютюну стійбище, ось чим для нього видалося зараз метро. Лейтенант подумав повернути, але настрої потоком тягнув його вниз. У вагоні під рипіння лавок, скла, внюхуючись у дивні запахи, вивітрілі й ні, він почав спостерігати за дівчиною. Ось ця б тобі підійшла, подумав лейтенант, але їй чотирнадцять років. Дитяча зачіска, довгі ноги стриміли з-під чорної плісированої спідниці. Вона діставала з пакетика урюк, відкушувала по шматочку і їла. Руки у неї подряпані, видно, що дівчина не перестав бавитися зі своїм котом. Або кицькою, — хмикнув про себе лейтенант. Скоро ти дійсно будеш задивлятися на таких. Від цієї перетрушеною попелом і тальком банальності він засміявся і хилитнув головою. Він вже був обернув голову, як підняв її так, що затріщали шийні хребці. Лейтенант дійсно побачив його.

Власне, це був той чоловік, про якого розповідав малий вуркаган, потім Іва, головне, про нього говорила Іва. І це основне. Він просто знав, що давно, наче з самого народження, знає і шукає цього чоловіка. Але і це не виявилось для нього головним. Головним було те, що він бачив його обличчя, і він запам'ятає це обличчя назавжди. Але за цим прийшла душе швидка, як вагон, що злетів з рейок, і прозора думка: там нема чого запам'ятовувати. Очі у нього зробилися вузькими і тонкими, замацали простір, вишукуючи шпаринку, прищ на обличчі чоловіка. Але не було, за що вчепитися. Широке обличчя, з різкими вольовими лініями, широка щелепа, чистий лоб, який не видавав нічого про інтелект чи про його відсутність. Саме так: там лежала загадка, від якої віяло дикими і древніми пісками; ордища чужих почуттів і думок пролетіли із вжиканням металевих ос біля вуха. Лейтенант без страху, як і всі менти, подивився в очі чоловіка. Нормальні очі, от колір визначити тяжко, саме тяжко, і то, напевне, винувате це гівняне світло.

У незнайомця не заворушився жоден м'яз. Тут лейтенанта струснуло, наче током. Чоловік усміхнувся йому на всі тридцять два білих і здорових зуби. На цьому лейтенант знався. Костюм на ньому дорогий, той, хто носить його, ніколи у метро не їздить. На пальці перстень з каменем, напевне, коштовним; вірніше, камінь складався з двох половинок. Однієї червоної, другої синьої. Лейтенант ще хотів вловити щось незвичне у цій посмішці, але, на подив, так нічого й не знайшов. І тільки він наважився діяти, як двері розчахнулися, і чоловік, наче у привітальному жесті, з натяком на прощання, підняв руку і вийшов на зупинці. Там, де він стояв, лейтенант на стіні побачив дві сині смуги. Лейтенант проїхав ще одну зупинку. Ця найкоротша. І тут він послухався. Саме так: він послухався чийогось позову, чи крику, чи наказу. Двері вже майже зачинялися, коли він рвонувся з місця, проскочив у щілину.

Він пішов пероном між колонами. Серце билось об ребра, сині тіні лягали від колон. Порожній перон. Він вже збирався подивитися назву зупинки. Як почув гуркіт, наче хтось висадив у повітря весь метрополітен. Потім картинку підмінили. Чорно-білий варіант. Білий пучок іскор, ніби хтось запалив воднораз тисячі петард. Цей пук вогню рухався поперед електровоза. Електровоз повз у густій тютюновій мелясі метрополітену. З'явилися перші вагони. Лейтенант навіть не міг уявити собі, що може трапитися. Нічого не існувало, і пізніше він зрозумів, що цього треба було очікувати. Ще не все відбулося. Електропотяг зупинився, але лейтенант не переводив подиху. Вагони відкрилися, вірніше, один. І звідти повалили люди. Їх було мало, але лейтенант упіймав поглядом того, кого, здавалося, шукав. Це був кульгавий і кривоногий карлик, з довгими руками і непомірно широкими стопами. У ньому він упізнав колишнього пушера Цапу. Цапа швиденько

шкуютильгав упродовж колон, обхопивши руками торбу. Лейтенант рушив йому назустріч. Цапа, здавалося, нічого не помічав і швидив у бік міліціонера. Він знав цього фрукта як небезпечного і шкідливого, той знюхався з вуличними бандами, потім проліз у середній бізнес, а далі — щез, одружившись на огрядній сутенерші Клаві, нині в миру Клавдії Олексіївни. Проте лейтенант з усього маху всмалив його у підборіддя, перевернув, як велику бридку комаху, на живіт, і заклацнув наручники за спиною.

* * *

Марі схилилася над трупом під білим світлом від ліхтариків. Труп задубів і був безруким, як і очікувалося. Кошлаті груди плейбоя забльовані. Вона повернула голову і побачила, що напарник дивиться на її сідниці.

— Асфіксія, — сказала вона. — У власній блювотині. Швидше за все, його довго накачували наркотиками. Запалилася рана, потім переросла у гангрену. Його викрали, але для чого — він нам ніколи не розкаже. Бідолаха, перемучився...

Тут усі собаки, що у передмісті, особливо вночі, ніколи не затихають, углохли всі разом. Всі присутні, як один, повернулися: рожевий млинець передмістя лежав внизу. Марєво заступав чорний силует бетонної плити. І вони побачили його, з широкими могутніми плечима, розкинутими крилами. Чоловік сидів навпочіпки, а навколо нього наче хтось перефарбував повітря у колір цвілого хліба, тільки гладко. Чоловік сидів нерухомо, звисивши руки. Коли його обличчя торкнувся білий пучок світла, він не поворухнувся, а обличчя не змінило виразу. Напарник потягнувся до пістолета, але облишив. Крило плеча чоловіка піднялося, рука чорною стрілою витягнулася у напрямку сходу. Проїшло не більше хвилини. Коли Марі і напарник подивилися, здавалося, лише встигнули зморгнути, то наткнулися поглядами на порожній уступ бетонної плити.

— Що це? Що, в хріна, з нами усіма діється! — закричав напарник.

— Схоже, він на щось показував... Здається, туди — на схід, — спокійно сказала Марі і посвітила ліхтариком на бетоновану доріжку. — Ходімо, любий, глянемо...

— Виклич підмогу. Мені все це не подобається, — прохрипів напарник.

— Така у тебе, любий, робота, — і Марі рушила у темряву.

Собаки задзяволили у дзвінку тишу; застукала електричка, напарник підстрибнув на місці, а коли обернувся, то Марі вже зникла в кущих хащах глоду, терену, тільки чутно було, як віддаляються її кроки. Напарник смикнув плечима, освітив труп ліхтариком. Нагнувся і побачив на шії посиніли попруги.

— Ого. Так тебе задушили, і здається власним ланцюжком, сонечко моє потухле, — бадьорим голосом сказав він і притьма побіг за Марі.

* * *

Ультрафіолетом екрану комета тягнула красивий, з усього спектра, хвіст. Лінда не любила траву. Трава убивала розум. Але коли вони зустрічалися з Івою, то було тільки пиво і трава. Потім, обдовбавшись, вони довго мовчали, втикаючи у телевизор. Хвостата комета щезла, і екран розквітнув бутонами вибухів. Іва стягнула майку, і Лінда жадібно подивилася на красиві тугі груди. Так, трава убивала розум. У неї є щось чоловіче, а трава

убиває розум, і всі чоловіки цінують розум і свій слизький, посинілий член. Більше нічого. Лінда потягнула ще раз, передала люльку, намагаючись не дивитися на кремові, з червоними сосками, груди Іви. Хвиля люті, гаряча і противна, накрила її, відкотила, і вона розляглася на кріслі.

— Коли він востаннє озивався? — сказала вона сонним і байдужим голосом.

— Тижнів два тому. А нашого шефа я не бачила... — Іва заробила значущий вираз на обличчі.

Порожню баржу хилитало на воді; вони лежали і вслухалися, як вітер б'ється за бортами, наче жива істота.

— Наче жива істота, — замріяно сказала Лінда і виставила своє пузко. Пузко в неї було кругленьке, як у пупса, майже як у малюка карапуза, і вона про це знала. Іва лишалася незворушною. Вона нудьгуюче потягнулася. Їй закортіло пройтися. Вона встала і накинула на голе тіло куртку. Час зустрічі давно пройшов, але окрім порожньої баржі, заваленої всіляким мотлохом та сексуально стурбованої Лінди тут нікого не було.

— Піду випущу звіра, — сказала Іва.

— Чого? — Лінда сховала животик.

— Посрать піду, — крикнула Іва.

— Ти можеш не кричати! — Лінда надула губки, а може і справді гримаси образи лягли на неї неблаганними тінями катастрофи.

— Ні. Мене дістало. Все дістало. Три партії зірвалося. Мене пасуть менти, — Іва сіла, склала руки на колінах і почала вивчати себе у велетенське дзеркало напроти. Лінда під тридцятиградусним кутом теж спостерігала за нею, лежачи, з безпосередньою зміною посмішкою на грані захоплення. Їй, видно, справді хотілося.

— Слухай, перестань дивитися так на мене. Я люблю мужиків. Зрозуміла? Мама двох дітей, блядь, — зле прошипіла Іва, звелася на рівні ноги і вийшла на палубу. На палубі волого, і вітер ганяв кілька поліетиленових кульків. Попереду лежала ніч, позаду світилося вікно. Навіть немає охоронників. Значить, справи кепські, принаймні мої, так вирішила Іва. Їй не хотілося повертатися у широку каюту, де розляглася Лінда. Вона не любила цю маленьку сучку телеведучу. Але треба віддати належне: ця ялова має чіпкі, як у морського молюска, лапки. Вона умудрялася давати майору, тягати для нього дівчат, отримувати за це бабки. Вона нічого не втратить. Так, нічого. Вони там всі такі, наче хто наклонував їх. Але ось паскудна нитка, інтрижка, весело прошила її всю: зараз все закінчилося, і я повернуся до нормального життя, до Семена, і ніхто, напевне, не знатиме. Останнє висіло у повітрі гумовим запитанням. Риторика світу: тисяча інтриг у людини, а ти спробуй витягнути потрібну нитку. Спочатку цьому майору, рятувнику батьківщини, потім ще комусь, потрібні були молоді дівчатка, незаймані. Потім пішли ще молодші. А далі — го-го, — вона зайшла і застала, як він поїдає їхнє гівно. Та не одна зайшла, а з його прекрасною дружиною. І кому знаття, що вони почнуть цим займатися у офісі Лади.

Неймовірна чоловіча тупість.

Копрофагія — не самий страшний злочин. Але задоволення не терпить обережності. Лінда тягала зовсім малих сучок йому. З якоїсь відбіркової дитячої конкурсної програми. Нічого особливого. Мама та тата, а особливо мама, за винагороду, смішно навіть цифру назвати, уперто тягали вередливих дітей чи не в саме ліжко майора. Та й діти пішли поккладливі... Баржу гойдуло. Іві стало приємно. То пройшов буксир, далеко під мостом, хвиля відбилася від бакена, потім від заводу, і лагідно почала хилитати баржу. Іві видалося, що вона тут тисячі років. Так багато змінилося у її житті. Вона закурила сигарету, потримала

запалений вогник «зіппо», наче свічку, і злість у неї виросла невідомо звідки, прямо з темряви, вологої і противної, без вогнів. Так точно буває у могилі.

Йому знову треба було повертатися. В таких випадках він завжди зупинявся у Іви. Але потім він подумав, що з дільниці саме туди треба їхати. На Цапу нічого не було, ніякої зачіпки, але він лишив його до ранку в камері. Нічого з таким не трапиться. Потім з оскомою подумав про Іву. Телефонний дзвоник вивів його з напівсонного настрою. Але мобільний зв'язок, як завжди, потребував кращого. Номер відбило, і він здивовано побачив, якщо з його досвідом можна чомусь дивуватися: телефонувала Іва. Він лінки вийшов на трасу. Сніг дрібно сів у світових прольотах. Траса порожня, а на тому кінці, під самим стовпом, що насправді був пам'ятником, щось вовтузилося. Це лейтенанту не сподобалося, але він продовжував зупиняти таксі, не переймаючись: дільничним один хрін нема нічим зайнятися, досить з нього Цапи і таке інше. Але сідаючи у пошарпаного жигулика, він напевне знав, що до Іви не дістанеться сьогодні, але якщо щось і буде, то в інший спосіб. І знову лейтенанта розбила сонна байдужість. Траса нагадувала повесть, просякнула водою. Музика з приймача видавала такі децибелі, що макітрилося в голові, то пропадала зовсім, і він у перервах слухав, як працює двигок. Мащини і жінки його заспокоювали. Зараз тільки машини. Тут він попросив водія повертати до лікарні. Коли Іва повернулася, то Лінда лежала гола, закинувши ногу на ногу, привабливо звисивши свій пупсячий животик. Світло було не яскравим. Це нагадало Іві дитячі походеньки, дитячі хитрощі, перші сексуальні дурощі. На екрані бігали зелені і сині гуманоїди. Вона курила у ліжку. Ця неприємність, — тільки вона курила у ліжку, ніхто більше. Її потягнуло, відразу від живота. Іва сіла поруч. Вона нахилилася низько, над самими губами Лінди. Лінда важко потягнулася до Іви, торкнувши пальцями соска. Іва притиснула плечі, сама дивуючись, як воно виходить легко. Іва сказала:

— Ти хочеш... Хочеш...

— Так... Люба... Мила...

Іва нахилилася близько і лизнула губи Лінди. Іві зробилося ніяково. І вона дала Лінді ляпаса. З усього маху. На витягнуту руку. Лінда мотнула головою, стулила ноги.

— Якого хера! — закричала вона.

— Чого тобі не вистачає? Одягнися, сука, — спокійно сказала Іва.

— Хто ти така! Сучка недотрахана. Ти чого від мене хочеш? Чого чіпляєшся? — Лінда захникала. Іва дивилася на її животик, і в голові стояв чад. На вулиці пішов дощ. Вона враз уявила темряву і дощ. Їй зробилося противно, самотньо, і вона розуміла, що безглуздо щось нині вирішувати.

— Я поїхала додому, — сказала Іва.

— А мені що накажеш робити? — занила Лінда. Іва відзначила, що вона гарна, по-наївному, по-дурному, і у ній дійсно є щось таке пацаняче, але водночас жіноче. Їй зробилося шкода Лінду, але потім жаль швидко змінився на відразу. Іва лягла на диван, поруч Лінди, і відразу зрозуміла, що сьогодні вона нікуди не поїде. Баржу хилитало на хвилях. Несподівано вона відчула спокій, байдужий і теплий, наче ти знаходишся в обіймах коханого чоловіка. Саме про це зараз Іва не хотіла думати. Потім її знову почала дратувати Лінда. Але вона поклала руку на її животик. Теплий, пружний пупсячий животик.

— Поцілуй мене, — попросила Лінда.

— Вгамуйся, — спокійно сказала Іва, прийняла руку і почала спостерігати, як золотим трикутником ворухиться порт'єра.

— Якщо вони не з'являться до дванадцяти, нам треба тікати... Тікати світ за очі...

— Хм, тобі легко говорити. У тебе нема роботи. Нема того, що я роками піднімала, камінь за каменем, — пронила Лінда, й Іві вкотре зробилося її шкода. Воно то й дійсно: впливові друзі, вечірки, прийоми, кожен день на екрані, і мільйони мріють запхнути у неї свою штуку. А ця дурнувата сучка поміняла шило на мило. Ось так, не інакше. Вона потягнула Лінду до себе і стиснула горло пальцями. Лінда спочатку не пручалася, але нарешті до неї дійшло, і вона спробувала цапнути кігтикима Іву по обличчю. Потім Лінда забила ногами. Вона відштовхнула нарешті Іву і навкарачки подалася до виходу. Іва піднялася, і з усього маху ударила ногою в звисаючий живіт Лінди. Лінда квакнула жабкою, перевернулася і упала на спину.

— Не треба! Не треба! Не треба! — Лінда не благала, а верещала. Іва спокійно розирнула і пішла до вікна. На столику взяла важку бронзову попільничку: дві німфи злилися в пристрасному поцілунку. Це ж таке треба, — подумалося Іві. Вона гепнула Лінду по голові попільницею. Лінда затихла відразу. Але Іва для годиться лупонула ще кілька разів. Заглянула в осклілі очі Лінди, потім сіла, закурила і стала на щось чекати. Напевне, марево пожежі побачили всі. Напарник біг за Марі упродовж берега, і чорна вода у Дніпрі видавалася йому смолою. Вони проскочили чагарник, потім мокру і в'язку галявину, вийшли на вкату трасу, яку ще кілька років тому ніхто не бачив. Напарник зупинився, зігнувшись і обіпершись долонями в коліна. Палала баржа, і вода навколо кипіла. Нічого особливого, або черговий притон, або ще щось. Вони, напевне, запізналися. Аби вони були трохи більше здогадливими, то це б, звісно могло не відбутися.

— Викликай пожежників, нам тут робити нема чого, — сказав він.

— Так. Викликай пожежників, — повторила Марі.

Напарник побачив малинові сполохи. Він, напевне, про щось здогадався, але сонний настрій плюс довгий лікарняний коридор не давали волю думати. Він зараз думав про Величка, про майора, про карлика і про Іву. Найбільше він не хотів думати про Іву. Про красиву, з тонкою талією, круглою задницею, прямою спиною і вишневим поглядом. У Величка серцевий напад. Пробувши півдоби за ґратами, він вигадав, що його найменше — розстріляють. Але зараз заспокоївся і завис між смертю, інфарктом та мікроінсультом.

— Доброго вечора, капітане. У мене для вас неприємна новина. Знайшли Руслана.

Мертвого, — сказав він і сів поруч.

Величко не з'явався, здавалося, його просто відпустило. Нарешті проблема, яка його мучила, відійшла, і зараз можна насолоджуватися своїм горем. Щось таке прочитав лейтенант у капітана на обличчі.

9.

Іва гнала машину трасою. Світанок піднімався над верхівками сосен. Потім машину викинуло у рівний степ. Білі піски мертво лежали упродовж води. Іва зупинила машину, вийшла і, ставши навкарачки, почала блювати. Їй зробилося легше, і, схрестивши ноги по-турецькому, вона сіла проти води. На тому боці синьою ганчіркою мирно лежало місто. За спиною гудів під вітром мокрий пісок. Здавалося, вона не думала про те, що трапилося. Не інакше, це колись повинне розв'язатися. Але у її теплих вишневих очах горів не переляк і зовсім не жах. Зараз вона думала про майора. Злі її очі дивилися на мокре передсвітанкове місто. Нарешті вона звелася. Навіть не глянула у той бік, звідки тягнулася

чорними клубками пожежа. Похитуючись, вона пішла до свого «Бентлі». Врешті їй вдалося красиво пожити, і все пішло на пси. Все у шоколаді, так, здається, говорила Лінда, — ідіотка, раки — найкраще для неї, все спаскудять, суки, все перемішають. На гілках писнула перша птаха. Не інакше, треба це було пережити. А от майор навряд чи повинен пережити. Їй треба встигнути раніше, ніж туди припреться її тупоголовий менток. Якого дідька вона з ним сплуталася, а взагалі, яка різниця, хто тобі раз на тиждень чи кожен день встромляє. Прийде час, і сама будеш шукати.

Місто важке і вологе. Цілу ніч йшов дощ. Здавалося, що тільки-но скрізь позаливали гудроном. Іва гнала потужну машину і відчувала від цього упевненість. Апендикс річки, згори, під мідним сонцем, викликав у Іви новий приступ нудоти; принаймні, це вже не сон, вирішила вона. Її божевілля тріщало купою жару, а рештки Лінди занесло під водосховище. Вона багато чула про смерть, як і кожен у цій країні, але саме зараз це їй нічого не говорило. Хіба що боліла рука. Нарешті вона загнала «Бентлі» на пагорб печерських Липок. Далі вона пішла тихими вулицями, вже маючи в голові чіткий план. Все повинно пройти гладко. До обіду нічого чекати. Інакше її просто знайдуть разом з Ліндою.

Лікарня з широким холмом, ще будована за советських часів, більше нагадувала ангар чи, може, сам лайнер, який дивом не рушив у свою подорож. Іва смикнула двері, але двері були зачинені. Це її стурбувало. Іва натиснула на дзвоника, і майже як по команді з'явилася стара баба у білому халаті, з горбатим носом і лукавими очима. Недовго думаючи, Іва сунула їй у жмені дві зелених сотні. Потім натягнула білого халата.

Одягаючись, вона ніяк не могла побороти відразу, що хтось одягав її халат. Вона знала цю лікарню. Часто підробляла медсестрою. Зараз була не її зміна, але стара мовчатиме. Але якщо не мовчатиме, то її біда. Від халату смерділо котами та калом. Іва пошукала за вахтою пляшку. Це була паскудна горілка, швидше спирт, розбавлений водою. Іва налила склянку і випила одним махом. Ясність помалу вернулася до неї.

* * *

Майор бачив ртуть стіни. Стіна переливалася, і там прозирали якісь картинки. Майору смерділо. Він не міг рухатися, а була, як він визначив, добра половина ночі, якщо не під ранок, і він помочився у простирадла. Він навіть не кликав нікого. Байдужий до свого життя, він зараз думав про Ладу, потім про сина і про весь цей гармидер, котрий хоч коли-небудь відкриється, а напевне, ніколи, тому що Київ хоронить не тільки героїв, а й чужі помилки. Достойне місто, важко і пусто подумав він. Лада ніжна і далека. Потім хтось наче заспівав. Майор чув різноманітні голоси: тонкі пискляві, квакаючі, каркаючі, нявкаючі. Всі вони наперебій вихваляли майора, а він стояв на узвишші і вдячно приймав похвали. Реальність всього, що відбувалось, напрочуд бентежила майора. Смерділо калом і сечею. Але голоси приємні. Потім він таки нарешті відкрив очі і побачив білу полузану стелю, тумбочку з надгризеним яблуком на ній, банальний графин з водою. Він покликав медсестру.

Але медсестра не з'явилася. Натомість прийшов прискіпливий лейтенантик, сів і мовчки утупився на нього, наче майор повинен щось розповісти. Що саме, неважливо, але те, що розкаже майор, буде для лейтенанта найважливішим. Принаймні так йому вдалося. Але насправді на обличчі лейтенанта розповзлася темною тінню втома, апатія і навіть нудьга.

Майор попросив знаком руки сигарету. Лейтенант дістав дешеву «Приму», ткнув майору у зуби, підкурив сам. Майора проймала звірина цікавість. Як він, цей сопляцюра викрутиться, як він почне розмовляти, що він вдіє з таким от сьогоднішнім, і що він може зробити чи заперечити. Майору вперше за роки не було ані страшно, ані соромно. Соромно йому було тоді, коли Ладу трахало троє чоловік, а він повернувся з роботи, тяжкий, але з веселими думками. Цього йому не розкажеш, а коли розкажеш, то він нічого і не зрозуміє. Для цього треба мати душу музиканта, з прикрістю подумав майор, затагнувшись сигаретою.

— Мене турбує одне, майоре, де тіло вашої жінки. Сьогодні зробили ексгумацію. Тіла нема, — байдуже якось сказав лейтенант.

— Я цього дійсно, лейтенанте, не знаю. Про свої забаганки я буду відповідати, а от про це... Навіть смішно...

— Зрозуміло. Я чомусь вам вірю. Ваш син загинув. Його знайшли мертвим, — сказав лейтенант.

— Тебе цікавить, хто це зробив?

— Саме так. І хто трухнув ваш офіс... З дівчатками... Щось мені все це не подобається....

— Змирися. Але коли ти покопаєшся у Ладиних знайомих, то знайдеш відповіді. Я простий розпусник, якщо так можна говорити. Ти мене за це хочеш запахнути за ґрати? Дівчата самі підставлялися... За гроші. За гроші прокляття всі будуть гівно крізь ганчірочку смоктати. Аби я не злетів з посади, воно так і тяглося б. Мама і тата приводили б до нашого офісу своїх сцикух, і вони б лишалися задоволеними. Але що рухає неможливим. Саме неможливе. Це, лейтенант, розумієш, але надто пізно. Тут не до моралі. Мораль гине діло, коли немає чогось такого у тебе... Ну, ти розумієш... Ти надто правильний. І у тебе навряд чи було право вибору.... — одними очима майор знову попросив сигарету. Лейтенант устроїв йому в рота. Щось непристойне і водночас жалюгідне було в цьому русі. Майор жадно курив. Борлак у нього бігав на горлянці.

— Я хочу почути від вас...

— Та нічого особливого. Вона вірила в почуття, тільки в почуття, як самка. Напевне, вона заразила мене, як сифілітик заражує здорового. Одним повітрям дихати з сифілітиком... Сам розумієш, лейтенанте... Вона вийшла за мене заміж тільки тому, що була на передок слабкою. У неї був життєвий план. Але вона забула і прорахувалася, що у мене теж він може бути. Лада була до кінця собою. Ти знаєш, лейтенанте, що її дід у Жовтневому палаці разом з китайцями свіжував людей? Живих людей, лейтенанте. Можливо, це їй нічого не говорило, але мені це говорило багато. Перш, ніж перебратися на бік її життя, я спробував не вірити, що ці речі спрацьовують у часі. Напевне, воно так і є. Головне, які ти висновки зробив. Лада не була злою, просто захоплено дивилася відкритими очима. От і все. Нічого, окрім неї і мене, до часу нічого не існувало. Потім все дало тріщину. Коли довго повторюєш одне і теж — втомлюєшся...

— Життя взагалі після сорока років — втомлива річ, — лейтенант витягнув недопалок з рота майора.

— Чоловік стає несподівано могутнім. І він помиляється, що це буде вічність. От так і з Ладою. Вона котилася все нижче, втягуючи сина, подруг, знайомих. Вона знюхалася з наркоторговцями, сутенерами, лесбійками. Потім все їй наскучило, і вона потрапила в якусь секту шахраїв. Вона ніколи ні у що не вірила. Просто її почуття вигасали, і вона пила з мене соки. Як помсту, я створив свою контору, що збирала дівчат, які зберегли

цноту. Доки це не зайшло надто далеко. Дуже багато відомих людей почали крутитися в моєму шоу. А потім...

— Потім з'явилося те, на що ніхто не може дати відповіді... — спокійно сказав лейтенант, розкурюючи сигарету.

— Саме так: з'явилося дещо, у що важко повірити, і люди з нашого оточення почали гинути і зникати...

— Ви знаєте про Топтуна? — спитав лейтенант, і в його словах звучав переляк.

— Це вже пізніше. Але та людина з'являлася, наче привид, і після того завжди щось траплялося. Він не убивав, він не... — майор очима попросив сигарету.

— Видається, що хтось вам помщається, — лейтенант підвівся. — Я піду. Охорона на місці. Ми, звісно, говорили не для протоколу. Але нічого особливого ви мені не розказали. Здавалося, я все знав наперед, що і до чого привело.

— Ти не такий вже ти й дурний. Тобі прийдеться душити себе, лейтенанте, інакше тобі все життя пропрацювати слідаком...

— Подивимося, — і лейтенант вийшов.

* * *

Капітан Величко сидів на кріслі, з прямо тобі монументальним обличчям. Сама мужність. Витонченість. Тільки очі у нього були сумні, але швидше з тієї причини, що поруч не було його домашнього кінотеатру. Напарник сидів якимось збоку, у просторій сорочці, з кобурою під пахвою. Напарник смалив сигарету за сигаретою.

— Ти можеш не курити? — спитав капітан.

— Можу, але не хочу. Ти мені ось що скажи. Хто ж таки ухайдохав твого любовника?

— Звідки мені знати. Він підторгував наркотою. По-крупному. Потім я дізнався і спробував його витягнути...

— Доки сам не вліз...

— Коли сам знаєш, чого запитуєш. Здається, він зв'язався з арабами. Я його ловив частенько у нічному клубі, з тим виродком Цапою... Потім Цапа почав дзвонити і погрожувати, що з нас сто штук зелені, інакше органи пронюхають... Але я не сприймав це більше ніж за погрози... Я сказав, нехай котиться... Нічого особливого. Але він залип здорово. Цапа погрожував, що вони займуться матусею.

— А потім виявилось, що матуся зв'язана ще з не менш крутими пацанами, — напарник чиркнув сірником.

— Щось таке. Цапу поставили на місце. Воно б обійшлося, але у Лади дах порвало. У самому що не є натуральному сенсі. Порвало. Вона влізла у якусь секту, що качала гроші з її рахунків. Це, здається, називається моральним дебілізмом. Хто б міг подумати!

Великосвітська шльондра, на якій проби ставити не було де...

— Х-м-м...

— Де Лада б не з'являлася, з ким не водилася, там наче напалмом проходилося...

Випалена земля... Люди божеволіли... Та візьми майора... Сильний мужик... А й у того кришу підірвало...

— Ну, це до справи не підшиєш, — напарник ляснув помочами. У вікні летіло синє чисте небо. Напарник з тоскою подивився за вікно.

— Обридли ви мені всі. Иди. І чекай на повістку. На тебе ми нічого не нарили. Але боюся, цим не обійдешся, — похмуро, сам не розуміючи до кінця, що говорить, сказав напарник.

— Боюсь, що так... А як майор? — Капітан Величко розмотав жуйку.

— Паралізований. Під охороною. Гадаю, він попаде. І попаде по-справжньому. Старий козел трахав десятирічних дівчаток. Тут нічого не напишеш, — напарник махнув головою, даючи зрозуміти, що на цьому все закінчено. Він провів капітана поглядом, потім подзвонив на комутатор.

— Тягніть сюди Цапу. Що? Ніяких завдатків. Цю тварюку я на ковбасу поріжу. Тягніть його сюди, — напарник зважив із задоволенням велетенську телефонну книгу «Золоті сторінки Києва». Добре, зараз він юшкою сцяти буде.

* * *

Чистий, вимитий дощем день тільки драгував лейтенанта. Йому не хотілося повертатися у відділок, не хотілося думати про Іву. Таке відчуття, ніби хтось вириває з тебе кишки, а ти б'єшся головою об стіну і нічим не можеш зарадити. Він йшов лікарняним коридором, піднімався поверх за поверхом, і шматок синього неба чистим квадратиком стрибав йому у вічі. На півдорозі він зупинився. Щось білими блискучими крилами скинулося перед ним. І він побачив Топтуна. Лейтенант рвонув пістолет.

— Стій!

Його понесло східцями нагору. Ще ніколи він не долав відстані з такою швидкістю. А Топтун наче летів над прольотами. Здавалося, а можливо, то і було правдою, кінчики його пальців тільки торкалися сходинок. Вся його велетенська, майже як у професійного боксера, постать рухалася легко, наче клубок світла. І лейтенанту було страшно. Страшно було, коли він опинився на самому даху, де пахло підтопленою смолою і вітром. Він роззирнувся, але нікого і нічого не побачив. Він шпарко оббіг всі щілини, всі прикарабки, але нікого і нічого не виявив. Витираючи піт, він важко сів, повністю розбитий, і подивився на місто, закручене вузлами вулиць. Потім чомусь з тугою пригадав, як Іва танцювала на балконі у новому помешканні. Так собі погравала задком і плечиками, а очі світилися радістю. Тут його пробило потом. Невідомо чому, він учепився за Іву з холодним розсудом слідчого. Як скорпіон, вчепився він у цей образ. Прийшла думка про майора: в сечі та лайні. Уламок власного марнославства, не інакше. Невже все так нудно і банально у житті? Але тут прошило знову: майор та Іва. Спочатку лейтенант пішов повільно, крок за кроком. Нарешті побіг, витягуючи пістолет. Четвертий, третій, другий поверх. Небо дратує, наче вилізлий з зуба нерв. Нарешті він добіг до палати. Прострелив коридор поглядом, але нічого: міліціонер стояв на охороні, нудьгував і грався на мобілці якоюсь іграшкою.

— У майора хтось є?

— Нікого. Медсестра. Зайшла і вийшла.

Лейтенант зайшов і ще здалеку побачив, що майор мертвий. Голова його обернулася до стіни. Вираз якийсь дитячий. Очі ще не потухли, але лейтенант знав, що десь за півгодини обличчя потемніє, потім зблідне, і очі втратять блиск. Йому стало моторошно і страшно. Він обдивився труп. Так і є, йому щось вкололи. Байдуже, що і скільки. Майору багато не треба було. Так і скільки коштує людське життя? У кожного своя ціна, якщо вірити

розумникам. Блядь їхній морді. З благальним виразом лейтенант підняв обличчя, і подивився на синє небо, що сікли птахи. Він вийшов і показав фотокартку Іви.

— Ця медсестра?

— Здається, так. А щось не те, лейтенант?

— Все путем. Майор мертвий, — лейтенант розгорнув і зажував чупа-чупс.

— Блін...

Іва сиділа на сонці, витягнувши ноги, курила і дивилися на кінчики носаків. Вона повільно докурила і пішла до свого «Бентлі». У Іви було таке відчуття, наче вона роздушила велику смердючу комаху. Вона спокійно думала про те, що скажуть слідчі, якщо до цього дійде діло. Але ще Іва думала про ванну, гарячий шоколад і кілька крапель «Хенесі». Більше для щастя їй нічого не було потрібно. «Бентлі» — подарунок одного пузатого дядька. У нього смоктала одинадцятилітня сцикуха. Ніхто її не силував. Зробила, сучка, зі знанням діла. Уявляю, що підніметься. Хто в цьому винуватий? Смерть — заборона. Нехай заборона. Вона протягне по життю цю заборону. А в інше чи щось більше вона не вірила. Навіть у Топтуна. Все на горизонті Іви піднімалося важкими горами квітів. Вона з роздратовуванням подумала про Семена. Він непоганий чоловік, але склалося, не як гадалося. Ніхто в цьому не винен. Іва провела поглядом кількох здорових хлопців. І відчула сексуальний голод. Вона пригальмувала і подивилася на хлопців. Блискучі очі, рівні бачки. Такі працюють сутенерами, але ці навряд: мамині синки. Мама їм купують машини, одяг, дають гроші на дискотеки. Справжні трутні зі здоровенними штуками.

— Як проїхати на Печерськ? — сказала вона, і всім стало зрозуміло, що вона бреше.

— Ми можемо показати, — сказав високий, з круглим підборіддям і двома волосинками на ньому.

— Моє авто вміщає тільки одного. Ну, то як... — Іва вже надумала їхати, як хлопці Perezirнулися, і один, той, що нижче, з блукаючим поглядом чорних очей, подався до неї. Забагато сонця. Сонце відбивалося від столиків та вітрин. «Бентлі» стояв на парковці. Хлопець тільки розстібнув ширінку, а Іва повернулася задом. Він відчував жагу сексу, гарчу хвилю бажання, що накривала його з головою, тому хлопець розпалився не на жарт. Іва кричала, Іва вигиналася спиною. Окрім твердого прутня і бажання в животі і вище, вона нічого не відчувала. Навіть сонця, що гріло її оголені груди, що вилізли під дбайливою рукою хлопця з-під блузона. Коли він кінчив, то відвалився напівживий, а Іва сіла йому проміжністю на обличчя, і ще раз голосно кінчила. Потім вона повела «Бентлі» упродовж тротуару, повільно і впевнено, сонце заливало салон. І тут хлопець, напевне, відчув запах. Із запахами прийшла незручність.

— Як тебе звати? — запитав він.

— Яка різниця? Я тобі дам грошей і висаджу на розі Володимирської, — сказала вона.

— Круто, — писнув хлопець.

— Атож.

Іва висадила хлопця і повела машину серед розпеченого потоку металу. І тут перед нею виринуло обличчя. Це не був кошмар. Вірніше сказати, що чоловік виринув серед розтопленого сонця в склі та емалі. Він був з обличчя грубим, щось страшне і відштовхуюче було у сірому кольорі його очей, котрі нагадували два чистих джерельця. Іва натиснула на гальма. «Бентлі» розвернуло. І важке БМВ протаранило машину у бік. «Хамер» зім'яв передок. Іву притиснуло кермом. Вона почула, як розтікаються груди. Гальмівні подушки спрацювали трохи запізно. Потім якась неймовірна сила підняла

машину, й Іва вилетіла через лобове скло. Вона застрягла, зависла, відчуваючи з тонкою насолодою, на грані страшного ревища болю, як гострі зазубрини прорізають нутрощі.

* * *

Місто відкривалося великою червоною горлянкою. Ніч і порожнеча. Гландами висіли ліхтарі. Лейтенант підвів «Мазду» до клініки. Він вийшов з авто не поспішаючи. швидше б усе закінчилося, — подумав він з упертою думкою ледацюги. У персоналу він розпитав про палату, де лежала Іва. Байдужість його не дивувала; зараз лейтенант відчував себе упевненим, і ця упевненість доводила його до нудьги. Він подивився на Іву, як на сторонній предмет. Бліде обличчя, схудле, з запалими очима. Лоб, навислий, як у казкового гобліна, закривав ліве око. Гематома на всю щоку. Світло від лампи висвічувало трубки, крапельниці. Лейтенант не дивився на Іву. Пробував не дивитися. Що тепер міг дати йому цей шматок м'яса, що не говорив і не рухався. І тут виникло те, чого він найменше очікував. Спазми стиснули йому горло, і він заплакав. Він по-дитячому закрив обличчя. З горлянки у нього текло, сльози побігли між пальцями. Медсестра стояла осторонь: у короткому білому халаті, з ляльковим обличчям, гарними ногами, видно, з нею хтось спить з персоналу, або зам або сам начальник. По-інакшому у нас не можна. Вся країна проїдена цим, наче іржею, наче люесом — пройшлося у голові у лейтенанта. Він повернув своє обличчя до медсестри, запитав:

— Що з нею буде?

— Якщо не пересадять деякі органи... Забула, які, — вона помре...

Лейтенант махнув головою і подався до виходу. Місто оглушило його звуками; звуки нагадували прискорену плівку: обривалися, пищали. Наче хтось на вухо нашптував паскудні поради. Шум мокрих шин, крики, сміх. Після дощу так і буває. Тільки якось світло звузилося і лейтенанту видавалося, що він попав у якесь мерзенне черево.

Лейтенант сів у «Мазду» і погнав до відділку.

Напарник куняв за столом. Руки у нього голі до ліктів. Він пригадав, що напарник завжди носив — влітку і зимою — сорочку з короткими рукавами. Лейтенант увімкнув чайник, і дав потиличника напарнику. Той підняв своє бульдоже обличчя. Усміхнувся, привітався і знову опустил голову. Лейтенант подивився на телефонну книгу, здорово пом'яту, і зрозумів все. Цяпі сьогодні не було солодко.

— Що він сказав?

Напарник нехотя потягнувся за стіл, витягнув половину пляшки горілки, поставив на стіл.

— А що він сказав? Одна шайка-лейка. Синаш вліз у борги, потім його почали використовувати як дилера, що тягав за кордон наркоти. Далі все заплуталося. Майор створює притон, куди стягують малоліток. Головне — в більшості всі добровільно. Бачив ти колись таких матусь та татусів? Якось вийшло, що втягли і батька. Можливо, оточення, а можливо, і сам майор потворствував цьому. Але ми цього не дізнаємося. Бачив ти коли таке?

— Гадаю, що ми ще побачимо не один цирк. Вік живи і вік учись... Це він убив Руслана?

— Задавив. Побачив, що у нього починається гангрена. Вони спочатку відпиляли під наркозом йому руку. Намагалися дізнатися, куди він сховав партію наркоти. Далі злякалися. Задавили його ланцюжком. Гадаю, що цей злбний пацюк Цапа. Сьогодні вночі будуть брати решту.... А ти де був?

- Їздив до підозрюваної у клініку, — сказав лейтенант, наливаючи горілки.
- Ну і... — напарник підсунув білий пластиковий стаканчик.
- Не доживе до ранку, — лейтенант випив і скривився. — Яку ти гидоту п'єш...
- Та це я брав для нашого клієнта. Забавний мужик. Він мені навіть розказав, по руці. Цікаві штуки, повинен я сказати, — напарник побовтав горілку у пляшці. Запала ніякова тиша.
- Де він?
- Ще в камері. Ми випили, поговорили. Хороший мужик. Але в житті йому якось не поталанило. Бідолаха одним словом, — напарник закурив смердючу «Приму».
- Треба з ним поговорити, — сказав лейтенант.
- Про що?
- Я знову бачив нашого монстра. Інакше його і назвати не можна. Здається мені, що цей знає щось, — лейтенант подивився на телефонну книгу. Банальність буває непередбаченою, — подумав він.
- Ніч волога, тягуча, як меляса. І тиша паскудством своїм сідала на дно, дістаючи нутрощів. Коли чолов'ягу привели в кімнату, обом, напарнику та лейтенанту, зробилося ніяково. Тиша несподівано матеріально зависла у просмерділих стінах. І взагалі, їм зробилося якось непристойно.
- Ну, і що ти нам скажеш? — почав напарник, ляскаючи помочами.
- Почекай. Як тебе звати? — зовсім спокійно спитав лейтенант, підсовуючи пляшку і шматок задубілого біляша чолов'язі.
- Рибою.
- Слухай, Риба, розкажи нам, що ти знаєш про Топтуна?
- Це не твого розуму діло, лейтенанте. Він як прийшов, так і піде. Ніхто його не зупинить, доки він не зробить те, що йому треба зробити. Послав не ти і не я його. І служить він не вам.
- Зрозуміло... Хто він: монстр, демон чи ще якась пакость?..
- Коли людина нічого не розуміє, то для неї все — як не монстр, так демон. Ти помітив, що у нас божественне називають богохульним і навпаки? Колись і Ісуса Христа називали демоном. Хіба не правда, лейтенанте? Клеветали, хто по розумінню, а хто по тупості. Ти розумний, повинен здогадатися сам, а решту Бог підкаже. А інше тебе не стосується. Не лізь до нього. Нічим хорошим для тебе це не скінчиться. Це я точно знаю.
- То ти хочеш сказати... — слово зависло на язиці у лейтенанта.
- Боронь Боже! Це один із тих, хто творить Божу волю. Більше нічого я сказати не можу. Хто я такий, щоб проникнути у Божі замисли. Повір мені, облиш, прийде час, зрозумієш, а ні, то й ліпше. Цей Топтун, як ти його називаєш, і так вам багато чим допоміг, а то невідомо, чим би це закінчилося.
- Хто ж він? — скроні лейтенанта налилися кров'ю і пульсували вдома великими п'явками. Він відчув, як кров серцем, як насосом підганяється у голову.
- Напівангел і напівчоловік. Ви нічого не вдієте. Тільки мороки на голову накличете, — сказав чолов'яга і надпив з горличка горілки. — Він витягує на світ демонів, щоб знищити.
- Ти нахаба, — сказав напарник.
- Я відповідаю, про що мене запитують, і відповідаю те, що мені дозволено.
- Водку постав, — не вгавав напарник. І раптом засміявся добродушним сміхом. Потім засміявся лейтенант і чолов'яга.

— Чомусь я тобі вірю, — тихо сказав лейтенант. — Мені страшно, моторошно, соромно і ще не знати як, але я тобі вірю.

— Атож, — сказав Риба. — Перепитай ще карлика. Він все збрехав. Більше я нічого говорити не буду. Відвезіть мене у нову домівку.

— Давай. Відвези його додому. Адреса у чергового, а я побалакаю з цим уродом Цапою, — лейтенант враз обм'як, наче вирішив якусь важку справу. — Слухай, може це він усе зробив? Га?

— Це все зробили люди. Що у нас за дурна манера перекидати на плечі когось те, що ми самі зробили. А дівчину не лишай... — сказав Риба і вийшов.

Цапа шпарко заскочив на стільця, звисивши свої куці, з непомірними стопами ноги. Обличчя, як у дорослого, з чорними круглими очима і гачкуватим носом. Такими, напевне, бувають середньовічні демони на малюнках, — подумав лейтенант. Він втомлено пошукав кишнями, але не знайшов ані чупа-чупса, ані сигарет. Пошукав на столі, але нічого не знайшов. Цапа здогадався і простягнув пачку «Кемела». Лейтенант проігнорував його пропозицію. Цапа зробив незадоволене обличчя. Закурив і відвернув обличчя від лейтенанта. Одне вухо у нього було ліловим.

— Ну, Цапа, розповідай, що було насправді. Не треба втирати. Якщо не розкажеш все, то запроторю на довічне. При моєму нинішньому положенні я можу, — лейтенант відібрав у нього пачку, витягнув сигарету і закурив. — Реквізується. Ну, Цапа, я слухаю. За що ж ти ухайдохав синаша майора, колишнього міністра?

— Начальник. Для чого мені ще щось на себе брати, коли я взяв предостатньо?

— А для того, що я тебе не по вухах буду різати лінійкою, Цапа. А просто я тобі нагадаю, що у тебе вісімнадцятилітній син. Дружина, яку ти дуже любив і за котрою тюрма давно плаче. А сину у мене знайдеться що накинути. Зрозумів, блядський гном, — прошипів лейтенант, витягуючи сигарету і закурюючи перед самим обличчям Цапи.

Цапа закрутився на стільці. Попросив сигарету, але лейтенант продовжував чекати, і він махнув рукою. Мовляв, різниці немає ніякої. Хоч усцись, але різниці ніякої.

— Ну, тоді слухай... Розвішаю тобі на вуха. Але я не втираю. Не думай...

Але Цапа і не думав говорити. Його очі переливалися двома вуглинками, з хитрою і злобною іскоркою наприкінці. Лейтенант витягнув пістолет і бабахнув у нього під вухом. Цапа з вереском звалився, задригав ногами. Лейтенант підвівся, розвернув голову і гагакнув над другим.

— Побійся Бога, начальник!

— Я не на сповіді, а ти не піп, — лейтенант закурив сигарету. Зайшов напарник, допив горілку, високо закинувши голову.

— Ну, і що ти про це думаєш? — сказав він.

— Про що саме? — лейтенант ухопив Цапу за шкірку.

— Про Рибу.

— Я йому вірю. Принаймні зараз. І що ця сволота тебе надула, теж правда. Але це я тобі без Риби скажу. У нас є лопата?

— Ні. Але можна купити, — відповів напарник. — Ти хочеш його убити?

— Ні. Сам здохне. Я його закопаю. Живим, — лейтенант, не дивлячись, заламав руки карлику і начепив кайданки.

— Ти шо, бля, удумав, ішак пітний. Ти шо удумав! — з карликом трапилася істерика. Він верещав, дригав ногами, плювався, кусався.

— А мені Риба з голови не йде. Він мені сказав, що я проживу довго і стану багатим, — сказав напарник, натягуючи мішок на голову Цапі.

— Варто задуматися. Нас останнім часом так і тягає у всі тяжкі, — лейтенант садонув карлика під зад ногою.

— Колись це стане легендою, — замріяно сказав напарник.

І тут з тонким ріжучим боєм лейтенант подумав про Іву. І йому знову захотілося плакати.

— Тягни цю пададь. А то я тут прикінчу його. Треба було заклеїти рота скотчем.

— Нічого, чим більше кричатиме, тим краще. Тим легше йому буде покидати цю скорботну юдоль, — сказав лейтенант і копнув карлика носакон. Цапа вискнун, і затих.

— Благаю...

Лейтенант закурив. Пустив на мішковину купку синього диму.

— Я передумав. Ти поїдеш у гідропарк. А я навідаюся до його дружини і сина, — сказав напарник.

Цапа зайнявся голосінням. Здавалося, верещить не один чоловік, а цілий хор з десятками голосів.

— Чого кричиш? — запитав лейтенант. — Хочеш щось розказати? Умничка. Тільки начистоту. Отримаєш десятку, і котись...

Напарник видавлював біля запітнілого, в облущеній рамі дзеркала прищі. Лейтенант увімкнув магнітофон і почав нудно слухати, наче наперед знаючи всю розповідь і тому нічому не дивуючись.

* * *

Над містом райдужними драконами летіли салюти. Лейтенант сидів на пагорбі, а на вулиці стояв вологий і холодний травень, і він думав про те, як швидко минула зима, весна. Скоро літо, затягне і порожне в цьому місті. Ще він думав: майор нічого не знав. Створивши навколо себе цілий содом, він ні про що не здогадувався. Хоча все банально, його притон міг би проіснувати багато років, доки у майора не повідсихало б причандалля. Аби не Руслан. Зараз так думав лейтенант, і ніяка сила не могла б його переконати, що могло бути інакше. Руслана звабив, чи сам звабився Величко — ніякої різниці. Хто перший, хто останній. Горе тим, від кого прийде спокуса.

Можливо, і так, думав важко лейтенант. Але той полюбляв невишуканих гомиків. Руслан тинявся підземними переходами, вокзалами, хрущобами у пошуках саме таких хлопчиків. Він бачить його: круглі очі, довгі руки, вираз пихатого принца, що звик до ситого і розбоженого життя. Величко за ним гасав по місту. Уявлялося: розбиті вітрини, порізані вени, жах ночі. Потім з'являється у компанії матусі карлик Цапа. І життя у Русланчика робиться легким і пухким, як вітер. Мама дуріє від наркоти, дівчаток, пустого життя, а майор терзається від суходрочки. Можливо, і не так. Він іде іншим напрямком: старий цап таки спочатку має надію, що поверне свою пристрасть. Але нічого не повторюється. Одне прощення повторюється сімдесят сім по сім разів, але цього майор знати не хотів. Нічого особливого, скучна і нудна справа. Але лейтенант пам'ятає похорон майора: пишний, у мундирі, з прапорами, сльозами і всіляким іншим гамузом. Хіба не варте таке життя і очах тих, хто упинається кожного дня в синій екран телевізора? Навіть смерті задрять. Людина заперечує свої діла.

Але паскудний Русланчик зіпсував солодке життя своїх батьків і близьких, коханих і друзів. Під кайфом він і його подружка Лінда забивають до смерті восьмирічного хлопчика в одному з глухих переходів. Глупо, але вони там і лишають тіло лежати, і ще півночі нипають у пошуках спокус і радощів. Радощі пригорщами востаннє ллються у їхні ніжні долоні. Наступним днем, з розкудланними головами, з розпухлими мізками, їх піднімає радісний Цапа. Той Цапа, котрий слідує за ними по п'ятах і котрого вони не вважають за людину. Маленький довгостопий недоносок, виродок помийний і таке інше. Зараз він тицяє їм з полярної мертвого хлопчика і збуджені обличчя Лінди та Русланчика. Він гречно прощається, говорить, що фотокартки ще є, ці вони нехай збережуть: його ж бо завжди збуджувало насильство. Потім у них все не заладалося. Воно і на краще.

Вибухнув офіс майора, задушили Магриба, і хто доклав рук: Цапа чи ще хтось? Він знав одне — той, кого звали Топтуном, тільки попереджував. Дізнаватися про крайнього — все одно що рухатися пустелею і кричати на допомогу. Більше лейтенант знати нічого не хотів. Він дійсно марнував своє життя, мандруючи пустелею. Так він думав, і ніхто в іншому його не переконає. Навіть усміхнене обличчя Марі.

Фонтани салютів освітлюють остови будинків. Лейтенант іде вулицею, спочатку натопком, потім випиває пива. Йому видається мало, і він ще п'є. Нарешті він виходить на порожню вулицю і шукає поглядом знайому кав'ярню. Він знаходить її порожньою: люди розбігаються святом, як згря сперматозоїдів після протизаплідного препарату. Він замовляє віскі, аж потім тільки рахує гроші. І тут його зупиняє погляд. Лейтенант подумки просить сам себе не зупинятися і не підводити голови. Павук синьо-зеленого світла гонить копошливі тіні. Він пригадує, що дійсно так воно і має бути у цій кав'ярні. Нарешті їхні погляди зустрічаються. У важкому, тобто важкого кольору костюмі зразу за двома дівочими головами сидить колишній помічник майора. Він добродушно піднімає руку і вітається. Лейтенант вітається: ось він бере молоток і розтросує коліна, потім свердлом свердлить дірки в кістках у цього ублюдка; він трощить пальці в дверях, як горіхи, а потім живого запихає до крематорію, і дивиться, як він надувається, а потім вибухає кривавою бомбою... Але пусте – воно проходить.

Він ще раз вітається, вирішує, що грошей у нього достобіса, а тому замовляє цілу пляшку «Блек Лейбл» і помалу випиває. У нього черговий хабар, і без грошей він ніколи не сидів, — думає він, — на випивку завжди вистачає. Тоді знову думає про майора, про Ладу, яку так і не знайшли. А чи й треба. Дівчина з-за столика уважно дивиться на нього. Він пропонує їй сісти. У неї зелені очі, вона висока, із плавними манірними рухами школярки. Лейтенант ловить на собі розуміючий погляд колишнього помічника. Під той погляд вони виходять. Бабахас салют, і дівчина вхоплюється руками за його лікоть. Прихват у неї міцний, як у дитини.

У напівтемряві він розрізняє блідий овал її обличчя. Він цілує її палко, зовсім як ту, що колись несподівано увійшла в його життя. Тимчасовість стала для нього тихим прокляттям, що гріла вночі постіль, терзала думки, і навіть випивка не могла нічого витравити. Лейтенант входить у неї, як у гумову. Він рветься на ній, наче виконуючи важку, непосильну роботу, наче тисячоліття кричать за ним, доводячи до абсурду його чоловічу потребу. Дівчина кричить, задирає високо ноги. Ото тобі на, як для пацанки, тобі таке діло. Нарешті він кінчає, боляче і довго, наче у нього накопилось в яйцях отрути. І засинає. Сниться йому яскравий берег з дикими звірами. Не чудуючись, він ходить спокійний серед тих звірей, і вони лижуть йому руки та ноги. Але коли лейтенант прокинувся, виявилось, що дівчина припала повними губами до його члена. Ото тобі і

весь сон, наче перевернуте дзеркало фантазії, думає він. І не пручається швидше з-за якоїсь перестороги. І знову засинає, так і не дочекавшись, чим це закінчиться.

Вона зварила кави, рештки кави мокка, паскудної, з запахом прілі. Телевізор гнав екраном танки і вибухи. Потім з'явилася якась співачка з довгими міцними ногами, обличчям петеушниці і паскудною українською вимовою. Далі знов заговорили про комету, і в нього шалено забилося серце, наче ось-ось вони почнуть виламувати двері у якійсь черговій хазі. Він помацав пульт рукою, вимкнув телевізор, потім таким же робом намацав на столику пачку сигарет, закурив і втупився в іржаві розводи на стіні.

— Тобі було добре зі мною? — прошепотіла вона на вухо, притискаючись до його плеча.

— Ага, — сказав він.

— Я цілих сім разів кінчила, — сказала вона, притискаючись до нього ще дужче.

— Ага. Ви всі по сім разів кінчаєте. Скільки? — запитав він.

— Противний, — дівчина надула губки і зробила спробу відсунутися. Лейтенант міцно притиснув її до себе.

— Я запитую востаннє: скільки?

— Хіба що на таксі, — пропищала вона, і він зрозумів, що ніколи більше її не побачить.

Йому зробилося легко і спокійно. Він попросив подати йому штани. Гаманець на місці.

Він витягнув рештки грошей і дав, не дивлячись на дівчину. Вона пробувала заглянути йому у обличчя. Задзвонив телефон, але він не встав, тільки дивився байдуже, як одягається дівчина. Дівчина нюхала роздратовано повітря, зовсім як собака. Велика породиста собака, але молода і дурна. Готова пригнути вуха під рукою, і чекати, коли її попестять або вдарять. Вона, напевне, гарна, але Марі краще, та нічого такого з Марі не буде. Двері хрякнули, і він відійшов у спокій. Він дивився на чисте небо у вікні. Білий пух летів небом і його можна було сплутати з хмарами. Легкими хмарами. На віконній рамі плащаниця Спасителя, світлина. Він подумав: всі страждають за когось, але не за Нього. І тоді те, що відбувається з нами, є більше ніж справедливим. Телефон знову задзвонив.

— Алло, це Марі. Ти в нормі?

Лейтенант звично перевірів кобуру пістолета, дістав з пістончика гроші, і йому зробилося спокійніше. Скупість світу — одне й те ж, що жадність віддавати: тебе вимушують платити. І ніхто не бажає. Наша ціна за світ ні в сраку не годиться. Він допив каву, не відриваючи слухавки від вуха. А потім сказав:

— Ага. Після обіду буду.

Іва померла на початку квітня о третій годині ночі. Більше про неї дізнатися було і годі. І

йому видавалося, що вона помирає кожного разу, коли він повертається додому не сам.

Вона вічно мертва, і цього не перемінити.